

Barcode - 9999990317207

Title - Chorashi Vaishnavni Varta

Subject - Devotional

Author - Vyas,Ranchod

Language - gujarati

Pages - 276

Publication Year - 1928

Creator - Fast DLI Downloader

<https://github.com/cancerian0684/dli-downloader>

Barcode EAN.UCC-13

9 999999 031720

॥ श्री कृष्णायनमः ॥

योराशी वैष्णवनी वार्ता.

श्री वक्ष्मी नंप्रणय-पुष्टिभार्गना वैष्णवने भाटे)

लभनार.

कृत्याशुल रणुष्टोडल व्यास.

श्रीभद् भागवत, श्री पररत्न गीता, अध्यात्म रामायण, तुवमीकृत रामायण,
मल्लिगलभागा अने विदुनीति विगेरे विगेरेना भापांतर कता.

प्रसिद्ध करनार.

महादेव रामचंद्र नगुष्टे पुकसेलर्स.

पुस्तकालय—अमदावाद

योथी आवृत्ति—प्रत—१२००

(सर्व एक प्रकट करनारे स्वाधीन गण्था छे)

मंवल १९८५

सने १९२८

मुद्रणग्रान वगंत मुद्रणायय, धीकांतारेड अमदावाद

मुद्रक श्रीमननाय भ्रमिगनाय महेला

કે થ ન.

ચોરાશી વૈષ્ણવનું પુસ્તક પુષ્ટિમાર્ગના વૈષ્ણવોનું તન, મન અને ધન છે. પુષ્ટિમાર્ગના પ્રવર્તક શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીની ભગવદ્ લોકો ઉપર અવર્ણનીય અનુકંપાનો તાદશ ચિતાર આ પુસ્તકમાં છે. ચોરાશી વૈષ્ણવ એ નામ ઉપરથી, વાંચક ! ચોરાશી વાર્તા હોવાનું કારણ એ છે કે— શ્રી આચાર્યજીના સેવક પદ્મનાભદાસ કનોજીઆ, બનારસવાળા શેઠ પુરષોત્તમદાસ ક્ષત્રીય, જગન્નાથ જ્ઞેશી અને કુંભનદાસજીના પરીવારની વાર્તાનો સમાવેશ મુખ્ય ભક્તની વાર્તામાં ન કરતાં નિરાજો કરવાથી આ ક વાર્તા વીશેષ થતાં હલ વાર્તા થાય છે. એટલે કે—પદ્મનાભદાસની પુત્રી તુલસા, તેની પુત્ર વધુ પાર્વતી, તથા પાર્વતીના પુત્ર રઘુનાથદાસ, પુરષોત્તમદાસની પુત્રી રૂદ્રમણી તથા પુત્ર ગોપાળદાસ, જગન્નાથ જ્ઞેશીનાં માતૃશ્રી તથા તેના વડીલ ભ્રાતા નરહર જ્ઞેશી અને કુંભનદાસજીના પુત્ર કૃષ્ણદાસની વાર્તા આ પ્રમાણે આ ક ભક્તોની વાર્તા પૃથક્ પાડતાં હર ની મંપ્યા થાય છે. આ પુસ્તક વૈષ્ણવોને અતિ ઉપયોગી છતાં ગુજરાતી ભાષામાં તેની ખોટ હોવાથી પૂર્ણ કરવા મારા મનમાં ઘણા સમય થયાં ઉત્કંઠા હતી; પરંતુ તે ધર્મનો અનુયાયી અને વ્રજ ભાષાને જાણનારો મંસ્કારી લેખક મળી આવે અને વળી શુદ્ધ, સંપદ્ધ તથા સાદી ભાષામાં લખાય તેજ લોકોપયોગી થઈ પડે. તેમજ ભાષામાં સાહિત્ય શાસ્ત્રનું જ્ઞાન હોય, ભાષા લખવાની શૈલીની ખચર હોય તેજ આ ગ્રંથનું ભાષાંતર જેવું જ્ઞેષ્ઠએ તેવું થઈ શકે, બાકી આજ કાલ ભાષુતી ભાષાંતરકારના વૃદ્ધિગત થયેલા વ્યાપારથી સારાં પુસ્તકને ખરાબ હાલતમાં નિહાળવાને આપણે મન્દ ભાવવાળા થઈએ છીએ આવી રીતે દ્રવ્યોપાર્જન કરવાની એક પ્રકારની કલુપિત ઉત્પન્ન કરનાર કુટેવ છે.

આવાં કારણોને લીધે આ ગ્રંથના તાત્ત્વિક અર્થનો આજ પવન ઘણા ખરા ગુજરાતી વૈષ્ણવ બંધુઓને લાભ મળ્યો નથી. ગુજરાતી વૈષ્ણવોમાં વ્રજ ભાષાના ગ્રંથોનું મંપૂલુ જ્ઞાન હોય એવો વર્ગ થોડો છે. આમ હોવાથી મારી વિચારણા મંસ્કારી લેખક મળી આવે, તો સાઈ એમ જે હતી તે શ્રી આચાર્ય મહાપ્રભુજીની કૃપાએ પૂર્ણ થઈ છે. અને તેમની કૃપાએજ હું આ પુસ્તકને તેમના ભક્તોના હસ્તકમાં મુકવાને ભાવ્યશાળી નિવડ્યો છું, આ પુસ્તકના લખનાર જ્ઞમનગર નિવાસી વ્યાસ કલ્યાણજી રણુદેવજીના હાથથી થયેલાં ગુજરાતી ભાષાંતરો તેની લખવાની ઉત્તમ પ્રકારની શૈલીને લીધે લોકપ્રિય થઈ પડેલ છે, અને તેથીજ આ પુસ્તકનું ભાષાંતર તેમને હાથે કરાવવામાં આવ્યું છે. તેઓ જ્ઞતે ગીરનારા બ્રાહ્મણ વધવી મંપ્રદાયના હોવાથી માગ મનની ધારણા પૂર્ણ રીતે પાર પડી છે.

અમદાવાદ

નિર્જળા એકાદશી

વૈષ્ણવોનો કૃપાભિલાષી.
મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુજી
અમદાવાદ મુકસેલરી.

અનુક્રમણિકા.

વાર્તા.

પૃષ્ઠ.

૧ શ્રી આચાર્યજીના સેવક દામોદરદાસ હરસાણીની.	૧
૨ શ્રી આચાર્યજીના સેવક કૃષ્ણદાસ મેધન ક્ષત્રિયની.	૫
૩ દામોદરદાસ સમ્બ્રવાલ ક્ષત્રિયની.	૧૦
૪ પદ્મનાભદાસ કનોજીઆની.	૧૬
૫ પદ્મનાભદાસની પુત્રી તુલસાંતી.	૨૩
૬ પદ્મનાભદાસના પુત્રની વધુ પાર્વતીની.	૨૪
૭ પાર્વતીના પુત્ર રઘુનાથદાસ.	૨૫
૮ અડેલવાળી રબ્બે ક્ષત્રીયાણીની.	૨૬
૯ બનારસવાળા શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ક્ષત્રીયની.	૨૭
૧૦ શેઠ પુરુષોત્તમદાસની પુત્રી રક્ષમણીની.	૩૧
૧૧-૧૨ ગોપાલદાસ તથા રામદાસની.	૩૨
૧૩ શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગદાધરદાસ સારસ્વતની.	૩૪
૧૪ શ્રી વેણીદાસ તથા માધવદાસની.	૩૫
૧૫ શ્રી હરિવંશ પાટકની.	૩૭
૧૬ ગોવિંદદાસની.	૩૮
૧૭ શ્રી અંબા ક્ષત્રીયાણીની.	૪૦
૧૮ શ્રી ગજધાવન આગ્રાવાળાની	૪૧
૧૯ શ્રી નારાયણદાસ બ્રહ્મચારીની.	૪૨
૨૦ શ્રી મહાવનવાળી ક્ષત્રીયાણીની.	૪૫
૨૧-૨૨ જીવદાસ અને દેવા ક્ષત્રીયની.	૪૬
૨૩-૨૪ દીનકરદાસ શેઠની તથા શ્રી આચાર્યજીના સેવક મુકુન્દદાસ કાયસ્થની.	૪૭
૨૫ શ્રી પ્રભુદાસ સિંહનંદનીવાસીની.	૪૮
૨૬ શ્રી પ્રભુદાસ ભાટની	૫૧
૨૭ શ્રી પુરુષોત્તમદાસની.	૫૨
૨૮ શ્રી ત્રીપુરદાસ કાયસ્થની.	૫૩
૨૯ શ્રી પુરણમલ ક્ષત્રીયની.	૫૬
૩૦ શ્રી યાદવેન્દ્રદાસ કુંભારની.	૫૭
૩૧ શ્રી ગુસાંધદાસ સાસ્થવનની.	૫૮
૩૨ શ્રી માધવદાસ ભટ કાશમીરવાળીની.	૫૯
૩૩ શ્રી ગોપાળદાસની.	૬૧
૩૪ શ્રી પદ્મરાવલ સાયોગની.	૬૫
૩૫ શ્રી સાયોરા બ્રાહ્મણ પુરુષોત્તમ બેશીની.	૬૬

વાર્તા.	પૃષ્ઠ.
૩૬ શ્રી જગન્નાથ જ્ઞેશીની.	૬૭
૩૭ શ્રી જગન્નાથ જ્ઞેશીની માતાની.	૬૯
૩૮ શ્રી નરહર જ્ઞેશીની.	૭૦
૩૯ શ્રી ગોધરાવાળા રાણા વ્યાસની.	૭૨
૪૦ શ્રી રાજનગરવાળા રામદાસ સારસ્વતની.	૭૪
૪૧ શ્રી ગોવિંદ દેવેની.	૭૫
૪૨ શ્રી રાજા દેવે તથા માધવ દેવે જે ભાઈની.	૭૭
૪૩ શ્રી શ્લોકદાસની.	૭૮
૪૪ ઇશ્વર દેવે સાચેરા આત્મણીની.	૭૯
૪૫ શ્રી સારસ્વત આત્મણુ વાસુદેવની	૮૦
૪૬ શ્રી વેણુબાવા, કૃષ્ણદાસ ધર્મરીઆ અને વાદવદાસની.	૮૩
૪૭ શ્રી સારસ્વત આત્મણુ જગ્જ્ઞાનની.	૮૪
૪૮ શ્રી વિશ્વભરદાસ અને આનંદદાસની	૮૫
૪૯ શ્રી એક આત્મણીની	૮૬
૫૦ શ્રી એક ક્ષત્રીયાણીની	૮૭
૫૧ શ્રી સાસુ-વહુની.	૮૮
૫૨ શ્રી કૃષ્ણદામીની	૯૦
૫૩ શ્રી સુનામિત્ર પંડિતની.	૯૧
૫૪ શ્રી મીરાંબાઈના પુરોહિત રામદાસજીની	૯૨
૫૫-૫૬ શ્રી રામદાસ અહુઆણુ તથા પંડિતજી રામાનંદની.	૯૩
૫૭ શ્રી વિણુદાસની	૯૪
૫૮-૫૯ જીવણુદાસ ક્ષત્રિય તથા ભગવાનદાસની	૯૬
૬૦-૬૧ શ્રી આચાર્યજીના સેવક અચ્યુતદાસની તથા શ્રીનાથજીના ભીતરીઆ ભગવાનદાસની	૯૭
૬૨-૬૩ ગૌડ આત્મણુ અચ્યુતદાસ તથા સારસ્વત આત્મણુ અચ્યુતદાસની.	૯૮
૬૪-૬૫ નારાયણુદાસની તથા નાગયણુદાસ મથુરાવાળાની.	૯૯
૬૬ શ્રી નારાયણુદાસ અહુઆણુ દેહાનિવાસીની.	૧૦૦
૬૭ શ્રી સિદ્ધનંદવાળી ક્ષત્રીયાણીની.	૧૦૨
૬૮ શ્રી જ્ઞોત્સ્નાસ કામચંદની	૧૦૩
૬૯-૭૦ શ્રી દેવતીની તથા અંકેશવાળા મુથારની.	૧૦૪
૭૧ એક ક્ષત્રિયની.	૧૦૫
૭૨-૭૩-૭૪ શ્રી લઘુ પુણોત્તમદાસ, ગોપાલદાસ તથા કવિરાજની.	૧૦૬
૭૫-૭૬-૭૭ શ્રી જ્ઞનાર્દન ક્ષત્રિય, ગદ્ગ સ્વામી તથા કનૈયાલાલ ક્ષત્રિયની.	૧૦૭
૭૮-૭૯ શ્રી નરહરદાસ તથા વાદરાયણુદાસની	૧૦૮
૮૦ શ્રી માગ્નેકચંદ પંડિ તેની સ્ત્રી તથા છોટીની.	૧૦૯
૮૧ શ્રી નરહરદાસ ગંન્યાસીની.	૧૧૦
૮૨ શ્રી નાથજીના ખવાસ ગોપાલદાસ જટાધારીની.	૧૧૧

વર્તા.

પૃષ્ઠ

૮૩ શ્રી કૃષ્ણદાસની	૧૧૩
૮૪ શ્રી મંતદાસની.	<u>૧૧૩</u>
૮૫ શ્રી મુંદરદાસની	૧૧૫
૮૬ શ્રી માવજી પટેલ તથા તેની સ્ત્રી વિરજની.	૧૧૬
૮૭ શ્રી ગોપાલદાસની.	૧૧૮
૮૮ શ્રી મુરદાસજી ગૌધાટવાળાની.	૧૧૯
૮૯ શ્રી પરમાનંદદાસ કનોજીયા બ્રાહ્મણની.	૧૨૭
૯૦ શ્રી કુંભનદામની.	૧૩૭
૯૧ શ્રી કુંભનદાસજીના પુત્ર કૃષ્ણદાસની,	૧૪૮
૯૨ શ્રી આચાર્યજીના મેવક અધીકારીની	૧૪૯

આવી જાતનાં બહાર પડેલાં પુસ્તકોમાંથી સૌથી મોટું, સારું અને સસ્તું પુસ્તક.

શાક, પાક, પકવાન શાસ્ત્ર.

આમા જુદી જુદી જાતના ગરમ મસાલા જેવા કે પારખી રીતના શાકનો મસાલો, રાકનો સારો મસાલો, ગાંઠ દાગનો ગરમ મસાલો, ગાંધનો મસાલો, ખોપરાનો મસાલો, મેથીનો મસાલો, લથયાનો મસાલો, શાકદાગનો દક્ષિણી રીતનો મસાલો, શાકલાતમા મેગવાનો લોટનો મસાલો, હિન્દુસ્તાની રીતનો ગરમ મસાલો, પાનનો મસાલો, જુદી જુદી જાતની ચટણીઓ તથા કચુમરો જેવી કે રીંગણાની ચટણી, ઝાંઘાની, ચોરના પાકાની, અડદની દાગની, આમનીની આમગાની, દ્રાક્ષની, ફરીની, કેળાની, કાથમીરની, કુદીનાની, મમાલાના લાત જેડે ખાનાની, આદાની, મીઠા લીમડાની, કાચા દાડમની, કાકાની કમ્બદાની, ચણાની દાગની, લીના મગ્યાની, કાકમતી, ઇચ્છે રીતની, કુદીનાની, તનની, લસણનો, છોરાનો, ખજૂરીની, ટામેળાની, બગાળી રીતની, શેરડીનો સગા, ગોળનો સરકો લીંબુના ગસનો, જાંબુના રસનો, ઝાંગનો, કચુમર, પપૈયાનું કચુમર, કેરી તથા રાયલુનું, ગાજરનું, મગાનું, મોગરીનું ઝાકડીનું કચુમર, જાત જાતના ગાયતા જેવા કે બગાકાનું ગાયતું, કાકડીનું ગાયતું, કહોળાનું, ખાંડનું દ્રાક્ષનું, ખોપરાનું, લીના મગ્યા આદુ અને કાથમીરનું કેળાનું, સુરણનું, શકરીયાનું, મગાનું, મોગરીયોનું, પપ નસનું, અમીનીના દાડવાનું, જામકાનું, લીંબુનું, અનનામનું, આદુનું, રોમકાનું ગાયતું, ઝાંગા પુલનું, આમગાનું ગાયતું નીચે તેમજ જાતજાતના અથાણા જેવા કે બાંદીના લીંબુનું અથાણું, છીપોરી કેરીનું, બોરકેરીનું, નાગડા ડરીનું, મેથીયા ડરીનું, મુગનાઈ રીતનું, મગ્યા કેરીનું, આસણાંગ ડરીનું અથાણું, ગુજગતી રીતનું મેથીયા કેરીનું રાયતા કેરીનું અથાણું, કેરીનું મોગનાઈ અથાણું, આદાનું અથાણું, કાંબીનાવરનું, હુગળીનું, ગાજરનું, અચ્ચનું, બાંદી કેરીનું, લીંબુનું, મીઠા કાકડીનું, રાઈતી ઝાકડીનું, કેરીનું, શુદાનું, ગમ્મરનું, કાંચીયાનાડી ડાગાનું, લીંબુ હાદર તથા આદાનું, વાસનું, લીંબુનું મદ્રાસી રીતનું કચુમરનું, કરમદાનું, બાવળના પગડાનું, ફણુસનું નીચે, તેમજ જુદી જુદી જાતના પકવાન જેવા કે ઝસા, ચુરમાના લાકડું, રીંગે કરનાની રીત, વેડમી (પુગણુપોગી), માનપુરા, પાપડ અનારસા, શુનક, શુનામજાંબુ, શુનચુના દહીના તથા માગાના, દુધની (શુનની, ગોળપાપડી, ગાંધીયા, ઘારી, ઘારી બદામ પીઆની, અમૃતપાક, મેલસુર, મોહનપાક, ધારગા, ધુધગ, ઘેસર, ઘમોટ, ચીકી, જલેખી, ઢોકળા, સાદા તથા શીલોના, ખમણુદોકળા, દીવડા, દીધરા, દુધપાના, દુધપાક, દુધરોલી, થુની, અખનાંગસ, નાનખગાઈ, પરેંગ, પીગતાની પાપડી, દુધના પક, પુગણુઆ, કેળાની પુરી, ખારી પુરી, દહીની પુરી, પુરી કેરીના રસની, શીંગોડાના લોટની, બગાળાની, પચામૃત, ચોખાની પાપડી, ગગનગાદિયા, પેંડા, પાઉ, બગાળાની પાપડી બગરી, બગાળાની રોટલી, ગાજુદી, દુધના ખીસખીટ, ગળ્યા ખીસખીટ, ખીજજ, ચતુરગી ખીજજ, કુચવડી, ફેદીઆ, ફાફડા, ફગ્ગીપુગી, મથુગના પેંડા, સુકા પેંડા, મીઠા ભાખર, ઠોર, આગ્મીનીયન મીઠાઈ, મેટેસુર માગાનો, ગામનો, મગ્ગી, મોહનથાગ, મોદક, મોડા પુગણુના, બાગી, બાગી મારનાડી, પુરણુના મોદક, જુદીના લાકડું, વેમણુના લાકડું, દગાના લાકડું, મગદગ તથા અડદીયા લાકડું, ચોખાના લોટના લાકડું, ગુજગતી લાકડું, ચોખાના આમની ખીર, ચોખાની કણુકીનીખીર, મેચની ખીર, જોચાની ખીર, લીના શ્રીફળની ખીર બદામની ખીર, તનની ખીર, દ્રાક્ષની ખીર, ખારેકની ખીર બગાળાની ખીર, મુગણુની ખીર, રીખડ, બાસુદી, જાવો કરનાની ગીત, સુતરફણુ, રોટલી ઘીની, પુલકા ખમીરી રોટલી, ખજૂરની રોટલી, ખાંડની રોટલી, ગાપગાની ગટલી બાખગાડી કેરકો, આસણી બનાવી રીત, ઘેસ, ઘુવરા લીનાના, ખજૂર, ચોખા, બાગાળા લાકડા, તનના લાકડા, વચરેલા

મહાયા, મકાઈનાં વડાં, મકાઈનું ઓરમુ, ખાખં, ખાજલી, સાટા, મેસકુટ, રાધવદારી મોફક, ચોખાના
 શાકુ, લાપસી, કુરડાઇ, કરકરવડી, કોકણીવડાં, મગધીના લાકુ, સાદો ભાત, વધારેલો ભાત, દહીંવાળો
 ભાત, વંતાકનો ભાત, બટાટાનો, ઘીનોડાનો, તુરીયાનો, પરવરનો, ગોળભાત, બદામનો ભાત, ચાસણીનો
 મીઠો ભાત, સાકરીયા મીઠો ભાત, કેસરી ભાત, અન્નાવસનો ભાત, મસાલાનો ભાત, ગુજરાતી ખીચડી
 ખાજરીની ખીચડી, વધારેલી ખીચડી, મનપર્મં ખીચડી, મહમદબાદશાહી ખીચડી, સોલા ખીચડી,
 કેસરીયા ખીચડી, આંખળાનો મુરખ્ખો, કેરીનો મુરખ્ખો, મદ્રાસી રીતનો મુરખ્ખો, કોહળાનો, દુધીનો,
 બદામનો મુરખ્ખો, અંજીરનો, અન્નાવસનો મુરખ્ખો, કેરીઓના કકડાનો મુરખ્ખો, કેરીઓની ચીરીનો
 મુરખ્ખો, મુસલમાની રીતનો કેરીઓનો મુરખ્ખો, કરમદાનો મુરખ્ખો, પપનસનો મુરખ્ખો, ખીત્તેરાનો
 લીચ્છુનો, આંખલીનો મુરખ્ખો, મદ્રાસી રીતનો આદુનો, ખીત્તાનો મુરખ્ખો, ખોરનો, કેળાનો, કુંવરનો,
 કારેલાનો, ગુલકંદ તથા ગુલાબનો મુરખ્ખો, આમલીનું સરખત, દાડમના રસનું સરખત, ગુલાબનું પાકેલાં
 કોદાના રસનું સરખત, ખેચીનું સરખત, નારંગીનું સરખત, આંખળાનું સરખત, આમનો પાક, ગુંદરપાક,
 ભરૂચી ગુંદરપાક, મોહમેદન ગુંદરપાક, બામપાક, ખોપરાપાક, મેથીપાક, ગુંદર અડદીઓ, સાલમપાક,
 લસણપાક, મેથીપાક, અડદીયો પાક, સોભાગ્યસુંકીપાક, ભરકેપાક, મુસળીપાક, આમ્રપાક, મહાકામેશ્વરપાક,
 કારેલાનું શાક, કોકડાનું શાક, કેળાનું શાક, કહોળાનું શાક, કોહંબડાનું શાક, વંતાકનું શાક, વાલોડનું
 શાક, કાલીંગડાનું, પરવરનું, પકોળાનું, પાપડીનું, ગલકાંનું ગવારકળીનું, ચોળાકળી, ગંગડાનું, ગીલોડાનું,
 તુરીયાનું, ડોડીના ડોડવાનું, દુધીનું, સીંગરીઓનું, સરગવાની શીંગોનું, ભીડાનું, ખડખુચનું, ખીરાનું, સુરણનું,
 રતાળાનું, અળવીના ગાંકીપાનું, બટાટાનું, શકરીયાનું, ભોંયકોહળાનું, કોખીજનું, મેથીનું, તાંબળાનું,
 મુવાનીલાઇ, બટાટાની પતરી, પતરવેલીયાં, આંખલીનો સુચેડો, કેરીઓનો ફળેતો આદિ સર્વ જાતનાં
 શાક પાક પકવાન મુરખ્ખા અથાણાંથી આ પુસ્તક ભરપુર હોવાથી આવી જાતના બહાર
 પડેલાં સર્વ પુસ્તકોથી શ્રેષ્ઠ છે. વિશેષ ખાત્રી પુસ્તક જ્ઞેવાથીજ થશે. કાગળ ગ્લેજ ઉંચા પાકું
 પુંકું અક્ષર સ્વચ્છ તેમજ ઓછું ભણેલી સ્ત્રીઓ વાંચી શકે તેવા છે છતાં કિંમત ૩. ૧-૮-૦ પોસ્ટેજ

૬ આના જુના.

દરેક જાતનાં પુસ્તકો મળવાનું ઠેકાણું.

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુટે બુકસેલર.

ગણુ દરવાજા અમદાવાદ.

નવ-દંપતીને શિખામણ.

પૃષ્ઠ ૩૨૦ સોનેરી પાકું પુંકું રૂ. ૨૧, મિત્રો તથા સખીઓને લક્ષ્મી લેટ
આપવા માટેના સોનેરી શણગાર સાથેના પુસ્તકનું મૂલ્ય રૂ. ૩)
પોસ્ટેજ વધારે.

અજ્ઞાન, વહેમ, ખગળ મોખન, કુટેવ, વિહારનો અતિયોગ, વાત્રીયાપણુ, ભચકર તથા ગુપ્ત દેહો, ગર્ભ-
મંચાગ, પ્રમત્ર મમધી અજ્ઞાન ઇત્યાદિ કારણોને લીધે અનેક નવ-દંપતીઓનો ગૃહસ્થાશ્રમ ઇવતા નગ્નવાસ
ભોગમત્ર જેવો જલાણ આવે છે તેઓ ઉપયોગી શિખામણો મેળવી લે છે તેઓ પોતાનું ભવિષ્ય શુખમાં
અતીત કરે, એટલું જ નહિ, પણ નસાગમા તેઓ નખગાઈ, દિગ્વિગ્રિયા, વાત્રીયાપણુ, દુર્બળ અને રોગિટ
સતાનો ઇત્યાદિ દોષોથી મુક્ત થાય છે આવી અર્થ પ્રકારની શિખામણો, આદાર વિદ્યાના આટ નિયમો,
દંપતીના વક્ષણો અને તેની સમજ, દેહના પરગથ્ય ઉપાયો, વિગેરે અર્થ કાઠ વિષયો આ પુસ્તકમાં સ્ત્રીઓ
પણ સમજે તેની સરવ ભાષામાં સમાવેલા છે

જીવાની આવવાનો અમય અને તેના ચિહ્નો, મુવાનુ અગ્ર અને રીત, સ્ત્રીમગમ મંમંધી નિયમો
અને તેના સારા મામ પ્રકાર મંમંધી સમજણુ, કેટલીક કુટેવો અને તેના મામ પગિણાઓ, સ્તનની ગ્યતા અને
સ્ત્રીના સોન્દર્ય મંમંધી વિગતો, ઋતુની ગરબાત અને માસિક ઋતુ, નીરોગી ઋતુ અને ઋતુદોષનાં લક્ષણ તથા
નિવારણુ, ઋતુ મંમંધી દેહો અને તેના ઉપાયો, છોકરીઓને થતો પ્રન્ન અને તેના કારણો, જીવાન સ્ત્રીઓને
થતો દિગ્વિગ્રિયા, તેના કારણો અને તે મટાડવાના ઉપાયો, પુરુષનું વીર્ય અને સ્ત્રીના આર્તવ મંમંધી સમજણુ
તથા તેના ઉપયોગ, ગર્ભમચાગ મંમંધી સમજણુ અને તે જાલુવાની રીત, વધ્યત્વ પ્રાપ્ત થવાનાં કારણો અને
તેના ઉપાયો, સગર્ભાવસ્થામાં રાખરી નોઈતી સભાગ, ગર્ભ ધારણુ થયો હોય તો તે ઝોળખવાની રીત, દોહક
અથવા કોહોળો, ગર્ભવતી સ્ત્રીને ઉત્પન્ન થતી ઇ-ગ અને તે પૂર્ણ કરવાની જરૂર, ગર્ભઆવ અને ગર્ભપાત,
તેના કારણો અને તેમ ન થવા દેવાના ઉપાયો, પુત્ર-પુત્રી થવા વિષેના ચિહ્નો અને તેની સમજણુ, મુન્ન
મતાનો પ્રાપ્ત કરવાની કેટલીક ઉપયોગી રીતો, પ્રમત્રિ થયા પહેલા રાખવાની સભાગ અને તે સમય આવી
પહેલાના વિગેની સમજણુ, કયા કારણોથી પ્રસવકાળે થતી વેદના થોડી અથવા વધારે વાર સુધી લખાય છે
અને કયા દેગમા કેવા પ્રકારના નિયમોથી પ્રમત્ર થાય છે? પ્રસવ થયા પછી પ્રમત્રતા પ્રત્યે ગખવી નોઈતી
સભાગ, પુત્ર કે પુત્રીની સખ્યા, ઉત્પત્તિ અને આયુષ્ય, ખગવાન અને મુન્ન સતાનો ઉત્પન્ન કરવા માટેના
નિયમો અને વીર્યગ્રહિના ઉપાયો, અનિયમિત ઋતુથી થતી વેદના તથા ગર્ભધારણુના નિયમો, સન્તાન ઇવતા
ન હોય તેના ઉપાયો, અર્ધમૃત અવસ્થામાં જન્મેલા બાળકોને બચાવવાના ઉપાયો, કેવો રીતે ઉઠેરવાથી બાળકો
દીર્ઘાયુથી થાય? બાળકોના ગેગ અને તેના કારણોનો નિર્ણય, શાથી બાળક ક્ષીણુ થઈ જાય છે? બાળકોને
ધરસાવા વિષે નિયમો, બાળકોના કૃમિગેગ, બાળકોના આગેઅ અમંધી, આન સમધી, આદાર સમધી ઉપ-
યોગી નિયમો, બાળકોનો તાણનો ગેગ, તે રોગ થવાના કારણો અને તે મટાડવાના નિયમો, બાળકોની શઠી
તથા ખાગી અને તેના ઉપાયો, બાળકોના અને બાળકોના પ્રખીણુ ગેગો, બાળકોના ગાગામા કાઈ ભરાઈગેહ
ત્યારે શુ કરવું? ગોરી અને અજમડા ઉભરાય ત્યારે દેની સભાગ ગખવી નોઈતી? શીળી અથવા બળીયા,
ગર્ભધારણુનો કાગ અને પ્રમચના કાગનું પ્રકર

મળવાનું હેકાણુ —

બુકસેલર મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુદે.

વજા સ્વવાળ — અમદાવાદ

શ્રી કૃષ્ણાયનમોનમઃ ।

શ્રીગોપીજનવલ્લભાય નમોનમઃ ।

ચોરાંશી વૈષ્ણવની વાર્તા.

(સેવક દામોદરદાસ હરસાણીની વાર્તા)

વાર્તા ૧ લી.

એક સમય શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજી પૃથિવીની પરિક્રમા કરવાં પધાર્યા હતા. ત્યારે દામોદરદાસ, શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજીની સાથે હતા. આચાર્યજી, દામોદરદાસને પ્રેમથી 'દામલો' એમ કહેતા હતા. અને કહેતા હતા કે, આ માર્ગ તારે માટે પ્રકટ કર્યો છે. એમ કહેતા આચાર્ય પૃથિવીની પરિક્રમા દેતા શ્રી ગોકુળમાં પધાર્યા. ગોકુળમાં ગોવિંદઘાટ ઉપર એક ચોતરો હતો. ત્યાં આચાર્યજી વિશ્રામ કરતા હતા. અને ત્યાં આચાર્યજીની બેઠક છે. અને શ્રી દ્વારિકાનાથજીનું મંદિર છે. ત્યાં આચાર્યજી બેઠા હતા. તે સમય આચાર્યજીને મહાચિન્તા ઉપજી કે, શ્રી ઠાકોરજીએ તો આજ્ઞા દીધી છે કે તમે જીવને બ્રહ્મ સમ્બન્ધ કરાવો, ત્યારે આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજીએ પોતાના મનમાં વિચાર કર્યો કે, જીવ તો દોષવન્ત છે. અને શ્રી પુરુષોત્તમજી તો ગુણુ નિધાન છે માટે શીરીતે સમ્બન્ધ થાય? તેની ચિન્તા થઈ અને અત્યન્ત આતુર થયા, તે સમયે શ્રી ઠાકોરજી પોતે તત્કાળ પ્રગટ થયા અને આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજીને પુછ્યું કે, તમે

ચિન્તાતુર કેમ છે ? ત્યારે આચાર્યજીએ કહ્યું કે,—જીવનું જે સ્વરૂપ છે તે તો તમે જાણો છો કે, દોષવન્ત છે, તો તેનો આપથી સમ્બન્ધ શી રીતે થાય ? ત્યારે ઠાકોરજીએ કહ્યું કે,— જો તમે જીવનો બ્રહ્મ સમ્બન્ધ કરશો, તેને હું અંગિકાર કરીશ, તમે જીવનું નામ દેશો તેના સમસ્ત દોષ નિવૃત્ત થશે. આ વાર્તા શ્રાવણ સુદ ૧૧ ને દિવસે અર્દ્ર રાત્રિયે થઈ પ્રભાતે પવિત્રાં બારસ હતી. માટે સુતરના પવિત્રાં કરી રાખ્યાં હતાં, તે પવિત્રાં શ્રીપુર્ણપુરૂષોત્તમજીને પહેરાવ્યાં, અને સાકરનો ભોગ ધરાવ્યો, તે સમયના આ અક્ષર છે. તેનો શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુએ પોતે સિદ્ધાન્ત રહસ્ય ગ્રન્થ કરેલો છે.

શ્રાવણ સ્યામલે પક્ષે એકાદશ્યાં અર્હન્નિશિ ।

સાક્ષાત્ ભગવતાપ્રોક્તં તદક્ષર સત્તચ્યતે ॥ ૧ ॥

તે સમય શ્રી આચાર્યજીએ દામલાને પુછ્યું કે—હું દામલા ! તેં કાંઈ સાંભળ્યું ? ત્યારે દામોદરદાસે વિનંતિ કરી કે,—મહારાજ ! શ્રી ઠાકોરજીનાં વચન સાંભળ્યાં તો ખરાં; પરન્તુ કાંઈ સમજ્યો નહિ. ત્યારે આચાર્યજીએ કહ્યું કે—મને શ્રી ઠાકોરજીએ આજ્ઞા આપી છે કે, જે જીવને બ્રહ્મસમ્બન્ધ કરાવશો, તેને અંગિકાર કરીશ તેના સમસ્ત દોષ નિવૃત્ત થશે. માટે બ્રહ્મ સમ્બન્ધ અવશ્ય કરવો.

ત્યારપછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ શ્રી ઠાકોરજીની પાસે એ માગ્યું કે,—મારા પ્રથમ દામોદરદાસનો દેહ ન છુટે, આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજી દામોદરદાસથી કાંઈ ગુપ્ત રાખતા હતા, અને આચાર્યજી અહર્નિશ ભાગવતનું અવલોકન

કરતા હતા, અને કથા કહેતા હતા, અને માર્ગના સિદ્ધાન્ત તથા ભગવદ લીલાનું રહસ્ય શ્રી આચાર્યજીએ પોતે દામોદર-દાસના હૃદયમાં સ્થાપન કર્યું.

એક સમય દામોદરદાસ અને શ્રી ગુસાઈજી એકાન્તમાં બેઠા હતા, ત્યારે શ્રીગુસાઈજીએ દામોદરદાસને પુછ્યું કે, તમે શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજીને કેવા જાણો છો ? ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે, હું તો શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને જગદીશ જે શ્રી ઠાકોરજી તેના કરતાં પણ અધીક જાણું છું. ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ દામોદરદાસને કહ્યું કે, તમે એમ કેમ કહો છો ? કે શ્રી ઠાકોરજીથી પણ આચાર્યજી મોટા છે ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે, -હે મહારાજ ! દાન મોટું કે દાતા મોટો ? કોઈની પાસે પુષ્કળ દ્રવ્ય હોય, અને ન આપે તો દ્રવ્ય શું કામનું ? જો તે દ્રવ્યનો સન્માર્ગે વ્યય કરે તો જાણીએ કે તેણે દ્રવ્યનો સદુપયોગ કર્યો. શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજીને તો સર્વસ્વ ધન શ્રી ઠાકોરજી છે, તે અમે જે જીવ તેને દાન કરેલ તેથી અમે શ્રી આચાર્યજીને સર્વથી મોટા જાણીએ છીએ.

એક સમય શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુ તથા શ્રીગુસાઈજી પોતાની બેઠકમાં બીરાજ્યા હતા, ત્યારે પાસે બે ચાર વૈષ્ણવ હસવા તથા રમવા માટે બેઠા હતા. તે સાથે પોતે હસતા રમતા તથા મશકરી કરતા બહુજ પ્રસન્નતાથી તેઓ સાથે રમતની વાર્તા કરતા હતા, તે સમયે-દામોદરદાસ આવ્યા, તેનો શ્રી

ગુસાંઈએ પુષ્કળ આદર સત્કાર કર્યો, ત્યાર પછી દામોદરદાસ બેઠા, અને ગુસાંઈને દામોદરદાસે કહ્યું કે, હે મહારાજ ! આપણો માર્ગ નીશ્ચિન્તતાનો નથી આ માર્ગ અત્યન્ત કષ્ટાતુરતાનો છે. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈએ કહ્યું કે, -તમે સારી વાર્તા કહો છો. પણ મને જ્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીની કૃપા થશે. ત્યારે કષ્ટાતુરતા થશે. આ માર્ગ તો શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીની કૃપાથી ન હોય ત્યારે દામોદરદાસે સાષ્ટાંગ દંડવત પ્રણામ કરી વિનંતિ કરી કે મારે તો એકવાર રાજને વિનતિ કરવાની છે, પછી આપ પ્રભુ છો, માટે જે રૂચસે તે કરશો પણ આ માર્ગ તો એ પ્રકારનો છે, ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજી બહુજ પ્રસન્ન થયા. અને કહેવા લાગ્યા કે, -અમને એ વાર્તા શ્રી આચાર્યજી દ્વારા છે. અને કે જે તમે ન કહોતો કેણુ કહે ? અમે તમને દેખીએ છીએ. ત્યારે અતિ પ્રસન્નતા થાય છે. આપ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના સેવક જાણી દામોદરદાસની શીક્ષા માનો છો, માટે મોટાથી પણ મોટા છો.

પ્રથમ આચાર્યજીએ શ્રી ઠાકોરજી પાસે એ માર્ગ્યું કે, મારા પહેલાં દામોદરદાસનો દેહ ન પડે, તેવું કારણુ એ છે કે, શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી સંન્યાસ ગ્રહણુ કરવાનો મનમાં વીચાર કરતા હતા, તે સમય શ્રી ગોપીનાથજી તથા શ્રી ગુસાંઈજીએ જે ભાઈ બાળક હતા તે માટે માર્ગના સીદ્ધાન્તની વાર્તા શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી સંન્યાસ ગ્રહણુ કર્યો. ત્યાર-

પછી કેટલેક દીવસે શ્રી ગુસાંઈજીએ પોતાની માતા અક્કાજીને પુછ્યું કે,—શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ માર્ગ પ્રકટ કરેલો છે, તે ઉત્સવના શું પ્રકાર છે ? હું તો કાંઈ જાણતો નથી. ત્યારે શ્રી અક્કાજીએ કહ્યું કે, માર્ગ તથા ઉત્સવનો પ્રકાર સર્વ દામોદરદાસનો કહેલ છે. માટે તમે એને પુછો. તમને દામોદરદાસ કહેશે. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ દામોદરદાસનું બહુ જ સન્માન કરી, ભક્તિ ભાવથી ઘરમાં પધાર્યા. પછી ઉત્સવનો પ્રકાર શ્રી ગુસાંઈજીએ પુછ્યો. ત્યારે દામોદરદાસે સર્વ કહ્યો.

એક સમય દામોદરદાસના પીતાના શ્રાદ્ધનો દીવસ હતો, તે દિવસ શ્રી ગુસાંઈજી, દામોદરદાસને ઘેર પધાર્યા. અને દામોદરદાસને શ્રાદ્ધ કરાવ્યું. પછી ઉત્થાન સમય દામોદરદાસ દર્શન માટે આવ્યા. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે,—મને શ્રાદ્ધ કરાવવાની દક્ષિણા આપો. ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે,—દક્ષિણામાં એક વાર્તા કહીશ, તે સિદ્ધાન્ત રહસ્યના દોઢ શ્લોકનું વ્યાખ્યાન કહ્યું તે એવી વાત છે. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે,—આગળ કહે. ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે, મેં તો આટલોજ સંકલ્પ કરેલો છે. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજી ચુપ થઈ ગયા. પછી દામોદરદાસે માર્ગની પ્રનાલિકા શ્રી ગુસાંઈજીની પાસે કહી, શ્રીમદ્ ભાગવતની સુબોધીની શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના ગ્રંથની ટિકા અને રહસ્ય વાર્તા શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ કહેલ છે, તે સર્વ કહી તે પછી શ્રી ગુસાંઈજી દામોદરદાસને નમસ્કાર કરવા નહતા; અને શ્રી

ગુસાંઈજીએ પોતાના મનમાં વીચાર્યું કે, -શ્રી આચાર્યજી મહા-
 પ્રભુજીનું સ્વરૂપ દામોદરદાસના હૃદય મન્દિરમાં સદા સર્વદા
 બીરાજમાન છે. માટે તે પાસે દન્ડવત કે નમસ્કાર ન કરાવવા
 તેથી નમસ્કાર કરવા હેતા નહી. પછી શ્રી આચાર્યજીએ, દામોદર-
 દાસને દર્શન આપ્યાં, અને આજ્ઞા આપી કે, હવેથી તું શ્રીગુસાં-
 ઈજીના ચરણોદકને નિત્ય લીધા કર્ય આમ આજ્ઞા થતા પ્રભાતે દા-
 મોદરદાસ શ્રીગુસાંઈજી પાસે આવ્યા અને ચરણોદક માગ્યું, ત્યારે
 શ્રીગુસાંઈજીએ ચરણોદકની ના પાડી, ત્યારે દામોદરદાસે ગુસાંઈજી-
 ને કહ્યું કે, -મને શ્રી આચાર્યજીની આજ્ઞા થયેલી છે. અને દર્શન
 થયાં છે અને કહ્યું છે કે, તારે ગુસાંઈજીનું ચરણોદક નિત્ય લેવું,
 આમ કહ્યું એટલે શ્રી ગુસાંઈજીએ ચરણોદક આપ્યું અને દામો-
 દરદાસને શ્રી આચાર્યજી ત્રીજે ત્રીજે દીવસે દર્શન આપી,
 માર્ગના રહસ્યની વાર્તા કહેતા. અને જો કદાચિત ત્રીજે દીવસે
 દર્શન ન થાય તો તે દીવસે દામોદરદાસના પેટમાં પીડા થતી
 હતી, અને અત્યંત કષ્ટ પામતા હતા, અને પછી જ્યારે દર્શન
 થતાં ત્યારે તત્કાળ કષ્ટ શાન્ત થઈ જતું હતું આમ કરતાં કરતાં
 કેટલાક વર્ષ પર્યંત દામોદરદાસને શ્રી ગુસાંઈજીએ દર્શન
 આપ્યાં તથા શ્રી આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજીએ પણ દર્શન
 આપ્યાં આ પ્રમાણે કૃપા કરતાં જે વાર્તા થતી, તે દામોદરદાસ
 શ્રી ગુસાંઈજીની આગળ કહેતા અને માર્ગના પ્રકાકની વાર્તા
 આહર્નિશ કહેતા હતા. દામોદરદાસના હૃદયમાં શ્રી આચાર્યજી
 પોતે બીરાજમાન છે. માટે દામોદરદાસને દન્ડવત ન

કરવા દેતા અને કહેતા કે, -દામોદરદાસની વાર્તાનો પાર નથી. એવા માર્ગના ટેકના કૃપા પાત્ર છે.

ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુએ. દામોદરદાસને કહ્યું કે, હે દામોદરદાસ તું શ્રી ગુસાંઈજીને શું કરી માને છે. ? ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે, હે મહારાજ ! હું તો આપના પુત્ર સદશ માનું છું. ? ત્યારે આચાર્યજી શ્રી મહા પ્રભુજીએ દામોદરદાસને આજ્ઞા આપી કે, -જે પ્રમાણે તું મને જાણે છે તે પ્રમાણે તેના સ્વરૂપને જાણ્ય. અને શ્રી આચાર્યજીએ શૃંગારરસ મન્ડનગ્રન્થ કરેલો છે, તેમાં લખ્યું છે. તેથી દામોદરદાસ આવા કૃપા પાત્ર ભગવદીય હતા.

પ્રથમ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુએ, દામોદરદાસને કહ્યું કે, -આ માર્ગ તારે માટે પ્રકટ કરેલો છે. તેનો હેતુ એ છે કે જ્યાં-સુધી શ્રી આચાર્યજીના માર્ગની સ્થિતિ છે ત્યાંસુધી દામોદરદાસની ગોપનીય સ્થિતિ છે. પછી દામોદરદાસે કહ્યું કે, -મેં શ્રી ઠાકોરજીનાં વચન તો શ્રવણ કર્યાં પણ સમજ્યો નહિ. તે સમયે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે, -આજેજ દશ જન્મનો અન્તરાય છે. તેનું કારણ એ છે કે, -જ્યાં સુધી આચાર્યજી મહા પ્રભુજીના માર્ગની સ્થિતિ છે, ત્યાં સુધી દામોદરદાસનું આગવ્ય પુનઃ પુનઃ છે. માર્ગના સ્થંભ, પ્રથમ એ માટે કહેલ છે કે, -શ્રી આચાર્યજીએ દામોદરદાસના હૃદયમાં ભગવદલીલા સ્થાપી સકળસૃષ્ટિને સમ્બોધન કરવાને તેનું કારણ એ છે કે, -જ્યાંસુધી

શ્રી આચાર્યજીના માગની સ્થિતિ છે, ત્યાંસુધી દામોદરદાસની સ્થિતિ છે. માટે તેં દામોદરદાસ આ ટેકના કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય છે. તેથી તેની વાતોનો પાર નથી.

વાર્તા ૨ જી.

(શ્રી આચાર્યજીના સેવક કૃષ્ણદાસ મેઘન ક્ષત્રિયની વાર્તા.)

એક સમય શ્રી આચાર્યજીએ પૃથ્વીની પરિક્રમા કરી, ત્યારે કૃષ્ણદાસ મેઘન સાથે હતા. તે બદ્રીનારાયણના પરલ્લી અને કીર્તિ નામના પર્વત છે. ત્યાંથી એક મોટી શીલાપડી, તેને કૃષ્ણદાસે પોતાના હાથથી અટકાવી એટલે શ્રી આચાર્યજી પ્રસન્ન થયા. અને કૃષ્ણદાસને કહ્યું કે, -માગ માગ! શી ઈચ્છા છે. ત્યારે કૃષ્ણદાસે ત્રણ વસ્તુ માગી એક તો મુખરતાનો દોષ જાય, બીજું માર્ગનો સિદ્ધાન્ત સમજાય. અને ત્રીજું મારા ગુરૂનાં ઘેર પધારો તેમાં બે વસ્તુ માગી અને ગુરૂને ઘેર પધારવાની ના પાડી. અને પછી બહરિકાશ્રમથી આગળ પધારયા કે જ્યાં જીવને ગમ પડે નહિ. ત્યાં ભગવાન શ્રી વેદવ્યાસજીનું સ્થાન છે. ત્યાં પધારયા અને કૃષ્ણદાસને કહ્યું કે, -તું ઉભો રહેજે, અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી આગળ પધારયા. અને ત્યાં વેદવ્યાસજી સામા આવ્યા. અને શ્રી આચાર્યજીને પોતાના ધામમાં લઈ ગયા. અને આચાર્યજીને કહ્યું કે, -તમે જે ભાગવતની ટીકા કરી છે તે મને સંભળાવો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ ચગલગીતના અધ્યાયનો એક શ્લોક કહ્યો.

વાસંવાહુકૃતવમકપોલોવલિત સૂરઘરાપિતવેણું ।

કોમલાંગુલિરાશ્રિતમાર્ગંગોર્ડરતિયત્રમુકુન્દઃ ॥ ૧ ॥

આ શ્લોકનું વ્યાખ્યાન કર્યું. તે ત્રણ દીવસે પુર્ણ થયું એટલે શ્રી વેદવ્યાસે વિનતિ કરી કે, - જે હું આ શ્રીમદભાગવતના વ્યાખ્યાનની અવધારણા કરી શકતો નથી માટે હવે ક્ષમા કરો. પછી શ્રી આચાર્યજીએ, વેદવ્યાસજીએ કહ્યું કે, - તમે વેદાંતનાં એવા સુત્ર કેમ કર્યાં કે જે માયાવાદ ઉપર અર્થ લાગે ત્યારે શ્રી વ્યાસજીએ કહ્યું કે, - હું શું કહું? મને આજ્ઞાન એ હતી. કે એવા અર્થ કરજો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે, - મેં બ્રહ્મવાદ ઉપર અર્થ કરેલો છે. એમ કહી તેને વ્યાસજીને સાંભળાવ્યો. એટલે તે શ્રવણ કરી વ્યાસજી બહુ પ્રસન્ન થયા અને તે પછી આચાર્યજી વેદવ્યાસજી પાસેથી વિદાય થઈ ત્રીજે દિવસે પધાર્યા અને કૃષ્ણદાસને કહ્યું કે: - તું કેમ ગયો નહિ? ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે, - મહારાજ! હું ક્યાં જાઉં? મને આપના ચરણાવિન્દ વગર અન્ય આશ્રય નથી. આવાં કૃષ્ણદાસનાં વચન સાંભળીને શ્રી આચાર્યજી બહુજ પ્રસન્ન થયા. અને કહ્યું કે, - માગ માગ. ત્યારે તેણે ત્રણ વસ્તુ માગી. એકતો મુર્ખ તાનો દોષ જાય, બીજું માર્ગનો સિદ્ધાંત સમજાય અને ત્રીજું મારા ગુરૂને ઘેર ચરણ ધારણ કરો. તેમાં જે વસ્તુ આપી અને ગુરૂને ગેર પધારવાની ના પાડી.

ત્યાર પછી એક સમય શ્રી આચાર્યજી ગંગાસાગર પધાર્યા ત્યાં આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજી પોઢયા હતા ત્યાં કૃષ્ણદાસ પગ

દાખતા હતા. તે સમય શ્રી આચાર્યજીએ મનમાં વિચાર્યું કે, જો ધાનના મરમરા હોય તો લઈએ આ આચાર્યજીના અન્તઃકરણની વાર્તા કૃષ્ણદાસે જાણી અને એટલામાં શ્રી આચાર્યજીને નિદ્રા આવી એટલે કૃષ્ણદાસજી ઉઠીને ગંગાસાગર ઉપર આવ્યા અને જોયું તો સામે એક દીવો ખડ્યા કરે છે. તેના અનુમાને ગંગાપાર થયા. ત્યાં ગામ હતું અને ત્યાં ખેતરોમાંથી લીલું ધાન પાવ્યું અને ગામમાં જઈને ભાડલુંજાને એક પૈસાને બદલે કૃષ્ણ પૈસા આપીને મરમરા કરાવ્યા. અને લઈને આવ્યા અને આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને ચરણ દાખીને જગાડ્યા અને મરમરા આગળ ધર્યા. અને કહ્યું કે રાજ આરોગો. એટલે શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું કે તું ક્યાંથી લાવ્યો. એટલે કહ્યું કે મહારાજ! હું સામેપારથી લઈ આવ્યો. એ સાંભળી શ્રી આચાર્યજી બહુ જ પ્રસન્ન થયા અને કહ્યું કે માગ ત્યારે તેણે પ્રથમ માગેલીજ ત્રણ વસ્તુ માગી. મુખ્તાના દોષ જાય, માર્ગનો સિદ્ધાંત મારા હૃદયમાં આવે. અને ત્રીજું મારા ગુરૂના ઘેર ચરણ ધરે ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે જીવ શું માગી જાણે? મારા સમજે માગત તે તને આપત. જો કહેત કે ઠાકોરજીવું! સ્વરૂપ દેખાડો તો તે દર્શાવત. ત્યાંથી શ્રી આચાર્યજી સોરો પધાર્યા ત્યારે કૃષ્ણદાસે વિનતિ કરી કે—મહારાજ! મારા ગુરૂ છે. તેને ખોલાવી લાવું. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ કહ્યું કે તું ખેદ પામીશ એથી કૃષ્ણદાસ પોતે એકલાજ ગુરૂ પાસે આવ્યા અને કૃષ્ણદાસને ગુરૂએ જોયા. એટલે કૃષ્ણદાસને ગુરૂએ કહ્યું કે અરે! તે

ખીજો ગુરુ કર્યો ? એટલે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે મેં તો અન્ય ગુરુ કરેલ નથી. મારા ગુરુ તો તમેજ છો. પણ તમારી કૃપાથી હું પુર્ણ પુરુષોત્તમને પામ્યો છું ત્યારે ગુરુએ કહ્યું કે પુરુષોત્તમ કેમ મનાય ? તે સમય ગુરુના સમીપ અગ્નિની સગડી ધકધકતી હતી. તેમાંથી કૃષ્ણદાસે બે હાથે ખોખો ભરીને અંગારા હાથમાં લીધા અને કહ્યું કે જો શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી પુર્ણ પુરુષોત્તમ હોય તો મારા હાથ બળશે નહિ. અને જો અન્ય પ્રકારે હોય તો મારા હાથ ભસ્મ થઈ જાવો. આ પ્રમાણે કહીને એક મુહુર્ત્ત પર્યન્ત અગ્નિ હાથમાં રાખ્યો. ત્યારે ગુરુએ ડરીને કહ્યું કે અગ્નિ નાખી દે. પછી તે ગુરુ એ કૃષ્ણદાસના હાથને પોતાના હાથથી પકડીને અગ્નિ નખાવી દીધો. અને પછી કૃષ્ણદાસ ત્યાંથી ખેદ પામીને ઉઠી આવ્યા. આ પ્રસંગ શ્રી વલ્લભાષ્ટકની ટીકામાં શ્રી ગોકુળનાથજીએ વિસ્તાર પુર્વક લખેલ છે.

યાર્ગ હૃદયારૂઠ થયો ત્યાર પછી ગોપનીય વાર્તા સર્વ પાસે કહે, પછી કોઈ વૈશ્ણવે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને કહ્યું કે કૃષ્ણદાસ બધાની પાસે ગુપ્ત વાર્તા કહે છે ? ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે હે મહારાજ ! આપ તેનેજ પુછો કે મેં શું કહ્યું ત્યારે તે વૈશ્ણવને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ પુછ્યું કે તમને કૃષ્ણદાસે શી વાર્તા કહી ? ત્યારે તે વૈશ્ણવે કહ્યું કે હે મહારાજ ! મને તો શુદ્ધ રહી નથી. તે સાંભળી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી કરી મૌન થઈ ગયા.

એક દિવસ શ્રી ઠાકોરજીની ઈચ્છાથી શ્રી આચાર્યજીને કૃષ્ણ-

દાસે પુછ્યું કે મહારાજ ! શ્રી ઠાકોરજીને પ્રિય વસ્તુ શું છે ! તે મને કહો. તેનો પ્રત્યુત્તર શ્રી આચાર્યજીએ આપ્યો કે, શ્રી ઠાકોરજી ઉત્તમ વસ્તુના ભોક્તા છે પરંતુ ગોરક્ષ અતિ પ્રિય છે. તેનો ભાવ અનિર્વચનીય છે અને સર્વ કરતાં ભક્તિનો સ્નેહ પ્રભાવ અતિ પ્રિય છે. તેથી ભક્ત વત્સલ કહેવાય છે. કૃષ્ણદાસે પુછ્યું કે મહારાજ ! શ્રી ઠાકોરજીને અપ્રિય વસ્તુ કઈ છે ? શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજીને ધુમાડા સમાન અપ્રિય વસ્તુ કોઈ નથી. અને તે કદુતા કદુતા પણ અપ્રિય ભક્તના દ્વેષી છે વળી કૃષ્ણદાસે પુછ્યું કે હે મહારાજ ! શ્રી રઘુનાથજી સકળ સૃષ્ટિને લઈને સ્વધામમાં પધાર્યા. અને રાજા દશરથને સ્વર્ગ આપ્યું તે શા માટે ? તેનો પ્રત્યુત્તર શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ આપ્યો કે શ્રી રઘુનાથજી પરમ દયાળુ છે. માટે સ્વર્ગ આપ્યું. નહિ તો દશરથની યોગ્યતા સ્વર્ગની ન હતી. કારણ કે પોતાનું વચન સત્ય કરવાને વનવાસમાં મોકલ્યા આવું કર્મ કર્યું.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને કૃષ્ણદાસે પુછ્યું કે, હે મહારાજ ! ભક્ત થઈને શ્રી ઠાકોરજીની લીલાના ભેદને ન જાણે. તેનું કારણ શું ? એટલે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે, વિધિ-પુર્વક જે સમર્પણ કરેલ છે તે કરતા નથી. તે અનુભવ શી રીતે જાણે ? ભગવદ્ ભક્તનો સંગ કરે, તો શ્રી ઠાકોરજીની લીલાના ભેદ જાણે. તે તો પોતાને સર્વ પ્રકારે યોગ્ય માની કોઈનો સંગ કરે નહિ અને જે કોઈ થોડો ઘણા કરે છે તે અન્તઃકરણ પુર્વક

કરતા નથી તેથી શ્રી ઠાકોરજીના સ્વરૂપને તથા લીલાના ભેદને જાણુતા નથી. ઉત્તમ ભક્તોનો સંગ કરે, શ્રી ભાગવતની શ્રી સુબોધની ટીકાના ગ્રન્થનું આહર્નિશ અવગાહન કરે, એટલે ભગવદ ભાવ ઉત્પન્ન થાય. શ્રી ઠાકોરજી ભક્તના હૃદયમાં સ-
 દૈવ રહે છે. તેવા સેવા કરવાથી બંધાઈ જાય છે. ત્યાં એક અન્ય માર્ગીય વૈશ્ણવ જઈને હૃદયમાં શ્રી ઠાકોરજી વિરાજે છે. તેનો સંગ કરવો ત્યાં ગજન ધાવન વૈશ્ણવનું દ્રષ્ટાંત આપે છે. જોણે જોણે ભાવપૂર્વક સેવા કરી તેના સમસ્ત ભય નિવૃત્ત થાય છે. માટે લીલાસ્થ પ્રજાભક્તના ભાવનો વિચાર કરવો. જે વૈશ્ણવ શ્રી ઠાકોરજીના સ્વરૂપ અલૌકિક દ્રષ્ટિથી જાણાવવામાં આવે છે. જે આજ્ઞા હોય તે જાણે. જે વૈશ્ણવ શ્રી ઠાકોરજીના સ્વરૂપને જાણે છે. તે જે કાંઈ કામ કરે છે અને શ્રી ઠાકોરજીથી વિરહભાવના પકડે છે, અને પોતાના સ્વદોષ ભાવનો વિચાર કરે છે. પોતાનું સ્વરૂપ જાણે છે. જે હોયવા ન હોય. પ્રથમ કહેલ ભગવંદ સમ્બન્ધ કરવાથી શું થયું? હવે મારું શું કર્તવ્ય છે! રાત દિવસ એ પ્રમાણે વિચાર કરે ત્યારે પોતાનું સ્વરૂપ જાણે. પ્રાક-
 ટ્ય પ્રજાભક્તને માટે એતન્માર્ગીયને માટે ઉત્તમ સંગ હોય તે એતન્માર્ગીય શ્રી ઠાકોરજી જાણે અને શાસ્ત્ર, પુરાણ અનેક સિદ્ધાન્ત ઈતિહાસ છે. તેથી પ્રજારાજનાં ઘરમાં પ્રકટયા તે શ્રી ઠાકોરજી ન જાણવામાં આવે એ શ્રી ઠાકોરજીને ત્યારે જ જાણે માટે ભગવદ ભક્તનો સંગ કરવો, સેવાનો પ્રકાર, એતન્માર્ગીય વૈશ્ણવ જાણે છે. તેને મળી તેનો ભાવ પુછી ને સેવા કરવી.

એટલે ભગવદ્ ભાવ ઉત્પન્ન થાય છે. શ્રી ઠાકોરજીની સ્નેહયુક્ત સેવા કરે તેને શ્રી ઠાકોરજી સર્વ જણાવે,

એક સમય શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી શ્રી બદ્રિનાથજીના મંદિરમાં પધાર્યા ત્યારે વેદવ્યાસજી સાથે હતા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ વેદવ્યાસજીને પુછ્યું કે ભમરગીતના અધ્યાયમાં ઉદ્ભવજીને વ્રજભક્તોની પાસે પાઠવ્યા છે તે પ્રસંગમાં શ્લોક અર્ધો ઘટે છે, ત્યારે વેદવ્યાસજીએ શ્લોક અર્ધ કહ્યો.

આત્મત્વાત્ ભક્તવત્સલાત્ સતવક્તાત્ સ્વભાવસત્:-

આ ટીકા શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ પ્રથમજ કહી છે, તે શ્રવણ કરીને વેદવ્યાસજી બહુ પ્રસન્ન થયા. ત્યારપછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી શ્રી બદ્રિનાથજીના મંદિરમાં પધાર્યા, તે દિવસે વામનદ્વાદશી હતી, તે દિવસે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીનો વિચાર વ્રત કરવાનો હતો ત્યારે શ્રી બદ્રિનાથજીએ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને કહ્યું કે, મેં કૃણાહારની સર્વ યોજના યોજી છે. માટે તમે સામગ્રી સિદ્ધ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધરી ભોજન કરો, શ્રી ઠાકોરજીની એવી ઈચ્છા જણાય છે. એટલામાં કૃષ્ણદાસે આવીને કહ્યું કે મહારાજ અહિંતો કાંઈ મળતું નથી. પછી તે દિવસે વામનદ્વાદશીને દિવસ વૃત્ત કરતા 'ઉત્સવાન્તેય પારણુ' એમ વચન છે. પછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી બદ્રિનાથજી પાસેથી વિદાય થયા. ત્યારે કૃષ્ણદાસ સાથે જ હતા.

પ્રથમ આચાર્યજી શ્રીમહાપ્રભુજીવેદવ્યાસજીના મંદિરમાં પ-

ધાર્યા. ત્યારે કૃષ્ણદાસને કહ્યું કે તું ઉભો રહેજે એટલે કૃષ્ણદાસ ઉભા રહ્યા, અને પછી પોતે ત્રીજે દિવસે પધાર્યા. ત્યારે કહ્યું કે મહારાજ! જો આપની આજ્ઞા માનું નહિ તો સેવક શાનો, સેવકે તો આજ્ઞામાં ચાલવું જોઈએ, કૃષ્ણદાસ આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય પ્રભુની આજ્ઞા માનતા તેથી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી કૃષ્ણદાસના ઉપર સદા પ્રસન્ન રહેતા હતા, અને પછી મુર્ખતાનો દોષ મનમાં ન લાવે એવા પોતે ઉદાર હતાં જીવના તરફનો વિચાર ન કરતાં કૃષ્ણદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના એવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા તેથી તેની વાર્તાનો પાર આવે તેમ નથી માટે હવે કેટલીક લખીએ,

વાર્તા ૩ જી.

(શ્રી આચાર્યજીના સેવક દામોદરદાસ સમ્બ્રવાલ ક્ષત્રિયની વાર્તા)

દામોદરદાસને એક તાંબાનું પત્ર મળ્યું, અને સ્વપ્નમાં એવું કહ્યું કે, જે આ પત્રને વાંચે, તેને તું શરણે જજે તે પત્ર કોઈથી વંચાય નહિ, તે કેટલાક દીવસ પછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી કનોજ પધાર્યા ત્યાં ગામની બહાર આવી ઉતર્યા અને કૃષ્ણદાસ મેઘનને ગામમાં પાડવી અને કહ્યું કે જાઓ સીધું સામગ્રી લાવો. પણ કોઈને કહેશો નહિ કે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી અહિ પધાર્યા છે ત્યારે કૃષ્ણદાસે ગામમાં જઈ સીધું સામગ્રી સર્વ લીધું અને તે લઈને જ્યારે ચાલવા લાગ્યા એટલે દામોદરદાસ તેજ સમયે રાજદ્વારથી આવતા હતા તેણે માર્ગમાં જતા કૃષ્ણદાસને જોયા એટલે દામોદરદાસ ઘોડા ઉપરથી ઉતરી

કૃષ્ણદાસની પાસે આવ્યા અને દંડવત કર્યા અને પછી પુછ્યું કે આપ ક્યાંથી આવો છો ! શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી પધાર્યા છે ! ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું જે આજ્ઞા નથી ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું જે એ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી વગર શા માટે આવે ! ત્યારે પછી જ્યારે કૃષ્ણદાસ ચાલ્યા એટલે પાછળ પાછળ દામોદરદાસ આવ્યા અને ઘોડાને મોકલી દીધો તે કૃષ્ણદાસને દુરથી આવતા જોઈ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ જોયું તો પાછળ દામોદરદાસને જોયા ત્યારે દામોદરદાસે દંડવત કર્યાં ત્યારે કૃષ્ણદાસને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ પુછ્યું કે તેં આ શું કર્યું ! ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે મહારાજ ! મેંતો એને નાજ કહી ત્યારે દામોદરદાસે વિનતિ કરી કે મહારાજ ! એણે તો મને ના કહેલ જ પણ હું તેમની પાછળ પાછળ ચાલ્યો આવ્યો છું અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ ના કહી અને કનેજ પધારીશું ત્યારે પાવન કરીશું ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ મનમાં વિચાર કર્યો કે જે આજ્ઞા થયેલી છે તે તમે પોતેજ છો તે માટે ના કહી હતી પછી શ્રી આચાર્યજીએ દામોદરદાસને પુછ્યું કે પત્ર લાવ્યા છો ? ત્યારે દામોદરદાસે વિનતિ કરી કે મહારાજ ! પત્રનું શું કામ તે ? મને શરણુ રાખો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું જે તને આજ્ઞા થયેલી છે કે જે આ પત્ર વાંચે તેને તું શરણુ જજે માટે તું પત્ર લાવ એમ કહીને પત્ર મંગાવ્યો અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ પત્ર વાંચ્યો અને તે પત્રનો આશય દામોદરદાસને કહ્યો. દામોદરદાસને પછી નામ સંભળાવ્યું અને દા-

મોહરદાસે શ્રી આચાર્યજીને પોતાને ઘેર પધરાવ્યા પછી દામો-
 હરદાસ તથા તેની સ્ત્રી બન્ને સ્નાન કરી શ્રી આચાર્યજીને
 શરણુ આપ્યાં એટલે દામોહરદાસને સમર્પણુ કરાવ્યું અને
 દામોહરદાસની સ્ત્રીને પ્રથમ નામ સંભળાવ્યું અને પછી શ્રી
 આચાર્યજીએ સમર્પણુ કરાવ્યું એટલે દામોહરદાસે વિનતી
 કરી કે મહારાજ ! હવે અમને શી આજ્ઞા છે ? હવે અમે શું
 કરીએ ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ આજ્ઞા કરી કે હવે
 તમે સેવા કરો એટલે દામોહરદાસે કહ્યું કે મહારાજ સેવા કયા
 પ્રકારે કરવી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ કહ્યું કે શ્રી
 ઠાકોરજીનું સ્વરૂપ જુઓ તે એક દરજીને ત્યાં શ્રી ઠાકોરજીનું
 સ્વરૂપ હતું તેને દામોહરદાસ દ્રવ્ય આપીને લાવ્યા પછી આખુ
 ઘર તથા વાસ્તુ વિગેરે સાક્ર કરાવ્યું અને તેનું શ્રી દ્વારકાના-

શ્રી ઠાકોરજીને કામ આવે. પછી શ્રી આચાર્યજીએ આજ્ઞા આપી કે જે ઉત્તમ સામગ્રી હોય તે શ્રી ઠાકોરજીને માટે પોતાને ઘેર લાવવી શ્રી ઠાકોરજીની સામગ્રી વગર અન્ય ખર્ચ કરવું નહિ. ત્યારે દામોદરદાસ તથા તેની સ્ત્રી એ બંને સારી રીતે સેવા કરવા લાગ્યાં અને જે ઉજ્જવલ સામગ્રી હતી જે રૂપાનાકટોરામાં અપરસ રાખતા તે એવી ઉજ્જવલ કેળણુતા નહીં કે આમાં સામગ્રી છે આ પ્રકારે સેવા કરવા લાગ્યાં.

દામોદરદાસ પોતે શ્રી ઠાકોરજીને માટે જળ ભરતા હતા. એક દિવસ તેનો સસરો દામોદરદાસને ત્યાં આવ્યો અને કહેવા લાગ્યો કે તમે જળ ભરી લાવો છો તેથી જ્ઞાતિમાં અમને લજ્જા આવે છે, માટે તમે જળ ન ભરો. દાસી પાસે પાણી ભરાવો એ ઉપરથી દામોદરદાસે એક ઘડો તો પોતે લીધો. અને એક ઘડો પોતાની સ્ત્રીના હાથમાં આપ્યો. અને બંને જણુ ઘડા લઈને તેની હાટની પાસે થઈને નીકળ્યાં. અને જળ ભરીને ઘેર આવ્યા ત્યારપછી દામોદરદાસનો સસરો આવ્યો અને આવીને દામોદરદાસને ધજો પડ્યો. અને વિનંતિ કરી કહ્યું કે, તમે ખુશીથી જળ ભરો પણ સ્ત્રી પાસે જળ ન ભરાવો. આજપછી હું કંઈ કહીશ નહિ. ત્યારપછી પોતેજ જળ ભરવા લાગ્યા. જે જોઈએ તે શ્રી દ્વારકાનાથજી દામોદરદાસ પાસેથી માગી લેતા હતા. વાતો કરતા હતા. સેવા કરીને શ્રી ઠાકોરજીને એવા પ્રસન્ન કરેલા હતા કે, શ્રી આચાર્યજી મહા-

પ્રભુજીએ પોતાના શ્રી મુખથી કહ્યું કે જેણે રાજા અમ્બરીષને ન જોયા હોય તે દામોદરદાસને જુઓ. રાજા અમ્બરીષ તો મર્યાદા માર્ગીય હતા, અને આતો પુષ્ટિયમાર્ગીય છે. તેમાં આટલી અધિકતા છે.

એક સમય ઉષ્ણકાસના દિવસ હતા, ત્યારે શ્રી દ્વારકાનાથજીને પોઠાડયા અને દામોદરદાસ પોતે ચોતરામાં જઈને સુતા. તે દિવસ ગરમી બહુ હતી. તે દિવસે શ્રી દ્વારકાનાથજીએ દાસીને આજ્ઞા કરી કે કમાડ ઉઘાડ મને ગરમી બહુ લાગે છે એટલે દાસીએ કમાડ ઉઘાડ્યાં, ત્યારપછી શ્રી દ્વારકાનાથે દાસીને કહ્યું કે,—પંખો કર એટલે દાસીએ પંખો કર્યો. તે એક ઘડી પાર્થના પંખો કર્યો. પછી દાસીને કહ્યું કે,—જા હવે તું જઈને સુઈ રહે, એટલે દાસી કમાડ ઉઘાડા રાખીને સુઈ રહી. જ્યારે પ્રાતઃકાળ થયો ત્યારે દામોદરદાસ જુઓ છે તો કમાડ ઉઘાડાં છે તેથી પુછ્યું કે કમાડ કેણે ઉઘાડ્યાં ! ત્યારે દાસીએ કહ્યું કે,—મને શ્રી ઠાકોરજીએ કમાડ ઉઘાડવાની આજ્ઞા કરી તેથી ઉઘાડ્યાં છે, એ ઉપરથી દામોદરદાસ દાસી ઉપર બહુ ગુસ્સે થયા, અને કહ્યું કે, તે કમાડ કેમ ઉઘાડ્યાં. મને શ્રી ઠાકોરજીએ કમાડ ઉઘાડવાની આજ્ઞા કેમ ન કરી? પોતે કેમ ન ઉઘાડ્યાં અને દાસીને કેમ કહ્યું. પણ પ્રભુ મહા દયાળુ છે. જેના ઉપર સ્નેહ હોય તે સાથે સંભાષણ કરે. શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી, અંગિકારમાં સર્વ સમાન છે. લૌકિકમાં કોઈ ઉંચ ન

કહે. પણ શ્રી ઠાકોરજી તો સ્નેહને આધીન છે. પછી શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે મેં કમાડ ઉઘડાવ્યાં છે અને તેણે ઉઘાડ્યાં છે. તું તો ચોતરામાં જઈને સુતો અને મને અન્દર સુવાડયો. મને ગરમી બહુ લાગી તેથી કમાડ ઉઘડાવ્યાં છે. તું દાસી ઉપર શા માટે ક્રોધ કરે છે. આ પ્રમાણે કહીને બહુ ખીજ્યા. ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું જે પ્રસાદ ત્યારે લઈશ કે મંદિર સમરાવું. ત્યારે સ્ત્રીએ કહ્યું જે પ્રસાદ ન લીધો તો એમ કેમ બને. એ કાંઈ પાંચ સાત દિવસનું કામ નથી. પ્રસાદ લીધા વગર શી રીતે ચાલે? ત્યારે કહ્યું કે પ્રસાદ તો લઈશ નહિ. કૃપાહાર કરીશ. એ પ્રમાણે કરતાં કરતાં મંદિર સિદ્ધ થયું એટલે શ્રી દ્વારકાનાથજીને મંદિરમાં પાટ બેસાડયા, અને ઉત્સવ કર્યો. વૈષ્ણુવોને પ્રસાદ લેવડાવ્યો. અને તે પછી પોતે પ્રસાદ લીધો.

એક દિવસ દામોદરદાસ શ્રી ઠાકોરજીને રાજભોગ સમર્પીને શૈયા મંદિર સુધારવા ગયા. તો જઈ જુએ છે તો ખિછાનું ખિલાડીએ બગાડેલું છે. તે જોઈને કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી પોતાની શૈયા સાચવી શકતા નથી. આ પ્રમાણે કહ્યું એટલે શ્રી ઠાકોરજીએ દાસને ચોટી ઉપરથી લાત મારીને નીચે નાંખી દીધો. અને દામોદરદાસને કહ્યું કે તું કેવો સેવક છે. સેવક હોય તે આ પ્રમાણે બોલે. એ પ્રમાણે બહુજ ખીજ્યા પછી દામોદરદાસે વિનંતિ કરી અને ખીજવાર સામગ્રી સિદ્ધ કરાવી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પ્યો. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા; પરંતુ એ

માસ પર્યન્ત યોજ્યા નહિ. એટલે દામોદરદાસે ખુબુ વિનતિ કરી એટલે પછી યોજવા લાગ્યા.

એક દિવસ દામોદરદાસ હરસાણી તેને ઘેર પરોણા તરીકે આવ્યા. તે દામોદરદાસ સંવલવારને ઘેર પાંચ સાત દિવસ રહ્યા તે સમય તેણે સારી ચેઠે સમાધાન કર્યું. પછી દામોદરદાસ હરસાણી તેને ત્યાંથી વિદાય થઈને એડેલ આવ્યા ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ દામોદરદાસને કહ્યું કે દામલા તું કયાં ઉતર્યો હતો. અને કયાં પ્રસાદ લીધો ત્યારે દામોદર હરસાણીએ, શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને વિનંતિ કરી કે,—હે મહારાજ ! કનોજમાં દામોદરદાસ સંવલવારને ઘેર હું ઉતર્યો હતો. પણ અનસખડી મહાપ્રસાદ લેતો હતો, સખડી લેતો ન હતો ત્યારે શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજી દામોદરદાસ સંવલવારના ઉપર અપ્રસન્ન થયા. અને કહ્યું કે આ મારો અંતરંગ સેવક તેને સખડી મહાપ્રસાદ કેમ ન લેવરાવ્યો. આ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના મનની વાર્તા દામોદરદાસ સંવલવારે ઘેર બેઠા બાણી, શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુ મારા ઉપર અપ્રસન્ન થયા. ત્યારે સ્ત્રીને કહ્યું કે તું શ્રી ઠાકોરજીની સેવા સારી રીતે કરજે, અને હું તે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના ચરણ દર્શન કરવા એડેલ જાઉં છું. એમ કહીને ચાલ્યા તે એડેલ પહોંચ્યા. ત્યાં શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના દર્શન કરીને સાષ્ટાંગ દન્ડવત કર્યા એટલે શ્રી આચાર્યજી પીઠ દર્શને બેઠા. એટલે દામોદરદાસ સંવલવારે શ્રી

આચાર્યજીને વિનંતિ કરી કે,—મહારાજ, મારો અપરાધ શું છે ?
 અને જીવ તો અપરાધ કરતોજ આવ્યો છે. અને અપરાધ જો
 જાણે તો સારો છે. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે,—તે દામોદ-
 દરદાસ હરસાણીને તારે ઘેર મહાપ્રસાદ અનસખડી કેમ લેવરા-
 વ્યો સખડી કેમ ન લેવરાવ્યો. ત્યારે દામોદરદાસ સંવલવારે
 વિનંતિ કરી કે,—મહારાજ આપ દામોદરદાસને પુછો કે સખડી
 કેમ ન લીધો. ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું જે મહારાજ ! શ્રી ઠાકો-
 રજી પ્રાતઃકાળ બાળભોગ આરોગે ત્યારપછી પકવાંન મીઠાઈ,
 દુધપાક વિગેરે લે. તેથી સખડીની રૂચિ રહેતી નથી, તેથી લેતો
 નહિ. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે,—તું તો તારી ઈચ્છાથી ન

તે સર્વ કનોજમાં દામોદરદાસને મલીને જતા જે વૈષ્ણવ આવ-
તા તે સર્વને કનોજમાં પોતાને ઘેર આદર સન્માન કરીને
ઉતારતા, સર્વને મહાપ્રસાદ લેવરાવતા. પછી જ્યારે અડેલ
વિદાય થતા ત્યારે તે વૈષ્ણવ પતિ એકેક મોહાર અને એકેક
શ્રીકૃષ્ણ આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજીને ભેટ મોકલાવતા; કારણ
કે મારા દન્ડવત ખાલી હાથે શી રીતે કરવે એવા શ્રી આચાર્ય-
જી મહાપ્રભુજી તેના ઉપર પ્રસન્ન રહેતા હતા.

દામોદરદાસનો સસરો બહુજ શ્રીમંત હતો તેણે સો દાસી
દાયજમા દીકરીને આપી હતી. મારી પુત્રી બેઠી રહેશે, કામ-
કાજ ભધું દાસીઓ કરશે પણ તેની પુત્રી તેમ ન કરતાં સેવા
સમ્બન્ધી કામ સર્વ પોતે કરતી તે એવી ભગવદીય હતી.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી પોતે દામોદરદાસને
ઘેર આવ્યા હતા. અને દામોદરદાસ પણ દાખતા હતા ત્યારે
શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ દામોદરદાસને પુછ્યું કે દાપાદર-
દાસ તારાં મનમાં શી વાતનો મનોરથ છે—ત્યારે દામોદરદાસે
કહ્યું કે,—હું મહારાજ! આપના અનુગ્રહથી મને કોઈ વાતનો
મનોરથ રહ્યા નથી ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ કહ્યું
કે,—તું તારી સ્ત્રીને પુછ કે તેને કોઈ વાતનો મનોરથ છે. એટલે
દામોદરદાસ પોતાની સ્ત્રી પાસે જઈ ને પુછ્યું કે,—તને કોઈ
વાતનો મનોરથ છે ત્યારે સ્ત્રી કહ્યું કે,—કોઈ વાતનો મનોરથ રહ્યા
નથી. એક પુત્રનો મનોરથ છે, એક પુત્ર થાય તો સાડું આ વાત

દામોદરદાસે જઈને શ્રી આચાર્યજીને કહી કે મહારાજ! સ્ત્રીને એક પુત્ર થવાનો મનોરથ છે. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે જા થશે પછી શ્રી આચાર્યજી તો શ્રી નાથજી પધારયાં પછી જ્યારે પ્રાપ્ત થયો ત્યારે સ્ત્રી ગર્ભવતી થઈ પછી કેટલેક દિવસે એક ગરોડો આવ્યો ત્યારે સર્વ સ્ત્રીઓ તેને પુછવા લાગી એવામાં એક સ્ત્રીએ દામોદરદાસની સ્ત્રીને કહ્યું કે તું પણ પુછીજો કે પુત્ર થશે કે પુત્રી આમ કહેવાથી તેની દાસીએ જઈને તે ગરોડા ને પુછ્યું કે,—દામોદરદાસની સ્ત્રીને શું થશે! ત્યારે તે ગરોડાએ કહ્યું કે,—પુત્ર થશે પછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી કેટલેક દિવસે કનોજમાં પધારયા. ત્યારે દામોદરદાસ ચરણ સ્પર્શ કરવા લાગ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે મને સ્પર્શ નહી. તને અન્ય અન્ય આશ્રય થયો છે. ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે,—મહારાજ હુંતો કાંઈ જાણતો નથી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુએ કહ્યું કે,—તું તારી સ્ત્રીને પુછીજો. ત્યારે દામોદરદાસે સ્ત્રીને પુછ્યું કે તે કાંઈ અન્યાશ્રય કરેલો છે. ત્યારે સ્ત્રીએ જે પ્રકાર થયો હતો તે સર્વ કહ્યો, તે સર્વ વાર્તા દામોદરદાસે શ્રી આચાર્યજીને કહી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે,—આના પેટમાં મ્લેચ્છ થશે એમ કહીને શ્રી આચાર્યજી અડેલ પધાર્યા આ વાર્તા દામોદરદાસની સ્ત્રીએ સાંભળી ત્યારથી તે શ્રી ઠાકોરજીનાં સેવાના પાત્રાદીક વસ્તુને સ્પર્શ કરતી નહિ અને કહેતી કે મારા પેટમાં મ્લેચ્છ છે તેથી શ્રી ઠાકોરજીનાં પાત્ર તથા સામગ્રીનો શી રીતે સ્પર્શ કરૂ આ પ્રમાણે તે કહેતાં પછી જ્યારે પ્રસન્ન પ્રાપ્ત થયો

ત્યારે દામોદરદાસની સ્ત્રીએ પોતાની માતાને કહેવરાવ્યું કે, મને જે પુત્ર થાય તેને તું તારે ઘેર લઈ જાજે, હું તેનું મુખ જોઈશ નહીં જો હું તેનું મુખ જોઈશ તો મારો ધર્મ ભ્રષ્ટ થઈ જશે, તો હું તેનું મુખ જોઈશ નહીં. માટે આ ઉપાય તું કરજે. આમ કહેવરાવ્યાથી તેની માતાએ તે પ્રમાણે કર્યું પ્રસવ થતાં-જ પોતાને ઘેર લઈ ગઈ, અને ધાવને આપીને મોટો કર્યો.

ત્યાર પછી કેટલેક દીવસે દામોદરદાસનો દેહ પડ્યો. તે તેની સ્ત્રીએ તે વાર્તા ગુપ્ત રાખી અને એક વૈષ્ણવને કહ્યું કે તમે અડેલનું એક વહાણ ભાડે કરી આવો. અટલે વૈષ્ણવ ભાડે કરી લાવ્યો. તે વહાણમાં શ્રી દ્વારકાનાથજી અને ઘરની સાંમગ્રી વિગેરે સર્વ ભર્યું, કાંઈ પણ ઘરમાં રાખ્યું નહીં ઘરમાં જે કાંઈ હતું તે વહાણમાં ભર્યું, અને વૈષ્ણવને કહ્યું કે તે વહાણ અડેલ લઈ જાઓ અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીનાં મંદિરમાં પહોંચાડી આવો. અટલે તે વૈષ્ણવ વહાણ લઈને ચાલ્યો. તે ત્રીસ કોસ ઉપર વહાણ ગયું ત્યાર પછી સ્ત્રીએ પ્રસિદ્ધ કર્યું કે, દામોદરદાસનો દેહ છુટ્યો પછી દામોદરદાસનો પુત્ર કે જે મ્લેચ્છ થયો હતો તે આવ્યો અને આવીને જુએ છે તો ઘરમાં કાંઈ નહતું માત્ર જળનો ભરેલો કરવો ઘરમાં હતો. તે જોઈ માથું કુટવા લાગ્યો પછી દામોદરદાસનો સસરો આવ્યો અને આવી પોતાની પુત્રીને કહ્યું કે પુત્રી તે ઘરમાં કાંઈ રાખ્યું નહીં, માટે હવે તું શું ખાઈશ? ત્યારે તેણે કહ્યું કે તમે

જે આપણે તે ખાઈશ ક્ષત્રીય લોકો સગા સહોદરને કાંઈ આપે એવી જ્ઞાતિની કાંઈ રીતી છે. તેથી દામોદરદાસની સ્ત્રીએ અન્ન જળનો ત્યાગ કર્યો તેથી થોડા દીવસમાં તેનો દેહ પડી ગયો. ત્યારે ઉત્તરક્રિયા બંનેની સાથે થઈ તે આવી ભગવદીય હતી તે વાર્તા કેટલાક દીવસ પછી કોઈ વૈષ્ણવે શ્રી આચાર્યજી એક મહાપ્રભુજીની પાસે કહી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે એને થશે કે જો જોઈએ તે બંને જણુ એવાં ભગવદીય હતાં. તેની પુર્વસંશા શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી શ્રી મુખથી કરતા તેથી તેની વાર્તા કયાં સુધી લખીએ.

વાર્તા ૪ થી

પદ્મનાભદાસ કનોજયાની વાર્તા.

એક દિવસ આચાર્યજી શ્રી મહાપ્રભુજી કનોજ પધાર્યા ત્યારે પદ્મનાભદાસ શ્રી આચાર્યજીને દર્શને આવ્યા. ત્યારે પદ્મનાભદાસે શ્રી આચાર્યજીના શ્રી મુખથી ભગવત વાર્તાનો પ્રસંગ શ્રવણ કર્યો ત્યારે જાણ્યું કે, આતો સાક્ષાત ઈશ્વર છે. આ પ્રમાણે જ આચાર્યજીનાં દર્શન થયાં પ્રથમ પદ્મનાભદાસ વ્યાસાસન ઉપર બેસતા અને ઘણા શ્રોતાઓ કથા શ્રવણ કરવાને આવતા કોઈને ઘેર જવું પડતું નહિ વૃત્તિ ઘર બેઠ ચાલી આવતી એ પ્રમાણે રહેતા પદ્મનાભદાસે શ્રી મુખથી ભગવત પ્રસંગ સાંભળ્યો, ત્યારથી જાણ્યું જે આ સાક્ષાત પુર્ણ પુરુષોત્તમ તેને પુર્ણ પુરુષોત્તમ જાણીને પદ્મનાભદાસ શ્રી આચાર્યજીને શરણુ આવ્યા નામ પામ્યા પછી સમર્પણુ કરાવ્યું ત્યારે

ઉંચાપનવેળાએ શ્રી આચાર્યજીએ પુસ્તક જોયું તો ત્યાં દામો-
દરદાસ સંમલવાર ઘેર બેઠા હતા. તે સમય પદ્મનાભદાસ પોતાને
ઘેરથી આવ્યા અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને દંડવત કર્યા
અને બેઠા ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પુસ્તક જોયું અને શ્લોક
નિબંધનો કહ્યો.

પાંઠનીય પ્રયત્ને ન સર્વ હેતુર્વિવર્જિતે
વૃત્યર્થે નૈવ પુજીત પ્રાણૈઃ કન્ઠગતૈરતિ ।
તદ્ભાવે તથેવ સ્થાતથાં નિર્વાહસાંચરેત્ ॥

આ શ્લોક બોલ્યા તે પદ્મનાભદાસે સાંભળ્યો. ત્યાર પછી
દશમસ્કંધની કથા કરી. તે સાંભળી જ્યારે શ્રી આચાર્યજી
મહાપ્રભુ કથા કરી રહ્યા, ત્યારે પદ્મનાભદાસે જળની અંજલી
ભરી સંકલ્પ શ્રી આચાર્યજીના આગળ કર્યો. ત્યારે શ્રી આચાર્ય-
જીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે શ્રી ભાગવત વૃત્ત કથન કહેવું અને
બીજી તો તમારી વૃત્તિ છે. તમે તો બ્રાહ્મણ છો. તેથી પુરાણ,
મહાભારત—આદિતો કહેવાં ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું જે મહા-
રાજ ! હવે તો મેં સંકલ્પ કરેલો છે. તે તો કર્યો માટે તમે
કરશો નહિ. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તમે ગૃહસ્થ છો
માટે શી રીતે નિર્વાહ કરશો. ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે,
મહારાજ ! ભીક્ષા માગીને નિર્વાહ કરીશ. પછી એક જળમા-
નને ઘેર વૃત્તિને માટે ગયા. ત્યારે તેણે બહુજ આદર સન્માન
આપ્યું ત્યારે પદ્મનાભદાસના મનમાં બહુજ ગ્લાનિ આવી.
કે આગળ તો કદી ભીક્ષા ઉચિત નથી. ત્યારે પુનઃ સંકલ્પ કર્યો

કે, હવે શી રીતે નિર્વાહ કરશે. ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે હવે વૈષ્ણુવ કૃત્ય કરીને નિર્વાહ કરીશ. પછી કોડી વેચતા, લાકડાં લાવતા પણ અન્ય વાત કરતા નહિ. આ પ્રમાણે દેહ રહ્યા ત્યાં સુધી નિર્વાહ કર્યો. એવા ટેકી અને કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા,

એક સમય શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુ પ્રયાગમાં પધાર્યા હતા. ત્યારે પદ્મનાભદાસ સાથે હતા; એક પ્રહર રાત્રિ ગઈ હતી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પદ્મનાભદાસને કહ્યું કે, શ્રી અક્ષાજીને સામે પારથી પધરાવી લાવો. તે સાંભળતાંજ પદ્મનાભદાસ ઉઠીને ગાળ્યા. ત્યારે ત્યાં પાંચ સાત વૈષ્ણુવ ઝેઠા હતા તે કહેવા લાગ્યા કે, આ બ્રાહ્મણ ગાંડો થયો કે શું? આ સમય ક્યાં જશે વાહાણુ સર્વ ખાંધેલા છે. ઘાટવાળા સર્વ ઘેર ગયા છે. માટે આ સમય જવાનો નથી પણ આને તો શ્રી આચાર્યજીએ આજ્ઞા આપી છે તેથી તે વિશ્વાસે આ કામ અવશ્ય થશેજ. પદ્મનાભદાસ ઘાટ ઉપર આવ્યા. અને આડું અવળું જોવા લાગ્યા. એટલામાં અચાનક એક દશ વર્ષનો છોકરો એક મછવો લઈને આવ્યો. અને તેણે પદ્મનાભદાસને પુછ્યું કે, પાર જશે. ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે હા જઈશ. ત્યારે તેણે તેને પાર ઉતારી દીધા. વળી પુછ્યું કે તમે પાછા આવવાના છો, ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે હવે ઘડી પછી પાછો આવીશ ત્યારે કહ્યું કે મછવો રાખું છું તમે તુરત આવજો. અડેલમાં જઈને શ્રી અક્ષાજીને પધરાવી લાવ્યા. અને તેજ મછવામાં ઝેસીને પાર

ઉતર્યા અને પછી જુએ છે તો ત્યાં તે મછવેા કે છોકરો કાંઈ જોવામાં આવ્યું નહિ. પછી અકાજને પધરાવી ઘેર આવ્યા. પછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુએ પદ્મનાભદાસજીને આજ્ઞા આપી કે જાઓ શયન કરો. એટલે જ્યાં વૈષ્ણવ સુતા હતા ત્યાં એટલે વૈષ્ણવે પુછ્યું કે તમે શું કરી આવ્યા? એટલે પદ્મનાભદાસે સર્વ સમાચાર કહ્યા. ત્યારે વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે તમે શ્રી ઠાકોરજીને બહુ શ્રમ કરાવ્યો. પછી વૈષ્ણવોએ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીને પુછ્યું કે મહારાજ! પદ્મનાભદાસે શ્રી ઠાકોરજીને પુષ્કળ શ્રમ કરાવ્યો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ કહ્યું કે, જે કાંઈ થયું છે તે મારી ઈચ્છાથી થયું છે માટે પદ્મનાભદાસને કાંઈ કહેશો નહીં.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી ગોકુળથી શ્રી અડેલ જતા હતા. ત્યારે એક વ્યાપારી કાંઈ વસ્તુ લઈને સાથે ચાલ્યો. અને શ્રી આચાર્યજી કનેજ પધાર્યા. ત્યારે વ્યાપારી પાછળ રહ્યો. તેના ઉપર ચોર લુંટવાને આવી પડ્યા. અને તેઓએ સર્વ વસ્તુ લુંટી લીધી. અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી તો દામોદરદાસ સંવળવારને ઘેર પધાર્યા. અને ત્યાં ઉતર્યા રસોઈ કરીને શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પ્યા, એટલામાં તે વ્યાપારી રોતો ને છાતી કુટતો આવ્યો અને પુછ્યું કે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી શું કરે છે ! ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે ભોજન કરતા હશે. ત્યારે વ્યાપારી કહ્યું કે મારો સર્વ માલ લુંટાઈ ગયો છે. અને શ્રી

આચાર્યજી મહાપ્રભુજી ભોજન કરે છે. ત્યારે પદ્મનાભદાસે મનમાં વિચાર કર્યો કે જો શ્રી આચાર્યજી સાંભળશે તો ભોજન કરશે નહિ. બે ઘડીવાર થશે, તેથી પદ્મનાભદાસ તે વ્યાપારીનો હાથ પકડીને એક શાહની દુકાન ઉપર લઈ ગયા, એટલે શાહે પદ્મનાભદાસનો સત્કાર કર્યો અને કહ્યું કે કેમ પધાર્યા શું આજ્ઞા છે? ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે—આ વ્યાપારીને એટલું દ્રવ્ય આપવું જોઈએ કે એ દ્રવ્યનો દસ્તાવેજ વ્યાજ શીખે હું લખી દઉં ત્યારે શાહે કહ્યું કે પદ્મનાભદાસ આપને જેટલું દ્રવ્ય જોઈએ તેટલું લીઓ પત્રનું શું કામ છે? ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે પ્રથમ ખત લખો પછી જે દ્રવ્ય જોઈશ તે લઈશ. ખત લખ્યા વગર તો લઈશ નહીં ત્યારે શાહે કહ્યું કે આપની ઈચ્છા. એટલે પદ્મનાભદાસે ખત લખી દીધું અને શાહે વ્યાપારીને દ્રવ્ય આપ્યું એટલે તે વ્યાપારી દ્રવ્ય લઈને પોતાને ઘેર ગયો. અને પદ્મનાભદાસ પોતાને ઘેર ગયા. એટલે પદ્મનાભદાસને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ પુછ્યું કે તમે ક્યાં ગયા હતા. એટલે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે મહારાજ હું એક કામે ગયો હતો. એટલે તો શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી તો સાક્ષાત ઈશ્વર તેથી તત્કાલ જ જાણી ગયા. અને પદ્મનાભદાસને આચાર્યજીએ કહ્યું કે તમે વ્યાપારીને સાથે તો લીધો નહોતો. કે જેથી તેનો માલ આપણું પડે. તે તો પાછળ રહ્યો તેમાં હું શું કરું? તમે બહુ ભુંડું કીધું કે કરજ કરીને પૈસા આપ્યા. ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે, તરફ

હારાજ તેતો ખરૂં પણ તે વ્યાપારી પોકારતો હતો અને તેથી રાજભોજનમાં એ ઘડીવાર લાગત અને તેથી મારો સર્વ જન્મ વૃથા જાત, પણ કરજ તો કાલ ભરી દઈશ. એતે કેટલી વાત છે. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ કહ્યું કે જેને ધર્મ ધરાણે લખી આપ્યો તે શા માટે ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે મહારાજ એવો લેખ કરી દીધો છે આપ્યા વગર ચાલે તેમ નથી પછી શ્રી આચાર્યજી તો ત્યાંથી અડેલ પધાર્યા. અને ત્યાર પછી પદ્મનાભદાસ એકે રાજની પાસે ગયા. એટલે રાજ-એ તે પદ્મનાભદાસનો ઘણો સત્કાર કર્યો. પછી રાજએ કહ્યું કે મને કૃપા કરીને કાંઈક સંભળાવો. એટલે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે,—હે રાજ ! શ્રીમદ ભાગવતતો નહિ સંભળાવું પણ કહે તો મહાભારત સંભળાવું ત્યારે રાજએ કહ્યું કે મહાભારત સંભળાવો. એટલે મહાભારત કહેવા લાગ્યા. ત્યારે યુદ્ધનો પ્રસંગ આવ્યો ત્યારે સર્વના હથિયાર છોડાવ્યાં અને પછી આગળ કહેવા લાગ્યા. તે કથા કહેતાં વીરરસ એવો જામ્યો કે માણસ માણસમાં સર્વ લાત તથા મુક્તી વડે લડવા લાગ્યા. કેટલેક દિવસે મહાભારત પુર્ણ થયું એટલે રાજ પુષ્કળ દક્ષિણા દેવા માગ્યો. ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે એટલું તો હું લઈશ નહિ. મારા માથે કરજ છે તેટલું લઈશ. પછી જે શાહના પૈસા લીધા હતા તેના મુળ તથા વ્યાજ જેટલું થાય તેટલા પૈસા લીધા. અને બાકીનું દ્રવ્ય પાછું આપ્યું. અને શાહને પૈસા આપીને

આચાર્યજી મહાપ્રભુજી ભોજન કરે છે. ત્યારે પદ્મનાભદાસે મનમાં વિચાર કર્યો કે જો શ્રી આચાર્યજી સાંભળશે તો ભોજન કરશે નહિ. એ ઘડીવાર થશે, તેથી પદ્મનાભદાસ તે વ્યાપારીને હાથ પકડીને એક શાહની દુકાન ઉપર લઈ ગયા, એટલે શાહે પદ્મનાભદાસનો સત્કાર કર્યો અને કહ્યું કે કેમ પધાર્યા શું આજ્ઞા છે? ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે—આ વ્યાપારીને એટલું દ્રવ્ય આપવું જઈએ કે એ દ્રવ્યનો દસ્તાવેજ વ્યાજ શીખે હું લખી

એક દિવસ તુલસાંએ કહ્યું કે ક્ષત્રિયાણીતું નિત્ય આવે છે. ત્યારે ક્ષત્રિયાણીએ કહ્યું કે પદ્મનાભદાસ મહા ભગવદીય - છે. અને મહાપુરુષ છે. અને મને સંતતી થતી નથી તેથી આવું છું માટે તે પદ્મનાભદાસને મારી વિનંતી કર તેથી એક દિવસ તુલસાંએ પદ્મનાભદાસને તે વાર્તા કહી. ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું તુલસાં જળ લાવ, એટલે તુલસાંએ જળ લાવી આપ્યું એટલે જળ લઈ અંગુઠાનું ચરણોદક કરીને પદ્મનાભદાસે તે ક્ષત્રિયાણીને આપ્યું અને કહ્યું કે તને પુત્ર થશે. તેનું તું મથુરાદાસ નામ રાખજે પછી તેને પુત્ર થયો.

એક સમય મોટા રામદાસજી પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીને પદ્મનાભદાસને ઘેર પધરાવીને પોતે શ્રીનાથજીની સેવા કરવા લાગ્યા. શ્રીનાથજીના હીતરીઆ થયા ત્યારે પદ્મનાભદાસ શ્રી ઠાકોરજીની સેવા કરવા લાગ્યા. તે કેટલાક દિવસ પછી મુગલોની ફેજ આપી તેણે ગામ છુટ્યું અને શ્રી ઠાકોરજીને મુગલ લઈ ગયા. ત્યારે પદ્મનાભદાસ તે મુગલની પાછળ સાત દિવસ પર્યન્ત રહ્યા. જળપાન કર્યું નહિ. ત્યારે તે મુગલને તેની મુગલાણીએ કહ્યું કે આ બ્રાહ્મણ જળપાન પણ કરતો નથી. આને સાત દિવસ થયા છે. અત્ર જળનો ત્યાગ કરેલો છે. માટે જો આ બ્રાહ્મણ મરશે તો તમારા ઉપર હત્યા ચડશે, તો તારો સંગ ત્યાગ કરીશ. માટે તારી પાસે જે દેવ છે તે તેને આપી દે. ત્યારે તે મુગલે પદ્મનાભદાસને શ્રી ઠાકોરજી આપ્યા. એટલે પદ્મનાભદાસ બહુ આનંદ પામ્યા. અને ઘેર પાછા આવી. સ્નાન

એક દિવસ તુલસાંચે કહું કે ક્ષત્રિયાણીતું નિત્ય આવે છે. ત્યારે ક્ષત્રિયાણીએ કહું કે પદ્મનાભદાસ મહા ભગવદીય છે. અને મહાપુરુષ છે. અને મને સંતતી થતી નથી તેથી આવું છું માટે તે પદ્મનાભદાસને મારી વિનંતી કર તેથી એક દિવસ તુલસાંચે પદ્મનાભદાસને તે વાર્તા કહી. ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહું તુલસાં જળ લાવ, એટલે તુલસાંચે જળ લાવી આપ્યું એટલે જળ લઈ અંગુઠાનું ચરણોદક કરીને પદ્મનાભદાસે તે ક્ષત્રિયાણીને આપ્યું અને કહું કે તને પુત્ર થશે. તેનું તું મથુરાદાસ નામ રાખજે પછી તેને પુત્ર થયો.

એક સમય મોટા રામદાસજી પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીને પદ્મનાભદાસને ઘેર પધરાવીને પોતે શ્રીનાથજીની સેવા કરવા લાગ્યા. શ્રીનાથજીના સ્ત્રીતરીઆ થયા ત્યારે પદ્મનાભદાસ શ્રી ઠાકોરજીની સેવા કરવા લાગ્યા. તે કેટલાક દિવસ પછી મુગલોની ફેજ આપી તેણે ગામ લુટ્યું અને શ્રી ઠાકોરજીને મુગલ લઈ ગયા. ત્યારે પદ્મનાભદાસ તે મુગલની પાછળ સાત દિવસ પર્યન્ત રહ્યા. જળપાન કર્યું નહિ. ત્યારે તે મુગલને તેની મુગલાણીએ કહું કે આ બ્રાહ્મણ જળપાન પણ કરતો નથી. આને સાત દિવસ થયા છે. અત્ર જળનો ત્યાગ કરેલો છે. માટે જો આ બ્રાહ્મણ મરશે તો તમારા ઉપર હુત્યા ચડશે, તો તારો સંગ ત્યાગ કરીશ. માટે તારી પાસે જે દેવ છે તે તેને આપી દે. ત્યારે તે મુગલે પદ્મનાભદાસને શ્રી ઠાકોરજી આપ્યા. એટલે પદ્મનાભદાસ બહુ આનંદ પામ્યા. અને ઘેર પાછા આવી. સ્નાન

કરી શ્રી ઠાકોરજીને પંચામ્રતથી સ્નાન કરાવ્યું અંગવસ્ત્ર શૃંગાર કર્યો. રસોઈ કરી ભોગ સમર્પ્યો પછી સમયાનુસાર ભોગ સરાવી અનોસર કરી પછી પોતે મહાપ્રસાદ લીધો, અને જે દિવસે કનોજમાં ઠાકોરજી મુગલને હાથ પડ્યા. તે દિવસ રામદાસ પણ તે વાર્તા જાણી. તેથી તે દિવસથી મોટા રામદાસે પણ સાત દિવસ પર્યન્ત મહાપ્રસાદ લીધો નહિ. પણ શ્રીનાથજીની સેવા સાવધાનપણેથી કરતા હતા. આ વાર્તા પદ્મનાભદાસે ઘેર બેઠે જાણી કે આ વાતથી રામદાસ બહુ કષ્ટ પામ્યા. સાત દિવસ જળપાન પણ કર્યું નહિ. એ જાણી પદ્મનાભદાસ શ્રીનાથજીનાં દર્શન કર્યા પછી રામદાસજીને મળ્યા. ત્યારે રામદાસે, પદ્મનાભદાસને કહ્યું કે—તમે બહુ દુઃખ પામ્યા. આ રીતે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે હું તો દુઃખ પામ્યો તેતો ન્યાય છે પણ તમે મારા ઉપર સેવા પધરાવી આવ્યા અને તમે સાત દિવસ પર્યન્ત પ્રસાદ શા માટે લીધો નહિ ત્યારે રામદાસે કહ્યું કે જે તમે કહો છો તે ખરું, પરન્તુ મેં તો ઘણા દિવસ સુધી સેવા કરી છે. માટે એટલો તો સંબંધ જાઈએ. પછી કેટલાક દિવસ સુધી ત્યાં રહીને પદ્મનાભદાસ શ્રીનાથજીથી તથા દામોદરદાસજી પાસેથી વિદાઈ થઈ પોતાને ઘેર આવ્યા અને સેવા કરવા લાગ્યા. એક સમય પદ્મનાભદાસ પોતાના સેવક શ્રી ઠાકોરજી શ્રી મથુરાજી તથા પોતાનું કુંડુંબ લઈને અડેલ આવીને રહ્યા પરંતુ દ્રવ્યનો સંકેત ઘણો હતો. તેથી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ કર્યો તે છોતરાં તળીને સમર્પતા, તે રીતે વીણી

પહેલે દિવસે લીજવી રાખતા ખીજે દિવસે સારી રીતે તળીને પીરસતા અને મુઠી રોજ ધરતા અને કહેતા કે આ રોટલી છે આ પ્રમાણે જોટલી મુર્તિ હોય તેના નામ લઈ લઈને એક મુઠી સમર્પે તે પ્રકારે નિત્ય કરતા અને શ્રી ઠાકોરજી એ આરોગતા પછી એક વૈષ્ણવે શ્રી આચાર્યજી પાસે કહ્યું કે મહારાજ પદ્મનાભદાસ આ પ્રમાણે શ્રી ઠાકોરજીને સમર્પે છે તેથી એક દિવસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુ ભોગ વેળાએ પોતે પદ્મનાભદાસને ઘેર પધાર્યા ત્યારે રોજના નિયમાનુસાર પદ્મનાભદાસે ભોગ ધરાવ્યો ત્યારે પદ્મનાભદાસે કહ્યું કે મહારાજ આ ખીર છે આ ભાત છે આ દાળ છે આ શાક છે. આ શિખન્ડ છે આ રોટલી છે આ વડાં છે આ પ્રમાણે કહી સર્વ સામગ્રીનાં નામ લઈને છોતરાંનો ઢગલો કર્યો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીનું હૃદય ભરાઈ આવ્યું અને કહ્યું કે દ્રવ્યનો સંકોચ છે તેથી આ પ્રમાણે કરે પછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુ તો ઘેર પધાર્યા. અને શ્રી અક્ષાજીને કહ્યું કે પદ્મનાભદાસને ઘેર રોજ રસોઈની સામગ્રી મોકલતા રહેજો તેથી ખીજે દિવસે શ્રી આચાર્યજીએ પદ્મનાભદાસને ઘેર સીધું સામગ્રી મોકલી. ત્યારે પદ્મનાભદાસે તુલસાંને કહ્યું કે અહિથી પ્રભુ કાઢવાવાલા થયા છે. પછી પદ્મનાભદાસે જો દિવસનો સામાન કરી પછી પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજી મથુરાનાથને કહ્યું કે જો મહારાજનું મન હોય તો શ્રી આચાર્યજીની પાસે પધરાવી આવું ત્યાં સર્વ સામગ્રી સિદ્ધ છે. ત્યારે શ્રી મથુરાનાથજીએ કહ્યું કે મને તો તારું કરેલુંજ ભાવે છે.

તેથી હું તો અહિ બહુ પ્રસન્ન છું તું કાંઈ સંકોચ ન કર. આ પ્રમાણે પોતે મથુરાનાથજીએ જ્યારે કહ્યું ત્યારે પદમનાભદાસે એક નૌકા ભાડે કરી તેમાં ઠાકોરજીને પધરાવ્યા. અને સર્વ કુટુંબને તેમાં બેસાડીને પછી પોતે શ્રી આચાર્યજીની રજા લેવા ગયા અને બે ચાર દિવસની જે સામગ્રી આવી હતી તે ભંડારીને પાછી આપીને શ્રી આચાર્યજી પાસે જઈ દંડવત કરી દર્શન કરી વિદાય થતી વેળાએ કહ્યું મહારાજ ! હું તો જઈ છું. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું કે શ્રી મથુરાજી ક્યાં છે ? ત્યારે પદમનાભદાસે કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી તો નૌકામાં ખીરાજે છે. શ્રી ઠાકોરજી નાવમાં પધરાવીને હું દર્શન માટે તથા વિદાયગીરી લેવા આવ્યો છું ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પદમનાભદાસને વિદાય કર્યા અને પછી ભંડારીએ આવીને શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે મહારાજ પદમનાભદાસને ઘેર સામગ્રી બે ચાર દિવસની મોકલી હતી. તે પદમનાભ પાછી આપી ગયેલ છે. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—સામગ્રી મોકલી તેથી પદમનાભદાસ ગયા નહિ તેા જાત નહિ. આ વાર્તા પોતે શ્રી મુળથી કહી પદમનાભદાસની વાર્તા શ્રી ગોકુળનાથજીની શ્રીસર્વોત્તમ કીટિકામાં લખી છે તે પદમનાભદાસ જેવા કરોડોમાં પણ વિરલા છે. તે પદમનાભદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુના સેવક એવા પરમ કૃપાવાળા ભગવદીય હતા તેથી તેની વાર્તાનો પાર નથી આવી તેા કેટલીક વાર્તા છે.

વાર્તા ૫ મી

પદ્મનાભદાસની પુત્રી તુલસાંની વાર્તા.

એક સમય એક વૈષ્ણવ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીની સં હતી. તુલસાંને ઘેર આવ્યો અને શ્રી ઠાકોરજીનાં દર્શન કરયાં અને જ્યારે રાજભોગ સમપ્યો, ત્યારે તુલસાં વૈષ્ણવને કહ્યું જે ઉઠો, સ્નાન કરો, મહાપ્રસાદ લ્યો ત્યારે તે વૈષ્ણવે કહ્યું કે હું તો ઘેર જઈને મહાપ્રસાદ લઈશ. અને સ્નાન કરીશ, ત્યારે તુલસાં મૈન થઈ ગઈ. પછી તે વૈષ્ણવ ઉઠીને પોતાને ઘેર ગયો. ત્યારે તુલસાંના મનમાં બહુ ખેદ થયો. કે મારે ઘેરથી વૈષ્ણવ ભૂખ્યો ગયો. પછી મનમાં આવ્યું કે જ્ઞાતિવ્યવહારથી સખડી ન લીધી હોત પણ જે પુરીનો મહાપ્રસાદ લેવરાવીશ મેં દોષિદ્ર કરાવ્યો ત્યારે વળી રાત્રિએ પદ્મનાભદાસના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજી મથુરાનાથજી તેણે સાનમાં તુલસાંને કહ્યું કે પ્રભાતે તેજ વૈષ્ણવને સખડીનો મહાપ્રસાદ લેવરાવજે, તે વૈષ્ણવ પોતાને ઘેર પ્રસાદ લેશે નહિ. પછી તે વૈષ્ણવને સ્વપ્નામાં કહ્યું કે—સવારે સખડી મહાપ્રસાદ તુલસાંને ઘેર લેજે. પછી પ્રભાતે સ્નાન કરી તુલસાંએ કરી, અને શ્રી ઠાકોરજીને જગાડી સેવા કરવા લાગી એટલામાં તે વૈષ્ણવ આવ્યો. અને ઠાકોરજીનાં દર્શન કરીને બેઠો રહ્યો. અને તુલસાં ભોગ સમપીને બહાર લાગી, અને તે વૈષ્ણવને કહ્યું કે ઉઠો સ્નાન કરો. મહાપ્રસાદ લીઓ. ત્યારે વૈષ્ણવ કે બહુ સાહે એમ કહીને સ્નાન કરી તિલક મુદ્રા કરીને સ્મરણ કર્યું એટલામાં રાજભોગ સર્વો અને તે વૈષ્ણવે દર્શન કર્યા પછી

તેથી હું તો ઠાકોરજીને અનુસરી કરીને બહાર ચાલી પુરી વગેરે પ્રમાણે જુવની યાસે રાખ્યાં અને કહું કે મહાપ્રસાદ લીઝો એક વઈળુવે કહું કે આતો નહિ લેઈ હું તો સખડી મહાપ્રસાદ લઈશ, ત્યારે તુળસાંઝે કહું કે કાંઈ સંકોચ ન કરો. આતો જ્ઞાતિ વ્યવહાર છે. ત્યારે તે વઈળુવે કહું કે તે તો ખરું પ્રથમ એમજ મનમાં આવ્યું હતું પણ હવે તો આજ્ઞા થઈ છે. પછી વઈળુવે સખડી મહાપ્રસાદ લીધો એટલે બંને જણ પરસ્પર પ્રસન્ન થયા.

એક સમય તુળસાંને ઘેર શ્રી ગુંસાઈ પધાર્યા. ત્યારે તુળસાંઝે સારી રીતે સેવા કરી. તેથી ગુંસાઈજી બહુજ પ્રસન્ન થયા અને એક દિવસ શ્રી ગુંસાઈજી ભોજન કરીને પોઢયા હતા ત્યારે તુળસાંઝે ભગવદ વાર્તા કરી અને અતિ પ્રસન્નતામાં શ્રી ગુંસાઈજીએ કહું કે પદ્મનાભદાસની સંતતિ આવીજ જોઈએ. પછી શ્રી ગુંસાઈજીએ તુળસાંને પુછ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી માનુભાવથી જણાવે છે. ત્યારે તુળસાંઝે કહું કે મહારાજ હવે તો પેટ ભરીને ખાઈ છું અને નીદ્રા કરું છું અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુના ગ્રન્થનો પાઠ કરું છું, આ સાંભળી શ્રી ગુંસાઈજી બહુ પ્રસન્ન થયા. તે તુળસાં એવી ભગવદીય હતી તેથી શ્રી ઠાકોરજી અતિ સહન કરી શકતા ન હતા. તેથી તુળસાંના ઉપર શ્રી ગુંસાઈજી બહુ પ્રસન્ન થયા. તેથી એની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૬ ઠી.

પદમનાભદ્રાસના પુત્રની વહુ પાર્વતીની વાર્તા.

તે પાર્વતી શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરતી હતી. અને પુરૂષોત્તમદાસ તેને સારી રીતે જાણુતા હતા. જ્યારે કનોજ જતા ત્યારે પાર્વતીને ઘેર ઉતરતા. ત્યારે કેટલાક દિવસ પછી પાર્વતીના હાથ પગ ઘોળા થઈ ગયા. ત્યારે તેને શ્રી ઠાકોરજી સ્પર્શ કરતાં તથા રસોઈ કરતાં બહુ ગ્લાનિ આવતી. ત્યારે પુરૂષોત્તમદાસને તે પાર્વતીએ પત્ર લખ્યો કે મારી વિનંતિ શ્રી ગુંસાઈને કહેજો. મારા દેહનો આ પ્રકાર થયો છે, તેથી મને સેવા તથા સામગ્રી સિદ્ધ કરતાં ગ્લાનિ આવે છે. માટે શું કરું ? પુરૂષોત્તમદાસે તે પત્ર ગુંસાઈજીને વાંચી સંભળાવ્યો. અને વિનંતિ કરીને ભેટની મોહાર આગળ રાખી. પછી શ્રી ગુંસાઈજીએ પુરૂષોત્તમને આજ્ઞા આપી કે આનો પ્રત્યુત્તર બે ચાર દિવસમાં આપીશ. જ્યારે બે ચાર દિવસ થયા ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ પુરૂષોત્તમને આજ્ઞા કરી કે પાર્વતીને પત્ર લખે તેમાં લખજે કે તું ઠાકોરજીની સેવા સારી રીતે કરજે. કોઈ વાતની ગ્લાનિ લાવીશ નહીં. શ્રી ઠાકોરજી તારો સર્વ રોગ દુર કરશે, આ પ્રમાણે પુરૂષોત્તમદાસે કાગળ લખ્યો. અને તેમાં શ્રી ગુંસાઈજીએ જે શ્રી મુખથી વચન કહ્યા હતા તે લખી મોકલ્યાં તે પત્ર પાર્વતીને પહોંચ્યો અને શ્રી ગુંસાઈજીની આજ્ઞાથી પ્રસન્નતા પુર્વક સેવા કરવા લાગી. કોઈ પણ ગ્લાનિ મનમાં લાવી નહિ. પછી ત્રણ ચાર મહીને હાથ પગ સારા થયા. ત્યારે પાર્વતી બહુ પ્ર-

સન્ન થઈ. અને પ્રસન્નતાથી સેવા કરવા લાગી. પછી શ્રી ગું-
સાઈજીને પત્ર લખ્યો. ભેટ મોકલી અને લખ્યું કે મહારાજના
પ્રતાપથી હું સારી થઈ છું તે પત્ર વાંચીને ગુંસાઈજી બહુ પ્રસન્ન
થયા તે પાર્વતી મહા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતી. પ્રભુના પ્રમા-
ણે વાલ્મીકી હતી. તેથી શ્રી ગુંસાઈજી તેના ઉપર સદા પ્રસન્ન
મૈમૃગ્યતા. આ સર્વ વાર્તા પદ્મનાભદ્રાસના કુટુમ્બની થઈ, તેથી પ-
દ્મનાભદ્રાસ મહાભગવદ્દીય હતા. તેથી તેની વાર્તા કેટલીક લખીયે.

વાર્તા ૭ મી.

પાર્વતીના પુત્ર રઘુદાસની વાર્તા.

રઘુનાથદાસ બનારસમાં બહુજ શાસ્ત્ર ભણીને શ્રી ગોકુળ
આવ્યો. મને શ્રી ગુંસાઈજીને દંડવત કર્યા. શ્રી ગુંસાઈજી તેના
ઉપર કૃપા કરતા મને કથા કહેતા તે રઘુનાથદાસ સાંભળતા તે
એક દિવસ પરમાનન્દ સોનીએ તેને પુછ્યું કે રઘુનાથદાસ તમે
તો બહુ શાસ્ત્ર ભણ્યા છો, પન્ડિત છો. આજે શ્રી ગુંસાઈજી એ
શું કથા કહી હતી તે કહો. ત્યારે રઘુનાથદાસજીએ પરમાનન્દ
સોનીને કહ્યું કે—તમે તો સામું પુછોછો પણ હું તો કાંઈ સમ-
જતો નથી, ત્યારે એ વાર્તા પરમાનન્દ સોનીએ શ્રી ગુંસાઈજી
આગળ કરી કે મહારાજ ! રઘુનાથદાસ તો કાંઈ સમજતા નથી
પછી શ્રી ગુંસાઈજીએ રઘુનાથદાસને બે ચાર ગ્રન્થ ભણાવ્યા અને
માર્ગની પ્રનાલિકા કહી. પછી રઘુનાથદાસ સમજવા લાગ્યા.
અને મહાપંડિત થયા. તે કેટલાક દિવસ પછી પોતાને ઘેર કનેજ
આવ્યા, અને માતાએ કહ્યું કે હું તો નાખો રહીને શ્રી ઠાકોર-

જીને ભોગ સમર્પી, ભોગ સરાવી ચોતે પ્રસાદ લેતી. આ પ્રમાણે કરતાં પાંચ સાત દિવસ વીતી ગયા ત્યારે ચોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે અરે પાર્વતી ! ! મારું ગણુ એકલી લીટીથી બળે છે. માટે તું દાળતો કરયા કર. ત્યારે પાર્વતીએ કહ્યું કે મહારાજ ! તમે તો દાળભાત માગો છો. ત્યારે ઠાકોરજીએ કહ્યું કે હું કે હુંતો તારું કરેલું આરોગુ છું. ત્યાર પછી દાળભાત કરવા લાગી. તેથી પાર્વતી મહા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતી, આ સર્વ વાર્તા પદ્મનાભદ્રાસના પરિવારની થઈ. તેથી પદ્મનાભદ્રાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની આવી આવી વાર્તા કેટલીક કહીયે અને કેટલીક લખીયે.

વાર્તા ૮ મી

૫.

અડેળવાળી રજ્જે ક્ષત્રીયાણીની વાર્તા.

રજ્જે ક્ષત્રીયાણી નિત્ય પકવાન સામગ્રી કરી શ્રી આચાર્યજીને માટે લાવતી તે શ્રી આચાર્યજી આરોગતા. તેનો નિત્ય નિયમ હતો. એક દિવસ લક્ષ્મણભટજીનો શ્રાદ્ધ દિવસ આવ્યો. તેથી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુએ બ્રાહ્મણને ભોજન માટે બોલાવ્યા હતા. ત્યાં થોડું ઘી જોઈતું હતું. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ એક વૈષ્ણવને કહ્યું કે રજ્જે પાસેથી ઘી લાવ ત્યારે તે વૈષ્ણવે રજ્જેને કહ્યું કે શ્રી આચાર્યજીએ ઘી મંગાવ્યું છે. ત્યારે રજ્જેએ તે વૈષ્ણવને કહ્યું કે ઘી શા માટે જોઈએ. ત્યારે તે વૈષ્ણવે કહ્યું કે

આજે શ્રીલક્ષ્મણ ભટજનો શ્રાદ્ધનો દિવસ છે. તેથી તે બ્રાહ્મણોને ભોજન માટે બોલાવ્યા છે. તેથી રસોઈમાં થોડું ઘી ઘટ્યું છે. તેથી મંગાવેલ છે. ત્યારે રજોએ કહ્યું કે મારે ત્યાંતો ઘી નથી. ત્યારે તે વૈષ્ણવ પાછો આવ્યો અને આવીને શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુને કહ્યું કે મહારાજ રજોને ત્યાં ઘી નથી, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તું પાછો જા અને ગુસ્સો કરીને કહેજે કે શ્રી આચાર્યજીએ ઘી મંગાવેલ છે. એટલે તે વૈષ્ણવ પાછો ગયો. અને રજોએ કહ્યું કે શ્રી આચાર્યજી ખીજે છે. તો પણ રજોએ ઘી આપ્યું નહિ. ત્યારે તે વૈષ્ણવ પાછો આવ્યો. અને શ્રીઆચાર્યજી મહાપ્રભુજીને કહ્યું કે, રજો ઘી આપતી નથી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે, હજી એકવાર જા અને કહેજે કે શ્રી આચાર્યજી ખીજે છે. માટે ઘી દે. તો પણ ન દીધું. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે મહારાજ રજો ઘી દેતી નથી, એટલે શ્રી આચાર્યજીએ કામ ચલાવી દીધું. જ્યારે રજો પકવાન લઈને ચાલી, ત્યારે રજો તે જોઈને શ્રી આચાર્યજી મીઠા દઈને બેઠા ત્યારે રજોએ કહ્યું કે, મહારાજ ! મારો શો અપરાધ છે. ત્યારે આચાર્યજીએ કહ્યું કે તારે ઘી નહતું તો સામગ્રી ક્યાંથી કરી લાવી, ત્યારે રજોએ કહ્યું કે હું લક્ષ્મણભટની તો દાસી નથી. મારે ઘી નહોતું તેથી ન આપ્યું તેથી તમારે ઘી હતું તે કેમ ન આપ્યું, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે હું શ્રી ઠાકોરજીનું ઘી શી રીતે આપું ? ત્યારે રજોએ કહ્યું કે કંઈ નહિ પણ શ્રી ઠાકોરજીનું ઘી શી રીતે દઉં ત્યારે પોતે બોલ્યા નહિ. ત્યારે રજોએ સામગ્રી

આગળ કાઠી મને કહ્યું કે રાજ આરોગો. ત્યારે શ્રી આચાર્ય-
જીએ કહ્યું કે આજ શ્રીનો દિવસ છે તેથી બીજીવાર લેવું નહીં.
ત્યારે રજોએ કહ્યું કે મહારાજ તમારા ઘરનું હોય તે લેશો નહીં.
આતો લેવું જોઈએ. ત્યારે રજોના આગ્રહથી શ્રી આચાર્યજી
મહાપ્રભુ આરોગ્યા. રજો શ્રી આચાર્યજીની એવી કૃપા લાભ
ભગવદ્દીય હતી, તે રજોની વાર્તા, કેટલીક લખીએ.

વાર્તા દ'મા.

બનારસવાળા શેઠ પુરુષોત્તમદાસ ક્ષત્રિયની વાર્તા.

શેઠ પુરુષોત્તમદાસને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુની આજ્ઞા હતી.
કે જો તમારી પાસે કોઈ નામ લેવા આવે તેને તમે નામ દેતા
તેથી શેઠ પુરુષોત્તમદાસ નામ દેતા, મને પોતાને ઘેર શ્રીમદ્-
નમોહનજીની સેવા કરતા, પણ કદિ વિશ્વેશ્વરનાથ શ્રી મહાદે-
વજીનાં દર્શને જતા નહિ એમ કરતાં ઘણા દિવસ વીતી ગયા
ત્યારે એકદિવસ વિશ્વેશ્વરનાથે એક દિવસ પુરુષોત્તમદાસને
કહ્યું કે શેઠ તમારે મારી સાથે ગામનો નાતો તો ગયો. કોઈક
વિસે તો મને પ્રસાદ આપો, આ પ્રમાણે સ્વપ્નમાં કહ્યું. સવારે
પુરુષોત્તમદાસ ઉઠી સેવાથી પરવારીને બાહાર આવ્યા, અને
વસ્ત્ર પેહેરી બે બીડાં પ્રસાદી લઈ ડબરામાં પ્રસાદને લઈ વિશ્વે-
શ્વરનાથ મહાદેવજીનાં દર્શન માટે ચાલ્યા. ત્યારે ગામના લોક
આશ્ચર્ય પામ્યા, કે શેઠ પુરુષોત્તમદાસ કોઈ દિવસે દર્શને આવે
નહીં. તે આજ કેમ આવ્યા. સર્વ લોક સાથે આવ્યાં. શેઠ પુરુ-

પેાતમદાસે દેવાલયમાં જઈ વિશ્વેશ્વરનાથ શ્રી મહાદેવજી પાસે
 યે ખીડાં ધરી પ્રસાદનો ડબરો ધરી શ્રીકૃષ્ણગુનુ સ્મરણુ કરીને ઉઠી
 ચાલ્યા. ત્યારે મોટા મોટા પંડિત બ્રાહ્મણો હતા, તેમણે પુરુષો-
 તમદાસને કહ્યું કે, -તમે દંડવત ન કરતાં, શ્રીકૃષ્ણગુનું સ્મરણુ
 કરીને ઉઠ્યા તે તમને ઉચિત નથી. ત્યારે શેઠ પુરુષોત્તમદાસે
 તે બ્રાહ્મણોને કહ્યું કે: -તમે મહાદેવજીને પુછી લેજો, તમને મહા-
 દેવજી કહેશે. પછી બ્રાહ્મણોમાં એક મહાદેવજીનો મહાકૃપાપાત્ર
 ભગવંદીય હતો, તેને મહાદેવજીએ સ્વપ્નમાં કહ્યું કે: -મેં તેની
 પાસે મહાપ્રસાદ માગ્યો હતો. તે દેવા આવેલ, મારો અને
 એનો વ્યવહાર જય શ્રી કૃષ્ણનો છે. માટે તમે એને કાંઈ કહેશો
 નહિ. પછી શેઠ પુરુષોત્તમદાસ મહાઉત્સવનો પ્રસાદ કોઈ કોઈ
 દિવસે લેઈ જતા હતા. ત્યારે એક દિવસ મહાદેવજીએ કાળ-
 ભૈરવને કહ્યું કે શેઠ પુરુષોત્તમદાસ વૈષ્ણવ ઘેરથી આવેરા સવેરા
 આવે છે, માટે તું એને ઘેર ચોકી પેહરો નિત્ય દેતો રહેજો તેથી
 કાળભૈરવ નિત્ય એને ઘેર ચોકી પેહરો દેતો, તે એક દિવસ
 પુરુષોત્તમદાસ વૈષ્ણવ ઘેરથી આવેળા આવે છે. તે શેઠ પુરુષો-
 ત્તમદાસ ઘરના દ્વારે આવ્યા. અને જુએ છે તો કાળભૈરવ એક
 સ્થળે ઉભેલ છે. એટલે પુરુષોત્તમદાસે તેને પુછ્યું કે તું કોણ
 છે? ત્યારે તેણે કહ્યું કે: -હું કાળભૈરવ છું મને મહાદેવજીએ
 આજ્ઞા કરી છે, તેથી તમારા ઘરનો ચોકી પેહરો કરું છું. ત્યાર
 પછી પુરુષોત્તમદાસ ખડકી વાસીને અંદર ગયા.

દક્ષિણ દેશનો એક બ્રાહ્મણ સેવી હતો, તે મહાપંડિત અને

મહાદેવજીનો કૃપાપાત્ર હતો તે બ્રાહ્મણને મહાદેવજીનાં સાક્ષાત દર્શન થતાં હતાં તે બ્રાહ્મણ નિત્ય મહાદેવજીનાં દર્શન કરતો. ત્યાર પછી જળપાન કરતો, આવો મહાદેવજીનો ભક્ત હતો. એક દિવસ જન્માષ્ટીમીનો ઉત્સવ આવ્યો ત્યારે વિશ્વેશ્વરનાથ મહાદેવજી શેઠ પુરૂષોત્તમદાસને ઘેર જન્માષ્ટીમીનો ઉત્સવ જોવાને માટે ગયા, તેથી તે બ્રાહ્મણને જન્માષ્ટીમીને દિવસે શ્રી મહાદેવજીનાં દર્શન થયાં નહિ અને નવમીને દિવસે બપોર સુધી જ્યારે પુરૂષોત્તમદાસને ઘેરથી વિદાય થઈને આવ્યા. ત્યારે બ્રાહ્મણને મહાદેવજીનાં દર્શન થયાં ત્યારે બ્રાહ્મણે મહાદેવજીને પુછ્યું કે કાલ અને આજ હું બપોર સુધી દર્શન પામ્યો નહિ તેવું કારણ શું? ત્યારે મહાદેવજીએ કહ્યું કે:—હું કાલે પુરૂષોત્તમદાસને ઘેર ઉત્સવ જોવા ગયો હતો. તે હમણાંજ ત્યાંથી આવું છું. ત્યારે બ્રાહ્મણે કહ્યું કે પુરૂષોત્તમદાસ શેઠ કોણ છે? તેને ઘેર તમે ઉત્સવ જોવા કેમ જાઓ છો? ત્યારે મહાદેવજીએ કહ્યું કે મહાભગવદ્ ભક્ત છે. ત્યારે બ્રાહ્મણે કહ્યું કે મને ભગવદ્ ભક્ત કરો. ત્યારે મહાદેવજીએ કહ્યું કે પુરૂષોત્તમદાસ શેઠ પાસે જઈને નામ લઈ આવ. ત્યારે બ્રાહ્મણે કહ્યું કે આપજ મને નામ આપો. મહાદેવજીએ કહ્યું કે હું તને નામ દઈશ પણ મારું આપેલું નામ તને કંઈશે નહિ. માટે તું પુરૂષોત્તમદાસ પાસેથી નામ લાવ તે તને નામ દેશે એટલે તે બ્રાહ્મણ શેઠ પુરૂષોત્તમદાસની પાસે નામ લેવા ગયો અને આવીને અંદર બહાર દેવરાવી કે એક બ્રાહ્મણ આવ્યો છે. ત્યારે પુરૂષોત્તમદાસ શેઠ કહેવડાવ્યું કે બેસાડો. પછી પુરૂષોત્તમદાસ સેવા કરી બહાર આવ્યા

એટલે બ્રાહ્મણે દંડવત્ કર્યા. ત્યારે પુરૂષોત્તમદાસે કહ્યું કે આવું અનુચિત કેમ કરો છો. હું ક્ષત્રિય તમે બ્રાહ્મણ માટે આ પ્રમાણે ઘટે નહીં. ત્યારે બ્રાહ્મણે પુરૂષોત્તમદાસ શેઠને કહ્યું કે મને નામ આપો. ત્યારે પુરૂષોત્તમદાસે કહ્યું કે હું તો નામ આપીશ નહીં. પછી બ્રાહ્મણે બહુ આગ્રહ કર્યો પણ પુરૂષોત્તમદાસે નામ આપ્યું નહિ. એટલે તે બ્રાહ્મણ મહાદેવજી પાસે આવ્યો. અને કહ્યું કે પુરૂષોત્તમદાસ શેઠ નામ આપતા નથી. ત્યારે મહાદેવજીએ કહ્યું કે તું પાછો જા. મારું નામ લેજે કે મને શ્રી મહાદેવજીએ મોકલ્યો છે. તમને મહાદેવજીએ કહેલ છે. એટલે તે બ્રાહ્મણ પાછો પુરૂષોત્તમદાસ શેઠની પાસે આવ્યો. અને કહ્યું કે મને મહાદેવજીએ મોકલ્યો છે, માટે મને નામ આપો. શ્રી પુરૂષોત્તમદાસે તે બ્રાહ્મણને નામ આપ્યું નામ સંભળાવીને હાથ જોડીને સ્મરણ કર્યું ત્યારે તે બ્રાહ્મણે કહ્યું કે હવે મને પ્રણામ કેમ કરો છો. ત્યારે શ્રી પુરૂષોત્તમદાસે કહ્યું કે હવે તમે ભગવદ્ ભક્ત થયા માટે તમે વન્દનીય છો. તમારે અને મારે વન્દનીય શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી છે હુંતો શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી નામ દઉં છું પછી તે બ્રાહ્મણ શ્રી આચાર્યજીની પાસે અડેલ આવ્યો. અને શ્રી આચાર્યજીની પાસે નામ સમર્પણ કરાવ્યું પછી કેટલાક દિવસ રહીને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના ગ્રંથ ભણ્યો.

એક સમય પુરૂષોત્તમદાસ એઠા એઠા મંદીર વસ કરતા હતા. એટલામાં ગોપાળદાસ શ્રી ઠાકોરજીનો સેનભોગ સરાવ-

વાને નાહી ને મંદીરમાં આવ્યો. અને જુએ છે તો શ્રી પુરુષો-
ત્તમદાસ બેઠા બેઠા મંદીર વચ્ચે કરે છે. ત્યારે ગોપાળદાસના
મનમાં આવ્યું કે હવે તો શેઠ વૃદ્ધ થયા છે. માટે હું જો સેવા
માં તત્પર થાઉં તો સાડું. આ ગોપાળદાસના મનની વાર્તા શેઠ
પુરુષોત્તમદાસે જાણી લીધી. એટલે કહ્યું કે પુત્ર અહિ આવ.
એટલે ગોપાળદાસ જઈને જુએ છે તો વીશ તથા પચીસ વ-
ર્ષના બેઠા છે ત્યારે પુરુષોત્તમદાસે કહ્યું કે પત્ર ! આ ભગવદી-
યની વાર્તા મનમાં લાવી નહિ. ભગવદીયજ સદા તરુણ છે.
પણુ અવસ્થા હોય તેને માન આપવું જોઈએ.

એક સમય પુરુષોત્તમદાસ ઝાડ ખંડમાં મંદાર મધુસૂદન
ઠાકોર છે, તે પર્વત ઉપર મંદીર છે. પર્વતનું નામ મંદાર પર્વત
છે. તેના ઉપરથી મનુષ્ય પડે તો ચોટ લાગે નહિ. અને પોતાના
સર્વ પાપ કહી કામનાથી પડે તો દેહ છુટે. પાપ દૂર થાય. અને
જો કામના કરી હોય તો ખીજા જન્મમાં સિદ્ધિ થાય તે એવું
સ્થળ છે. ત્યાં એક સમય શ્રી આચાર્યજી પધારયા હતા. ત્યાં
શ્રી પુરુષોત્તમદાસ અને એક બ્રાહ્મણ શ્રી આચાર્યજીનો સેવક
હતો તે બંને મંદાર મધુસૂદનજીનાં દર્શન માટે પર્વત ઉપર
ચડયા. તે ત્યાં જઈને મધુસૂદનજીનાં દર્શન કરયાં પછી રાત
પડી તેથી ત્યાંજ સૂઈ રહ્યા. પછી રાત્રિએ એક સિદ્ધ આવ્યો.
તે જાતનો બ્રાહ્મણ હતો. તેને પુરુષોત્તમદાસ શેઠની સાથેના
બ્રાહ્મણને પુછ્યું કે તમે કેણુ છો ? ત્યારે તે બોલ્યો કે હું વૈષ્ણવ
છું. શ્રી આચાર્યજીનો સેવક છું. ત્યારે તે સિદ્ધ બ્રાહ્મણે કહ્યું

કે, મારી પાસે એક મણિક છે. તે તમે લઈ જાઓ. ત્યારે વૈષ્ણવે કહ્યું કે તે મણિ શું કામ આવે છે. ત્યારે સિદ્ધે કહ્યું કે એ મણિ એવો છે કે, જે માગે તે આપે છે, ત્યારે બ્રાહ્મણે કહ્યું કે હું તો વિરકત છું. હું મણિ લઈને શું કરું? પણ મારી સાથે એક ક્ષત્રિય છે. તે ગૃહસ્થ છે તે સુતેલ છે. તેને જો આપો તો જગાંડું ત્યારે સિદ્ધે કહ્યું કે આ મણિ આપે છે તે તમે લીધો. ત્યારે પુરુષોત્તમમહાસે કહ્યું કે એ મણિ શું કામ આવે છે? ત્યારે તે મણિનો પ્રભાવ કહ્યો ત્યારે તે મણિનો પ્રભાવ કહ્યો ત્યારે શેઠ પુરુષોત્તમમહાસે કહ્યું કે હું એ મણિ મારા કામનો નથી. તેથી હું તો લઈશ નહીં. એટલે તે સિદ્ધ ચાલ્યો ગયો. ત્યારે શેઠ પુરુષોત્તમમહાસને સાથે બ્રાહ્મણ હતો તેણે શેઠ પુરુષોત્તમમહાસને કહ્યું કે—તો ગૃહસ્થ છે. બહોળા કુટુંબી છે તમારે માથે સેવા છે. તમે મણિ કેમ ન લીધો. તમારે તો મણિ લેવો યોગ્ય હતો ત્યારે શેઠ પુરુષોત્તમમહાસે કહ્યું કે અરે ગાંડા બ્રાહ્મણ! હું શ્રી ઠાકોરજીનો તથા શ્રીઆચાર્ય મહાપ્રભુજીનો આશ્રય છોડીને શું મણિનો આશ્રય લઉં તે મણિ કેમ ન લીધો. ત્યારે તેણે કહ્યું કે હું તો વિરકત છું હું મણી લઈને શું કરું? મને જગદીશ શેર લોટ આપશે. ત્યારે શેઠ પુરુષોત્તમમહાસે વૈષ્ણવને કહ્યું કે જો તને જગદીશ શેર લોટ આપશે. તો શું મને જગદીશ દશ સેર લોટ નહીં આપે. જગદીશને શી વાતની ન્યુનતા છે. એમ કહીને બંને જણાએ તે મણી લીધો નહીં. તે શેઠ પુરુષોત્તમમહાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી શેઠ પુરૂષોત્તમદાસને ઘેર પધારયા. ત્યારે દામોદરદાસ હરસાણી શ્રી આચાર્યજી મહા પ્રભુજીની સાથે હતા. શ્રી આચાર્યજીએ શેઠ પુરૂષોત્તમદાસના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજી મદનમોહનજીને પંચામૃત સ્નાન કરાવ્યું, અને પોતે રસોઈ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પ્યો ભોગ ધરાવીને પછી શ્રી આચાર્યજીએ પોતે ભોજન કર્યું. ત્યારે દામોદરદાસ હરસાણીએ શ્રી આચાર્યજીને પુછ્યું કે રજ આશું ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજી કહ્યું કે આ મારી આજ્ઞાથી નામ આપે છે. તો પણ તેને આટલી મર્યાદા રાખવી જોઈએ. તે શેઠ પુરૂષોત્તમદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેથી તેની વાર્તાનો પાર નથી કેટલીક લખીએ.

—•—
વાર્તા ૧૦ મી.

શેઠ પુરૂષોત્તમદાસની પુત્રી રૂક્મણીની વાર્તા.

એક સમય શ્રી ગોસાઈજી કાશીમાં પધારયા હતા. ત્યારે ત્યાં સુર્ય ગ્રહણ હતું ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી મણિકર્ણિકાના ઘાટ ઉપર પધારયા ત્યારે રૂક્મણી શ્રી મદનમોહનજીને સ્નાન કરાવીને પોતે શ્રી ગુંસાઈજીને પધારેલા જાણીને મણિકર્ણિકા સ્નાન કરવાને ગઈ ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીને વર્ષણુવોએ કહ્યું કે શેઠ પુરૂષોત્તમદાસની પુત્રી રૂક્મણી આવી છે. એટલે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે રૂક્મણી તું આગળ આવ. એમ કહીને પોતાની ખાસે બોલાવી. અને પુછ્યું કે તું કેટલે દીવસે ગંગાસ્નાન કરવા

આવી. ત્યારે રૂક્મણીએ કહ્યું કે, — મહારાજ ! ચોવીસ વર્ષ પછી આવી છું. એ સાંભળીને શ્રી ગુંસાઈજીનું હૃદય ભરાઈ આવ્યું અને કહ્યું કે આવી ભગવદીય કે જેને એક ક્ષણનો પણ અવકાશ મળ્યો નહીં કે ગંગાસ્નાન માટે આવે. શ્રી ગોસાઈજી બહુજ પ્રસન્ન થયા.

એક સમય ક્ષત્રીયલોક સર્વ કાર્તીકસ્નાન કરતા હતા, ત્યારે રૂક્મણીએ શેઠ પુરૂષોત્તમદાસને કહ્યું કે તમે આજ્ઞા કરો તો હું પણ કાર્તીક સ્નાન કરું ત્યારે શેઠ પુરૂષોત્તમદાસે કહ્યું કે ભલે સ્નાન કર જે જોઈએ તે લે, ત્યારે રૂક્મણીએ કહ્યું કે ધી અને ખાંડ દેવરાવો. મેદો તો ઘરમાં છે એટલે શેઠ પુરૂષોત્તમદાસે ધી અને ખાંડ અપાવ્યાં એટલે રૂક્મણી પાછલી જ્યારે પહોર રાત્રી રહે, ત્યારે ઉઠે અને નૌતમ સામગ્રી કરીને રાજભોગ શ્રી મદન મોહનજીને સમરપી પછી ઉત્થાપન સામગ્રી કરે તે શયનભોગ પર્યંત સમર્પે આ પ્રમાણે કાર્તીક માસમાં કરે, અને એ સવારમાં શીતળ સામગ્રી કરે અને શ્રી ઠાકોરજીને આરોગાવે, અને તે પ્રસાદ વર્ષણુવોને લેવડાવે. આ પ્રકારે કરે તે એક દિવસ શેઠ પુરૂષોત્તમદાસે રૂક્મણીને કહ્યું કે રૂક્મણી તું સ્નાન ક્યારે કરે છે. તને જતાં તો ક્યારેય જોતો તથી. તું કયે સમય કાર્તીક સ્નાન કરે છે. ત્યારે રૂક્મણી કહ્યું કે—મારે સ્નાનથી શું કામ છે! હું તો આ પ્રકારે કરું છું એ સાંભળીને શેઠ પુરૂષોત્તમદાસ બહુજ પ્રસન્ન થયા. શ્રી ગુંસાઈજી પોતે શ્રી મુખથી પ્રશંસા કરતા હતા રૂક્મણી આવી કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતી.

કેટલેક દિવસે રૂક્ષમણીનો દેહ અસકત થયો ત્યારે રૂક્ષમણીએ કહ્યું હવે તો આ દેહ છુટે તો સારું હું ઠાકોરજીની સેવા ન થઈ શકે તો આ દેહ શું કામનો છે, કેટલેક દિવસે રૂક્ષમણીનો દેહ પડ્યો તે વાત એક વર્ષણુવે શ્રી ગુંસાઈજીને કહી મહારાજ રૂક્ષમણી ગંગા પ્રાપ્ત થઈ. ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે એમ ન કહો, કે રૂક્ષમણીને ગંગા પ્રાપ્તી થઈ, ગંગાને રૂક્ષમણી મળી. તે રૂક્ષમણી શ્રી આચાર્યજીની આવી કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતી તેથી તેની વાર્તા અતિ અવર્ણનીય છે. તે કેટલીક લખીએ.

—ૐ—
વાર્તા ૧૧ મી

ચેઠ પુરૂશોત્તમદાસના પુત્ર ગોપાલદાસની વાર્તા

ગોપાલદાસને શ્રી મદનમોહનજી સાનુભાવ હતા, જે જોઈએ તે માગી લેતા એવા સદર્શવ કૃપા કરતા. ગોપાલદાસ કીર્તન બહુ કરતા. ગોપાલદાસનો દેહ અશક્ત થયો. ત્યારે ભગવદ નામનું ઉચ્ચારણ કરતા ત્યારે શ્રી મદનમોહનજી પોતે હોકારો આપતા એવી કૃપા કરતા શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીનો ગ્રંથ સુબોધીની શ્રી ભાગવત નિબંધ અને રહસ્ય ગ્રંથ તે સર્વનો પાઠ કરતા અને ભગવદ લીલામાં મગ્ન રહેતા હતા. નિરંતર લીલાનોજ વિચાર કરતા હતા, એ પ્રમાણે કરીને સર્વ કાળ વ્યતીત કર્યો. પછી દેહ છુટ્યો ત્યારે પોતે શ્રી મુખથી ગોપાલદાસની પ્રશંસા કરી. તે ગોપાલદાસ એવા ભગવદીય હતા. આ

સરવે વાર્તા શેઠ પુદ્ગોતમદાસના પરીવારની થઈ. તેથી તેની વાર્તાનો પાર નથી. કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૧૨ મી

શ્રી આચાર્યજીના સેવક રામદાસ સારસ્વત બ્રાહ્મણની વાર્તા.

રામદાસ શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરતા હતા. અપરસમાં જળ ભરતા. ખીડું પણ અપરસમાં રાખતા આ પ્રકારે કરતા રામદાસ પાસે પુષ્કળ દ્રવ્ય હતું તે કેટલેક દિવસે તે દ્રવ્ય વપરાઈ ગયું થોડું રહ્યું ત્યારે મનમાં વિચાર્યું કે કાંઈ ચાલતુ હોય તો સાઈ તેથી તે દ્રવ્ય તે દિવસથી વ્યાજે આપ્યું અને વ્યાજ બહુ આવવા લાગ્યું. લોભથી વેપાર કરવા લાગ્યા. ત્યારે રામદાસના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીએ નવનીત પ્રિયાને કહ્યું કે રામદાસ તો મને વસ્ત્ર વાણનાર ઉપર રાખે છે. આ વાર્તા સાંભળી રામદાસ ચમકી ઉઠ્યા. અને કહ્યું કે મહારાજ મારી ભુલ થઈ ત્યારથી રામદાસે તે ધંધો બંધ કરવાને માટે જેને નાણાં ધીરયાં હતાં તે પાસે પાછા માંગતા તેઓએ કહ્યું કે એનું કારણ શું ? શા માટે પાછાં નાણાં માગો છો ! રામદાસજીએ કહ્યું કે હું શું કરું ? મારે તો છોકરાં સાથે કામ પડ્યું છે. માટે છોકરાનું મન રાખવું જોઈએ. ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે અમો દ્રવ્ય એકઠું કરીએ છીએ એમ કહીને કેટલેક દિવસે તેઓએ નાણાં આપ્યાં તે લઈને ઘેર આવ્યા અને પછી પ્રથમના સમાન સેવા કરવા લાગ્યા તે સર્વ દ્રવ્ય ગયું ત્યારે વાણીઆની દુકાનેથી

ઉધાર કરવા લાગ્યા અને બહુ કરજદાર થઈ ગયા એટલે વાણીઆની દુકાને થી લેવું બંધ કર્યું અને તે વાણીઆની દુકાન પાસેથી નિકળે નહી એક દિવસે વાણીઆએ રામદાસજીને કહ્યું કે તમે મારી દુકાન આગળથી નીકળતા નથી. અને નાણા આપતા નથી મારો હિસાબ કરીને મારા પઈસા ચુકવી આપો. તગાદો બહુ સખત કર્યો ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી રામદાસજી સ્વરૂપ ધરીને તે વાણીઆની દુકાને ગયા. અને શ્રી મુખથી કહ્યું કે હિસાબ કરો પઈસા આપી દઉં ત્યારે વાણીઆએ ચોપડો કાઢી હિસાબ કરીને પઈસા લીધા. અને એક સો રૂપીઆ રામદાસજીએ વધારે આપ્યા, અને શ્રી ઠાકોરજી પોતે શ્રી હસ્તથી લખી આવ્યા પણ આ વાર્તા રામદાસે જાણી નહી. એક દિવસ રામદાસને ઝોલાવવા વઈળગુવ આવ્યા ત્યારે તે વઈળગુવની પાછળ પાછળ રામદાસજી ગયા. રામદાસજી તે વાણીઆની દુકાન આગળથી નિકળ્યા ત્યારે આનાકાની કરીને નીકળ્યા એટલામાં તે વાણીઆએ કહ્યું કે રામદાસજી તમે મારી દુકાનેથી લેતા—નથી તે મારાં કમભાગ્ય છે તમારું તો મારીપાસે વિશેષ દ્રવ્ય છે છે તો લઈ જાઓ ત્યારે રામદાસે કહ્યું કે વળતાં આવું છું. રામદાસે મનમાં વિચાર્યું કે મેં તો આને કાંઈ આપ્યું નથી અને આ કહે છે કે તમારું વિશેષ દ્રવ્ય છે તે તો લઈ જાઓ તેનું કારણ શું છે ? પણ એમ જણાય છે કે આ કામ શ્રી ઠાકોરજીના તરફથી થયું હશે પછી જ્યારે રામદાસ વૈળગુવને ઘેરથી આવ્યા ત્યારે વાણીઆને હાટે જઈ હિસાબ

માગ્યો ત્યારે વાણીઆએ કહ્યું કે શું હિસાબ જોશો પછી વાણી-
આએ નામું દેખાડ્યું ત્યારે તે ચોપડામાં રામદાસજીએ શ્રી ઠા-
કેરજીના હસ્ત અક્ષર જોયા ત્યારે મૌન થઈ ગયા અને ઘેર
આવી સ્ત્રીને કહ્યું કે હું તો ઘરમાં રહીશ નહીં ચાકરી કરીશ
અને સિપાઈગીરીનો વીચાર કર્યો અને ઘોડો વેચાતો લીધો
અને સર્વ હથીઆર ખાંધ્યા જળ અને ખીડું અપરસમાં લે છે તે
અપરસ છુટ્યા વગર વિના અપરસમાં લેવા લાગ્યા. કેટલેક
દિવસ રામદાસજી અડેલ આવ્યા અને હથીયારસહ શ્રી આ-
ચાર્યજીનાં દર્શન કર્યાં, દંડવત કર્યાં તે સમયે શ્રી આચાર્યજી
મહાપ્રભુજીએ શ્રી મુખથી ધન્ય ધન્ય રામદાસ ધન્ય છે એમ
કહ્યું ત્યારે ખીજ વૈષ્ણવ ત્યાં બેઠા હતા તે કહેવાં લાગ્યા કે
મહારાજ આને ધન્ય કેમ કહે છે. હવે તો તે અપરસતામાં ર-

રામદાસજીને કાઈ સંતતિ નહતી. તેથી સ્ત્રીએ રામદાસજીને કહ્યું કે તમે બીજી સ્ત્રી કરો તમને બાળક થાય ત્યારે રામદાસે કહ્યું કે મને તો બાળકની ઈચ્છા નથી. ત્યારે સ્ત્રીએ કહ્યું કે મને તો બાળકની ઈચ્છા છે. ત્યારે રામદાસે કહ્યું કે જો તને બાળકની ઈચ્છા છે તો મારા શ્રી નવનીત પ્રિયાજીની બાળભાવથી સેવા કર જેમ બાળકને ખવરાવીએ પીવરાવીએ રમાડીએ પ્યાર કરીએ તેમ તું શ્રી નવનીત પ્રિયાજીને લડાવ. ત્યારે તને બાળક થશે ત્યારથી રામદાસજીની સ્ત્રીએ નવનીત પ્રિયાજીની બાળભાવથી સેવા કરી એવી સેવા કરી કે તેથી તેને બાળક થયું. શ્રી રામદાસજી શ્રી આચાર્યના આવા કૃપોપાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેથી તેની વાર્તાનો પાર નથી કેટલીક તેની વારતા લખીએ.

વાર્તા ૧૩ મી

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગદાધરદાસ સારસ્વત બ્રાહ્મણ
કંઠાજાની વાર્તા.

ગદાધરદાસને માથે શ્રી મદનમોહનજીની સેવા હતી. તે શ્રી ઠાકોરજી બહુજ ગૌર હતા. નિત્ય યજ્ઞમાનને ત્યાંથી જો આવતું તે ગદાધરદાસ શ્રી ઠાકોરજીને સમર્પણ કરતા એક દિવસ યજ્ઞમાનને ત્યાંથી કાંઈ આવ્યું નહિ તેથી માત્ર જળજળ ગળીને સમર્પ્યું પણ મનમાં બહુ ખેદ પામ્યા. છાતીમાં અગ્નિ પ્રજ્વલિત થવા સચસ થયું એમ કરતાં રાત પડી. ત્યારે એક યજ્ઞ-

માન આવ્યો અને કહ્યું કે કમાડ ઉઘાડો ત્યારે ગદાધરે કમાડ ઉઘાડ્યાં ત્યારે તે યજમાને એક વાઘો અને ચાર રૂપીઆ અને કાંઈક સામગ્રી ગદાધરને આપી અને કહ્યું કે આજ મારા પિતાનો શ્રાદ્ધ દિવસ છે તેની આ દક્ષણા લો એટલે ગદાધરદાસે વાઘો લઈ અને સામગ્રી ઘરમાં રાખી ને પોતે બજારમાં ગયા તે એક મિઠાઈવાળો કે જે સારી મીઠાઈ કરતો હતો તેની દુકાન ઉપર ગયા. અને પુછ્યું કે તમારે ત્યાં સારી મિઠાઈ છે. ત્યારે તેણે કહ્યું કે જલેખી હમણાંજ કરી છે. હજી તેમાંથી વહેંચી નથી. પછી જલેખી લઈ પેસા આપીને ઘેર આવ્યા. ઝીને સ્નાન કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પ્યા. સમયાનુસાર ભોગ ધરાવી, પછી વૈષ્ણવને ઘોલાવી સરવેને મહાપ્રસાદ લેવરાવ્યો તે અતિ અલોકિક સ્વાદ્વથયો કે કાંઈ કહી શકાય નહિ તે સરવે મહાપ્રસાદ વૈષ્ણવને લેવડાવ્યો અને પોતે ભુખ્યાજ સુઈ રહ્યા, પ્રભાતે ઉઠી સામગ્રી લાવ્યા, પછી સ્નાન કરી રસોઈ કરી શ્રી ઠાકોરજીની સેવા શૃંગાર કરી ભોગ ધરાવી પાછા વૈષ્ણવને ઘોલાવ્યા ત્યારે વૈષ્ણવ પ્રસાદ લેવાને ઘેઠા ત્યારે પુછ્યું કે રાતરે અમે મહાપ્રસાદ લીધો તે મહાસ્વાદ્વથયો તેનું શું કારણ ત્યારે ગદાધરદાસે સરવે વાર્તા કહી એટલે સરવે વૈષ્ણવ બહુ પ્રસન્નથયા કહ્યું કે ગદાધરદાસ ખરું કહે છે પછી એક દિવસ ગદાધરદાસે સર્વે વૈષ્ણવને મહાપ્રસાદ માટે ઘોલાવ્યા હતા પણ શાક નહોતું તેથી ગદાધરદાસે કહ્યું જે એવો કોઈ વૈષ્ણવ છે કે શાક લાવે તેમાં એક વૈષ્ણવ વે-

ણીદાસને ભાઈ માધવદાસ મહાવિષયી હતો તેણે વેશ્યાને ઘરમાં રાખી હતી. તેણે કહ્યું કે હું લાવીશ ત્યારે ગદાધરદાસે કહ્યું જે ભલે લઈ આવે, ત્યારે માધવદાસ ગયો. તે ભાઈ લઈ આવ્યો તે સુધારીને પછી રસોઈ સિદ્ધ થઈ ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પ્યો પછી ભોગ સરાવીને પછી વઈળુવ મહા પ્રસાદ લેવાને બેઠા તે ભાઈ અત્યંત સ્વાદીષ્ટ થઈ ત્યારે ગદાધરદાસે માધવદાસને આશીર્વાદ આપ્યો કે તું હરીભક્ત થઈશ પછી ગદાધરદાસના આવીર્વાદથી માધવદાસ ઉત્તમ વઈળુવ થયો. તે ગદાધરદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના ઘણા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી. તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૧૪ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક વેણીદાસ તથા માધવદાસ
બે ભાઈઓની વાર્તા.

વેણીદાસ મોટા અને માધવદાસ નાના તેમાં માધવદાસમહા વિષયી કે જેણે ઘરમાં વેશ્યા રાખી હતી. તેથી સર્વ વેણુવ માધવદાસની નિંદા કરતા હતા તે વાર્તા શ્રી આચાર્યજીના સાંભળવામાં આવી કે માધવદાસ મહા વિષયી છે ઘરમાં વેશ્યા રાખી છે, એક દિવસે શ્રી આચાર્યજીએ માધવદાસને પુછ્યું કે—કે—મરે ! માધવદાસ તે ઘરમાં વેશ્યા રાખી છે. એટલે માધવદાસે કહ્યું કે—મારું મન આશક્ત થયું છે તેથી રાખી

છે. આ સાંભળી શ્રી આચાર્યજી તો મૌન થઈ ગયા. માધવદાસને ત્રણ વાર શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું તો માધવદાસે પણ ત્રણેવાર તેજ જવાબ આપ્યો ત્યારે વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે—મહારાજ તેણે આપના સમક્ષ કહ્યું છતાં આપે કંઈ ન કહ્યું ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ એ વૈષ્ણવોને કહ્યું કે—તેનું મન તે સાથે આશકત થયું છે. તો તેનું તે મન ફેરવતાં શ્રી ઠાકોરજીને શી વાર લાગશે. અને ગદાંધરદાસે તેને આશીર્વાદ દીધો છે કે તેને દ્રઢભકિત થસે તે આ માધવદાસ છે ત્યાર પછી કેટલેક દિવસે માધવદાસની બુદ્ધિ શ્રી ઠાકોરજીએ ફેરવી એટલે તેણે વેશ્યાનો ત્યાગ કર્યો પછી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીની કૃપાથી માધવદાસ ઉત્તમ વૈષ્ણવ થયો.

ત્યાર પછી કેટલેક દિવસે એક મોતીની સુંદર માળા ઘણા મુલ્યની વેચાવા આવી તે જોઈને માધવદાસે પોતાના મોટા ભાઈ વેણીદાસને કહ્યું કે આ માળા શ્રી ઠાકોરજીના કંઠ લાયક છે. એટલે વેણીદાસે કહ્યું કે આ માળા શું છે? મારી પાસે જ છે તે સર્વ શ્રી નવનીત પ્રિયાજીનું છે એમ કહીને વાત ઉડાવી દીધી ત્યારે માધવદાસે કહ્યું કે આપણા ઘરમાં છે તે સર્વ શ્રી ઠાકોરજીનું છે તો માળા કેમ લેતા નથી. ત્યારે મોટાભાઈ વેણીદાસે કહ્યું કે હું ગ્રહસ્થ છું. મારે વિવાહ કાર્ય સર્વ કરવાનું છે તેથી એમ કેમ બને? ત્યારે માધવદાસે કહ્યું જો હું તો નોખો થઈશ. એમ કહીને નોખો થયો દ્રવ્ય વેંચી લીધું તે દ્રવ્યની વસ્તુ લેઈને દક્ષિણમાં ગયો ત્યાં સર્વ વસ્તુ વેચી ત્યારે વ્યવ-

હારક રીતે અર્થાત વેપાર કરવાથી દ્રવ્ય ઘણું વધ્યું ત્યારે પ્રથમ મોતીની એક માળા લીધી. તે માળા લઈને ઘેર ચાલ્યા રસ્તામાં આવતાં એક નદી આવી. એટલે મહવામાં બેઠા ત્યારે નવનીત પ્રિયાજી લાલ છડી હાથમાં લઈ આવ્યા અને કહ્યું જે નાવ ડુબાવું ત્યારે માધવદાસે કહ્યું જે નિજેછાત કરિષ્યતિ, ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું જે તું કેમ ગયો હતો, ત્યારે માધવદાસે કહ્યું કે હું માળા લેવા ગયો હતો. ત્યારે શ્રી નવનીત પ્રિયાજીએ કહ્યું કે મારે શું માળા ન હતી, મારેતો ઘણી માળા છે ત્યારે માધવદાસે કહ્યું કે તમારે માળા ઘણી છે પણ શેવકે તો ઉપાય કરવો. ત્યારે મરઘવોડુખતો રહ્યો જેટલાં મનુષ્ય મહવામાં બેઠા હતાં તે સર્વ કોલાહલ કરવા લાગ્યાં અને માધવદાસનું મન પ્રસન્ન હતું. ત્યારે સર્વના મનમાં આવ્યું કે આ મહા પુરૂષ છે પછી માધવદાસ ત્યાંથી ઘેર આવ્યા અને શ્રી આચાર્યજીને દન્ડવત કર્યા અને હાથમાં માળા આપી ત્યારે માધવદાસે સર્વ સમાચાર કહ્યા. ત્યારે બીજા વૈષ્ણવો બેઠા હતા તેઓએ શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે એજ માધવદાસ છે. શ્રી મહાપ્રભુની કૃપાથી શ્રી ઠાકોરજીએ માધવદાસનું મન ફેરવ્યું અને ભગવદ ભાવ ઉત્પન્ન થયો. વેશ્યા ઉપર આસક્તિ હતી તે શ્રી ઠાકોરજીના ઉપર થઈ. તે માધવદાસ એવા ભગવદ્દીય તેથી તે વેણીદાસ તથા માધવદાસ બંને ભાઈઓની વાર્તા નો પાર નથી કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૧૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક હરિવંશ પાઠક બનારસવાણી વાર્તા.

હરીવંશ પાઠક એક સમય પટણામાં ગયા હતા ત્યાંના અમલદાર સાથે સારો સ્નેહ હતો. તે અમલદાર પોતાના મનમાં કહે કે આ જો મારી પાસે કાંઈ માગે તો હું એને આપું પણ તે કાંઈ માગે નહીં એમ કરતાં ડોલોત્સવના દીવસ આવ્યા ત્યારે પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીએ સ્વપ્નમાં જણાવ્યું કે તું મને ડાળ બુલાવીશ. ત્યારે હરિવંશ પાઠકે મનમાં વિચાર કર્યો કે હવે શું કરું? એમ વિચાર કરી હરિવંશ પાઠક અમલદાર પાસે ગયા અને જઈને કહ્યું કે-આપ પાસે કાંઈક માગવા આવ્યો છું તો મને આપવું જોઈએ? ત્યારે તેણે કહ્યું કે શું જોઈએ? ત્યારે તેણે કહ્યું કે મારે બે દિવસમાં બનારસ પોહાવવું છે? ત્યારે તેમણે સાંઝું એમ કહીને ઘોડા તથા મનુષ્ય સાથે આપ્યાં અને તે પોતાને ઘેર આવ્યા. પછી પોતાના મંદીરમાં આવીને ડાળ સિદ્ધ કર્યો. ડાળની સર્વ સામગ્રી સિદ્ધ

વાર્તા ૧૬ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગોવિન્દદાસની વાર્તા

ગોવિન્દદાસ ધનાઢય હતા તે શ્રી આચાર્યજીના સેવક થયા. ગોવિન્દદાસે શ્રી આચાર્યજીને પુછ્યું કે મહારાજ! મારી પાશે દ્રવ્ય છે તેનું હું શું કરું ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—શ્રી ઠાકોરજીની સેવા કર. ત્યારે ગોવિન્દદાસે કહ્યું કે સેવા શી રીતે કરું ? શ્રી અનુકુળ નથી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—તું સ્ત્રીનો ત્યાગ કર, ત્યારે ગોવિન્દદાસે સ્ત્રીનો ત્યાગ કર્યો અને કહ્યું કે મહારાજ દ્રવ્યનું શું કરું ? ત્યારે આચાર્યજીએ કહ્યું કે હવે દ્રવ્યના ચાર વિભાગ કરીદે, ત્યારે ગોવિન્દદાસે ચાર વિભાગ દ્રવ્યના કર્યા અને કહ્યું કે શું આજ્ઞા છે, ત્યારથી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીઓ કહ્યું કે એક ભાગ તે શ્રી નાથજીને સમર્પણ કરી દે, અને એક બીજો ભાગ તારી સ્ત્રીને આપ. અને એક ભાગ સેવાને માટે તું રાખ ત્યારે ગોવિન્દદાસે કહ્યું કે મહારાજ કાંઈક આપ અંગીકાર કરો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે એક ભાગ મને દે. આ પ્રમાણે સર્વ ભાગની વ્યવસ્થા કરીને પોતાની પાશેનું દ્રવ્ય લઈ તે મહા વનમાં આવ્યા. અને વૈષ્ણવોને મહાપ્રસાદ લેવરાવતા વૈષ્ણવ અને ગાયોને ખવરાવતા, અને તેમાંથી પોતે જરાપણ લેતા નહીં અને પોતે તે પૃથક્કજ સામગ્રી સીદ્ધ કરીને ભોગ સમર્પણ કરતા આ પ્રમાણે સેવા કરતાં સર્વ દ્રવ્ય પુર્ણ થઈ ગયું ત્યારે શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીની સેવામાં આવીને રહ્યા. અને

ગોવર્દનનાથજીની પરિચર્યા કરે રસોઈની ટેલ કરે બે સમયનાં પાત્રમાં જે અને રાતદોઢ કે સવા પ્રહર પાછલી રહે ત્યારે ઉઠે તે ગાગર લઈને જાય તે મથુરામાં વિશ્રામઘાટ ઉપર સ્નાન કરી શ્રી ચમુનાજીમાંથી જળની ગાગર ભરીને ચાલતા તે રાજભોગ પહેલાં આવી પોહોચતા; અને ત્યાર પછી પાત્રમાંજ સર્વ સેવા કરીને પછી નીચે આવતા પછી તિલક લુંછી માળા ઉતારી ગાંઠ બાંધીને આસપાસના ગામથી કેરી ભીક્ષા માગી લાવતા તે શેર ચાર પાંચનો આહાર કરતા તેથી આહાર પ્રમાણે પ્રાપ્ત થતાં રસોઈ કરી શ્રી નાથજીની ધ્વજના સન્મુખ દેખાડી તેમાં ચરણોદક મેળવી પ્રસાદ લેતા આ પ્રમાણે નિર્વાહ કરતા આ પ્રમાણે કરતાં ઘણા દિવસ વીતી ગયા. પણ આ વાર્તા શ્રી નાથજીને રૂચિ નહી. ત્યારે શ્રી નાથજીએ શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે— તમારો એક સેવક મને બહુ દુખ આપે છે. ત્યારે આચાર્યજી અડેળથી ચાલ્યા તે આગરે આવ્યા. ત્યારે ત્યાંના વૈષ્ણવોને શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી કેમ રૂક્યા છે, ત્યારે ત્યાંના વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે—મહારાજ! અમે તો કંઈ જાણતા નથી. ત્યાંથી આચાર્યજી મથુરા પધારયા ત્યારે ત્યાં આવીને પણ વૈષ્ણવોને ઉપર પ્રમાણે પુછ્યું ત્યારે ત્યાંના વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે મહારાજ! અમે તો કંઈ સમજતા નથી. ત્યારપછી શ્રી આચાર્યજી શ્રીજીદ્વાર પધાર્યા. ત્યારે શ્રી નાથજીનાં બેક-પાળને હાથથી સ્પર્શ કરીને કહ્યું કે બાવા ઉદાસ કેમ છે ?

ત્યારે કહ્યું જે તમારો સેવક મને બહુ ખીજવે છે. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ સર્વ સવકોને પુછ્યું તમે શું સેવા કરો છો અને શું લીધો છો. ત્યારે સર્વ જણાએ પોતપોતાની સેવા કહી અને પ્રસાદ લેવાનો પ્રકાર કહ્યો પછી ગોવીન્દદાસને પુછ્યું કે તમે કયાં સેવા કરો છો, ત્યારે તેણે સેવાનો સર્વ પ્રકાર કહ્યો. અને તે સર્વ શ્રી આચાર્યજીએ સાંભળ્યો ત્યારે પોતાના મનમાં જાણ્યું કે આણે રૂઠાંવ્યા છે તેથી શ્રી આચાર્યજીએ ગોવિન્દદાસને કહ્યું જે તમે શ્રી ઠાકોરજીની રસોઈમાં પ્રસાદ લીધો. ત્યારે ગોવિન્દાસે કહ્યું કે દેવઅંશ શી રીતે લઉં? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તું સેવા ન કર. ત્યારે ગોવિન્દદાસ ક્ષત્રીય અહંકારથી સેવા છોડી મથુરામાં ગયા અને તેશવરાવની સેવાનો ઈજારો પઠાણ પાસેથી લીધો; અને સેવા કરવા લાગ્યા; એકવાર કેશવરાવજીની શય્યા નવારથી વણાવી તે શય્યા મહા અદ્ભુત થઈ અને તે શય્યાના ઉપર શ્રી કેશવરાવજી પોઠવા લાગ્યા; તે પ્રમાણે નવરાતે ગામના હાકેમ બનાવી પણ તે તેવી થઈ નહી, ત્યારે ઠાકોરજીને કહ્યું કે તે નવરાતો શ્રી ઠાકોરજીની છે ત્યારે હાકેમે કહ્યું કે તે નવાર હું જોઈશ પછી હાકેમ શ્રી ઠાકોરજીના દેવાલયમાં જઈને શય્યા ઉપર બેઠો. તે ગોવિન્દદાસે સાંભળ્યું ત્યારે ગોવીન્દદાસે આવી ગુપ્તી લઈને હાકેમને ગાળ આપી કે તું કોણ છે? કે અમારા ઠાકોરજીની શય્યા ઉપર બેઠો છે. એમ કહીને તે હાકેમને ઠાર માર્યો. ત્યારે હાકેમના મનુષ્યે ગોવિન્દદાસને ઠાર માર્યો તે

વાત શ્રી આચાર્યજી પાસે કોઈ વૈષ્ણવે જઈને કહી, અને કહ્યું કે આવી ગતી વૈષ્ણવની થવી ન જોઈએ, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તેના પરલોકમાં તો કાંઈ હાની નથી. પણ એણે મારી આજ્ઞા ત મानी તેથી આ પ્રમાણે તેનો દેહ છુટયો, એ ગોવિન્દદાસ પુર્વ જન્મમાં શ્રી નંદરાયજીનો પાડો હતો. તેણે માટી અને પાણી બહુજ ઢાળેલ. તે ગોવીન્દદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર આવે તેમ નથી કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૧૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીની સેવક અંબા ક્ષત્રિઆણીની વાર્તા.

અમ્બાને એ પુત્ર હતા. તે એ પરમ વૈષ્ણવ હતા. તે અમ્બા શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરતી હતી, તેના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજી શ્રી બાલકૃષ્ણજી તેને અમ્બા કહેતા તે કેટલાક દીવસ પછી તેનો એક પુત્ર મરી ગયો, ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીની રસોઈ કરી ભોગ સમર્પી સમયાનુસાર ભોગ સરાવી પછી રોવા લાગી; તેને રૂદન કરતી જોઈને શ્રી ઠાકોરજી ખેદ પામ્યા. અને બોલ્યા કે તું રૂદન ન કર. પણ તે રોતી રહે નહી. એમ કરતાં તેનો બીજો પુત્ર પણ મરી ગયો. ત્યારે તો બાહજ રોવા

શ્રી ગુંસાઈજી તેને ઘેર પધાર્યા અને કહેવા લાગ્યા કે તું રૂદન ન કર. શ્રી ઠાકોરજી ખેદ પામે છે. ત્યારે તે રોતાં અટકી અને સેવાનો સર્વ સાજ કરી પછી સ્નાન કરી મંદિરમાં જઈ એ હાથે સુગન્ધી લગાડીને શ્રી ઠાકોરજીને લગાડે, આ પ્રમાણે સારી રીતે તે સેવા કરતી હતી.

એક દિવસ દુધનો વાટકો શ્રી ઠાકોરજી પાસે ભરીને રાખ્યો હતો તે સમયે ગુસાઈજી તેને ઘેર પધાર્યા અને મંદિરનો ટેરો સરકાવીને દર્શન કરવા લાગ્યા. તો શ્રી ઠાકોરજી દુધ પીએ છે તે શ્રી ગુંસાઈજીએ જોયા. તે જોઈને શ્રી ગુંસાઈજી પાછા ફરી ગયા, ત્યારે અમ્માએ કહ્યું કે આપ પાછા કેમ ફર્યા. ત્યારે ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી દુધ પીએ છે ત્યારે અમ્માએ કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી તો બાળક છે. તમે જાણતા નથી, ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી દર્શન કરીને પાછા ફર્યા અને કહેતા ગયા કે એ દુધ મારે ઘેર મોકલી દેજે, ત્યારે તેણે કહ્યું કે આપજ આ-રોગવાવાળા છો તો અહિંજ આરોગો અને મરજી હોય તો ત્યાં આરોગજો. શ્રી ગુસાઈજી તો ઘેર પધાર્યા અને તેણે તે દુધ શ્રી ગુસાઈજીને ઘેર મોકલી દીધું આ પ્રમાણે તેને શ્રી ઠાકોરજી સાંતુભાવ હતા. પ્રત્યક્ષ વાર્તા કરતા, જે વસ્તુ જોઈએ તે માગી લેતા, તે શ્રી આચાર્યજીની એવી કૃપાપાત્ર ભગવંદીય હતી તેથી તેની વાર્તાનો પાર નથી. કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૧૮ મી. .

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગજનધાવન સન્નિધિ આચાર્યાણી વાર્તા.

ગજન ધાવન શ્રી નવનીત પ્રિયાજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરતા હતા. તેથી શ્રી ઠાકોરજી સાનુભાવ હતા; ગજનની સાથે શ્રી નવનીતપ્રિયાજી બોલતા, ગજનને કોઈ દિવસ ગાય કરતા; કોઈ દિવસ વાછરડો કરતા, અને ગાયનું મુખ પોતાના પીતાંમ્બરથી લુંછતા અને વાછરડો કરતા ત્યારે પકડી રાખતા, ચાવવા ન દેતા, અને જ્યારે ઘોડો કરતા ત્યારે પીઠ ઉપર સ્વારી કરતા, જ્યારે હાથી કરતા ત્યારે ગ્રીવા ઉપર અસ્વારી કરતા, આ પ્રમાણે અવર્ણનીય કૃપા શ્રી નવનીત પ્રિયાજી ગજન ધાવનના ઉપર રાખતા હતા. ભોગ સાગ્રી જે જાઈએ તે માગી લેતા એવી કેટલીક વાર્તા છે, તે કેટલીક લખીએ. એક દિવસ શ્રી નવનીત પ્રિયાજીએ ગજન ધાવનને કહ્યું કે શ્રી ગુંસાઈજી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુને ઘેર પધરાવ, તે સમય શ્રી આચાર્યજી ગોકુલમાં હતા. ત્યાં ગજનને આવીને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુને કહ્યું કે, મહારાજ શ્રી નવનીત પ્રિયાજીની એવી આજ્ઞા થઈ છે કે મને શ્રી આચાર્યજીની પાસે મને પધરાવ. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે ભલે પધરાવ. ત્યારે ગજન ધાવને શ્રી નવનીત પ્રિયાજીને

પોતાની શય્યા ઉપર લઈને પોઠયા. બીજે દીવસે નવી શય્યા કરાવી તે ઉપર પોઠયા. પણ તે શય્યા નાની પડી. ત્યારે શ્રી નવનીત પ્રિયાજીએ કહ્યું કે હું તો આ શય્યા ઉપર શયન કરીશ નહીં, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે એમ શી રીતે બને. ત્યારે શ્રી નવનીત પ્રિયાજીએ કહ્યું કે કોઈ બાધ નથી તેથી શ્રી આચાર્યજી પોતે સુગન્ધ લગાવીને પાસે લઈને પોઠયા. પછી બીજે દીવસે શય્યા મોટી કરાવી. તે ઉપર પોઠાડયા. ત્યારે પોઠયા, તે પછી થોડા દિવસ રહીને શ્રી આચાર્યજી ગોકુળથી અડેલ પધારયા ત્યારે ગજગન સાથે ગયા ગજગન ધાવન વગર શ્રી નવનીત પ્રિયાજી એક ક્ષણ રહેતા નહીં, તેમ નવનીત પ્રિયાજી વગર ગજગન એક ક્ષણ રહેતા નહા. એક દિવસ નવનીત પ્રિયાજીને માટે શ્રી અક્ષાજીએ ગજગનધાવનને પાન લેવા મોકલ્યો. કહ્યું જે પાન લાવ. ત્યારે ગજગન એમતો કહી શક્યો નહીં કે શ્રી નવનીતપ્રિયાજીને મને હસે છે. તે હું શ્રીચણુદાસ શ્રી તેથી વગર બોલ્યે પાન લેવાને ઉઠીને ચાલુર આવી બેઠા. દુર ગયો. તેટલામાં જ્વર ચડી આવ્યો. જે કેવા પ્રકારે આરોગે અને અહિં શ્રી અક્ષાજીએ શ્રી નવની. ત્યારે ભત્રીજીએ કહ્યું કે ય્યો ત્યારે અક્ષાજીને શ્રી નવનીક જ્યાં ભોગ સમર્પે છે તેથી બોલાવો. મારો સંજ્ઞુત. સ્મૃતિ શ્રી આચાર્યજીના સેવક પરમ શ્રી અક્ષાજીએ બોયં છે માટે તમારો સમર્પેલ ભોગ કેમ નહીં જુવે છે તો ગજગન દેહ કરે છે ત્યારે નારાયણદાશે કહ્યું જે ત્યાંથી માણસો બોલાવ્ય કે કોઈ વૈષ્ણવ આપણે ઘેર આવી

તે મેં ગોડી ચાટીને હાથ ઝાટક્યો તેથી આખા મંદીરમાં છાંટા ઉડ્યા અને મારા હાથ તથા હોઠ રાતા થયા છે. તેથી ગોકુળ-ચન્દ્રમાળના હાથ અને હોઠ આજ પર્યંત લાલ છે. પછી આચાર્યજી ખીરને પંખાવડે ટાઢી કરીને ભોગ સમરપીને બહાર આવ્યા. અને નારાયણદાસ ઉપર ગુસ્સે થયા અને કહ્યું કે તે શ્રી ઠાકોરજીને ઊની ખીર સમરપી ત્યારે નારાયણદાસે શ્રી આચાર્યજીને વિનંતિ કરી કે હું રાજને પધારેલા બાણીને ઉતાવળો રાજ પાસે આવ્યો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે આજ પછી આવું કામ કરીશ નહીં પછી સમય થયો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ ભોગ સરાવ્યો ત્યારે શ્રી ગોકુળ ચન્દ્રમાળએ શ્રી આચાર્યજીના બન્ને હસ્ત પકડીને કહ્યું કે તમે ખીરનો મહા પ્રસાદ લેશો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે મહારાજ જાતિ વહેવાર કઠિણ છે ત્યારે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાળએ કહ્યું કે આ મારી આજ્ઞા છે માટે તમે કંઈ વિચાર ન કરો ખીરનો મહાપ્રસાદ લીધો ત્યારે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાળએ ખીરનો મહાપ્રસાદ હતો તે પોતાની પાસેજ શ્રી આચાર્યજીને લેવરાવ્યો ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ લીધો તે દિવસથી ખીર અનસખખડીમાં થાય છે. નારાયણદાસ પાસે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાળ આ પ્રકારે સેવા કરાવતા હતા તે નારાયણદાસ એવા ભગવદ્દીય હતા તેથી શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાળ આવી કૃપા કરતા.

ત્યારપછી કેટલેક દિવસે નારાયણદાસનો દેહ થાક્યો તે ઘણું અશક્ત થઈ ગયા ત્યારે એક દિવસ શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાળએ

અચાનક પ્રસાદ લીએ ત્યારે જાણીએ કે શ્રી ઠાકોરજી આરો-
ગ્યા હશે વૈષ્ણવના ઉપર નારાયણનો આવો ભાવ હતો.

એક દિવસ નારાયણદાસ શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીને શુગાર કરી
રસોઈમાં ગયા ત્યાં શુગાર ભોગને સિદ્ધ કરીને સરાવવાને
થાળ ધર્યો. એટલામાં એક વૈષ્ણવે નાદાયણદાસની પાસે આ
વીને વધામણી દીધી કે શ્રી આચાર્યજી મહા પ્રભુજી ગોકુળથી
પધારે છે. તે સાંભળતાં જ નારાયણદાસે ગરમ ખીરને વડાં
ડબામાં ભરીને શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પી ઉતાવળા શ્રી આ-
ચાર્યજીનાં દરશને આવ્યાં, અને આવીને શ્રી આચાર્યજીના
દરશન કરીને દન્ડવત ઠર્યાં. તે શ્રી આચાર્યજીના ચરણ ઉપર
મસ્તક રાખી રહ્યા ત્યારે નારાયણદાસનું માથુ પકડી પોતે શ્રી
હસ્તથી ઉપાડ્યુ અને મુક્યું કે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીને ત્યાં
શું સમય છે ! ત્યારે નારાયણદાસે કહ્યું કે મહારાજ ! હમણાં
જ શુગારભોગ ધરીને આવ્યો છું તે સાંભળીને શ્રી આચાર્યજી
તત્કાળ પધાર્યા અને સ્નાન કરીને મંદિરમાં હાથ ધોઈ આચ-
મનની ઝારી હાથમાં લઈને ભોગ સરાવવાને મંદિરમાં પધાર્યા
અને અંદર જઈને જુવે છે તો શ્રી ગોકુળ ચન્દ્રમાજીના હસ્ત
ખીરથી ભરેલા છે. અને શ્રી હસ્તકમળ ખેંચી રહેલા છે ત્યારે
શ્રી આચાર્યજીએ શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીને કહ્યું કે મહારાજ !
શ્રી હસ્તકમળને કેમ ખેંચી રહેલા છે ? ત્યારે શ્રી ગોકુળચન્દ્ર-
માજીએ કહ્યું કે તમને આવ્યા જાણીને નારાયણદાસ મને ઉની
ખીર ધરીને તમારી પાસે આવ્યો તે મારા હાથને ઉની લાગી.

તે મેં ગોડી ચાટીને હાથ ઝાટક્યો તેથી આખા મંદીરમાં છાંટા ઉડ્યા અને મારા હાથ તથા હોઠ રાતા થયા છે. તેથી ગોકુળ-ચન્દ્રમાજીના હાથ અને હોઠ આજ પર્યંત લાલ છે. પછી આચાર્યજી ખીરને પંખાવડે ટાઢી કરીને ભોગ સમરપીને બહાર આવ્યા. અને નારાયણદાસ ઉપર ગુસ્સે થયા અને કહ્યું કે તે શ્રી ઠાકોરજીને ઊની ખીર સમરપી ત્યારે નારાયણદાસે શ્રી આચાર્યજીને વિનંતિ કરી કે હું રાજને પધારેલા જાણીને ઉતાવળો રાજ પાસે આવ્યો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે આજ પછી આવું કામ કરીશ નહીં પછી સમય થયો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ ભોગ સરાવ્યો ત્યારે શ્રી ગોકુળ ચન્દ્રમાજીએ શ્રી આચાર્યજીના બન્ને હસ્ત પકડીને કહ્યું કે તમે ખીરનો મહા પ્રસાદ લેશો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે મહારાજ જાતિ વહેવાર કઠિણ છે ત્યારે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીએ કહ્યું કે આ મારી આજ્ઞા છે માટે તમે કંઈ વિચાર ન કરો ખીરનો મહાપ્રસાદ લીધો ત્યારે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીએ ખીરનો મહાપ્રસાદ હતો તે પોતાની પાસેજ શ્રી આચાર્યજીને લેવરાવ્યો ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ લીધો તે દિવસથી ખીર અનસખખડીમાં થાય છે. નારાયણદાસ પાસે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજી આ પ્રકારે સેવા કરાવતા હતા તે નારાયણદાસ એવા ભગવદીય હતા તેથી શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજી આવી કૃપા કરતા.

ત્યારપછી કેટલેક દિવસે નારાયણદાસનો દેહ થાક્યો તે ઘણું અશક્ત થઈ ગયા ત્યારે એક દિવસ શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીએ

નારાયણદાસને કહ્યું કે નારાયણદાસ તું કંઈ માગ ત્યારે નારાયણદાસે કહ્યું કે મહારાજ હું એ માગું છું કે તમે શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેર પધારી સેવા કરાવો નારાયણદાસના મનમાં એમ હતું કે શ્રી ઠાકોદજી ખીજે ક્યાંય સુખ માનસે નહી. શેવા સારી રીતે થશે નહિ. તે નારાયણદાસે એકાંત સમય શ્રી ઠાકોદજી પાસે એ માગ્યું પછી કેટલેક દિવસે નારાયણદાસનો દેહ પડ્યો ત્યારે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીએ કેટલાક દિવસ પર્યંત કૃષ્ણદાસ સ્વામીની પાસે સેવા કરાવી પછી શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેર મથુરા પધાર્યા તે શ્રી ગુંસાઈજીએ શ્રી રઘુનાથજીને માથે પધરાવી દીધા. તે નારાયણદાસ બ્રહ્મચારી શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

વાર્તા ૨૦ મી.

શ્રી આચાર્યજીની સેવક મહાવનમાળી ક્ષત્રિયાણીની વાર્તા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી પૃથ્વી પ્રદક્ષિણા કરતા કરતા મહાવનમાં પધાર્યા તે ક્ષત્રિયાણીને ચાર સ્વરૂપ પ્રાપ્ત થયેલા તે ચાર સ્વરૂપ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીની પાસે લાવીને રાખ્યાં તે જાણે ચારસ્વરૂપના નામ તેમાં એકતો નવનીતત્રિયાજી અને એક શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજી અને એક શ્રી લલિતત્રિભંગીજી અને એક શ્રી લાડલાજી એ ચારે સ્વરૂપ શ્રી આચાર્યજીએ ચાર વૈષ્ણવને માથે પધરાવી દીધાં આ પ્રમાણે શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજી તે નારાયણદાસ બ્રહ્મચારીને માથે પધ-

રાવ્યા અને લાડલાજી જયદાસ ક્ષત્રિયને માથે પધરાવ્યા અને શ્રી લલિતત્રિભંગીજી દેવાક્ષત્રિયને માથે પધરાવ્યા અને શ્રી નવનીતપ્રીયાજી ગર્જનધાવનને માથે પધરાવ્યા આ પ્રકારે ચારે સ્વરૂપ ચારે વૈષ્ણવને માથે પધરાવી દીધા ત્યારે ચારે વૈષ્ણવને શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે આ મારાં સર્વસ્વ છે તે સ્વરૂપ તમારે માથે પધરાવ્યા છે માટે તેની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરજો અને તમારાથી જ્યારે સેવા ન થાય ત્યારે મારે ઘેર પધરાવજો પછી શ્રી નવનીતપ્રિયાજીએ તેા કેટલાક દિવસ ગર્જન ધાવન પાસે સેવા કરાવી પછી શ્રી આચાર્યજીને ઘેર પધરાવ્યા તે સર્વ ગર્જન ધાવનની વાર્તામાં લખેલ છે. અને શ્રી ગોકુળચન્દ્રમાજીએ કેટલાક દિવસ સુધી નારાયણદાસ બ્રહ્મચારીને હાથે સેવા કરાવી પછી કૃષ્ણદાસ સ્વામીની પાસે કરાવી અને પછી શ્રી ગુંસાઈજીને ઘેર પધરાવ્યા પછી શ્રી ગુન્સાઈજીએ શ્રી રઘુનાથજીને માથે પધરાવ્યા તે પ્રમાણે નારાયણદાસ બ્રહ્મચારીજીની વાર્તામાં લખેલ છે અને શ્રી લાડલાજીનો પ્રકાર સર્વ જયદાસની વાર્તામાં લખેલ છે જે હાલ શ્રી આચાર્યજીના કુળમાં વિરાજમાન છે શ્રી લલિતત્રિભંગીજી અંતરધ્યાન થયા. તે દેવા ક્ષત્રિય કપુરની વાર્તામાં લખેલ છે તે ક્ષત્રિયાણી શ્રી આચાર્યજીની મહા કૃપાપાત્ર ભગવદીયહતી.

વાર્તા ૨૧ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક જીવદાસ ક્ષત્રિયની વાર્તા.

શ્રી આચાર્યજીએ જીવદાસને માથે લાડલેજી સેવા દીધી. તે જીવદાસ પાસે શ્રી લાડલેજીએ ચાર પ્રહર સેવા કરાવી તે જીવદાસને ચાર પુત્ર હતા તેમાં પુરુષોત્તમદાસ તથા છબીલદાસ એ બંને ભાઈઓએ કેટલાક દિવસ સેવા કરી પણ તે બે ભાઈને સંતતી થઈ નહિ ત્યારે તેની પછી તેના મામા કૃષ્ણદાસ હતા તેને માથે શ્રી લાડલેજી પધાર્યા. તે કેટલાક દિવસ સુધી કૃષ્ણદાસ પાસે સેવા કરાવી. તેણે સારી રીતે સેવા કરી તે એક સમય મહામારી આવી ત્યારે કૃષ્ણદાસના ઘરનાં સર્વ કુટુંબીઓનો દેહ છુટી ગયા અને કૃષ્ણદાસ એકલા રહ્યા ત્યારે કૃષ્ણદાસનાં મિત્ર હરજી તથા મથુરામલ ક્ષત્રિય હતા. તે કૃષ્ણદાસને ત્યાં આવીને રહ્યા. તે કેટલાક દિવસ સુધી કૃષ્ણદાસ અને હરજી બંને મળીને સેવા કરતા, પછીજ્યારે કૃષ્ણદાસનો દેહ પડ્યો ત્યારે હરજીએ દોઢવર્ષ પર્યંત સેવા કરી પછી શ્રી ગુસાંઈચજીને ઘેર પધાર્યા, તે શ્રી લાડલાજી આજ પર્યંત વિદ્યમાન ખિરાજે છે. તે જીવદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના મહા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૨૨ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક દેવા ક્ષત્રિયની વાર્તા.

દેવા ક્ષત્રિયને માથે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીએ શ્રી લીલત્રિભંગીજીની સેવા પધરાવી તે દેવા કપુરનો જ્યારે દેહ પડ્યો ત્યાં સુધી સેવા કરી ત્યારપછી દેવા કપુરની સ્ત્રીનો દેહ છુટ્યો તેનો સંસ્કાર કરી આવ્યા. ત્યારપછી મંદિર ઉઘાડીને જોયું તો શ્રી ઠાકોરજી જોવામાં ન આવ્યા અને સામગ્રી સર્વે પડી હતી માત્ર એકલા શ્રી ઠાકોરજી ન હતા. કોણ જાણે ક્યાં અંતરધ્યાત થઈ ગયા. એટલું જાણવામાં આવ્યું કે દેવા કપુરને ચાર પુત્ર હતા પણ તેની પાસે સેવા ન કરાવી, શ્રી ઠાકોરજી તો સ્નેહને વશ છે. તે શ્રી ભગવદ ઈચ્છા એવી થઈ તેથી દેવા કપુર તથા તેની સ્ત્રી શ્રી આચાર્યજીનાં અત્યન્ત કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતાં.

વાર્તા ૨૩ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક દીનકરદાસ શેઠની વાર્તા.

દિનકરદાસને કથા ઉપર બહુ રૂચી હતી. શ્રી આચાર્યજી અડેલામાં કથા કહેતા ત્યાં દિનકરદાસ નિત્ય શ્રવણ કરતા એક દિવસ દિનકરદાસ રસોઈ કરતા હતા. સર્વ તૈયારી કરી રાખી હતી એટલામાં શ્રી આચાર્યજીનો સેવક જળધરિયો શ્રી ઠાકોરજીનું જળ ભરવાને આવ્યો ત્યારે દિનકરદાસે પુછ્યું કે શ્રી આચાર્યજી શું કરે છે ? ત્યારે તેણે કહ્યું કે પુસ્તક લખું છું.

હવે કથા કહેશે. ત્યારે દિનકરદાસે કાચીજ રસોઈ કરી લીધી. સેકી નહિ. અને તુરત ઉઠી વસ્ત્ર પહેરી આવીને કથા સાંભળી. શ્રી આચાર્યજી કથા કરી રહેલા છે. ત્યારે તે જળધરીયાએ શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે, મહારાજ ! દિનકરદાસે કાચી અંગારખી લીધી સેકી નહી. ત્યારે દિનકરદાસને શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું કે તેં કાચી અંગારખી કેમ લીધી ? ત્યારે દિનકરદાસે કહ્યું કે મહારાજ અંગારખી તો નિત્ય લઈશ. પણ આ અમૃત કથા ક્યારે સાંભળીશ. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે હવેથી તું રસોઈ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પિ પ્રસાદ લઈ પોહોચીને જ્યારે આવીશ. ત્યારે કથા કરીશ. તારા આવ્યા વગર કથા કરીશ નહિ. આજથી મારી કથાને, શ્રેતા તુ તેથી તું નિશ્ચિત થઈ આવજે તે દિનકરદાસ તુરત રસોઈ કરી ભોગ સમર્પિ પ્રસાદ લઈ જ્યારે કથા સમયે આવે ત્યારે શ્રી આચાર્યજી પુસ્તક ઉઘાડતા તે દિનકરદાસ શેઠ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના ઘણા કૃપા પાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૨૪ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક મુકુન્દદાસ કાચરથની વાર્તા.

મુકુન્દદાસ કવિ હતા તે કવિત કરતા. તેણે ઘણા કવિત કરેલા છે. તે તેણે શ્રી આચાર્યજીનાં શ્રી ગુંસાઈજીનાં તથા ઠાકોરજીનાં ગાણાં કવિત કરેલાં છે. અને મુકુન્દસાગર નામનો એક ગ્રંથ કરેલો છે. જો ક સમય મુકુન્દદાસને ઉજ્જવેનના કારકુન થઈને

આવ્યા ત્યારે ત્યાંના પંડિત સરવે આવીને મળ્યા ત્યારે પંડિતોએ મુકુન્દદાસને કહ્યું કે તમે અમને શ્રી ભાગવત શ્રવણ કરાવો તો સાંભળીએ ત્યારે મુકુન્દદાસે કહ્યું કે તમે મારું ભાગવદ જાણો છો ત્યારે તે પંડિતોએ કહ્યું કે તમારું ભાગવદ બીજું છે ત્યારે મુકુન્દદાસે એક શ્લોકનું વ્યાખ્યાન કર્યું પછી મહિના સુધી સાંભળાવ્યું પણ પોતે કોઈની પાસે કથા સાંભળી નહીં; કોઈ પંડિત કદાચિત વ્યાખ્યાન કરે તો તેને ઘણા પ્રકારે દુષણ દઈને આવતા કારણ કે તેને સુબોધિનીનો ઘણો અનુભવ હતો. મુકુન્દદાસજીને શ્રી આચાર્યજીના ચરણકમળ ઉપર દ્રઢતા હતી, તેથી સુબોધિની હસ્તમાળ હતી, એમ કરતાં કરતાં કેટલોક દિવસે ઉજ્જૈનમાં મુકુન્દદાસનો દેહ પડ્યો ત્યારે કોઈ વૈષ્ણવે શ્રી આચાર્યજી પાસે આવીને કહ્યું કે મહારાજ મુકુન્દદાસજી અવન્તિકાને પામ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે એમ ન કહે પણ એમ કહે કે અવન્તિકા મુકુન્દદાસજીને પામી. મુકુન્દદાસ શ્રી આચાર્યજીના મહાકૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વાર્તાઓનો પાર નથી.

વાર્તા ૨૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક પ્રભુદાસ સિ હનન્દનીવાસીની વાર્તા.

પ્રભુદાસના સેવ્ય ઠાકોર શ્રી મદનમોહનજી રાજનગર સિકન્દરપુરમાં બેઠા હતા. તે જ્યારે શ્રી આચાર્યજી મથુરા પધાર્યા ત્યારે પ્રભુદાસ સાથે હતા. ત્યારે એક દિવસ શ્રી આચાર્યજી

પોતે સન્ધ્યાવન્દન કરીને સ્નાન કરતા હતા. ત્યારે ત્યાં બે ચાર વૈષ્ણવો બેઠા હતા. ત્યારે ત્યાં સનાતન કૃષ્ણ ચર્ચનન્યના સેવકે શ્રી આચાર્યજીને પુછ્યું કે આ વૈષ્ણવ કોણ છે ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે એ મારા સેવક છે ત્યારે રૂપસનાતને કહ્યું કે આવા દુર્લભ કેમ રહે છે ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું મેં એને બહુ વાર્યાં કે તમે આ માર્ગમા પડો નહીં પણ એણે મારું કહ્યું માન્યું નહિ. તેથી તેનું કૃણ તે ભોગવે છે. પણ રૂપસનાતન કંઈ સમજ્યા નહિ, ત્યારે શ્રી આચાર્યનાં દર્શને રૂપસનાતન તો ગયા. પછી કેટલેક દિવસે એક વૈષ્ણવ રૂપ સનાતનની સાથેનો શ્રી જગન્નનાથજીને દર્શને ગયો. ત્યાં કૃષ્ણ ચર્ચનન્ય મળ્યા, ત્યારે કૃષ્ણ ચૈતન્યે તે વૈષ્ણવને શ્રી આચાર્યજીના કુશળ સમાચાર પુછ્યા અને કહ્યું કે ખુશીમાં છે. ક્યાં મળ્યા હતા; શું કરતા હતા, ત્યારે તે વૈષ્ણવે ચૈતન્યને કહ્યું કે શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી મથુરા પધાયા હતા અને વિશ્રાંત ઉપર મળ્યા હતા. અને શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીનાં દર્શને સનાતન રૂપ ગયા હતા. શ્રી આચાર્યજીને રૂપ સનાતને અન્ય વૈષ્ણવોની વાર્તા પુછી કે તે એવા દુર્લભ કેમ રહે છે ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પ્રભુદાસની વાર્તા કહી કે મેં એને બહુ વાર્યાં પણ એણે મારું કહેવું માન્યું નહીં, તેનું કૃણ એ ભોગવે છે આ વાત શ્રવણ કરીને કૃષ્ણ ચૈતન્યને મુર્છા આવી તો એક મુહુર્ત્ત પર્યન્ત મુર્છા રહી. પછી સાવધાન થયાં ત્યારે વળી પુછ્યું કે—તમે શું વાર્તા કહી ? ત્યારે તે વૈષ્ણવે પણ મુજીને

કહ્યું કે—શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુએ કહ્યું કે આ માર્ગમાં પર-
ચંત મુરુઈ પડે નહિ. ત્યારે કૃષ્ણ ચર્ચતન્યને મુઈ આવી,
તે મુહુર્ત. એક રહી, પછી સાવધ થયા આ પ્રમાણે ત્રણ વાર
પુછ્યું તો ત્રણેવાર મુઈ આવી, ચોથીવાર પુનઃ તે વૈષ્ણવોને
પુછ્યું કે શું કહ્યું ? ત્યારે તેણે કૃષ્ણ ચર્ચતન્યને કહ્યું કે હવે
મારાથી કહેવાય નહિ કે એ વાર્તા આવી છે, જે કેવળ વીરહી
હોય તે જાણે રૂપ સનાતન શું જાણે ?

એક સમય પ્રભુદાસે ઉતાવળથી રસોઈ કરી તેમાં દાળ તે
કાચી રહી. અને અંગારખી બળી ગઈ ત્યારે પ્રભુદાસના
મનમાં થયું કે—આવી સામગ્રી ઠાકોરજીને શી રીતે સમરપું
તેથી ચરણોદક મુકીને પ્રસાદ લીધો. અને શ્રી ઠાકોરજી તે
વાટ જોતાજ રહ્યા કે પ્રભુદાસ ભોગ સમરપશે અને હું આરો-
ગીશ, પ્રભુદાસે તે સામગ્રી બગડેલી જાણીને ભોગ ધર્યો નહિ.
ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે આજ મને પ્ર-
ભુદાસે ભોગ ધર્યો નહી મેં વાટ જોઈ કે હમણાં ભોગ ધરસે
અને હું આરોગીશ, જ્યારે ઉત્થાપન સમય પ્રભુદાસ દર્શને
આવ્યો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પ્રભુદાસને કહ્યું કે આજ તે
વિના સમરપે પ્રસાદ લીધો ત્યારે પ્રભુદાસે ખરી વાત કહી કેમ
મહારાજ દાળ કાચી અને રોટલી બળી ગઈ તેથી એવી સા-
મગ્રી જાણી ભોગ ધરેલો નહિ ચરણોદક મુકીને પ્રસાદ લીધો.
ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે આવી રસોઈ કેમ કરી ? શ્રી
ઠાકોરજીએ તે ઘણીવાર સુધી વાટ જોઈ કે પ્રભુદાસ ભોગ સ-

મર્પણુ કરસે અને હું આરોગીશ એવી રસોઈ કેમ કરી સાવ-
ધાન થઈ તેં રસોઈ કેમ ન કરી પછી સાવધાન થઈ તે રસોઈ
કરવા લાગ્યા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી વૃજમાં પધાર્યા ત્યારે પ્રભુદાસ
સાથે હતા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી વૃજમાં શ્રી ગોવર્દ્ધનના સ-
મીપ સ્થળ ભોગ ધરાવ્યો. પછી ભોગ સરાવ્યો, ત્યારે પ્રભુદા-
સને શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે પ્રસાદ લીધો ત્યારે પ્રભુદાસે
કહ્યું કે,—મહારાજ મેં સ્નાન કર્યું નથી. ત્યારે શ્રી આચાર્ય-
જીએ પ્રભુદાસને કહ્યું કે તું જો એમ કહીને શ્લોક દેખાડ્યો.

વૃક્ષેવૃક્ષેવેણધારીપત્રેપત્રેચતુર્ભુજ ।

યત્રવૃન્દાવનંતેત્રલક્ષ્યાલક્ષણકથાકૃતઃ ॥ ૧ ॥

જલાદિભિઃરજઃપુષ્પંરજસોપિજલંવરં ।

યત્રવૃન્દાવનંતત્રસ્નાનાંસ્નાનકથાકૃત ॥ ૨ ॥

આ શ્લોક પ્રભુદાસને કહી દેખાડ્યો. વ્રજનું સ્વરૂપ વૃક્ષ
વૃક્ષને વિષે ચતુરભુજ જોયા આ પ્રકારે પ્રભુદાસને દર્શન કરાવ્યાં
આવું સાદશવ્રજનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું પછી પ્રભુદાસે પ્રસાદ
લીધો અને દન્ડવત કરીને પ્રભુદાસના ઉપર શ્રી આચાર્યજી
મહાપ્રભુની એવી કૃપા હતી. કે કૃપા કરીને વ્રજનું સ્વરૂપ દર્શાવ્યું.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી મંદીરમાં હતા; ત્યારે એવું
મનમાં આવ્યું કે શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધરીયે તે દહીંનો ભોગ
સમરપીએ તે સમે પ્રભુદાસ બહાર હતા, તે પ્રભુદાસે શ્રી આ-
ચાર્યજીના અન્તઃકરણની વાત જાણી. ત્યારે પ્રભુદાસ બહાર

ગયા, અને ગામમાં જઈને એક આહિરણુ મળી તેને પુછ્યું કે તારે દહી છે. ત્યારે તેણે હા પાડી. ત્યારે પ્રભુદાસ કહે કે લાવ. એટલે તે લાવી. ત્યારે પ્રભુદાસે કીમત પુછી ત્યારે આહિરણુ કહ્યું કે તું મને શું આપીશ ? ત્યારે પ્રભુદાસે કહ્યું જે તું માગીશ તે હું આપીશ. ત્યારે આહિરણુ કહ્યું કે એક ટકો દે. અને કહ્યું કે મુક્તિ-દર્શન. ત્યારે પ્રભુદાસે કહ્યું કે આ ટકો તો લે અને મુક્તિ પણ તને દીધી. ત્યારે તે આહિરણુ કહ્યું કે લખી દે કે મુક્તી આપી, ત્યારે પ્રભુદાસે લખી દીધું અને દહીં લઈને ઘેર આવ્યા. તે દહીં ભીંતર આપ્યું ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ તે દહીંનો ભોગ સમરપ્યો તે શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા તે દહીંનો અતી સ્વાદ હતો; પછી જ્યારે સાંજે શ્રી ગુંસાઈજી દર્શને પધાર્યા ત્યારે આ વાત શ્રી આચાર્યજીને કહી કે મહારાજ ! પ્રભુદાસે દહીંના ઉપર મુક્તિ આપી છે. ને લખી આપેલ છે ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પ્રભુદાસને પુછ્યું કે પ્રભુદાસ દહીંનો અતી સ્વાદ હતો, તેની શું કીમત આપી હતી ? ત્યારે પ્રભુદાસે કહ્યું કે મહારાજ ! તે આહિરણુ એક ટકો અને મુક્તિ માગી એટલે મેં એક ટકો અને મુક્તિ આપી, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તેં કાંઈ ન આપ્યું ત્યારે પ્રભુદાસે કહ્યું કે—મહારાજ ! હું શું કરું ! જે મારી પાસે માગ્યું હતું તે મેં આપ્યું જો ભક્તિ માગત તો ભક્તિ આપત પછી તે આહિરણુની સખીએ કહ્યું કે તને તો ઠગી લીધી. ત્યારે તે આહિરણુ સખીને કહ્યું કે તું શું જાણે ! એ મહા ભગવદ ભક્ત છે, એનું વચન

સત્ય છે. ત્યારપછી કેટલેક દિવસે તે આહિરણુનો દેહ પડ્યો. એટલે ચમદુત આવ્યા. એટલામાં વિષ્ણુના દુત આવ્યા; તે પરસ્પર ઝઘડો કરવા લાગ્યા, ત્યારે વિષ્ણુ દુતે કહ્યું કે— આને તો શ્રી આચાર્યજીના સેવક પ્રભુદાસે મુકિત આપી છે. તેનો કાગળ આની સાડીને છેડે બાંધેલો છે તે વાર્તા તે આહિરણુના સંબંધીઓએ સાંભળી. પણ આંખ્યોથી કાંઈ જાણું નહીં પછી તે આહિરણુને વિષ્ણુ દુત લઈ જવા લાગ્યા. ત્યારે તે આહિરણુ વિષ્ણુ દુતોને કહ્યું કે મારી સખીને દરશન આપો. તેને અવિશ્વાસ છે પછી તે વિષ્ણુ દુતે તેને દરશન આપ્યાં, તે કહેવા લાગી કે મને લઈ જાઓ, ત્યારે વિષ્ણુદુતોએ કહ્યું કે અમારા હાથમાં શું છે ? અમે તો આજ્ઞાકારી છીએ, માટે તું પ્રભુદાસને કહે, એટલે તે સખી પ્રભુદાસની પાસે આવી, ત્યારે પ્રભુદાસે તેને શ્રી આચાર્યજીની પાસે નામ અપાવ્યું, ત્યારે તેનું કાર્ય થયું પછી તે આહિરણુના સગા અને કુટુંબીઓએ તેની સાડીને છેડેથી કાગળ છોડી વાંચી જાયો. અને રોતા રહ્યા. શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી પ્રભુદાસનું આવું સામર્થ્ય હતું તે પ્રભુદાસ મહાભગવદ્દીય તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

—*—

વાર્તા ૨૬ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક પ્રભુદાસ ભાટની વાર્તા.

પ્રભુદાસ ભાટ શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરતા હતા તે કેટલાક દિવસ સેવા કરતાં વીતી ગયા પછી જ્યારે વૃદ્ધ

થયા. અને અશક્ત થયા અને જાણ્યું કે દેહ ચાર પાંચ દીવ-
સમાં છુટી જશે ત્યારે સાવધાનતાનો ત્યાગ થયો અ સાવધાન
થયા ત્યારે સધળા મળીને પ્રભુદાસને પ્રથોદક તીર્થ છે ત્યાં
લઈ ગયા જ્યારે પ્રથોદક આવ્યું ત્યારે સાવધાન થયા, અને
આંખ્યો ઉઘાડીને જોયું તો પ્રથોદક તીર્થ છે. ત્યારે પ્રભુદાસે
કહ્યું કે મને અહીં કેમ લાવ્યા છો ? ત્યારે સર્વ જણાએ કહ્યું
કે આ પ્રથોદક તીર્થ છે, તમારી અંત અવસ્થા જોઈને
લાવ્યા છીએ ત્યારે પ્રભુદાસે કહ્યું કે મારે પ્રથોદકનું શું કામ
છે ? હું તો શ્રી આચાર્ય મહાપ્રભુજનો સેવક છું, અને પ્રથોદક
શું કૃતાર્થ કરશે મને એક વરસ સુધી અહિ રાખશે તો પણ
મારો દેહ અહીં નહીં છુટે મને સીહનન્દ લઈ જાઓ જ્યારે મારા
શ્રી ઠાકોરજીના ચરણ જોઈશ ત્યારે દેહ છુટશે દીવસ પાંચ સાંત
તો ત્યાં રાખ્યા, પણ દીવસે દીવસે પ્રભુદાસનું શરીર સારૂ થવા
લાગ્યું સાવધાન થયા ત્યારે પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીને
જોયા દરશન કરી દંડવત કર્યા ત્યારે પ્રભુદાસે કહ્યું કે—શ્રી
આચાર્યજીએ આપને મારે માથે પધરાવ્યા છે. અને આ ગાંડા
લોકો તમારો આશ્રય છોડાવીને મને તીર્થ પાસે લઈ ગયા.
પણ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુ એમ કેમ કરે કે મારો દેહ તીર્થ
ઉપર છુટે. પછી શ્રી ઠાકોરજીની સેવા તથા શુંગાર કરીને ઉ-
તાવળા ઉતાવળા ભોગ સમરખ્યો; ભોગે સરાવી, પછી સરવેને
કહ્યું કે તમે તુરત પ્રસાદ લો ત્યાર પછી મારો દેહ છુટશે.

સરવે પ્રસાદ લેઈ ચુક્યા. ત્યારે સરવેને પ્રભુદાસે જ્ય શ્રી કૃષ્ણ કહ્યા અને તત્કાળ પ્રભુદાસે દેહ ત્યાગ કર્યો પછી સીંહનંદમાં એક કીરત ચોધરી હતો તે પ્રભુદાસની નિંદા કરવા લાગ્યા અને કહ્યું કે પ્રભુદાસ પ્રથોદકથી પાછો આવ્યો અને સીંહનંદમાં દેહ ત્યાગ કર્યો આ પ્રમાણે નિંદા કરતો તે એક દીવસ રાત્રીએ સુતો હતો ત્યાં કોઈ ચાર જણ હાથમાં મુગદર લઈને આવ્યા ને કીરત ચોધરીને પુષ્કળ માર માર્યો ત્યારે તેણે કહ્યું કે તમે મને શા માટે મારો છો, ત્યારે તેમણે કહ્યું કે પ્રભુદાસની નિંદા તું કેમ કરે છે ? ત્યારે કીરત ચોધરીએ કહ્યું કે હવેથી હું નિંદા કરીશ નહીં, અને ઘણીજ મનવાર કરી ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે જો તું વળી નિંદયા કરીશ તો તને આ પ્રમાણે જ મારશું ત્યારે તેણે કહ્યું કે હવેથી નિંદા કરીશ નહીં ભક્તી કરીશ પછી સ્તુતી કરવા લાગ્યો, જ્યારે પ્રભુદાસની વાત નિકળે ત્યારે તે કહે કે એ મહા પુરુષ હતા ત્યારે અન્ય લોકો કહે કે પ્રથમ તો તું નિંદા કરતો હતો અને હવે સ્તુતી કેમ કરે છે ? ત્યારે સર્વ પાસે તેણે પોતાના દેહની વ્યવસ્થા દરશાવી અને કહ્યું જે રાત્રે કોઈ ચાર જણે આવીને મારી મારી હાડકાંને ભુકો કરેલો છે. માટે ભગવદ્દીયની નિંદા સર્વથા કરવી નહીં અને જો કરે તો આ લોકમાં આવા હાલ થાય અને પરલોકમાં અઘોર નરકમાં જોય તે પ્રભુદાસ શ્રી આચાર્યજીના મહાકૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વાર્તા ૨૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક પુરુષોત્તમદાસની વાર્તા.

એક દીવસ શ્રી ગુંસાઈજી આગ્રા પધારયા હતા ત્યારે પુરુષોત્તમદાસને ઘેર ઉતર્યા હતા. ત્યારે પુરુષોત્તમદાસની સ્ત્રી સંતાઈ ગઈ ત્યારે પુરુષોત્તમદાસને શ્રી ગુંસાઈજીએ પુછ્યું કે તારી સ્ત્રી ક્યાં ગઈ છે ? ત્યારે પરુષોત્તમદાસે કહ્યું જે જનોઈ તુટી હશે પછી શ્રી ગુંસાઈજી તુરત રસોઈ કરી, દાળ, ભાત, શાક; ચાર પાંચ કરયાં અને રોટલી વણુવા વખત પુરુષોત્તમદાસની સ્ત્રી આવી ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ પુછ્યું કે તું ક્યાં ગઈ હતી ! ત્યારે તેણે કહ્યું કે રાજ કાંઈ કામ કરતી હતી. પછી પુરુષોત્તમદાસની સ્ત્રીએ રોટલી વણી દીધી ત્યારે રસોઈ સીદ્ધ થઈ; ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમરખ્યો પછી ભોગ સરાખ્યો પછી તેજ થાળ કટોરા પડધી સરવે તે પાત્રોમાં શ્રી ગુંસાઈજીને કહ્યું કે ભોજન કરો, ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે આતો શ્રી ઠાકોરજીનાં પાત્ર છે, તેમાં ભોજન કેમ થાય હું તેમના પાત્રમાં ભોજન કરીશ નહીં. ત્યારે પુરુષોત્તમદાસ તથા તેની સ્ત્રીએ કહ્યું કે મહારાજની કૃપાથી કાંઈ દ્રવ્ય થયું નથી, કે પાત્ર નવાં મંગાવાય માટે આપ એમાંજ ભોજન કરો. ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી ભોજન કરવા બેઠા, ત્યારે પુરુષોત્તમદાસની સ્ત્રી શ્રી ગુંસાઈજીની પાસે બેસીને પાંખો કરવા લાગી અને કહ્યું કે મહારાજ ! અન્ય સામગ્રી આરોગો, ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે:— મને રૂચસે તે હું માગીશ; ત્યારે પુરુ

કહ્યું જે મહારાજ? શ્રી નંદરાયજીને ઘેર કેમ આરોગો છે, એમ કહીને સ્ત્રી પુરૂષ બંને જણુ શ્રી ગુંસાઈજીને પુષ્કળ સામગ્રી દેવરાવી તેના સંકેતને માટે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે જે તમે કહેશો તેમ કરીશું, ભોજન કર્યા પછી પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીની શૈયા ઉપર પછેડી બિછાવી શ્રી ગુંસાઈજીને પોઠાડ્યા અને પુરૂષોત્તમદાસ ચરણુસેવા કરવા લાગ્યા, અને તેમની સ્ત્રી પંખો કરવા લાગી, પછી એક ઘડી રહીને શ્રી ગુંસાઈજીએ બંનેને કહ્યું કે—હવે તમે જઈને મહાપ્રસાદ લીધો ત્યારે તેઓએ કહ્યું જે મહારાજ ! મહાપ્રસાદ તો નીત્ય લઈએ છીએ પણ તમારી સેવા ક્યારે કરીશું, તે સ્ત્રી પુરૂષ બંને શ્રી આચાર્યજી ના આવાં કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતાં.

વાર્તા ૨૮ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ત્રિપુરદાસ કાયસ્થની વાર્તા.

ત્રિપુરદાસને શ્રી આચાર્યજી તથા શ્રી ગોવર્ધનનાથજીના વિષે ઘણોજ પ્રેમ હતો જ્યાં બેસતાં જ્યાં ઉભા રહેતા ત્યાં શ્રી નાથજીને પીઠ દઈને બેસતા નહિ; પીઠ દઈને ઉભા ન રહેતા, તે ત્રિપુરદાસ એક તુરકની નોકરી કરતા હતા. જે કાંઈ વસ્તુ લાવે તે પ્રથમ શ્રી નાથજીને પોહાંચાડતા શાક પોહાંચાડતા આ પ્રમાણે સદાસર્વદા કરતા એક દીવસ તે તુરકે ત્રિપુરદાસને કેદ કર્યા અને કહ્યું કે—તેં મારું પુષ્કળ દ્રવ્ય ખાધું છે, તે તુરક જ્યારે સુઈ ગયો, ત્યારે કોઈ ચાર જણા હાથમાં મુગદર લઈને

આવ્યા અને આવતાંની સાથ તે તુરકને ખાટલાથી લીધા
નાંખી બહુજ માર્યો ત્યારે તે તુરકે કહ્યું જે તમે મને કેમ મારો
છો ? ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે તેં ત્રિપુરદાસને કેદ કેમ કરેલ છે ?
એ સાંભળી તુરક બહુ ઝંખવાણો પડી ગયો અને હા હા કરીને
નાક ભુમિમાં ઘસીને તેઓને કહેવા લાગ્યો કે મને તમે મારો
નહીં, હું હમણાંજ ત્રિપુરદાસને છોડું છું. ત્યારે તેઓએ કહ્યું
કે જો ત્રિપુરદાસને છોડીશ નહીં તો અમે આ પ્રકારે રોજ મા-
રીશું, એમ કહીને તે તો ગયા, ત્યારે તે તુરકે આવીને પોતાના
લોકોને કહ્યું કે— ત્રિપુરદાસને હમણાંજ બંદીખાનામાંથી છોડો
ત્યારે મનુષ્ય ત્રિપુરદાસને છોડવા ગયા. ત્યારે ત્રિપુરદાસે પોતે
કહ્યું કે અતારે રાત ગઈ છે માટે સવારે છોડજો. એટલે તે મ-
નુષ્ય પાછા આવ્યાં અને તે તુરકને કહ્યું કે—સાહેબ ! ત્રિપુરા-
દાસ કહે છે કે—અત્યારે રાત ઘણી ગઈ છે સવારે છોડજો. એટલે
તે તુરકે પોતાના મનુષ્યોને કહ્યું કે તમે હમણાંજ ત્રિપુરદાસને
છોડીને લઈ આવો ત્યારે તે મનુષ્યો તરત જઈને ત્રિપુરદાસને
છોડીને લાવ્યા ત્યારે તે તુરકે ત્રિપુરદાસને કહ્યું કે તમે તમારે
ઘેર જાઓ. ત્યારે ત્રિપુરદાસે કહ્યું કે અતારે રાત ઘણી ગઈ છે
માટે સવારે જઈશ ત્યારે તે તુરકે ત્રિપુરદાસને કહ્યું કે શું તું
કાઈનો જીવ લઈશ ? માટે તું હમણાંજ તારે ઘેર જા એટલે
ત્રિપુરદાસ પોતાને ઘેર આવ્યા.

ત્યાર પછી કેટલેક દિવસે ત્રિપુરદાસ તેજ તુરકની સાથે અ-
ટક ગયા પછી ચરણોદક મહાપ્રસાદ સર્વ થઈ રહ્યું ત્યારે રસો-

ઈયાને કહ્યું કે તેં મને પ્રથમ કેમ ન કહ્યું હું તને ચરણોદકમહા-
 પ્રસાદ મંગાવી દેત હવે શું કરીયે, ત્યારે રસોઈયો ચુપ થઈ
 ગયો. અને સવારે ઉઠીને ત્રિપુરદાસ તે તુરકના દરબારમાં જાય
 ત્યારે કહ્યું કે રસોઈ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમરપી પ્રસાદ
 લેજે માટે વાટ જોઈશ નહી, આવવું થશે નહી. અને મનમાં
 નિશ્ચય કર્યો કે—જ્યાં સુધી આ દેહ ચાલશે ત્યાં સુધી કામ-
 કાજ કરીશ, અને દેહ જ્યારે ચાલશે નહિ. ત્યારે પડયો રહીશ
 પણ ચરણોદક મહાપ્રસાદ લીધા વીના જળપાન કરીશ નહી.
 આ પ્રમાણે પોતાના મનમાં નિશ્ચય કર્યો. અને તુરકના દર-
 બારમાં ગયા; અને રસોઈઓ સ્નાન કરી રસોઈ કરવા લાગ્યો
 જ્યારે આહી : રસોઈ થઈ એટલામાં એક છોકરો દશ વર્ષનો
 ત્રણ થેલી લાગ્યો, તેમાં એકમાં ચરણામૃત, અને એકમાં શ્રી
 આચાર્યજીનું ચરણામૃત, અને એક થેલીમાં શ્રી નાથજીનો
 મહાપ્રસાદ આ પ્રમાણે ત્રણ થેલી રસોયાને આપી અને કહ્યું
 કે આ ત્રણ થેલી ત્રિપુરદાસે મોકલી છે આ પ્રમાણે કહીને
 તથા થેલી દઈને તે છોકરો તુરત ચાલ્યો ગયો, પછી રસોઈ
 સિધ થઈ ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો પછી સમયાનુસાર
 ભોગ સરાવી પછી ત્રિપુરદાસને ઘોલાવવા માટે માણસ મો-
 કલ્યું ત્યારે ત્રિપુરદાસે કહ્યું કે તું મને શા માટે ઘોલાવે છે. હું
 તો ચરણામૃત મહાપ્રસાદ લીધા વગર જળપાન કરીશ નહી.
 ત્યારે રસોઈયાએ ત્રિપુરદાસને કહ્યું કે—ચરણામૃત મહાપ્રસા-
 દની થેલી તો તમે મોકલી છે એક દશ વરસનો છોકરો ત્રણ

થેલી આપી ગયો છે. ત્યારે ત્રિપુરદાસે કહ્યું કે—એ છોકરો કયાં છે ? મને દેખાડ ત્યારે રસોઈયાએ કહ્યું કે તે છોકરો તો થેલી આપીને તુરત ચાલ્યો ગયો, ત્યારે ત્રિપુરદાસે જાણ્યું કે—આ કામ શ્રી ઠાકૈરજીનું છે, ત્યારે પોતાને ધીકારવા લાગ્યા, કે. મેં આવી હઠ કેમ કરી કે જેથી શ્રી ઠાકૈરજીને શ્રમ પડ્યો, પછી સ્નાન કરી ચરણામૃત મહાપ્રસાદ લઈ પછી ભોગ સમરપ્યો અને પછી મહાપ્રસાદ લીધો.

ત્યાર પછી કેટલેક દિવસે ત્રિપુરદાસની નોકરી છુટી અને શીતકાળના દીવસ આવ્યા ત્યારે શ્રી નાથજીને ક્વાચ શી રીતે મોકલે એટલી સમ્પત્તિ ન હતી ત્રિપુરદાસની ક્વાચ દર વર્ષે જતી હતી તે શ્રી નાથજી પોતે અંગીકાર કરતા હતા, કહ્યું જે શું કરવું ? ત્યારે એક દોત પીતળની હતી તે વેચીને તેના પઈસાના ગજી મંગાવી અને તે રંગાવી તેની ક્વાચ બનાવીને શ્રી નાથજીને મોકલી તે રંગીલી જઈને ભંડારીએ ભંડારમાં નાંખી દીધી, ત્યાર પછી કેટલેક દીવસે શ્રી ગુંસાઈજી શ્રી નાથદ્વાર પધારયા. તે જ્યારે શ્રી નાથજીનો શુંગાર કરવા લાગ્યા, ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીને શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે—મને ટાઠ બહુ લાગે છે ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે—ખીજ અંગડી લાવો; એટલે ખીજ લાવ્યા. તોપણ કહ્યું કે મને શીત બહુ લાગે છે. ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ ગાદલું એઠાડ્યું, તોપણ શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે મને ટાઠ લાગે છે. ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ ત્રીજી અંગીઠી મંગાવી, તોપણ મને શીત લાગે છે.

ગુંસાઈજીએ ભંડારીને બોલાવ્યો અને ક્યા ક્યા વૈષ્ણવની ર-
જાઈ આવી છે તે પુછ્યું ત્યારે જે જે વૈષ્ણવની આવી હતી
તે તે વૈષ્ણવનાં નામ લીધાં ત્યારે શ્રીગુંસાઈજીએ કહ્યું કે ત્રિપુ-
રદાસની આવી નથી ત્યારે ભંડારીએ કહ્યું કે ત્રિપુરદાસની
એક રંગીન આવેલી છે. તે ભંડારમાં પડી છે. ત્યારે શ્રી ગુંસા-
ઈજીએ કહ્યું કે તે લઈ આવો, એટલે ભંડારી તે લઈ આવ્યા.
એટલે શ્રી ગુંસાઈજીએ જોઈ તેને ઝાટકી લઈને સાફ કરી તુરત
દરજ બોલાવી સુધારીને શ્રી નાથજીને બોલાવી ત્યારે શ્રી નાથ-
જીએ કહ્યું કે હવે ટાઠ નીવૃત્ત થઈ શ્રી નાથજી ભકિત ભા-
વની વસ્તુને આ પ્રમાણે અંગીકાર કરતા તે શ્રી ત્રિપુરદાસ
શ્રી આચાર્યજીના મહાકૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

વાર્તા ૨૯ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક પુરણમલ્લ ક્ષત્રિયની વાર્તા.

પુરણમલ્લ મહાધનાઢય હતા. તેને શ્રી નાથજીની આજ્ઞા થઈ
કે, તું મારૂં મંદીર સમરાવ એટલે તેણે શ્રી આચાર્યજી પાસે
આવીને કહ્યું કે મહારાજ ! મને શ્રી નાથજીની આ પ્રમાણે
આજ્ઞા થઈ છે કે તું મારૂં મંદીર સમરાવ ત્યારે શ્રી આચાર્ય-
જીએ કહ્યું કે તુરત મંદીર સમરાવ એટલે પુરણમલ્લે શ્રી આ-
ચાર્યજી પાસેથી નામ લીધું અને પછી મંદીર ઉઠાવ્યું અને
જે દ્રવ્ય હતું તે સર્વે કામે લગાડ્યું જ્યારે સર્વ દ્રવ્ય કામ
આવી ગતું ત્યારે પુરણમલ્લ પુર્વમાં ચાકરી માટે ગયો ત્યારે

રાજસી લોકોએ શ્રી આચાર્યજીને પુછ્યું કે-આજ્ઞા આપો તો અમે મંદીર સમરાવીએ શ્રી આચાર્યએ શ્રી નાથજીને પુછ્યું કે મહારાજ ! આ રાજસી લોકો મંદીર સમરાવવાંનું કહે છે તે સમરાવે. ત્યારે શ્રી નાથજીએ શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે-પુરાણમલ આવશે ત્યારે મંદીર સમરાવશે. આ સાંભળી રાજસી લોકો શ્રી આચાર્યજીને ના કહી, એટલે તે ગયા. ત્યાર પછી કેટલેક દીવસે પુરાણમલ પુર્વમર્થી પુષ્કળ દ્રવ્ય કમાઈને આવ્યો અને કેટલેક દીવસે મંદીર સમરાવીને સિદ્ધ કરાવ્યું પછી શ્રી આચાર્યજીએ શુભ મુહુર્ત જોઈને શ્રી નાથજીને મંદીરમાં પાટ બેસાડ્યા ત્યારે પુરાણમલે પુષ્કળ દ્રવ્ય ખરચ્યું.

શ્રી ગુંસાઈજી શ્રી નાથદ્વાર પધારયા ત્યારે પુરાણમલ શ્રીનાથજીને દરશને આવ્યો, અને અતિ આનન્દથી દર્શન કરયાં ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે પુરાણમલ તારા મનમાં કાંઈ અન્ય મનોરથ છે તે રાખમા ત્યારે પુરાણમલે શ્રી ગુંસાઈજીને કહ્યું કે-મહારાજ ! મારા મનમાં એક મનોરથ રહેલો છે. જે અતિ સુંદર અતી સુગન્ધની અગરજા મારા હાથવડે હું સમરપું ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ આજ્ઞા આપી કે જા સમર્પ ત્યારે પુરાણમલ અત્યુત્તમ સુગન્ધિ અગરજા કરીને શ્રી નાથજીને સમરપી પુરાણમલ મનમાં અત્યાનંદ પામ્યો. ત્યાર પછી પુરાણમલ શ્રી નાથજી પાસેથી શ્રી ગુંસાઈજી પાસે આવ્યો ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી તેના ઉપર બહુજ પ્રસન્ન થયા, ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી

એટલે ઉપરણા પુરણમહને એઠાડ્યો; એટલે પુરણમહ અતિ આનંદ પામ્યો પછી શ્રી ગુંસાઈજીએ શ્રી નાથજીને પંચામૃતથી સ્નાન કરાવ્યું પછી અંગ વસ્ત્ર કરીને; સેવા શૃંગાર કરી રસોઈ કરી ભોગ સમરપ્યો, સમયાનુસાર ભોગ સરાવી પછી શ્રી ગુંસાઈજીએ શ્રી નાથજીની પ્રસાદીનું ગાદલું પુરણમહને એઠાડ્યું, પછી પ્રતીવર્ષ પ્રસાદી ગોદડી શ્રી ગુંસાઈજી પુરણમહને આપતા, તે પુરણમહ શ્રી ગુંસાઈજીના તથા શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના આ પ્રકારે પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

વાર્તા ૩૦ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક યાદવેન્દ્રદાસ કુંભારની વાર્તા.

; શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી તથા શ્રી ગુંસાઈજી જ્યારે પરદેશ પધારતા ત્યારે યાદવેન્દ્રદાસ તેની સાથે સામગ્રી લઈને જતા, કનાત વાંસ વિગેરેની નાની રાવટી, તથા એક દીવસનું સીધું એટલો ખોળ લઈને તે સાથે ચાલતા, અને રસોઈની સર્વ ચાકરી કરતા અને રાત્રીયે પહેરો દેતા.

શ્રી ગુંસાઈજી ગોકુળમાં હતા, ત્યારે પ્રહર રાત્રી ગઈ હતી ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે આવેળા મંદીરનો પાયો ખોદવામાં આવે તો મન્દિર દઠ થઈ જાય આ ઉત્તમ મુહુત છે. આ પ્રમાણે કહીને શ્રી ગુંસાઈજી તો પોઠયા પછી યાદવેન્દ્રદાસે એક પ્રહરમાં પાયો ખોદ્યો, અને સાફ કર્યો તે જ્યારે

પાછલી રાત્રીયે શ્રી ગુંસાઈજી પોઠીને ઉઠયા અને જુવે છે તે માટીના ઢગલા પડયા છે તે જોઈને કહ્યું કે આ માટી કેવી છે? ત્યારે વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે મહારાજ! યાદવેન્દ્રદાસે ખોદી છે ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ તેને પુછ્યું કે-આ તમે ખોદેલ છે. ત્યારે તેણે કહ્યું કે-મહારાજ રાત્રીયે આપે આજ્ઞા કરેલ તેજ વેળાએ ખોદેલ છે. તે એવો પાયો ખોદ્યો કે એક માસ પર-યંત દશ પંદર મજુર લાગે ત્યારે ખોદાય; આવુ સામર્થ્ય યાદવેન્દ્રદાસમાં હતું.

યાદવેન્દ્રદાસે શ્રી નાથજીનો કુવો પોતાને હાથે ખોદેલો તે માંથી જે માટી નીકળી તેની ઈટ તઈયાર કરી અને પોતાને હાથેજ કુવા ચણ્યો પણ જળ ખાડું નીકળ્યું ત્યારે યાદવેન્દ્રદાસે શ્રી ગંગાજીમાંથી જળ લઈને આગળી ભરી ભરીને નાખે અને કહે કે આ કુવાનુજળ આપસમાન કરો એમ કહીને તર્પણ કર્યું એમ કરતાં જ્યારે જાણ્યું કે જળ મીઠુ થયું ત્યારે શ્રી ગંગાજીમાંથી નીકળ્યો અને પછી શ્રીનાથદ્રાર આવ્યા ત્યારે કુવાનુ જળ શ્રી નાથજીને અંગીકાર કરાવ્યું તે યાદવેન્દ્રદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુના મહાકૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

વાર્તા ૩૧ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવકગુણદાસ મરિસ્વતની પ્રાણણી વાર્તા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજીને શ્રી ઠાકોરજીનુ સ્વરૂપ પ્રાપ્ત થયું તે સ્વરૂપ ગુંસાઈદાસને માથે પધરાવ્યું અને કહ્યું કે આની

સેવા તું ઉત્તમ પ્રકારે કરજે તેથી ગુંસાઈદાસ ઉત્તમ પ્રકારે
 સેવા કરવા લાગ્યા તે ગુંસાઈદાસને શ્રી ઠાકોરજી સાનુભવ થઈ
 બોલવા લાગ્યા પછી કેટલેક દિવસે એક વૈષ્ણવને ગુસાઈ-
 દાસે કહ્યું કે તમે આહીં રહો. તો મને સહાયતા થાય આપણે
 મળીને સેવા કરીશું પણ તે વૈષ્ણવે હા ન કહી પછી એક દી-
 વસ શ્રી ઠાકોરજીએ ગુંસાઈદાસને કહ્યું કે તું મને તે વૈષ્ણવને
 માથે પધરાવ પછી ગુસાઈદાસે તે વૈષ્ણવને કહ્યું કે શ્રી ઠાકો-
 રજીની આજ્ઞા તો એવી થઈ છે કે તું મને તે વૈષ્ણવને માથે
 પધરાવ માટે ભગવદ ઈચ્છા એવી જણાય છે ત્યારે તે વૈષ્ણવે
 ગુંસાઈદાસને કહ્યું કે તમે શું કરશો ? ત્યારે ગુસાઈદાસે કહ્યું કે
 હું તો તો બદરિકાશ્રમમાં જઈશ ત્યાં મારો દેહ છુટશે ત્યારે તે
 વૈષ્ણવે કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજીની ગતિ જાણવામાં આવતી નથી
 માટે જો તમે ત્યાં જાઓ અને દેહ છુટે અને પાછા નહી આવો
 તો હું શ્રી ઠાકોરજી પાછા આપીશ નહી ત્યારે ગુંસાઈદાસે
 કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી એવું તો નહી કરે અને જો કદાચીત કરશે
 તો તમારે દ્વારે પોળીઓ રહીશ અને શ્રી ઠાકોરજીનાં દરશન
 કરીશ ત્યારે તે વૈષ્ણવે શ્રી ઠાકોરજી પધરાવ્યા અને ઉત્તમ પ્ર-
 કારે સેવા કરવા લાગ્યો પછી ગુસાઈદાસ તો બદરિકાશ્રમમાં
 ગયા. અને ત્યાં તેનો દેહ છુટ્યો પછી વૈષ્ણવે ગુસાઈદાસના
 દેહ પડ્યાના સમાચાર સાંભળ્યા ત્યારથી વૈષ્ણવ સુખપુર્વક
 સેવા કરવા લાગ્યો અને તે શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી ઉત્તમ

વૈષ્ણવ થયો તે ગુંસાઈદાસ શ્રી આચાર્યજીના પરમ કૃપાપાત્ર ભગદીય હતા તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

—૩૬૬—

વાર્તા ૩૨ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક માધવદાશ ભટ કાશ્મીરવાશીની વાર્તા.

માધવભટ પ્રથમ કેશવભટના શિષ્ય હતા. તે કેશવભટ શ્રી આચાર્યજી પાસે આવ્યા અને ઘણા દિવસ રહ્યા. અને શ્રી આચાર્યજી કથા કહેતા તે કેશવભટ સાંભળતા માધવભટ શ્રી આચાર્યજીના સેવકોમાં જઈ બેસતા ત્યારે ભગવદ વાર્તા કહેતા પ્રથમ પ્રસંગ ચાલ્યો ત્યારે માધવભટને કેશવભટે કહ્યું કે તું મારો સંગ છોડી ત્યાંના સેવકોમાં કેમ જાય છે? ત્યાં જઈને ઠઠ્ઠા મશકરી કરે છે; ત્યારે માધવભટે કેશવભટને કહ્યું કે મને તમારો સંગ તથા તમારી કથાથી ત્યાંની હાંસી સારી લાગે છે, તેથી હું જઈ છું, ત્યારે કેશવભટે જાણ્યું કે હવે આ મારા કામનો નથી, હવે મારા કામથી ગયો પછી કેશવભટે શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે મેં શ્રીમદ્ ભાગવત તમારી પાસેથી સાંભળ્યું પણ મને કાંઈ બોધ થયો નહિ ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તમે મારા બરાબર બેસીને શ્રવણ કરો. અને જ્ઞાતિનો ભાવ રાખ્યો તેથી બોધ થયો નહી. અને માધવભટને ભાગવતની સ્મૃતિ થઈ. એ દૈવી સૃષ્ટીનો પ્રકાર જાણવો; શ્રી ભાગવતની કથા સંપૂર્ણ થઈ ત્યારે કેશવભટે શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે કાંઈ ગુરૂ દક્ષણા લ્યો ત્યારે શ્રીઆચાર્ય

કહ્યું કે હું કાંઈ લેતો નથી ત્યારે કેશવભટ્ટે કહ્યું હું તમને એક સેવક સમરપુ છું. એમ કહી માધવભટ્ટ શ્રી આચાર્યજીને સાંખ્યા, પછી કેશવભટ્ટ વિદાય થઈને પોતાના દેશમાં ગયા. પછી માધવભટ્ટ શ્રી આચાર્યજી પાસેથી નામ પામ્યા અને પછી સમર્પણ કરાવ્યું.

જે ગામમાં માધવભટ્ટ રહેતા હતા. તે ગામમાં એક મોટો ગૃહસ્થ રહેતો હતો; તેને એક પુત્ર હતો તે મરણ પામ્યો ત્યારે તે ગૃહસ્થ બહુ જ રોવા લાગ્યો, નાના પ્રકારે વિલાપ કરવા લાગ્યો, અને કહેવા લાગ્યો કે કોઈ આને જીવતો કરે, તો હું જીવું નહિ તો હુંજ મરું, એ પ્રમાણે કહીને બહુ શોક કરે, તેટલામાં એક વૈષ્ણવ ત્યાંથી જતો હતો, તેણે તેને વિલાપ કરતો જોઈ તેને કહ્યું કે આ ગામમાં માધવભટ્ટ ભગવદ્દીય રહે છે, તે મહાપુરુષ છે, તેની પાસે તું જા તે કૃપા કરશે તો તારો પુત્ર જીવતો રહેશે ત્યારે તે ગૃહસ્થ ભટ્ટની પાસે આવ્યો અને બહુ વિલાપ કરવા લાગ્યો. પછી માધવભટ્ટને કહ્યું કે આ મારો પુત્ર જીવસે તોજ હું જીવીશ નહિતર હું પણ મરીશ, એમ બહુ વિલાપ કરે અને રૂદન કરે, ત્યારે તે ગૃહસ્થને જોઈને માધવભટ્ટને દયા આવી અને મનમાં વીચાર કરવા લાગ્યો કે આનો પુત્ર જીવે તો સારૂ આ ગૃહસ્થ ભલો છે, આ બહુજ વિલાપ કરે છે; બહુ દુઃખ પામે છે. એ વિચારી માધવભટ્ટના મનમાં બહુ ખેદ થયો, અને કહ્યું કે આણું દુઃખ દુર થાય તો સારૂ

પછી માધવભટ્ટે મંદીરમાં જઈને શ્રી ઠાકોરજીની વિનંતી કરી અને એક શ્લોક શ્રી ઠાકોરજી પાસે કહ્યો.

દયાસર્વસમર્થસ્પદુરવારોવદયાલુતાઃ ।

વિશ્વોદ્ધારણદક્ષસ્યઉત્તવેકસ્યસોમિતે ॥ ૧ ॥

આ શ્લોક સાંભળીને શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે—એમાં તે શી વાત છે કે તેમાં તમને દયા આવી, તેને કહો કે તારો પુત્ર જીવશે, પછી માધવભટ્ટ શ્રી ઠાકોરજીને પોઠાડીને બહાર આવ્યા ત્યારે તે ગૃહસ્થને કહ્યું જ તારો પુત્ર જીવશે પણ તે ગૃહસ્થને વિશ્વાસ ન એસે તેથી મનમાં વિચાર કર્યો કે હું ઘેર જઈશ અને કહાચીત ન જીવતો હોય તો શું કરું, મુખથી તો કંઈ કહી શકાય નહીં, અને મનમાં વિશ્વાસ એસે નહિ, એટલામાં ઘરનાં માણસ દોડીને આવ્યાં તેઓએ કહ્યું કે તમારો પુત્ર જીવતો થયો છે તેની વધામણી આપો. ત્યારે તે ગૃહસ્થ માધવભટ્ટને દન્ડવત કરીને પોતાને ઘેર આવ્યો પછી વધામણી આપી અને બહુ હર્ષિત થયો, પછી માધવભટ્ટે પોતાના મનમાં વિચાર કર્યો કે બહુજ અનુચીત કર્યું. હવે આ લોકો આ પ્રમાણે નીત્ય દુઃખ આપશે માટે હવે આ ગામમાં રહેવાનું કામ નથી એમ વીચારી અર્ધરાત્રે શ્રી ઠાકોરજીને જગાડી સંપુટમાં પધરાવી તુરત ગામ છોડીને ચાલ્યા અને અડેલમાં શ્રી આચાર્યજીની પાસે આવ્યા દયા આવવાથી સ્થળ છુટ્યું શ્રી ઠાકોરજીને અર્ધરાત્રે ભાગવું પડ્યું માટે ભગદીયે જે કામ કરવું તે વિચારીને કરવું વગર વીચારે કહી કરવું નહીં,

શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી ભાગવતની સુખોદીની કહેતા હતા અને માધવભટ તે ઉતાવળા લખતા હતા. અને જે સ્થળે સમજ ન પડે તે સ્થળે લેખીની છોડીને બેસી રહેતા ત્યારે શ્રી આચાર્યજી માધવભટને 'સમજવીને અર્થ' કહેતા ત્યારે માધવભટ સમજીને આગળ લખતા અને શ્રી આચાર્યજીની પાસે માધવભટ આ પ્રકારે બેસતા તે પગ ન દેખાય એમ સાવધાન પણાથી બેસતા હતા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી પ્રદેશ પધાર્યા. ત્યારે માધવભટ સાથે હતા; શ્રી આચાર્યજી એક ગામમાં ઉતર્યા ત્યારે દોઢ પ્રહર રાત ગઈ હતી ત્યારે માધવભટ લઘુશંકા માટે ઊઠીને ગામમાં આવ્યા ત્યારે ચોરે તીરચલાવ્યું તે માધવભટને વાગ્યું ત્યારે શ્રી આચાર્યજીનું નામ લઈ માધવભટે દેહ ત્યાગ કર્યો. એટલામાં આચાર્યજીની સાથેના વૈષ્ણવ આવ્યા અને જોયું તો માધવભટનો દેહ છુટ્યો છે. ત્યારે વૈષ્ણવોના મનમાં સંદેહ થયો કે માધવભટ સરખા વૈષ્ણવની આવી ગતી કેમ થાય ? એમ વીચારી વૈષ્ણવોએ શ્રી આચાર્યજીને પુછ્યું કે મહારાજ ! આ વાત શી રીતે થાય ? માધવભટ સરખા વૈષ્ણવની આવી ગતી કેમ થાય ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ તે વર્ષણવોને કહ્યું કે માધવભટે શ્રી ઠાકોરજીનાં ચરણાવિંદ ચાંપ્યાં તેથી તેને કાંઈ કર્તવ્યતા રહી નહી. તે મહા ભગવદીય હતો પણ તેનાથી એક ભગવદ અપરાધ થયો હતો, ત્યારે વર્ષણવોએ પુછ્યું કે મહા

રાજા ! એવો શો અપરાધ થયો હતો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે એ પ્રથમ પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ઉપર પુષ્પ બીજાવતો હતો, તે એક દિવસ અબાણુતાં પુષ્પમાં સોય રહી ગઈ. તેનો સ્પર્શ શ્રી ઠાકોરજીના એંગમાં થયો, તે અપરાધથી આ પ્રમાણે થયું પણ એનો દેહ સાવધાનતાથી છુટ્યો છે. ભગવદ્ નામ લેતાં છુટ્યો તેથી શ્રી નાથજીની પાસે છે શ્રી નાથજી તેને યુરિ ગતિ કદી આપે નહી, પોતાની પાસેજ રાખશે, આ પ્રમાણે શ્રી આચાર્યજીએ પોતાના શ્રી મુખથી કહ્યું માટે વર્ષણુવેએ શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરવી માધવદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

વાર્તા ૩૩ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગોપાળદાસની વાર્તા.

ગોપાળદાસે પોતાના ઘર પાસે રસ્તે ચાલનારાઓ ને વિશ્રામને માટે સ્થળ કરી રાખ્યું હતું, જે માર્ગમાં વિશ્રામ કરે તેનો હેતુ એ હતો કે કોઈ ભગવદ્ ભક્ત આવીને રહે; અને તે સાથે ભગવદ્ વાર્તા કરે તે માટે સ્થળ કરી રાખ્યું હતું. ત્યાં એક સમય ઉજ્જન નિવાસી પદમરાવળ દ્વારકાથી આવેલા હતા તે રાત્રિના ગામમાં આવીને રહ્યા. ત્યારે ગોપાળદાસે સેવાથી પોહાંચીને પદમરાવળ પાસે આવ્યા, અને પદમરાવળને પુછ્યું કે—તમે ક્યાંથી આવો છો, ત્યારે તેણે કહ્યું કે—હું શ્રી દ્વારકાથી આવું છું, એટલે ગોપાળદાસે શ્રી રણુછોડજીના કુશળ સમા-

ચાર પુછ્યા, એટલે ત્યાંના સર્વ સમાચાર પદમરાવળે કહ્યા. પછી પદમરાવળની જે બાલ્યાવસ્થા હતી તે વાર્તા નીકળી પદમરાવળ શ્રી દ્વારકામાં રહેતા, શ્રી રણુછોડજીના બહુ દર્શન કરતા; પદમરાવળના યજમાન માવજી પટેલ આજ તકુનવી ગામના દેશઈ હતા, તે પદમરાવળ દ્વારકાથી આવતા ત્યારે માવજી પટેલ ખરચી દેતા, તે લઈને પદમરાવળ દ્વારકા જતા એ પ્રમાણે વર્ષમાં ત્રણવાર જતા, પદમરાવળને શ્રી રણુછોડજી વિષે બહુજ આસ્થા હતી, શ્રી રણુછોડજીની વાર્તા પદમરાવળે ગોપાળદાસની પાસે કહી ત્યારે ગોપાળદાસે પોતાના મનમાં કહ્યું કે જેવી આને શ્રી રણુછોડજીના દર્શનમાં આસક્તિ છે, તેવી એને મહાપ્રભુજીને વિષે હોય તો એનું કાર્ય થાય માટે એને જરા કહું ત્યારે ગોપાલદાસે પદમરાવળને પુછ્યું કે—કોઈ સમય તમારી સાથે શ્રી રણુછોડજી બોલે છે, કોઈ માગે છે; ત્યારે પદમરાવલે કહ્યું કે, મને તો કોઈ સમય કોઈ કહેતા નથી. ત્યારે પદમરાવલે ગોપાળદાસને કહ્યું કે શું શ્રી રણુછોડજી કોઈથી બોલે છે ત્યારે ગોપાળદાસે કહ્યું જે હાહા બોલે છે એમ કહીને શ્રી આચાર્યજીની વાર્તા કહી અને કહ્યું કે તમે આટલા દીવસ શ્રી રણુછોડજી સેવ્યા છે તે શ્રી રણુછોડજી પ્રકટ થયા છે ત્યારે પદમરાવળે પુછ્યું કે તે કયાં છે ? ત્યારે ગોપાળદાસે કહ્યું કે તે અડેલમા છે ત્યારે પદમરાવળે કહ્યું કે—જેમ દર્શન શ્રી રણુછોડજી આપે છે, તેમ દર્શન શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી આપશે, ત્યારે ગોપાળદાસે કહ્યું હા હા આપશે.

ત્યારે પદ્મરાવળના મનમાં વિશ્વાસ આવ્યો કે આ વાર્તા સત્ય છે. તેજ દીવસથી પદ્મરાવળને આતુરતા થઈ કે હું ક્યારે જાઉં ? અને ક્યારે શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શન પામું તે રાત તો ત્યાંજ રહ્યા, ત્યારપછી સવારે ગોપાળદાસ પાસેથી વિદાય થઈને ત્યાંથી ચાલ્યા. તે માર્ગમાં વિચાર કરતા જાય કે હું ક્યારે જાઉં અને ક્યારે શ્રી આચાર્યજીના દર્શન કરું એમ વિચાર કરતા ખેતલને ઘેર ઉજ્જવેનમાં આવ્યા પણ ચિત્ત ઉદાસ રહે. પછી માવજી પટેલે પુછ્યું કે—ગુરૂજી તમારું મન પ્રસન્ન કેમ દેખાતું નથી ? તેવું શું કારણ છે ? ત્યારે પદ્મરાવળે ગોપાળદાસ પાસેથી જે વાર્તા સાંભળી હતી, તે વાત કહી કે શ્રી રણુછોડજી અડેલમાં પ્રકટ થયા છે અને મારો મનોરથ દર્શન કરવાનો છે. તે વિચાર થાય છે કે ક્યારે જાઉં ત્યારે માવજી પટેલે કહ્યું કે;—તમે શ્રી રણુછોડજીને દર્શન જાઓછો. માટે મને પણ સાથે લઈ જાવ; ત્યારે પદ્મરાવળે કહ્યું કે તમે રાજસી લોક છો, તમારી સાથે ઘણાં મનુષ્ય હશે, અને આ દર્શન તો એકાન્ત સ્થળનાં છે. માટે તે તમારી વાત મને રૂચતી નથી. ત્યારે માવજી પટેલે કહ્યું કે—હું તો તમારી સાથે એકલોજ આવીશ, ત્યારે પદ્મરાવળે કહ્યું કે—ભલે ત્યારપછી માવજી પટેલે આ સર્વ વૃત્તાંત પોતાની સ્ત્રીને કહ્યો અને કહ્યું કે હું તો પદ્મરાવળ સાથે અડેલ દર્શન કરવા જોઉં છું ત્યારે માવજી પટેલની સ્ત્રીએ કહ્યું કે ત્યાં શું છે ? ત્યારે માવજી પટેલે કહ્યું કે ત્યાં શ્રી વલ્લભાચાર્યજી પ્રકટ થયા છે; તે સાક્ષાત

છે, અને જેવાં દરશન શ્રી રણુછોડણ આપે છે, તેવાં દર્શન શ્રી આચાર્યજી આપે છે આ વાત શ્રવણ કરી માવજી પટેલની સ્ત્રીના મનમાં ઘણો આનંદ થયો અને કહ્યું કે આપની સાથે હું પણ આવીશ ત્યારે પટેલે કહ્યું કે હું તો ચાલતો જઈશ. અને તું શી રીતે ચાલી શકીશ, ત્યારે તેની સ્ત્રીએ કહ્યું કે—હું પણ ચાલીને આવીશ. મારે કાંઈ છોકરૂં નથી ત્યારે પટેલે કહ્યું કે આપણે બે જઈશું એટલે ઘર કેને સોંપીશું, સ્ત્રીએ કહ્યું કે—મારે ધરતું કાંઈ કામ નથી. હું તો અવશ્ય તમારી સાથે આવીશ. આવા સ્ત્રીના આગ્રહથી પટેલે મનમાં વિચાર કર્યો કે આને દરશન કરવા ઘણી જાણસા છે એમ વિચારીને કહ્યું કે—ખુશીથી તું પણ ચાલ. માવજી પટેલે પોતાનું ઘર ભરૂંસાના માણસને સોંપ્યું અને પદમરાવલની સાથે પોતે તથા સ્ત્રી ચાલ્યાં તે જ્યારે પ્રથમ પ્રયાગ આવ્યાં ત્યારે અડેલના દર્શન થયાં ત્યારે ઘણી આતુરતા થઈ કે—શ્રી જમુનાજી થઈને જઈએ તે સમયથી આચાર્યજી જમુનાજી ઉપર પધાર્યા હતા; અને સંધ્યા કરતા હતા, ત્યાં બેચાર સેવક પણ હતા. તે સમય શ્રી આચાર્યજીનાં એ ત્રણેએ દર્શન કર્યાં. અને તેઓ ઘણાં આતુર થયા એટલે શ્રી આચાર્યજીએ સેવકોને કહ્યું કે—આ મછવો. લઈ જાઓ; કારણકે શ્રી રણુછોડણના સેવક પદમરાવળ આવ્યા છે તેમને તુરત લઈ આવો આ પ્રમાણે આજ્ઞા થતાં વર્ષ-પણુવો ગયા અને પદમરાવલ વિગેરે ત્રણેને લઈ આવ્યા. અને તેઓને શ્રી આચાર્યજીના ગોપાલદાસે જે પ્રમાણે કહેલ તે પ્ર-

માણે દર્શન થયાં; અને તેઓ બહુજ આનંદ પામ્યાં ત્યાર પછી પદમરાવલ શ્રી આચાર્યજી પાસેથી નામ પામ્યા, અને ત્યારપછી ઉઠ્યા ત્યારે પદમરાવલે વિનંતી કરી કે-મહારાજ ! અંગિકાર કરો, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે-શું કહે તે ? ત્યારે પદમરાવલે કહ્યું કે-ગોપાલદાસના કહેવાથી નિવેદન કરું છું એમ કહીને કહ્યું કે-માવજી પટેલ તથા તેની સ્ત્રી એ બંને આપને શરણુ આવેલ છે. માટે તેને નિવેદન કરાવો શ્રી આચાર્યજીએ તેઓને નામ સમર્પણુ કરાવ્યું, પછી શ્રી આચાર્યજી પધાર્યા, ત્યારે પદમરાવલને કહ્યું કે-તમે મહાપ્રસાદ અહિ લેજો, ત્યારે પદમરાવલે પ્રાથના કરી કે-મને આપે શ્રી રણુછોડજીનાં દરશન આપ્યાં છે. તે સ્વરૂપે આપ કૃપા કરીને આરોગશો. એટલે પદમરાવલને શ્રી રણુછોડજી સાક્ષાત ભોજન કરે છે એમ દરશન થયાં અને પદમરાવલને દ્રઢ નિશ્ચય થયો અને શ્રી આચાર્યજી ભોજન કરી ખીરાજ્યા ત્યારે પદમરાવલ મહાપ્રસાદ લેવા બેઠા, પછી રાવલે વિનંતી કરી કે મને શું આજ્ઞા છે ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ આજ્ઞા કરી કે-તમે શ્રી ઠાકોરજીની સેવા કરો ત્યારે પદમરાવલે કહ્યું કે-જેવું મારું મન મહારાજના સ્વરૂપમાં લાગ્યું છે તેવું મન જો સેવામાં લાગે તો સેવા કરું, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તમે સેવા તો કરો, તમારા સર્વ મનોરથ શ્રી ઠાકોરજી પુર્ણ કરશે, એટલે પદમરાવલ ત્યાંથી વિદાય થઈ દેશમાં આવ્યા અને શ્રી ઠાકો-

રજની સેવા કરવા લાગ્યા. અને પોતાના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજી માટે સજ્યા બનાવી તે નાની થતાં શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે આના ઉપર હું શયન કરી શકું તેમ નથી, તેથી બીજી મોટી કરાવી, એટલે તેના ઉપર શ્રી ઠાકોરજી પોઠવા લાગ્યા, એક દિવસ પદમરાવલની સ્ત્રીએ શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમરપ્યો, તેમાં ખીર ઉની હતી, તેથી શ્રી ઠાકોરજીએ પોતાનો હસ્ત શ્રી આચાર્યજીને દેખાડ્યો; તે રાતો થઈ ગયો હતો, ત્યારે પદમરાવલ શ્રી આચાર્યજી પાસે બેઠા હતા; તેને કહ્યું કે-તમારી સ્ત્રીએ શ્રી ઠાકોરજીને ગરમાગરમ ખીર સમરપી, પણ હવેથી ઉની સમરપવી નહિ. ત્યારે પદમરાવલે કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજીએ ટાટી થવા કેમ દીધી નહીં? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે-શ્રી ઠાકોરજી તો બાળક છે, શ્રી ઠાકોરજીથી ભોગ ધર્યા પછી ધીરજ ધરવી રહેતી નથી. માટે ઉનો ભોગ ધરવો નહીં, આ પ્રમાણે પદમરાવલને શ્રી આચાર્યજીની આજ્ઞા થઈ પછી પદમરાવલ પોતાને ઘેર ગયા, અને આ વાર્તા પોતાની સ્ત્રીને કહી, અને ત્યાર પછી પદમરાવલ ઘણી ખબરદારીથી સેવા કરવા લાગ્યા, અને શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી શ્રી ઠાકોરજી સાનુભાવતા જણાવવા લાગ્યા અને જે જોઈએ તે માગી લેતો પોતાની બધી વાત કહેતા, પદમરાવલ ગોપાળદાસના સંગથી આવા ભગવદીય થયા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૩૪ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક પદ્મરાવલ સાથેના વાર્તા.

અડેલમાં આવીને પદ્મરાવલ શ્રી આચાર્યજીના સેવક થયા હતા; તે ગોપાલદાસ વાંસડાવાળાની વાર્તામાં વિસ્તાર પુરવક લખેલ છે પછી તે પોતાને દેશ જવા તર્ક્યાર થયા, અને ત્યારે શ્રી આચાર્યજીને વિનંતી કરી કે-મહારાજ! હું તો અતિ મુર્ખ છું અજ્ઞાન છું કાંઈ જાણતો નથી, મારી જ્ઞાતિના બ્રાહ્મણ જડ છે, સ્મર્ત છે તે મને દુઃખ આપે છે ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પોતાના ચરણાવિંદનું ચંદન અને ચરણામૃત આપ્યું અને કહ્યું કે-તમને સર્વ સિદ્ધાંત સ્પુરશે તે ચરણામૃત લીધું એટલામાં સર્વ સીદ્ધાંત સ્પુરયા. પછી પોતાના દેશ ઉજ્જૈન આવ્યા. અને મોટા વિદ્વાનોને પુછવા લાગ્યા અને તેને જોએએ પુછ્યું તેનો પ્રત્યુત્તર સર્વને આપી વિદાય કર્યા. પદ્મરાવલને શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી આ પ્રમાણે વિદ્યાની પ્રાપ્તી થઈ કે તેણે મહાસમર્થ પંડિતોને જીતી લીધા હતા.

પદ્મરાવલ શ્રી રણુછોડજીનાં દરશન કરવાને દ્વારકા ગયા ત્યારે શ્રી રણુછોડજીએ શ્વપ્નામાં કહ્યું કે-રાજનગરમાં મારો એક સેવક છે. તેને ઘેર તું જજે અને રશેઈ ત્યાંજ કરજે ત્યારે પદ્મરાવલે કહ્યું કે-મહારાજ! હું તો એને ઓળખતો નથી, માટે વગર બોલાવે કોના ત્યાં જઈ ત્યારે શ્રી રણુછોડજીએ કહ્યું કે-એ જાતે તને બોલાવવા આવશે પછી શ્રી રણુછોડજીએ પોતાના સેવકને કહ્યું કે પદ્મરાવલ અહિં

તેની તું ઉત્તમ પ્રકારે સેવા કરજે, અને તારે ઘેર પધરાવી પ-
 ક્ષરાવલને સારી રીતે રસોઈ કરાવજે ત્યારે તે સેવકે શ્રી રણુ-
 છોડજીને કહ્યું કે—મહારાજ ! હું કેવી રીતે જાણી શકીશ ? ત્યારે
 શ્રી રણુછોડજીએ કહ્યું કે—એતો પ્રસિદ્ધ છે તું તારી મેળે એને
 જાણીશ. ત્યારપછી કેટલેક દીવસે પક્ષરાવલ ત્યાં આવ્યા, અને
 તે ગામમાંથી બહાર ઉતર્યા પક્ષરાવલ સાથે એક વિદ્યાર્થી
 હતો, તેને રાવલે કહ્યું કે તું ગામમાં જઈને કેરી ભીક્ષા માગી
 આવ. એટલે તે શિષ્ય ગામમાં ગયો અને કેરી ભીક્ષા
 લાવ્યો. ત્યારે પક્ષરાવલે કહ્યું કે તું વધારે અનાજ શા માટે
 લાવ્યો, આમ કહેતાં તે શિષ્ય જેને ત્યાંથી અનાજ માગી
 લાવ્યો હતો તેને ત્યાં પાછુ આપવા ગયો. ત્યારે કહ્યું કે—તમે
 લઈ ગયા કેમ ? અને વળી આપી જાઓ છો કેમ ? ત્યારે વિ-
 ધ્યાર્થીએ કહ્યું કે—મારા મોટા ગુરૂ છે; તેની આજ્ઞા મારે માનવી
 જોઈએ. ત્યારે તેણે ગુરૂનું નામ વીદ્યાર્થીને પુછ્યું ત્યારે વીદ્યા-
 ર્થીએ પક્ષરાવલનું નામ આપ્યું આ નામ સાંભળતાં શ્રી રણુ
 છોડજીનો સેવક તે વીદ્યાર્થીને સાથે ગયો, અને પક્ષરાવલ
 આગળ આવી કહ્યું કે મારે ઘેર પધારો, રાવલે કહ્યું કે હું કે-
 ઈને ઘેર જતો નથી, ત્યારે તેણે કહ્યું કે મને શ્રી રણુછોડજીએ
 આજ્ઞા આપી છે કે તું રાવલને તારે ઘેર પધરાવજે. અને સારી
 રીતે રસોઈ કરાવજે, એટલે પક્ષરાવલ તેને ઘેર ગયા અને ર-
 સોઈ કરી ભોગ સમરપ્યો પછી પ્રસાદ લીધો; અને ત્યાંજ રહ્યા

ખીને દીવસે પ્રભાતે ચાલવા લાગ્યા, ત્યારે શ્રી રણુછોડજીને સેવક રાખવા લાગ્યો પણ પદ્મરાવલ રહ્યા નહી.

વળી એક દીવસ ઘણો લોટ મળ્યો અને ઘી થોડું મળ્યું. તેથી એ ઘીથી જેટલી રોટલી ચોપડાણી, તે ઉપર રાખી અને કોરી હતી તે નીચે રાખી અને શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમરપ્યો અને કહ્યું કે મહારાજ ! ચોપડયા વગરની રોટલી રહેવા દેજો આમ કહેલ છતાં શ્રી ઠાકોરજી બધી રોટલી આરોગી ગયા. અને પદ્મરાવલને કહ્યું કે એ મારી પાસે શા માટે ધરી. મારી પાસે તું જે ધરીશ તે હું આરોગીશ પછી મહાપ્રસાદ લેવા બેઠા તે સમય રોટલીનો ગણો સરસ સ્વાદ થયો, થોડી ઘણી જે રોટલી રહી તે સાથે લઈ લીધી અને નીત્ય જ્યારે ભોગ ધરે અને મહાપ્રસાદ લેવા બેસે ત્યારે બે રોટલીમાંથી એક કટકો મુકે, અને પછી મહાપ્રસાદ લે, આમ કરતાં કેટલેક દિવસે દ્વારકા પોહ્યાં, અને શ્રી રણુછોડજીનાં દર્શન કર્યાં પાંચ સાત દીવસ ત્યાં રહીને પાછા ફર્યા અને રસ્તામાં વાંસ-ડાવાળા ગોપાળદાસને ઘેર આવ્યા, અને રાત ત્યાં રહ્યા અને ગોપાળદાસને કહ્યું કે-તારી કૃપાથી શ્રી આચાર્યજીનાં દરશન થયાં, અને મારા ઉપર તેમણે કૃપા કરી પદ્મરાવળ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા, તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૩૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સાચોગ બ્રાહ્મણની પુરૂષોત્તમ
જોશીની વાર્તા

એક સમય પુરૂષોત્તમદાસ બનારસ જતા હતા, ત્યારે માર્ગ
માં ઉજ્જૈન આવતા ત્યાં પુષ્પકે પદ્મમરાવળનો પુત્ર ક્યાં
રહે છે ? મરાવળને ચાર પુત્ર હતા. તેમાં કૃષ્ણભટ્ટને જે મોટા
પુત્ર હતા તે નોખા રહેતા હતા, પુરૂષોત્તમ જોશી પદ્મમરાવળના
ત્રણ પુત્ર એકઠા રહેતા હતા ત્યાં ગયા, તેઓએ જોશીને થોડું
અનાજ આપ્યું તેથી જરા ભુખ્યા રહ્યા તેથી મનમાં વીચાર
થયો કે પદ્મમરાવળના પુત્ર આવા કેમ થયા ? તે તો સીદ્ધ
બ્રાહ્મણ હતા, પછી પુરૂષોત્તમ જોશી આવવાના સમાચાર કૃ-
ષ્ણભટ્ટને થતાં તે પોતાને ત્યાં તેમને તેડી લાવ્યા અને ઉત્તમ
પ્રકારનો મહાપ્રસાદ લેવરાવ્યો. ત્યારે જોશી બહુજ પ્રસન્ન
થયા, ચાર દીવસ ત્યાં રહ્યા અને જ્યારે વીદાય થવા લાગ્યા,
ત્યારે કૃષ્ણભટ્ટ સાથે ચાલ્યા અને ઉતારો જ્યાં કર્યો ત્યાં રાતે
કૃષ્ણભટ્ટ નિંદ્રાવશ થયા; ત્યારે પુરૂષોત્તમ જોશીએ પોતાની
સ્ત્રી પાસે શ્રી આચાર્યજીની વાત કહી, આ વાત કૃષ્ણભટ્ટે
સુતાં સુતાં સાંભળી અને મનમાં વીચાર કર્યો કે જોશીએ
શ્રી મહાપ્રભુજીની વાત કહી નહી, પણ હું કાંઈ ચર્ચા કરું, આ
પ્રમાણે વીચાર કરી જ્યારે પાંચ સાત મજલ ગોકુલ રહ્યું
ત્યારે કૃષ્ણભટ્ટે પ્રસંગ ચલાવ્યો, તે સમય જોશી ઘોડા ઉપર
હતા, તે વિહવળ થઈ ગયા ત્યારે કૃષ્ણભટ્ટે જોશીની સ્ત્રીને

કહ્યું કે એક તરફ તમે પકડી રાખો અને બીજી તરફ હું પ-
કડી રાખું એ રીતે કહી કૃષ્ણભટ્ટે વાર્તા ચલાવી તે ભગવદ
વાર્તાથી પુરુષોત્તમ જોશી એવા વિહવળ થઈ ગયા કે ઘોડા
ઉપર બેસી શકે પણ નહિ, ત્યારે બંને તેને ઝાલી રાખવા લા-
ગ્યાં એમ કરતાં મળલે આવીને ઉતર્યા અને ત્યાં ઘોડા ઉપ-
રથી ઉતરતાં જોશીએ કહ્યું—કે તમે મને કેમ ઊતારો છો ?
ત્યારે કૃષ્ણભટ્ટે કહ્યું કે મુકામે આવી પહોંચ્યા છીએ પણ જો-
શીને કાંઈ ભાન નહતું, ભગવદ વાર્તામાં લીન થઈ ગયા હતા
આખો દીવસ ગયો પણ પ્રસાદ લેવાનું કાંઈ ભાન રહ્યું નહી.
એમ કરતાં કરતાં ગોકુળ આવ્યા. અને શ્રી ગુંસાઈજીના દર-
શન કર્યાં અને પુછ્યું કે મહારાજ ! કૃષ્ણભટ્ટના ઉપર આવી
કૃપા શી રીતે થઈ ? ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે—એના કાકા
હરીવંશનો તેને સંગ છે. આ સાંભળતા જોશી ગર્વ રહીત થઈ
ગયા અને કૃષ્ણભટ્ટને પુછવા લાગ્યા પછી ત્યાં થોડા દીવસ
રહીને ચાલ્યા તે ભગવદ વાર્તા કરતા ઉજ્જેન આવ્યા તે પુ-
રુષોત્તમ જોશી શ્રી આચાર્યજીના આતો કૃપાપાત્ર ભગવદીય
હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૩૬ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક જગન્નાથ જોશીની વાર્તા.

જગન્નાથ જોશીએ શ્રી ઠાકોરજીને વાઘા પહેરાવી. સર્વ શૂં-
ગાર કરી રાજભોગનો થાળ આગળ ધર્યો તે સમય તેના મ-

નમાં આવ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી વાઘા પહેરીને આરોગે છે માટે થાળ અભડારો આ જગન્નાથ જોશીને વીચાર શ્રી ઠાકોરજી ના જાણુવામાં આવતાં થાળને લાત મારી નાખી દીધો એટલે જગન્નાથ જોશીએ ખીજ સામગ્રી સીદ્ધ કરીને થાળ ધર્યો, એટલે તેને પણ શ્રી ઠાકોરજીએ ફેંડી દીધો, આ પ્રમાણે થતા ચાર વખત નવી સામગ્રી સીદ્ધ કરી ધરી પણ શ્રી ઠાકોરજીએ ફેંડી દીધી ત્યારે જગન્નાથ જોશી માથું નીચું કરી વિચાર કરવા લાગ્યા કે શ્રી ઠાકોરજી શું કારણથી આરોગતા નથી આ પ્રમાણે વીચાર કરી વીનતી કરતાં શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે તું થાળ અભડાવાથી ડરે છે. તો પછી શા માટે મને થાળ ધરેછે, આવાં વચન સાંભળી જગન્નાથ જોશી આશ્ચર્ય પામ્યા અને પૃથ્વી ઉપર નાક ધસી ઘણી પ્રાર્થના કરીને કહ્યું કે—મહેરાજ ! હું તો અજ્ઞાન છું, મારા અપરાધ ક્ષમા કરો, પછી શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા પણ બે માસ સુધી બોલ્યા નહિ.

જગન્નાથ જોશી ભોગમા ખીર ઉની ધરતા તેથી શ્રી ઠાકોરજી પણ ઉનીજ આરોગતા, કેટલાક દીવસ પછી શ્રી આચાર્યજીવું ગુજરાત પધારવું થતાં ખેરાળમાં જગન્નાથ જોશીને ત્યાં ઉતર્યા અને ઠાકોરજીનાં દરશન કરતાં શ્રી ઠાકોરજીના હોઠ લાલ જણાયા; તે જણાવાથી શ્રી ઠાકોરજીને પુછ્યું કે મહારાજ જીભ અને હોઠ લાલ કેમ છે ? ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે ઉની ખીર જગન્નાથ જોશી ધરે છે, તેથી હું તેવીજ ઉની ખાઉં

છું, આ સાંભળતાં શ્રી આચાર્યજીએ જગન્નાથ જોશીને કહ્યું કે તું ઊની ખીર શ્રી ઠાકોરજીને કેમ ધરે છે ? ત્યારે તેણે કહ્યું કે-મહારાજ હુંતો જાણુતો નથી. હુંતો ઊની ખીર સારી સમજતો હતો, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે-ખીર સુવાતી સારી. ત્યાર પછી શ્રી આચાર્યજીના કહેવા પ્રમાણે જગન્નાથ જોશી કરવા લાગ્યા.

એક સમય જગન્નાથ જોશી શ્રીઆચાર્યજીનાં દર્શન માટે એડેલ આવ્યા. ત્યારે અણુકોટનો દિવસ માર્ગમાં આવતાં એક સેવક સાથે હતો તેને કહ્યું કે અણુકોટ માટે ઉત્તમ સામગ્રી લાવ ત્યારે તે સેવક ગામમાં ગયો પણ ગામમાં કાંઈ મળે નહિ તેથી પાછો આવ્યો. અને કહ્યું કે આ ગામમાં જર વગર ખીજું કાંઈ મળતું નથી. ત્યારે જગન્નાથ જોશીએ જર લાવવાનું કહ્યું ત્યારે તે જર લાવ્યો અને તેને ખાંડી, ઝાટકીને સાફ કરી તે જરનો ઠોર જગન્નાથ જોશીએ કેર્યો. ત્યારે સેવકે કહ્યું કે-તેની કુશકી મેં રાખી મુકી છે તેની ખીકથી ઝટ થઈ જશે. આ સાંભળી જગન્નાથ જોશીએ કહ્યું કે-સારૂ એમ કરતાં તે ઠોર ખદખદવા લાગ્યો. પછી જેવો તે તૈયાર કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો. અને પછી પોતે મહાપ્રસાદ લીધો, રાતે સરવે સૂઈ રહ્યા. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે મારા પેટમાં દુઃખે છે. એટલે જગન્નાથ જોશીએ સવા શુંક અને અજમો ધર્યો પણ મનમાં બહુ ખેદ પામ્યા.

એક સમય પોતાના સ્નેહ્ય શ્રી ઠાકોરજી પાસે જગન્નાથ જોશી ઉભા હતા. વૈષ્ણવો દર્શન કરતા હતા. તે સમય એક રજપૂત આવ્યો. તે પણ વૈષ્ણવ હતો. તે સમય પુલની માળા લઈને એક ડાસી આવી. તેણે માળા છેટથી શ્રી ઠાકોરજીના ઉપર નાખી. તેથી જગન્નાથ જોશી ગુસ્સે થયા. અને તે માળા વૈષ્ણવના ઉપર નાખી દીધી એટલે વૈષ્ણવના કન્ઠમાં પડી. તેથી તે રજપૂત ગુસ્સે થયો. અને મનમાં વિચાર કર્યો કે—આ માળા જાશીએ મને ન આપી. માટે જો હું રજપૂત છું તો જોશીને અવશ્ય મારીશ. આ પ્રમાણે વિચાર કરી તરવાર હાથમાં લઈને લાગ જોયા કરે. એક સમય જગન્નાથ જોશી આવતા હતા ત્યારે તેણે પાછળથી તલવાર ચલાવી. ત્યારે શ્રીહસ્તથી શ્રીઠાકોરજીએ તલવાર પકડી રાખી. અને જોશી પાછળ જુવે છે તો શ્રી ઠાકોરજી ઉભા છે આ જોઈને જગન્નાથ જોશીએ તે રજપૂતને કહ્યું કે-શરમ છે! પાપી! તેં આ શું કર્યું? આટલું કહેતાંની સાથે તેં તેના પગમાં પડ્યો. અને કહેવા લાગ્યો કે મારા ઉપર કૃપા કરો. એમ કહી પગ પકડી રહ્યા. એટલે જોશીને દયા આવતાં તેને નામ આપ્યું. નિવેદન કરાવ્યું એટલે તે રજપૂત ઉત્તમ વૈષ્ણવ થયો. જગન્નાથ જોશી આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૩૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીના એક જગન્નાથ જોશીની માતાની વાર્તા

નરહરજોશી અને જગન્નાથ જોશી એમ તેને બે પુત્ર હતા. તે બે પુત્રને માતાએ આજ્ઞા કરી કે-તમે શ્રી આચાર્યજી પાસેથી નામ લઈ આવો. અને સમર્પણ કરાવી આવો. એમ કહી પુત્રના હાથમાં એકેકી મોહોર આપી. તે લઈ બે ભાઈ અડેલ ગયા. તે શ્રી આચાર્યજી ત્યાં નહતા. તે તે શ્રી જગન્નાથજીનાં દર્શન કરવા પધારયા હતા. તેથી તે બંને ભાઈ જગન્નાથજી ગયા. અને ત્યાં શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શન કરીને બેઠા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું કે-તમારી માતાજી તો સારાં છે ! એ સાંભળી તેઓ વિસ્મય પામ્યા. વળી શ્રી આચાર્યજીને પુછ્યું કે-શ્રી ઠાકોરજીનાં દર્શન કરી આવ્યા. ત્યારે તે બે ભાઈઓએ કહ્યું કે-મહારાજ ! નથી કરી આવ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ આજ્ઞા આપી કે-જઈને દર્શન કરી આવો. એટલે તે બે દર્શન કરવા ગયા. ત્યાં જુવે છે તે જગન્નાથજીની પાસે શ્રી આચાર્યજી ઉભા છે. તેથી તે તે મહાવિસ્મય યુક્ત થયા કે-હમણાં તેને ઘેર જોયા છે. વળી મનમાં વિચાર કર્યો કે બીજો રસ્તો હશે. ત્યાંથી પધારયા હશે. વળી મનમાં સંદેહ થયો અને દર્શન કરીને આવ્યા. અને જુવે છે તે શ્રી આચાર્યજી બેઠા છે. તે જોઈ પ્રણામ કરી બેઠા. અને વિસ્મયયુક્ત થઈ એક બીજાના સામુ જોવા લાગ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે-દર્શન કરી આવ્યા. અને તમારા મનમાં જે શંકા હતી તે

નિવૃત્ત થઈ ? ત્યારે તે બે ભાઈએ હા પાડી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે ભેટ માટે તમારી માતાએ મોહાર મોકલી છે તે આપો. એમ કહેતાંની સાથે મોહાર આગળ ધરી પછી નામ નિવેદન કરાવ્યું. પોતાનું માહાત્મ્ય બે ભાઈને એવું દર્શાવ્યું કે-આજ્ઞા માગીને તેઓ ગયા તે માર્ગમાં શ્રી આચાર્યજીના સ્વરૂપનો વિચાર કરતા જાય એમ વિચાર કરતા પોતાને ઘેર આવ્યા. અને માને સર્વ વાત કહી, ત્યારે મા બહુ પ્રસન્ન થયાં અને તેઓ શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી ઉત્તમ ભગવદ્દીય થયા.

વારતા ૩૮ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક નરહર જોશીની વાર્તા.

એક સમય જગન્નાથજીનાં દર્શન માટે પુરુષોત્તમ જોશી ચાલ્યા તે રસ્તામાં સ્નાન કરી સામગ્રી સિદ્ધ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો. તે સમય જુવે છે તે એક દશવર્ષનો બાળક ઉપરથી ઉતરીને ઉભો રહ્યો. તેને જોઈ નરહર જોશી ચક્રિત થઈ ગયા. અને તે છોકરો તો હાથ લાંબો કરી માગવા લાગ્યો. ત્યારે નરહર જોશીએ વિચાર કર્યો કે-આ કેમ હાથ લાંબો કરે છે. એમ વિચાર કરી એક રોટલી ઘીથી ચોપડી દાળ મુકી તેના હાથમાં દીધી ત્યારે તે બાળક આંબલીના ઝાડ ઉપર ચડી ગયો. પછી તે નરહર જોશીના જોવામાં આવ્યો

નહિ. ખીજે દિવસે જ્યાં ઉતારો કર્યો અને ત્યાં સ્નાન કરી ભોગ ધર્યો તો ત્યાં પણ ખાળકે આવી હાંથ લાંબો કર્યો, ત્યારે નરહર જોશીને સંદેહ થયો કે—આ કોઈ છળવા આવે છે. માટે તેને કેમ અપાય? અને જો ભગવન્ સ્વરૂપ હોય તો પ્રસાદી મહાપ્રસાદ શી રીતે દઈ? આ પ્રમાણે વિચાર કરી કાંઈ આપ્યું નહિ. તેથી તે ખાળક ઝાડ ઉપર ચડી ગયો અને નરહરજોશીએ મહાપ્રસાદ લીધો. આ વાત ખેશલુમાં તેના નાના ભાઈ જગન્નાથ જોશીને શ્રી ઠાકોરજીએ કહી કે આજ હું નરહર જોશી પાસે ગયો હતો. અને ત્યાં મેં માગ્યું પણ તેણે કાંઈ આપ્યું નહિ. ત્યારે જગન્નાથ જોશીએ તે દિવસ, તે માસ, તે સંવત્સર લખી લીધો. એને જ્યારે નરહર જોશી આવ્યા, અને શ્રી આચાર્યજીના કુશળ સમાચાર જગન્નાથ જોશીએ પુછ્યા અને કહ્યું કે—અમુક દિવસે પટણાથી આગળ તમે ઉતારો કર્યો હતો ત્યાં તમારી પાસે કોઈ ખાળક માગવા આવેલ ત્યારે નરહર જોશીએ સર્વ વાર્તા કહી. ત્યારે જગન્નાથ જોશીએ કહ્યું કે—તમે ખોટું ક્યું કે કાંઈ આપ્યું નહિ. તે તો શ્રી ઠાકોરજી પોતે હતા. આપણા માર્ગમાં શ્રી આચાર્યજી કે શ્રી ઠાકોરજી વગર ખીજો સંદેહ કરવોજ નહિ.

મહીધરજી નામનો નરહરજોશીનો યજમાન આલિમાન ગામમાં રહેતો હતો. તેની બેનનું નામ પુલખાઈ હતું તેને નરહર જોશીએ કહ્યું કે—તમે શ્રી ગુસાઈજી પાસેથી નામ લઈ વૈષ્ણવ યાત્રા કર્યું તેઓએ કહ્યું કે—ભલે તમે શ્રીગુસાઈજીને પધરાવો

આવતો હતો. તે સમય આલિમાનમાં આગ લાગી હતી તે સર્વ વાત કહેતાં જગન્નાથ જોશીએ કહ્યું કે--આપણે એવી હઠ ન કરવી. એ આપણા માર્ગની રીતી નથી ત્યારે નરહર જોશીએ કહ્યું કે મેં તો હઠ કરેલ નથી પણ મારા મનમાં એવું આવ્યું કે તે હાલમાંજ વર્ષણુવ થયેલ છે. અને આગ લાગી માટે મેં એ પ્રમાણે કર્યું અને કહ્યું કે--પ્રભુ મહા કૃતિહી છે એની કૃપાથી સર્વ સાંજ થાય. આપણે હઠ ન કરવી આપણા ધર્મએ નથી. શ્રી વલ્લભ રાજકુમારની અદ્ભુત લીલા છે. શરણાગતનું અતિ કલ્યાણુજ થાય. તે નરહર જોશી અને તેની માતા આવાં કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા કે જેણે પરમાર્થ માટે આ પ્રમાણે કર્યું હતું. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૩૯ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગોધરાવાળા રાણાવ્યાસની વાર્તા

જગન્નાથ જોશીએ પ્રથમ રાણાવ્યાસ પાસેથી નામ લીધું હતું. અને તે રાણાવ્યાસ પાસે બહુ રહેતા. એક સમય ભગવદર્ષિછાથી રાણાવ્યાસે વેશ્યાની સાથે સંગ કર્યો. તે વાર્તા રાજદ્વારમાં જતાં અમલદારના સિપાઈ રાણાવ્યાસને ચેકડવા લાગ્યા. ત્યારે જોશીએ બીજે ગામ વ્યાસને મોકલી દીધા. અને ત્યાં પોતે એકલાજ રહ્યા. અને જે માણસો આવ્યાં હતાં તે રાણાવ્યાસને શોધવા લાગ્યા. ત્યારે જગન્નાથ જોશીએ ચાકું--વ્યાસ અહીં નથી પણ હુંઆવું છું ચાલો જવાબ આપીશ

ત્યારે નરહર જોશી શ્રીગુસાંઈજીને પધરાવીને આલિમાનમાં ગયા. અને મહીધરજી તથા પુલખાઈને કહ્યું કે શ્રીગુસાંઈજી પધરાયા છે. તે સમય તેખન્ને બહુઆનંદ પામ્યાં અને મહીધરજી એ નરહર જોશીને કહ્યું કે—શ્રીગુસાંઈજીને ખાલી હાથે શી રીતે પધરાવું ? ત્યારે નરહર જોશી પાસે મહીધરજીએ ખીચડી કરાવી ત્યાં નોઠાવર કરાવીને શ્રી ગુસાંઈજીને પોતાના ઘરમાં પધરાવ્યા. અને પછી સર્વ બાલગોપાલને નામ અપાવ્યું નિવેદન કરાવ્યું અને સારી રીતે સેવા કરી શ્રીગુસાંઈજીને વિદાય કર્યા પછી શ્રીગુસાંઈજી દ્વારકા પધાર્યા. ત્યારે નરહર જોશી ખેરાલુ આવ્યાં. ત્યાર પછી કેટલેક દિવસે આલિમાન ગામમાં આગ લાગી. ત્યારે નરહર જોશી ખેરાલુના તળાવ ઉપર નિત્યકર્મ કરીને ઘેર આવતા હતા. તે સમય મનમાં વિચાર થયો કે આલિમાનમાં આગ લાગી છે. એમ વિચાર કરી ઉભા રહી તુલસીદળ વચમાં ધરી ઝારીમાંથી જળ લઈને ધારા કુડલી કરી એટલે તે ગામમાં આગ શાન્ત થઈ ગઈ અને મહીધરજીની હવેલી અને ઘર વગેરે બધ્યાં ત્યાર પછી કેટલેક દિવસે નરહર જોશી આલિમાન ગયા ત્યારે પુલખાઈએ કહ્યું કે—અહિ આગને ઉપદ્રવો ઘણા થયો હતો ને શ્રીગુસાંઈજીની કૃપાથી આપણું તો કલ્યાણ થયું ત્યારે જોશીએ કહ્યું કે પ્રભુની કૃપાથી નિરંતેર કલ્યાણ જ હોય. આટલું કહીને જોશી તો ખેરાણુ આવ્યા મહાપ્રસાદ લઈ બે ભાઈ એકાન્તમાં બેઠા. ત્યારે નરહર જોશીએ જગન્નાથ જોશીને કહ્યું કે—હું એક દિવસ નિત્યકર્મ કરું.

આવતો હતો. તે સમય આલિમાનમાં આગ લાગી હતી તે સર્વ વાત કહેતાં જગન્નાથ જોશીએ કહ્યું કે—આપણે એવી હઠ ન કરવી. એ આપણા માર્ગની રીતી નથી ત્યારે નરહર જોશીએ કહ્યું કે મેં તે હઠ કરેલ નથી પણ મારા મનમાં એવું આવ્યું કે તે હાલમાંજ વર્ષણુવ થયેલ છે. અને આગ લાગી માટે મેં એ પ્રમાણે કર્યું અને કહ્યું કે—પ્રભુ મહા કહિતુકી છે એની કૃપાથી સર્વ સારુંજ થાય. આપણે હઠ ન કરવી આપણા ધર્મએ નથી. શ્રી વલ્લભ રાજકુમારની અદ્ભુત લીલા છે. શરણાગતનું અતિ કલ્યાણુજ થાય. તે નરહર જોશી અને તેની માતા આવાં કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા કે જેણે પરમાર્થ માટે આ પ્રમાણે કર્યું હતું. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૩૯ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગોધરાવાળા રાણાવ્યાસની વાર્તા

જગન્નાથ જોશીએ પ્રથમ રાણાવ્યાસ પાસેથી નામ લીધું હતું. અને તે રાણાવ્યાસ પાસે બહુ રહેતા. એક સમય ભગવદ્દર્શી રાણાવ્યાસે વેશ્યાની સાથે સંગ કર્યો. તે વાર્તા રાજદ્વારમાં જતાં અમલદારના સિપાઈ રાણાવ્યાસને પંકડવા લાગ્યા. ત્યારે જોશીએ બીજે ગામ વ્યાસને મોકલી દીધા. અને ત્યાં પોતે એકલાજ રહ્યા. અને જે માણસો આવ્યાં હતાં તે રાણાવ્યાસને શોધવા લાગ્યા. ત્યારે જગન્નાથ જોશીએ યાજ્ઞેકવ્યાસ આહીં નથી પણ હું આવું છું ચાલો જવાબ આપીશ

એમ કહી જગન્નાથ જોશી અમલદાર પાસે આવ્યા. ત્યારે અમલદારે કહ્યું કે—રાણાવ્યાસ કયાં છે ? તેણે પારકી સ્ત્રી સાથે વ્યભિચાર કરેલો છે. માટે તેને લાવો હું જગન્નાથ જોશીને સારી રીતે જાણું છું કે તેનું નામ જગન્નાથ જોશી તે કદી પણ અન્યાય કરેજ નહિ. આતો રાણાવ્યાસે અન્યાય કરેલો છે, માટે એને લાવો ત્યારે જોશીએ કહ્યું કે રાણાવ્યાસે અન્યાય કરેલો નથી રાણાવ્યાસ એવું કામકદિ કરે નહિ. ત્યારે અમલદારે કહ્યું કે એ સી રીતે જણાય ? ત્યારે જગન્નાથે કહ્યું કે મારું કહેવું માનો તો કહું રાણાવ્યાસને બદલે જે કહે તે હું કરું ત્યારે અમલદારે એક મુગદલ મંગાવી ઉનુંકરયું એટલે જોશી નાહીને આવ્યા અને કહ્યું કે જો રાણાવ્યાસે અન્યાય કર્યો હોય તો અગ્નિ મને બાળીને ભસ્મકરી નાખજો અને જો ન્યાય કર્યો હોય તો અગ્નિ મને બાધા કરશો નહી. પછી મુગદલને બે હાથે પકડીને પોતાના કંઠમાં એક ઘડી સુધી રાખ્યું સર્વ કહેવા લાગ્યા કે જોશી કાઢો ત્યારે જગન્નાથ જોશીએ કહ્યું કે હું કાઢીને કોના ગળામાં નાખુ ત્યારે અમલદારે કહ્યું કે મારા ગળામાં માખો એટલે જોશીને જમીન ઉપર નાખી દીધું ત્યારે પૃથ્વી બાળી ગઈ ત્યારે સર્વ કહેવા લાગ્યા કે જોશી ધન્ય છે તમને તમે સાચા છો તમને તમારા ધણીનું આવું સાચ છે આ પ્રમાણે કહી તેનું સમાધાન કરીને કહ્યું—કે જોશી કંઈક માગો હું તમારા પર પ્રસન્ન થયો છું ત્યારે જોશીએ કહ્યું કે હું એટલું માગું છું કે જેણે આ ચાડી કરી છે તેને કાંઈ ‘કશો’

નહિ આ સાંભળી અમલદાર તથા બીજા સર્વ બહુજ પ્રસન્ન થયા, અને જગન્નાથ જોશી પોતાને ઘેર આવ્યા શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી આવા ભગવદ્દીય થયા તેમાં કહેવુંજ શું ?

રાણાવ્યાસ માધવદાસ સારસ્વત પાસેથી પ્રથમ નામ પામ્યા હતા. પછી શ્રી આચાર્યજીના સેવક થયા. તે સિદ્ધપુરમાં રહેતા હતા. તે રાણાવ્યાસ અને જગન્નાથ જોશી સરસ્વતીમાં સ્નાન કરતા હતા. તે સમય એક રજપુતાણી સતી થવાને આવી. ત્યારે જગન્નાથ જોશીએ રાણાવ્યાસને પુછ્યું કે સતી થવાનું કારણ શું ? ત્યારે રાણાવ્યાસે કહ્યું કે વૃથા પ્રેત સાથે

શરીર બાળે છે આ પ્રમાણે માથું હલાવીને કહેતાં તે રજપુતાણીએ પોતાની સાથેના માણસોને કહ્યું કે-હું તો બળીશ નહિ, મને સત નથી, તેથી મારી હત્યા લાગશે એમ કહીને હસી ને બળી નહી,, ત્યારે લોકો શબને બાળીને તે સ્ત્રીને ગામ બહાર રાખી પછી રાણાવ્યાસ સ્નાન કરવા આવ્યા, ત્યારે તે સ્ત્રીએ પુછ્યું કે-તમે માથું હલાવીને શું વાત કહી ? ત્યારે વ્યાસે કહ્યું કે અમે તો હસતા હતા તથા વાતો કરતા હતા. ત્યારે સ્ત્રીએ કહ્યું કે શા માટે અસત્ય બોલો છો, જે વાત હોય તે કહો, ઘણા આગ્રહથી રાણા વ્યાસે કહ્યું કે આવો ઉત્તમ દેહ પામી વૃથા પ્રેત સાથેબળે છે આ દેહે શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ન કરી ભજન ન કર્યું ત્યારે તે સ્ત્રીએ રાણાવ્યાસને કહ્યું કે જુ તો આપને શરણુ છું જે પ્રકારે આ દેહ શ્રી ઠાકોરજીને

કામ આવે તેમ કરે. રાણાવ્યાસે કહ્યું કે-હમણાં તો તમે સુ-
તકી છો, સુતક ઉતરયા પછી વાત એટલે તે સ્ત્રી પોતાને
સ્થળે ગઈ પણ તેને ઘણા વિરહ થયો, દીનપ્રતિદન આવી
વ્યાસનાં દર્શન કરી જાય. એમ કરતાં જ્યારે સુતક ઉતર્યું
ત્યારે શુદ્ધ થઈ વ્યાસ પાસે આવી ત્યારે વ્યાસે કહ્યું કે પ્રભાતે
આવજે, તે સ્ત્રી પ્રથમ ચણા ખાઈને રહેતી પણ તે દીવસે
જળપાન પણ કર્યું નહિ, અને પ્રભાતે રાણાવ્યાસને આવવાનો
સમય થતાં તે આવી. એટલામાં રાણાવ્યાસ આંચા, તેણે
શ્નાન કરી ભગવદ્ સ્મરણ કર્યું, પછી શ્રી આચાર્યજીનું ધ્યાન
ધરીને તે સ્ત્રીના કાનમાં નામ સંભળાવ્યું નામ શ્રવણ કરતાં
ભગવદ્ભાવ ઉત્પન્ન થયો, અને તે સ્ત્રીએ રાણાવ્યાસને પુછ્યું
કે-હવે શું કરું ? વ્યાસે કહ્યું કે-ભગવદ્ સેવા કર ત્યારે તે સ્ત્રીએ
કહ્યું કે મારી સ્થિતિના પ્રેમાણુમાં તો કાઈ ટેલ આપો તે હું
કરું, પછી રાણાવ્યાસ ઉપરણા વિગેરે ધોવાને આપતાં તે ધોઈ
સીદ્ધ કરી ચોહોચાડતી, અને વ્યાસનું ઘરનું સઘળું કામકાજ
કરતી હતી. પછી ભગવદ્ સેવાનું સર્વ કામકાજ કરવા લાગી,
પછી કેટલેક દીવસે રાણાવ્યાસને ત્યાં આચાર્યજી પધારયા
ત્યારે તે સ્ત્રીને શ્રી આચાર્યજી પાસે નામ નિવેદન કરાવતાં
તે મહા વૈષ્ણવ થઈ રાણાવ્યાસ મહાભગવદીય હતા.

વાર્તા ૪૦ મી.

શ્રી આચાર્ય જીના સેવક રાજનગરવાળા રામદાસ
આસ્વતની વાર્તા.

રામદાસજી નટવરગોપાળજીની તથા શ્રી આચાર્યજીની પાદુકાની સેવા કરતા હતા, રામદાસ પૃથ્વી પ્રદક્ષિણા માટે ચાલ્યા તે પ્રદક્ષિણા કરી કેટલેક દિવસે ઘેર આળ્યા. પણ રામદાસે સ્ત્રીનો અંગિકાર કર્યો નહિ, પછી બે ચાર દીવસ રહીને દ્વારકા ચાલ્યા, ત્યારે તેની સ્ત્રી પણ સાથે આવવા લાગતાં રામદાસે તેને આવવા ના પાડી. એટલે સ્ત્રીએ આવવાનો દુરાગ્રહ કર્યો સ્ત્રીના દુરાગ્રહથી ઈટવડે મારવા લાગ્યા, એટલે તેની સ્ત્રી છેટે છેટે પાછળ ચાલતી સાથે ગઈ, અને રામદાસની પાતળમાં જે એકું પડ્યું રહે તે આપે અને જો તે ન મળે તો ભુખી રહે. અને પતિની સાથેજ રહે, પછી કેટલેક દિવસે શ્રી રણુછોડજીએ રામદાસને કહ્યું કે તું તારી સ્ત્રીનો અંગિકાર કર, ત્યાગ શા માટે કરે છે, ત્યારે રામદાસે કહ્યું કે હું વિરકત છું વેરાગી છું, મારે સ્ત્રીનું શું કામ છે. ત્યારે શ્રી રણુછોડજીએ કહ્યું કે તેં વિવાહ શા માટે કર્યો ? જો તું શ્રી આચાર્યજીનો સેવક છે તો તારે આવી નિષ્કુરતા ન જોઈયે, શ્રી આચાર્યજીનો સેવક જાણી કાંઈ કહેતો નથી, હવે કહું છું કે તું તારી સ્ત્રીનો અંગિકાર કર, ત્યારે રામદાસે પોતાની સ્ત્રીને કહ્યું કે—તું મારી સાથે ચાલી આવ, ત્યારે માર્ગમાં રામદાસની સાથે જવા લાગી અને જ્યારે મજલ જઈને ઉતર્યા ત્યારે રામદાસે પો-

તાની સ્ત્રીને કહ્યું કે તું વસ્ત્ર વિગેરે સાચવીને ઉતારામાં બેસી રહેજે અને હું ઊંબરા વીણી લાવું. પછી સ્નાન કરી રસોઈ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો પછી ભોગ સરાવી પ્રસાદ લીધો, અને સ્ત્રીને પ્રસાદ આપ્યો, ને કેટલાક દીવસ માર્ગમાં ચાલ્યા આવ્યા. પછી એક દિવસ શ્રી રણુછોડજીએ રામદાસને આજ્ઞા આપી કે તું તારી સ્ત્રીને નામ દે ત્યારે રામદાસે કહ્યું કે હું શી રીતે દઉં ત્યારે શ્રી રણુછોડજીએ કહ્યું કે—તું નામ દે મારી આજ્ઞા છે. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીનું નામ દઈ શ્રી રણુછોડજીની આજ્ઞાથી સ્ત્રીને નામ દીધું ત્યારે સ્ત્રીના હાથનો મહાપ્રસાદ લેવા લાગ્યો. પછી કેટલેક દીવસે શ્રી આચાર્યજી રાજનગર પધાર્યા. ત્યારે રામદાસે આવીને દરશન કર્યાં અને કહ્યું કે મહારાજ ! મારી સ્ત્રીને નામ સમર્પણ કરાવો ત્યારે તેમણે કહ્યું કે તેં નામ તો આપેલ છે. વળી શું છે ? ત્યારે રામદાસ કહે કે—મહારાજ મેં તો શ્રી રણુછોડજીની આજ્ઞાથી નામ આપેલ છે, અને મને તેની આજ્ઞા છે કે—શ્રી આચાર્યજી પાસેથી નામ નિવેદન કરાવજે. આ સાંભળીને શ્રી આચાર્યજીએ નામ નિવેદન કરાવ્યું અને પછી ઘેર આવી ગૃહસ્થાશ્રમ કરવા લાગ્યા. આવા રામદાસજી શ્રી આચાર્યજીના કૃપાપાત્ર હતા.

વાર્તા ૪૧ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગોવિંદ દવેની વાર્તા.

ગોવિંદ દવે શ્રી ઠાકોરજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરતા હતા પણ મનમાં વિગ્રહ હતો, તેથી ગોવિંદ દવેએ શ્રી આચાર્યજીને એક વિનંતિ પત્ર લખી મોકલ્યો કે મહારાજ ! મારા મનમાં વિગ્રહ બહુ રહે છે હું શું કરું? શ્રી આચાર્યજીએ નવરત્ન ગ્રન્થ પ્રગટ કરી ગોવિંદ દવેને લખી મોકલ્યો અને પત્રમાં લખ્યું કે-આ ગ્રન્થનો તું પાઠ નિત્ય કરજે તેથી સર્વ વિગ્રહતા મટી જશે. તે કૃપાપત્ર આવ્યો ત્યારે ગોવિંદ દવે નવરત્નનો પાઠ કરવા લાગ્યા તે પાઠ કરવાથી ગોવિંદ દવેની સર્વ વી-ગ્રહતા મટી ગઈ, અને શ્રી ઠાકોરજીની સેવા સારી રીતે કરવા લાગ્યા,

એક સમય ગોવિંદ દવે મીરાંબાઈને ઘેર હતા ત્યાં મીરાંબાઈ સાથે ભગવદ વાર્તા કરતા હતા ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ શ્રવણ કર્યું કે ગોવિંદ દવે મીરાંબાઈને ઘેર ઉતર્યા છે. ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ એક શ્લોક લખી વ્રજવાસી સાથે મોકલ્યો તે વ્રજ-વાસીએ ત્યાં જઈ ગોવિંદ દવે સન્ધ્યા વંદન કરતા હતા તે-સમય પત્ર આપ્યો તે પત્ર વાંચતાંજ તત્કાળ ઉઠ્યા ત્યારે મીરાંબાઈએ બહુ સમાધાન કર્યું પણ ગોવિંદ દવેએ પાછું જોયું જ નહીં.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી દ્વારકા પધાર્યા, ત્યારે ગોવિંદ

દવે અને જગન્નાથ જોશી અને પાંચ સાત વૈષ્ણવ હતા તે-
ઓએ શ્રી આચાર્યજીને વિનતી કરી કે-મહારાજ! કાંઈક કથા
કહો, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કથા કહેવા માટે પોથી ઉઘાડી
એટલામાં ગોવીંદ દવે સાથે શ્રી રણુછોડજી વાતો કરવા લાગ્યા
ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે પોથી ઉઘાડવી છે હવે વાતો કેમ
કરે છે ? આમ કહીને શ્રી આચાર્યજી વાતો કરે છે, ત્યારે પોતે
પોથીને બાંધી અને પછી પોઠયા.

સર્વ વૈષ્ણવ શ્રી આચાર્યજીના થાળનો મહાપ્રસાદ લેતા
એક દીવસ શ્રી આચાર્યજીએ ખવાસને કહ્યું કે-તું આ વર્ષ-
ણુવને થાળનો પ્રસાદ આપીશ નહીં, તે દીવસથી શ્રી આ-
ચાર્યજીનો મહાપ્રસાદ વૈષ્ણવોને મળ્યો નહી તેથી તે દીવસે
સર્વ વર્ષણુવોએ ઉપવાસ કર્યો, ત્યારે શ્રી રણુછોડજીએ શ્રી
આચાર્યજીને કહ્યું કે-તમે વૈષ્ણવોને નિત્ય થાળ આપો છો,
તેમ તેઓને નિત્ય આપો છો ત્યારે બીજે દીવસે શ્રી આચાર્ય-
જીએ ગોવીંદ દવે અને જગન્નાથ જોશીને કહ્યું કે-તમે કાલે
મહાપ્રસાદ કેમ ન લીધો, ભુખ્યા શા માટે રહ્યા, ત્યારે ગોવીંદ
દવે અને જગન્નાથ જોશીએ શ્રી આચાર્યજીને વિનંતી કરી
કે-મહારાજ ! કાલે આપનો થાળનો મહાપ્રસાદ ન મળ્યો,
ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે-તમને મારા થાળનો મહા
પ્રસાદ આપત તો નહિ પણ તમારી સીપારસ માટે ઠેકાણુથી
થઈ છે, તેથી હવે દેવો પડ્યો, ત્યાર પછી નિત્ય જેમ થાળનો

મહાપ્રસાદ દેતા હતા તેમજ દેવા લાગ્યા ત્યારે તે વૈષ્ણવ પ્ર-
સન્ન થઈને રસોઈ કરવા લાગ્યા, અને શ્રી આચાર્યજી દ્વારકામાં
ખીરાળ્યા ત્યાંસુધી વઈષ્ણવ પાસે રહ્યા, પછી શ્રી આચાર્યજી
શ્રી રણછોડજી પાસેથી વીદાય થઈને અડેલમાં પધાર્યા ત્યારે.
સર્વ વઈષ્ણવ શ્રી આચાર્ય સાથે આળ્યા, તેથી આચાર્યજીને
અડેલમાં પહોંચાડીને પછી પોત પોતાને ઘેર આળ્યા; અને
શ્રી ઠાકોરજીની સેવા કરવા લાગ્યા, તે ગોવીંદ દવે આવા
શ્રી આચાર્યજીના મહા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા તેની વાર-
તાનો પાર નથી.

વારતા ૪૨ મી

શ્રી આચાર્યજીના સેવક રાજા દવે તથા માધવ
દવે બે ભાઈઓની વાર્તા.

સોતા ગામમાં બે ભાઈ સાચોરા બ્રાહ્મણ રહેતા હતા, તેમાં
એકનું નામ હરીકૃષ્ણ અને બીજાનું રામકૃષ્ણ નામ હતું મોટો
ભાઈ રામકૃષ્ણ ઘણું ભણ્યો હતો, અને નાનો મુખ્ત હતો, અને
મોટો જો ભણ્યો હતો તે, ગામના ચોતરા ઉપર બેસીને પટેલ
ની પાસે કથા કહેતો હતો, અને નાનો ભાઈ મુખ્ત હતો, તે
બેતરનું રક્ષણ કરતો હતો, સર્વ ટહેલ કરતો, એક દીવસ
મોટો ભાઈ કોઈ કામે ગામ ગયો હતો, તે દીવસે અહીં કથા
રહી ગઈ, એક દીવસ વરસાદ ઘણો થયો, તેથી નાનો ભાઈ
બેતરથી ઘેર આળ્યો ત્યારે તેની ભાભીએ કહ્યું કે-તમે જમી

દ્યો, ત્યારે તે દીયરે કહ્યું કે ટાઠ ભહુ લાગે છે. અને હું બહુજ
 પલ્લવ્યો છું, માટે તું ગરમ ગરમ પીરસે તે હું જમી લઉં,
 ત્યારે ભોજઈએ કહ્યું કે તું ખાતો ખા હું તો સુઈ રહું છું, અને
 જેવું છે તેવું ખા નહિ તો ઉઠી જા, ત્યારે તે દીયરના મનમાં
 બહુજ ખોટું લાગ્યું અને પોતાના મનમાં વિચાર કર્યો કે હું
 દેશનો ત્યાગ કરું અને ક્યાંક નીકળી જાઉં ત્યાર પછી ઘરમાથી
 નીકળીને વિચાર કરવા લાગ્યો કે રાજા દવે તથા માધવ દવે
 મોટા મહા પુરુષ છે માટે એઓને નમસ્કાર કરીને પછી જાઉં
 એમ વિચારીને ત્યાં ગયો અને બે ભાઈઓને નમસ્કાર કર્યા
 અને રોવા લાગ્યો ત્યારે દવેજીએ પુછ્યું કે તું કેણુ છે ? પછી
 તેને જોઈને ઓળખ્યો અને તેને કહ્યું કે તું તો અમુકનો પુત્ર છે
 હરીકૃષ્ણ તારું નામ છે દવેજીએ કહ્યું કે તમારો સેવક આવ્યો
 છે અને આ પ્રસંગ તેના મોટા ભાઈ પાસે કહેશે નહી ત્યારે
 તે બે ભાઈ બેઠા અને ત્યાર પછી દવેજીને નાના ભાઈએ સર્વ
 વાર્તા નીવેદન કરી, ત્યારે દવેજીએ કહ્યું કે તારા ઉપર શ્રી
 આચાર્યજીનો હાથ છે, તેથી આવું કેમ ન થાય ત્યારે તેના
 મોટા ભાઈએ કહ્યું કે-મેં તો શ્રી આચાર્યજીનાં દરશન કર્યાં
 નથી, મેં તો તેમને જોયા છે, અને જે પ્રમાણે આના ઉપર
 કૃપા કરી ને કૃતાર્થ કરેલ છે તે પ્રમાણે મારા ઉપર કૃપા કરીને
 કૃતાર્થ કરે. ત્યારે દવેજીએ તેને પણ કૃતાર્થ કર્યો. નામ સંભ-
 વાવ્યું પછી બન્ને ભાઈને મહાપ્રસાદ લેવરાવ્યો પછી નાના
 ભાઈએ દવેજીને કહ્યું કે-જો આજ્ઞા હોય તો અન્નાજ, મુદ્રા

ગાય અને ભેંસો તથા કપડાં વગેરે જે ત્યાંથી મળેલું છે તે સર્વ આપના મંદીરમાં આપે, ત્યારે દેવેજીએ કહ્યું કે તમે તો જાણો છોજ કે એ ધનના માલિક શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી છે. ત્યારે તેણે કહ્યું કે આપની આજ્ઞા પ્રમાણે છે. ત્યારે દેવેજીએ કહ્યું કે અન્ન, ગાય ભેંસ એ સર્વ દ્રવ્ય એક સ્થળે નાખો પછી દેવેજી પાસેથી જે ભાઈ વિદાય થઈને પોતાને ઘેર આવ્યા. અને સર્વ દ્રવ્ય એક સ્થળે રાખ્યું પછી થોડા દિવસમાં શ્રી આચાર્યજી દ્વારકાં પધાર્યા ત્યારે સીદ્ધપુરમાં રાણાવ્યાસને ત્યાં ઉતર્યા. ત્યારે દેવેજી એ સર્વ દ્રવ્ય લઈને શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શન માટે સીદ્ધપુરમાં આવ્યા અને આવીને શ્રી આચાર્યજીનાં દરશન કર્યાં પછી તે બંને ભાઈને શ્રી આચાર્યજી પાસે નામ નિવેદન કરાવ્યું અને તે દ્રવ્ય હતું તે ભેટ કર્યું. પછી જે ચાર દિવસ રહીને પોતે આગળ પધાર્યા, ત્યારે રાજદેવે તથા માધવદેવે તથા તે બે ભાઈ બ્રાહ્મણ શ્રી આચાર્યજી પાસેથી વિદાય થઈ પોતાને ઘેર આવ્યા પછી તે બે ભાઈ રાજદેવે તથા માધવદેવે આચાર્યજીના સંગથી મહા ભગવદીય થયાં માટે સંગ કરવો તો ભગવદીયનો કરવો તે બે દેવેજી શ્રી આચાર્યજીના મહાકૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

હ્યો, ત્યારે તે દીયરે કહ્યું કે ટાઠ ભહુ લાગે છે. અને હું બહુજ પલડ્યો છું, માટે તું ગરમ ગરમ પીરસે તે હું જમી લઉં, ત્યારે ભાઈએ કહ્યું કે તું ખાતો ખા હું તો સુઈ રહું છું, અને જેવું છે તેવું ખા નહિ તો ઉઠી જા, ત્યારે તે દીયરના મનમાં બહુજ ખોટું લાગ્યું અને પોતાના મનમાં વિચાર કર્યો કે હું દેશનો ત્યાગ કરું અને ક્યાંક નીકળી જઈ ત્યાર પછી ઘરમાથી નીકળીને વિચાર કરવા લાગ્યો કે રાજા દવે તથા માધવ દવે મોટા મહા પુરુષ છે માટે એઓને નમસ્કાર કરીને પછી જઈ એમ વિચારીને ત્યાં ગયો અને એ ભાઈએને નમસ્કાર કર્યા અને શેવા લાગ્યો ત્યારે દવેજીએ પુછ્યું કે તું કેણુ છે ? પછી તેને જોઈને આજ્ઞાઓ અને તેને કહ્યું કે તું તો અમુકનો પુત્ર છે હરીકૃષ્ણ તારું નામ છે દવેજીએ કહ્યું કે તમારો સેવક આવ્યો છે અને આ પ્રસંગ તેના મોટા ભાઈ પાસે કહિશો નહી ત્યારે તે એ ભાઈ બેઠા અને ત્યાર પછી દવેજીને નાના ભાઈએ સર્વ વાર્તા નીવેદન કરી, ત્યારે દવેજીએ કહ્યું કે તારા ઉપર શ્રી આચાર્યજીનો હાથ છે, તેથી આવું કેમ ન થાય ત્યારે તેના મોટા ભાઈએ કહ્યું કે-મેં તો શ્રી આચાર્યજીનાં દરશન કર્યાં નથી, મેં તો તેમને જોયા છે, અને જે પ્રમાણે આના ઉપર કૃપા કરી ને કૃતાર્થ કરેલ છે તે પ્રમાણે મારા ઉપર કૃપા કરીને કૃતાર્થ કરે. ત્યારે દવેજીએ તેને પણ કૃતાર્થ કર્યો. નામ સંભળાવ્યું પછી બંને ભાઈને મહાપ્રસાદ લેવરાવ્યો પછી નાના ભાઈએ દવેજીને કહ્યું કે-જો આજ્ઞા હોય તો અજાજ, મુદ્રા

ગાય અને ભેંસો તથા કપડાં વગેરે જે ત્યાંથી મળેલું છે તે સર્વ આપના મંદીરમાં આપે, ત્યારે દવેજીએ કહ્યું કે તમે તો જાણો છોજ કે એ ધનના માલિક શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી છે. ત્યારે તેણે કહ્યું કે આપની આજ્ઞા પ્રમાણે છે. ત્યારે દવેજીએ કહ્યું કે અન્ન, ગાય ભેંસ એ સર્વ દ્રવ્ય એક સ્થળે નાખો પછી દવેજી પાસેથી બે ભાઈ વિદાય થઈને ચોતાને ઘેર આવ્યા. અને સર્વ દ્રવ્ય એક સ્થળે રાખ્યું પછી થોડા દિવસમાં શ્રી આચાર્યજી દ્વારકાં પધાર્યા ત્યારે સીદ્ધપુરમાં રાણાવ્યાસને ત્યાં ઉતર્યા. ત્યારે દવેજી એ સર્વ દ્રવ્ય લઈને શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શન માટે સીદ્ધપુરમાં આવ્યા અને આવીને શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શન કર્યાં પછી તે બંને ભાઈને શ્રી આચાર્યજી પાસે નામ નિવેદન કરાવ્યું અને તે દ્રવ્ય હતું તે ભેટ કર્યું. પછી બે ચાર દિવસ રહીને ચોતે આગળ પધાર્યા, ત્યારે રાજદવે તથા માધવદવે તથા તે બે ભાઈ બ્રાહ્મણ શ્રી આચાર્યજી પાસેથી વિદાય થઈ ચોતાને ઘેર આવ્યા પછી તે બે ભાઈ રાજદવે તથા માધવદવે આચાર્યજીના સંગથી મહા ભગવદ્દીય થયાં માટે સંગ કરવો તો ભગવદ્દીયનો કરવો તે બે દવેજી શ્રી આચાર્યજીના મહાકૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વાર્તા ૪૩ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સ્લોકદાસ સાચોરા બ્રાહ્મણની વાર્તા.

તે ઉત્તમસ્લોકદાસ શ્રી નાથજીના સેવકની રસોઈ કરતા અને સર્વને પોતે પીરસતા હતા, તેથી સર્વ સેવક ઉત્તમ સ્લોકદાસને માતાજી કહીને બોલતા હતા, સેવકને પ્રીતિથી પીરસતા હતા તેથી શ્રી ગુંસાઈજી તેના ઉપર બહુ પ્રસન્ન રહેતા હતા. તે ઉત્તમ સ્લોકદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વારતા ૪૪ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સાચોરા બ્રાહ્મણ ઇશ્વરદેવેની વાર્તા.

ઈશ્વર દેવે શ્રી નાથજીની રસોઈ કરતા હતા. અને ઉત્તમ સ્લોકદાસ પણ શ્રી નાથજીના સેવકની રસોઈ કરતા હતા. જ્યારે ઉત્તમ સ્લોકદાસનો દેહ પડ્યો ત્યારે ગુંસાઈશ્રીએ ઈશ્વર દેવેનું ઉત્તમ સ્લોકદાસ નામ રાખ્યું તે શ્રી નાથજીના સેવકની રસોઈ કરતા, અને પોતાની ગાંઠના પૈસાનું ઘી મંગાવીને પોત પોતાના નેક કરતાં સર્વને વિશેષ પીરસતા હતા તેથી સર્વ સેવક તેને માતાજી કહેતા હતા આ વારતા શ્રવણ કૃત્રી શ્રી ગુંસાઈજી બહુજ પ્રસન્ન થયા અને દેવેને પુછ્યું કે— જાવ્યું ત્યારા પૈસાનું ઘી મંગાવીને કેમ પીરસો છો? ત્યારે ભાઈ દેવેકુંહું કે—મહારાજ! એઓને સેવામાં શ્રમ બહુ

થાય છે આ સાંભળી શ્રી ગુસાઈજી બહુજ આનન્દ પામ્યા. અને કહ્યું કે સેવકના ઉપર આને વાત્સલ્ય છે. ઈશ્વરદેવેને શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે મરજીમાં આવે તે માગો. હું તમારા ઉપર બહુ પ્રસન્ન થયો છું ત્યારે ઈશ્વરદેવેએ કહ્યું કે મહારાજ! માફ મન આપ ઉપરથી અપ્રસન્ન થાય ત્યારે વૈષ્ણવોએ શ્રી ગુસાઈજીને કહ્યું કે મહારાજ! આણે આશું માગ્યું? આરિ શ્રી વાણુ કરતાની સાથે શ્રી ગુસાઈજી તો ચુપ થઈ ગયા. ત્યારે કરી દાશે શ્રી ગુસાઈજીને પુછ્યું કે મહારાજ! મારા મનમ કહ્યું કે છે કે-ઉત્તમસ્લોકે આશું માગ્યું ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ આ શંકાનું સમાધાન તેથીજ થશે તેથી તે વૈષ્ણવોએ ગુશૂર સ્લોકદાસને પુછ્યું કે-તમે શ્રી ગુસાઈજી પાસે શું માગ્યું-ને ત્યારે ઉત્તમસ્લોકદાશે કહ્યું કે જ્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ મારા ઉપર પ્રસન્ન થઈને કહ્યું કે-હું તારા ઉપર પ્રસન્ન થયો છું માટે તું માગ. ત્યારે શ્રી ગુસાઈજી મને પ્રિય લાગ્યા. ત્યારે મનમાં વિચાર થયો કે આજ પ્રભુની પ્રસન્નતાથી બરાબર પ્યારો લાગું છું. અને હું સેવક છું અને જો કદાચ કોઈ અપરાધથી મન પ્રસન્ન થઈ જાય તો માફ મન ક્યાંક બગડે તો તેથી એ માગ્યું કે-નિરંતર આપના ચરણકમળ ઉપર મન રહે તે એના દેવાથી રહે આ વાતથી વૈષ્ણવ પ્રસન્ન થયા. અને વીચાર્યું કે સેવકનો આવોજ ધર્મ જોઈએ પછી શ્રી ગુસાઈજીએ પ્રસન્ન થઈને શ્રી અંગની સેવા આપી તેથી તે મુખીઆ સીતરીઆ થયા તે ઉત્તમસ્લોકદાસ શ્રી આચાર્ય

જના પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી કેટલીક લખીએ.

વારતા ૪૫ મી

શ્રી આચાર્યજના સેવક સારસ્વત બ્રાહ્મણ વાસુદેવની વાર્તા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજના મોટા પુત્ર શ્રી ગોપીનાથજી પીરસતી આગરા પધાર્યા, આગરાના વર્ષણુવેએ એકશોએક રહેતા હોટ કરી પછી શ્રી ગોપીનાથજીએ આજ્ઞા કરી કે કેઈ આવે ઈણુવ છે કે આ મોહાર અમારે ઘેર પહોંચાડે ત્યારે

‘દાસે કહ્યું કે મહારાજ ! મોહાર મને આપો હું ચોહો-

ત્યારે તે મોહાર વાસુદેવદાસ છકડાને આપી તેણે તે મોહારને ગોળો કર્યો તે ગોળાની માર્ગમાં પુજા કરતા હતા એમ કરતાં પાંચમે દિવસે અડેલ પહોચ્યા. એટલે ગામથી બહાર ગોળાને વીંખી નાખી મોહાર કાઢી અને શ્રી ગુંસાઈજીને આપી. તથા પત્ર પણ આપ્યો પછી પત્ર વાંચી શ્રીગુસાઈજીએ મોહાર ગણી લીધી પછી શ્રી ગુસાઈજીએ વાસુદેવદાસને લેવરાવ્યો. પછી વાસુદેવદાસે વિજ્ઞાપિ કરી કે મહારાજ ! પત્રનો પ્રત્યુત્તર લખાવી આપો અને મોહારોની ચોહાય લખાવી અપાવો હું પ્રભાતે જઈશ. એટલે શ્રી ગુસાઈજીએ મોહાર તથા પત્ર ચોહાર્યાનો જવાબ લખાવી અપાવ્યો. અને વાસુદેવદાસને આપ્યો પછી વાસુદેવદાસ નિદ્રાવંશ થયા જ્યારે પાછલી એકઘડી રાત રહી ત્યારે વાસુદેવદાસ

ઉઠ્યા અને શ્રી ગુંસાઈજી પાસે આવી દંડવત કરી અડેલથી ચાલ્યા. તે પાંચમે દિવસે શ્રી દ્વાર આવ્યા અને શ્રી ગોપીનાથજીને શ્રી ગુંસાઈજીનો પત્ર આપ્યો તે પત્ર વાંચીને શ્રી ગોપીનાથજીને શ્રી બહુજ પ્રસન્ન થયા અને પુછ્યું કે—મોહાર શી રીતે લઈ ગયા ત્યારે વાસુદેવદાસે કહ્યું કે મહારાજ ! મોહારનો ગોળો બનાવી તેનું પુજન કરતો લઈ ગયો હતો ત્યારે શ્રી ગોપીનાથજીએ કહ્યું કે એ પ્રમાણે ન કરવું જેને સ્વરૂપ કરી માનીએ તેને એમ કેમ કરાય ? ત્યારે વાસુદેવદાસે કહ્યું કે મહારાજ પ્રતીષ્ઠા થઈ ન હતી.

કે--આપણા જોટલો પ્રસાદ હોયતેલઈને છારછુ દરવાજે આવજે ત્યારે નાનોભાઈ તેમ કરી છારછુ દરવાજે ઘેઠો અને તે ઝોઝે સર્વસામગ્રી દ્રઢ કરી કેડ સાથેખાંધી અને તેખન્ને છારછુદરવા જે આવ્યા અને જુવે છે તેા નાનોભાઈ પ્રસાદ લઈને ઘેઠેલ છે તે પ્રસાદથી વાસુદેવદાસની ઝોળી ભરી. અને તેને વિદાય કર્યા. અને પોતે ઐ ભાઈઓ પોતાને ઘેર આવ્યા અને વાસુદેવદાસ મથુરા આવ્યા. ત્રીજેપહોરે શ્રી ગુસાંઈજી સ્નાન કરવા પધાર્યા હતા. તે સમય વાસુદેવદાસ સામગ્રીલઈને આવીને ઉભા રહ્યા ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ ઉઠીને વાસુદેવદાસની કેડેથી સામગ્રી છોડી લીધી અને શ્રી ગુસાંઈજી તેના ઉપર ખહુજ પ્રસન્ન થયા અને આજ્ઞા આપી કેમહાપ્રસાદની સામગ્રી રાખી છે. તેનો પ્રસાદ લીઓ. ત્યારે વાસુદેવદાસ સ્નાન કરીને આવ્યા. અને પ્રસાદ લીધો વાસુદેવદાસનેક્ષુધા ખહુહતી. તેથી દોઢમણુ પ્રસાદ ખાધો તેનો ખોરાક જેમ ઘણો હતો, તેમ પરાક્રમ પણ વિશેષ હતું.

શ્રીગુસાંઈજી શ્રીઠાકોરજીની સેવા કરી નિત્ય ખહાર આવીને ખવાસ કે--તું થેલી લઈને વિશ્રાંત જજે, અને પોતે દર્શન માટે જન્મસ્થાન પધારતા અને ત્યાં દર્શન કરી વિશ્રાંતસ્થાન પધારતા હતા. આ પ્રમાણે નિત્ય શ્રી ગુસાંઈજી કરતા હતા, એક દિવસ કાજીની પાસે મથુરાના સર્વ ગોખાએ આવીને ગ્રાહી કરી કે--તમે એની પાસેથી લાગો લીધો એના શેવક આવ્યા છે. તે તમને ઐ ચાર હજાર રૂપીઆ. આપસે. એટલે

કાજ બસો મનુષ્ય હથિયાર બંધ લઈને જન્મસ્થાન આંગ્યે
એટલામાં શ્રી ગુસાઈજીકેશવરાયજીનાદર્શનેપધાર્યા અને દર્શન
કરી બહાર આવી ઘોડા ઉપર બેઠા ત્યારે કાજએ કહ્યું કે--હવે
તમે ક્યાં જસો ? ત્યારે વાસુદેવદાસે શ્રી ગુસાઈજીને વિનંતિ
કરી કે મહારાજ ! મને એમની દાનત ખરાબ લાગે છે ત્યારે
શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે--એ શું કરનાર છે ? તારાથી થાય તે તુ
કર. એટલે વાસુદેવદાસે એકના હાથમાં ઢાલ અને ગુરજ જોઈ
એટલે તેને તમાચો મારી તેની પાસેથી ઢાલ અને ગુરજ લઈ
લીધી એટલે તેની પાછળ જે વીશપચીશ માણસ હતાં તે
બધાં ભાગીને હવેલીનાં બારણાં બંધ કરીનેસંતાઈ ગયાં અને
શ્રી ગુસાઈજી અસ્વારૂઠ થઈ પધાર્યા. ત્યારે વાસુદેવદાસે કહ્યું
કે--મહારાજ ! આજ્ઞા હોયતો દરવાજો ભાંગીને આ સર્વને
મારું ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ ના પાડી અને કહ્યું કે--તારું એ
શું લે છે. પછી શ્રી ગુસાઈજી વિશ્રાંત પધાર્યા. ત્યારે તે કાજ
ગળામાં પાદુકા લઈ પોતાનાં માણસો સાથે લઈ આવીને
વિનંતિ કરવા લાગ્યો કે મહારાજ ! આજ અમે કનઈયાને
જોયો ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે તે એવો છે કે જો હું તેને
આજ્ઞા આપત તો તે એકલો સર્વને મારત. આ પ્રમાણે કહી
કાજનું સમાધાન કરીને તેને ઘેર મોકલ્યો. શ્રી ગુસાઈજીની
કૃપાથી શ્રી આચાર્યજીના શેવક આવા પ્રબળ હતા.

એક સમય સિહનન્દમાં ઉત્સવ હતો. ત્યારે વાસુદેવદાસને
બોલાવ્યા નહિ. સિહનન્દના વઈળુવો મળીને ગોકુળમાં શ્રી

ગુસાંઈજીને દર્શને આળ્યા. અને તેની સાથે વાસુદેવ પણ આળ્યા ત્યારે વૈષ્ણવોએ શ્રી ગુસાંઈજીનાં દર્શન કર્યાં. પછી એક સમયવાસુદેવદાસે શ્રી ગુસાંઈને વિનંતિ કરી કે મહારાજ ! સિહનદમાં ઉત્સવ થાય છે ત્યારે મને બોલાવતા નથી. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ તે વૈષ્ણવો પછડી જે ચાર પાંચ ભુખ્યા હતા તેને પુછ્યું કે તમે વાસુદેવદાસને ઉત્સવ કરીત નમાં કેમ બોલાવતા નથી ત્યારે વૈષ્ણવોએ વિનંતિ કરીને કહ્યું કે મહારાજ ! વાસુદેવ દાસને મોટામાં બોલાવીએ છીએ અને નાના ઉત્સવમાં બોલાવતા નથી. પણ તેને ન બોલાવવાનું કારણ એ છે--જો એ ભુખ્યા રહેતો દોષ લાગે ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ એવો ઠરાવ કર્યો કે જ્યારે સૌ વૈષ્ણવને બોલાવવામાં આવે ત્યારે ૫૦ વૈષ્ણવ અને બીજા પચાશના બહલામાં વાસુદેવદાસ એકલા આવે. એ પ્રમાણે જ્યાં પચાસ બોલાવવામાં આવે ત્યાં પચીસ વૈષ્ણવ અને પચીશના બહલામાં વાસુદેવદાસ એ પ્રમાણે જેટલા બોલાવવામાં આવે તેટલાના અર્ધમાં વાસુદેવદાસને બોલાવવાનો ઠરાવ કર્યો. ત્યારે વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે--મહારાજ ! એતો ભુખ્યા રહેસે. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે દશ શુધીમાં અર્ધમાં વાસુદેવદાસને બોલાવવા. તેમ ગમે તેમ થાય તેમાં તમે શું કરસો ? માટે આ મારી આજ્ઞા પ્રમાણે કરતાં તમને કાંઈ બાધ નથી. તમે વાસુદેવદાસ ને બોલાવજો અને તે ભુખ્યા રહેતો તેમાં તમને કાંઈ દોષ નથી. એ આચાર્યજીનો સેવક છે. માટે તેને બોલાવ્યાં વગર ઉત્સવ કરશો નહી ત્યારે વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે--મહારાજની

આજ્ઞા પ્રમાણે કરશું પછી વૈષ્ણવોએ કેટલોક સમય ત્યાં રહીને સર્વ વૈષ્ણવ યાજ્ઞ સિહનન્દન ગયા. અને તે પ્રમાણે કરવા લાગ્યા, શ્રીગુસાંઈજી વાશુદેવદાસને શ્રી આચાર્યજીનો સેવક બાણી આવીઅનુપમ કૃપા કરતાહતા. શ્રીઆચાર્યજીના આવા વાશુદેવદાસ કૃપાપાત્ર હતા.

વાર્તા ૪૬ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક વેણુબાવાઅનેકૃષ્ણદાસઘઘરીયાતથાયાદવદાસની વાર્તા

વેણુબાવા હૃદયનાનેત્રથી નિહાળતા હતા. વેણુબાવા અને તેના નાનાભાઈ કૃષ્ણદાસ એ એ શ્રી કૈશવરાયજી પાસે કીર્તન કરતા હતા. ત્યાં યાદવદાસ પણ સાથે રહેતા જ્યારે કીર્તન કરવા લાગ્યા ત્યારે આ પદ ગાતા હતા, 'દેખરીનેનન ગિરવર ધરન' આ પદ ગાતાં ગાતાં કૃષ્ણદાસે પોતાનો દેહ ત્યાગ કર્યો ત્યારે યાદવદાસે વેણુબાવાને કહ્યું કે—આ પદ ગાતાં કૃષ્ણદાસે પોતાના દેહનો ત્યાગ કર્યો છે ત્યારે વેણુબાવાએ કહ્યું કે—હુંતો મારો દેહ શ્રી નાથદ્વારમાં છોડીશ. પછી કૃષ્ણદાસનો સંસ્કાર કર્યો. અને શુતક ઉતર્યા પછી શ્રી નાથદ્વારમાં છોડીશ પછી ચાલ્યા. અને ત્યાં આવી પર્વત ઉપર વેણુબાવાએ શ્રી નાથજીના દર્શન કર્યા. પછી કીર્તન કર્યું ત્યારે શ્રીનાથજીના ગળામાંથી પુષ્પની માળા પડતાં તે માળા અને એક બીડું રામદાસ લીતરીઆએ વેણુબાવાને આપ્યું એટલે તેણે તે મસ્તક ઉપર ચડાવ્યું ત્યારે લીતરીઆએ કહ્યું કે—તમને શ્રી નાથજીએ વિદાયગીરી કરી. એટલે તેણે શ્રીનાથજીને દંડવત કર્યા. અને નીચે ઉતર્યા. તે સમય યાદવદાસને કહ્યું કે—હું તો પર્વતથી નીચે ઉતરી મારો દેહ ત્યાગ કરીશ. તમે સાવું

રહેજો. અને તરત આવજો. આ પ્રમાણે કહી શ્રીનાથજીને દંડવતકરી નિચેઉતરી પોતાનેદેહત્યાગકર્યો પછી વૈષ્ણુખાવાનો સંસ્કાર યાદવદાસે કર્યો અને શુતક ઉતર્યા પછી શુદ્ધ થઈને શ્રી ગુસાંઈજી પાસે યાદવદાસ આવ્યા દર્શન કરી દંડવત કર્યા એટલે શ્રીગુસાંઈજીએ તેનેપરમભગવદ્દીય જાણી મનમાં વિચાર કર્યો કે-કોઈદિવસ આની પણ આવીજ સ્થિતિ છે આ પ્રમાણે વિચાર કરી તેને શ્રીનાથજીની શેવામાં રાખવાનો વિચાર કર્યો. આ પ્રમાણે વીચાર કરી કહ્યું કે તમે એકલા છો માટે હવે શ્રી નાથજીની સેવા કરો. આ પ્રમાણે આજ્ઞા થતાં યાદવદાસે ઉત્તમ પ્રકારે શ્રીનાથજીની સેવા કરી. સેવાથી પરવારી નીચે ઉતરતા અને લાકડાં પડેલાં હોય તે એકઠાં કરતા એમ એકઠાં કરતા જાણ્યું કે લાકડાં પુર્ણ થયાં ત્યારે શ્રીનાથજીની આજ્ઞા મારી દંડવત કરી નીચે ઉતર્યા અને અગ્નિ લાકડામાં મુક્યો તે લાકડાનો પ્રથમ ચોતરો કરેલો તે ઉપર પોતે પોઠયા. અને ધ્વજને પ્રણામ કર્યા અને શ્રીનાથજીનું સ્મરણ કરી યાદવદાસે પોતાનો દેહ ત્યાગ કર્યો આ પ્રમાણે પોતાના હાથે પોતાનો સંસ્કાર કર્યો પોતાનો હાથે કરવાનું કારણ એ છે કે-સંસ્કાર કરતા સેવકને કષ્ટ પડે છે અને સેવામાં વીરોધ આવે એ કર્યા પછી એ દીવસ થયા ત્યારેશ્રીગુસાંઈજીએ કહ્યુંકે યાદવદાસ કેમ જાણતા નથી તે ક્યાં ગયા છે ? ત્યારે સેવકાએ કહ્યું કે મહારાજ ! યાદવદાસ વનમાં લાકડાં ભેગાં કરતા હતા ત્યારે ગુસાંઈજીએ કહ્યુંકે ત્યાં જઈનેજોઈઆવેશ્રીગુસાંઈજીએ આજ્ઞાથી

વૈષ્ણવો જઈને જુએ છે તો રાખનો ઢગલો પડ્યો છે. આ વાર્તા વૈષ્ણવોએ શ્રી ગુસાંઈજીને કહી ત્યારે શ્રીગુસાંઈજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે—આવો ભગવદ્ ભક્ત કે કોઈને દુખ આપ્યું નહિ. યાદ વદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય કે જેણે સ્વેચ્છાથી પોતાનો દેહ ત્યાગ કર્યો. વેણુખાવા કૃષ્ણદાસ અને યાદવદાસ આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વારતા ૪૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સારસ્વત બ્રાહ્મણ જગતાનદની વાર્તા

જગતાનંદ, સરસ્વતી ઉપર કથા કહેતા હતા. તે સમય શ્રી આચાર્યજી થાણેશ્વર પધાર્યા. શ્રી આચાર્યજી પધાર્યા ત્યારે જગતાનંદે એક શ્લોકનું વ્યાખ્યાન કર્યું ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે આનો ભાવ ઘણો છે ત્યારે જગતાનંદે કહ્યું કે— શ્લોકનો અર્થ તો જે શ્રી શુકદેવજીએ કહેલ છે તે તો કહ્યો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે— શ્રી શુકદેવજી તો ખાળક છે. ત્યારે જગતાનંદે કહ્યું કે—વિશેષ વ્યાખ્યાન હોય તો તમે જ આવીને કહો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તું વ્યાસાસન ઉપર બેઠેલ છે. હું તારો અતિક્રમ કેમ કરું ? આટલું સાંભળતાં વેંત જગતાનંદ આસનનો ત્યાગ કરી ઉભા થયા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ આસન ઉપર વસ્ત્ર પાથરી પોથી પધરાવી. અને તેની નીચે પોતે બેઠા. અને તે શ્લોકનો ભાવ ફેરવીને તેનો અર્થ કહ્યો. તે વ્યાખ્યાન કરતાં ત્રણ પહોર થઈ ગયા. ત્યારે શ્રી

આચાર્યજીએ કહ્યું કે આ શ્લોકનું વ્યાખ્યાન બે ત્રણ માસ સુધી ચાલે પણ હમણાં તમે ભુખ્યા હશે માટે ઉઠા. જગતાનન્દે કહ્યું કે-મહારાજ ! આપનો ઈશ્વર ગમે તેમ અર્થ કરે આપને ભાવ ઘટાડવાનો નથી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ ચોથી ખાંધી એટલે જગતાનન્દે સાષ્ટાંગ દન્ડવત કરી કહ્યું કે મહારાજ ? મારું ઘર પાવન કરો. તમે તો સાક્ષાત પુર્ણ પુરુષોત્તમ છો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે-તું તો અન્ય માર્ગીય છે. હું તારે ઘેર શી રીતે આવું ? ત્યારે જગતાનન્દે સ્નાન કરી વિનતિ કરી કે મહારાજ ! મારા ઉપર કૃપા કરીને મને નામ આપો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ નામ આપ્યું અને તેને ઘેર પધાર્યા. અને જગતાનન્દના સેવ્ય ઠાકોરજીને તે તુળશીમાંજ રાખી નિત્યે એક લોટી શ્રી ઠાકોરજીના ઉપર રેડતો તે શ્રી ઠાકોરજીને શ્રી આચાર્યજીએ તુળશીમાંથી કાઢી પંચામૃતથી સ્નાન કરાવ્યું તોખા પધરાવી શૃંગાર કરી રાજભોગ ધર્યો અને જગતાનન્દને સેવાનો પ્રકાર સીખવ્યો. ત્યારથી જગતાનન્દ ઉત્તમ ભગવદ્દીય થયા. અને શ્રી ઠાકોરજીની ઉત્તમ પ્રકારે સેવા કરવા લાગ્યા. તે જગતાનન્દ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વાર્તા ૪૮ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક વિશ્વમ્બરદાસ અને આનન્દદાસની વાર્તા

તેઓ ભાઈ ક્ષત્રિય હતા, મહાકૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તે

ઓ બાપ સાથે બેસીને ભગવદ્ વાર્તા કરતા. તથા શ્રી આચાર્ય

ચંજીની વાર્તા આહીનીશ કરતા. કોઈ સમય વાર્તા કહેતાં જો નાના ભાઈને નિદ્રા આવતી તો શ્રી ઠાકોરજી હાંકારો દેતા. પણ તે વાર્તા ભગવદ વાર્તાના આવેશથી મોટો ભાઈ આનન્દદાસ જાણતા નહિ કે કોણ હાંકારો આપે છે. જ્યારે વાર્તા કહી રહેતા ત્યારે આનન્દદાસ વિશ્વમ્ભરદાસને પુછતા કે-મેં તને વાર્તા કરી તે તું સમજ્યો, ત્યારે વિશ્વમ્ભરદાસ કહે કે મેં તો આટલે સુધી જ સાંભળી છે. પછી મને નિદ્રા આવતી હતી. ત્યારે આનન્દદાસે કહ્યું કે તું તો હમણું સુધી હાંકારો આપતો હતો, ત્યારે વિશ્વમ્ભરદાસે કહ્યું કે મેં તો હાંકારો આપ્યો નથી. ત્યારે આનન્દદાસે કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજીએ હાંકારો આપ્યો હશે. ત્યારે તે બે ભાઈ પોતાના મનમાં બહુજ પ્રસન્ન થયા. અને કહ્યું કે આપણું મહાભાગ્ય છે કે જે શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી શ્રી ઠાકોરજીએ હાંકારો આપ્યો, અને આપણી સર્વ વાર્તા શ્રવણ કરી, તે બે ભાઈ શ્રી આચાર્યજીના મહા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

~*~*~*~

વાર્તા ૪૯ મી.

શ્રી આચાર્યજીની સેવીકા એક બ્રાહ્મણીની વાર્તા

શ્રી આચાર્યજીએ તે બ્રાહ્મણીના ઉપર શ્રી બાલકૃષ્ણજીની સેવા પધરાવી હતી. તે પોતાના ઘરમાં કેવળનિકંચન હતી તેથી તે શ્રી ઠાકોરજી પાસે માટીનો કુંજો ભરી રાખતી. અને સામગ્રી પણ માટીના વાસણમાં કરતી હતી. ઘર નાણું હતું તેથી

લામાં જ મંદિર વિગેરેની ગોઠવણુ કરી હતી, આંખે થોડું દેખતી હતી. ઘરડી હતી. તે જોઈને સર્વ કહેવા લાગ્યા કે-શ્રી આચાર્યજીએ શું જોઈને સેવા પધરાવી છે. આતો કાંઈ પણ સમજતી નથી. આ પ્રમાણે પરસ્પર સર્વ વૈષ્ણવ ચર્ચા કરતા હતા. એક દિવસ કરતા કરતા શ્રી આચાર્યજી તે બ્રાહ્મણીના ઘર પાસેથી નિકળ્યા. ત્યારે સાથે વૈષ્ણવ હતા. તેઓએ શ્રી આચાર્યજીને વિનંતિ કરી કે મહારાજ ! આપે આ વૃદ્ધ બ્રાહ્મણીના ઉપર શ્રી બાલકૃષ્ણની સેવા પધરાવી છે. તેનું આ ઘર છે. માટે તેને ઘર પધારીને જુઓ. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી અન્તર્યામી તે બ્રાહ્મણીને ઘર પધારયા. તે સમય તે બ્રાહ્મણી રસોઈ કરતી હતી. રોટલી કરીને ઘીથી ચોપડતી જાય અને શ્રી ઠાકોરજી આરોગતા જાય પણ તેને તો કાંઈ દેખાય નહી. તેથી કહે કે ઉંદર કે ખીલાડી લઈ જાય છે કે શું ? એમ કહેતી જાય અને રોટલી કરતી જાય અને શ્રી ઠાકોરજી આરોગતા જાય તે શ્રી આચાર્યજી પોતે ઊભા ઊભા જોયા કરે પછી શ્રી આચાર્યજીએ તે ડોશીને કહ્યું કે અરે બાઈ ! તારાં મહાભાગ્ય છે કે તારી કરેલી રોટલી શ્રી ઠાકોરજી પોતે આરોગે છે. ત્યારે તે બાઈએ દંડવત કર્યા અને કહ્યું કે-મહારાજ ! હું જાણતી નહતી કે રાજ પધાર્યા છે. મને તો કાંઈ દેખાતું નથી પણ તમારા કહેવાથી શ્રી ઠાકોરજી માની લઉં છું. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ વૈષ્ણવોને કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજી તો કેવળ સ્નેહાધીન છે તેથી શ્રી ઠાકોરજી આરોગે છે અને તેની ભક્તિ માની લે છે. ત્યારે તે વૈષ્ણવ હસીને

મૌન થઈ ગયા. પછી શ્રી આચાર્યજી પોતાને ઘેર પધારયા, અને તે બાઈના ઉપર બહુજ પ્રસન્ન થયા, તે બાઈ શ્રી આચાર્યજીની આવી પરમ કૃપાપાત્ર ભવદીય હતી.

વારતા ૫૦ મી.

શ્રી આચાર્યજીની સેવીકા એક ક્ષત્રિયાણીની વાર્તા

તે ક્ષત્રિયાણી પોતે રેંટીયો કાંતતી હતી અને સુતર કાંતવાના જે બે ત્રણ પૈસા આવે, તેની જે સામગ્રી આવતી તે લાવતી. અને બાળભોગ કરીને શ્રીઠાકોરજીને સમર્પણ કરતી. અને નિર્વાહ કરતી એક દિવસ એવો વિચાર કર્યો કે-હવે દિવસે દિવસે સુતર જરા જરા વિશેષ કાંતું. આવો વિચાર કરી વધારે કાંતતી ને એકઠું કરતી જાય. તે દશબાર ટકાતું એકઠું કર્યું તે વેચીને પૈસા કર્યા. અને તેનું ધી તથા ખાંડ લાવી અને ઘેર લાવી મેંદા છાણી પછી બીજે દિવસે શેવના લાડુ સિદ્ધ કર્યાં. અને મનમાં કહ્યું દે-દશ બાર દિવસની સામગ્રી થઈ છે તેથી તેટલા દીવસમાં નિશ્ચિત થઈ તેદીવસ શ્રી ઠાકોરજીને આરોગાવી અને તેની સામગ્રી એક હાંડલામાં ભરી મંદીરમાં રાખી પછી શ્રીઠાકોરજીને રાજભોગ ધર્યો. પછી ભોગ સરાવી આરતી કરી પોતે મહાપ્રસાદ લઈ સુતર કાંતવા લાગી. એટલે શ્રી ઠાકોરજી પોતે સિંહાસન ઉપરથી ઉતરીને સામગ્રીનું વાસણ લઈ આરોગવા લાગ્યા. ત્યારે મંદીરમાં વાસણનો અવાજ થવા લાગ્યો. ત્યારે ક્ષત્રિયાણીએ કહ્યું કે-શું

ઉંદર કે બીલાડી છે જોઈ તે ખરી. એમ વીચાર કરી ત્યાં જોવા ગઈ અને જોયું તે શ્રીઠાકોરજી સિંહાસન ઉપર વાસણુ લઈને બેઠા છે અને તેમાંના લાડુ ખાય છે આ જાઈને તે ક્ષત્રીયાણી છાતી કુટવા લાગી. અને કહેવા લાગીકે-આ સામગ્રી તે આપનેજ માટે દશબાર દીવસની કરી રાખી હતી. આ તમે શું કર્યું ! કે આજેજ આરોગી ગયા. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે-શું તેં ગણીને આજેજ કરી રાખી તે આજસુ થઈ સામટી કરી રાખી, રોજનવીન થતી હતી ત્યારે તે ક્ષત્રીયાણી બોલી કે-મહારાજ! મારો અપરાધ ક્ષમા કરો. હવેથી નવી સામગ્રી કરી નીત્ય સમર્પણુ કરીશ, ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે રોજના કરતાં વધારે સામગ્રી કરવી નહી. શ્રી ઠાકોરજીને આરોગતા જોઈને તે બાઈ છાતી કુટતી હતી તેપણુ શ્રી ઠાકોરજી તે આનંદપુર્વક આરોગતા હતા. તેણુ છાતી તે માટે કુટી ન હતી શ્રી આચાર્યજીના માર્ગની એ મર્યાદા છે. તે શ્રી ઠાકોરજી પાસે ભોગ ધરીએ તે આરોગે ઉપાડીને મુકીએ તે ન આરોગે શ્રી ઠાકોરજીએ શ્રી આચાર્યજીના માર્ગની મર્યાદાને ભંગ કર્યો. તે પ્રમાણુ કદાચિત મને પણુ છોડે તે કારણથી તે બાઈએ છાતી કુટી હતી. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે-તું તે આજેજ એવું કરીને પરવારી હતી રોજ નવી ન થાત. ત્યારે તે બાઈને નિશ્ચય થયો કે-માર્ગની મર્યાદા તે શ્રી ઠાકોરજીએ છોડી નથી. દશ બારદિવસ માટે નિશ્ચંત થઈ તેથી શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા, તે ક્ષત્રીયાણી આવી પરમ ભગવદીય હતી. તેને

એક ક્ષણ પણ સેવાથી શ્રી ઠાકોરજી સ્વસ્થ થવા દેતા નહીં. સેવામાં સદા તત્પર રહે. તે બાઈને શ્રી ઠાકોરજી આ પ્રમાણે સાનુભાવ હતા. જે જોઈએ તે માગી લેતા, એવી કૃપા પાત્ર ભોગવદીય હતી. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૫૧ મી

શ્રી આચાર્યજીની સેવકાઓ સાસુ-વહુની વારતા

સાસુ-વહુને માગે શ્રી આચાર્યજીએ શ્રી દામોદરજીની સેવા પધરાવી હતી. તેને શ્રી ઠાકોરજી સાનુભાવ હતા. એક સમય શ્રી આચાર્યજીનું થાણેશ્વર પધારવું થયું અને ત્યાંજ રહ્યા પણ સિંહનંદ પધાર્યા નહિ; કારણ કે થાણેશ્વર અને સિંહનંદ વચ્ચે સરસ્વતી નદી છે તેને શ્રી આચાર્યજી ઉલ્લંઘતા નહીં; કારણકે પોતે આચાર્યજી હતા આકારણથી થાણેશ્વરમાં રહેતા તેથી જ્યારે શ્રી આચાર્યજી થાણેશ્વર પધાર્યા ત્યારે સાસુએ વહુને કહ્યુંકે હું શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શને જાઉં તું શ્રી ઠાકોરજીની સેવા સારી કરજે શૃંગાર કરી સામગ્રી સીદ્ધ કરી ભોગ ધરજે આ પ્રમાણે વહુને કહી સાસુ શ્રી આચાર્યજીના દર્શને ગઈ. એટલે વહુતો સ્નાન કરી સેવા કરવા લાગી જ્યારે સામગ્રી સીદ્ધ થઈ ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો સમયાનુસાર ભોગ સરાવી જીવે છે તો સામગ્રી તેમની તેમ પડી છે તે જોઈને વહુએ વીનંતી કરી કે-મહારાજ ? હું તો કંઈ જાણતી નથી અને સાસુએ કહ્યું પણ નથી. અને આરોગતા નથી તેનું

કારણ શું ? હવે હું શું કરું ? આ પ્રમાણે ઘણાં કરુણાજનક વચનો કહીને ખેદ કરવા લાગી, કે જો મારામાં કાંઈ ભુલ હોય રસોઈ સારી થઈ ન હોય, તથા વાસણ માજવામાં ભાન રહ્યું નહીં હોય તેથી શ્રી ઠાકોરજી આરોગતા નથી પછી ભોગ સરાવી વાસણ માજ સારી રીતે ઘોઈ સ્વચ્છ કરી સામગ્રી કરીને ભોગ ધર્યો અને સમય થતાં ભોગ સરાવવા ગઈ અને જુએ છે તો જેમની તેમ સામગ્રી પડેલી છે તેથી બહુજ રોવા લાગી અને વીનંતી કરીને કહ્યું કે મહારાજ ! હું કાંઈ જાણતી નથી કે તમે આરોગતા નથી મારા દેહનો કાંઈ દોષ છે એમ વીચાર કરતી જાય છાતી ભરાઈ આવે, અને વળી કહેકે- મારો શું અપરાધ હશે ? કે શ્રી ઠાકોરજી આરોગતા નથી વળી પાછાં વાસણ માંજીને તીજવાર ભોગ ધર્યો અને સમય થતાં સરાવવા જતાં સામગ્રી જેમની કેમ પડી હતી ત્યારે તો મહા ખેદ પામી કે- હવે તે કરું શું ? શ્રી ઠાકોરજી ભુખ્યા રહેશે સાસુ તો કાંઈ કહી ગયા નથી એમ કહી મુર્છા યુક્ત થઈને શ્રી ઠાકોરજીની પાસે પૃથ્વી ઉપર પડી ગઈ અને બહુજ દુઃખ પામી તેથી તે જરા નીદ્રા યુક્ત થઈ ગઈ. પ્રભાતથી જળ પણ લીધું ન હતું તેથી ગળું સુકાવા લાગ્યું અને તેથી અતી વ્યાકુળ થઈ ગઈ ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી તેવું દુઃખ સહન કરી શક્યા નહીં એટલે સિંહાસનથી નીચે ઉતરીને શ્રી ઠાકોરજીએ તેને કહ્યું કે તું ભુખી છે માટે કાંઈક ખાઈલે ત્યારે તેણે કહ્યું કે- હું તો ખાઈશ નહીં, જ્યારે આપને આરોગતા જોઈશ ત્યારે પ્રસાદ લઈશ, ત્યારે શ્રી ઠાકો-

રજીએ કહ્યું કે તું જળની ઝારી લઈને આવી અને કહ્યું કે આ માંજવી નથી. અરે ! તારું ગળું સુકાઈ જાય છે. તું જરા જળ પાન તો લે; ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ પોતાના શ્રી હસ્તથી તેના મુખમાં જળ રેડ્યું અને કહ્યું કે-પ્રભાતે તું જોઈશ તેમ હું આરોગીશ એટલે તેણે ઉઠીને સખડી મહાપ્રસાદ ગાયોને દેવરાવ્યો અને રસોઈ માટે સર્વ તઈયારી કરી રાખી રાત્રે ઉત્સાહ પુર્વક સુઈ રહી. અને પ્રભાતે ઉઠીને નિત્ય કર્મ તથા સ્નાન કરી પછી રસોઈ કરી અને જ્યારે પાક સિદ્ધ થયો. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પ્યો અને જ્યારે ટેરો સરકાવવા લાગી ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી બોલ્યા કે તું હમણાં શામાટે ટેરો સરકાવે છે. હવે તું જો હું આરોગ્યું છું. અને સર્વ સામગ્રી યથાસ્થિત રહેશે. ત્યારે તેણે ત્યાં ઉભા રહીને શ્રી ઠાકોરજીને ભોજન કરતા જોયા શ્રી ઠાકોરજીના ભોજન કર્યા પછી સર્વ સામગ્રી થાળમાં જેમની તેમ જોઈ. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે-આ પ્રમાણે તું નિત્ય જાણુજે ત્યારે તેણે કહ્યું કે હું તો નજરે જોઉં ત્યારે જાણુ ત્યારપછી નિત્ય ભોગ ધરે અને ઠાકોરજી ભોજન કરતા જુવે અને શ્રી ઠાકોરજી પણ તેના દેખતા ભોજન કરે જે જોઈએ તે માગી લે પછી હાંસી ઈત્યાદી કરે પછી તેને સર્વ સેવાનો અનુભવ કરાવ્યો, અને આ વાત શ્રી ઠાકોરજીએ શ્રી આચાર્યજીને કહી ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ આ વાત તેની સાસુને કહી કે શ્રી ઠાકોરજી સાનુભાવ જણાવે છે. ત્યારે શ્રી તેની સાસુએ કાંઈ પણ કહ્યું નહિ. પછી તે શ્રી આચાર્યજી પાસેથી વિદાય

થઈને પોતાને લેર આવી. અને ખીજે દિવસે પોતે સેવા કરી રસોઈ કરીને ભોગ ધર્યો. અને જ્યારે ભોગ સર્યો ત્યારે વહુ ચમકી કે શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા નહિ. ત્યારે સાસુએ કહ્યું કે સાંભળ શ્રી ઠાકોરજી તો ખાળક છે માટે તારાથી હજીયા હસે. માટે તું રસોઈ ઝટ કર એટલે વહુએ રસોઈ કરી ભોગ ધર્યો ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે હું તો હમણાં જમેલો છું. ત્યારે વહુ કહે કે હું તો નજરે જોઈં તો માનું એમ કહ્યું ભોગ ધરી કહ્યું કે મહારાજ આરોગો. ત્યારે સાસુનાં જોતાં શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા ત્યારથી સાસુ રસોઈ કરે અને થાળ ધરવા વહુને બોલાવે એટલે વહુ થાળ લઈ જઈ આરોગાવે આ વાર્તા શ્રી ઠાકોરજીએ શ્રી આચાર્યજીને કહી પછી તે થાણેશ્વર શ્રી આચાર્યજીના દરશન માટે ગઈ અને ત્યાં જઈ દરશન કર્યાં તો શ્રી આચાર્યજી પાક કરતા હતા ત્યારે વહુ રોટલી વણવા બેઠી ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તારી સર્વ વાત મને શ્રી ઠાકોરજીએ કહી છે એ સાંભળી તે હસવા માંડી અને કહ્યું કે આટલી વાત શ્રી ઠાકોરજીના પેટમાં રહી નહિ; પછી કહ્યું કે મહારાજ ! ખાળકને શું પુછો છો ? આ સાંભળી શ્રી આચાર્યજી પ્રસન્ન થઈ શ્રી મુખથી કહેવા લાગ્યા કે વાહ, કેવો સંબંધ છે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે નિત્ય સાલન કેમ કરતી નથી, ત્યારે વહુએ કહ્યું કે ખાળકના મનમાં આવે તે કરીએ તે શ્રવણું કરી શ્રી આચાર્યજી બહુ પ્રસન્ન થયા, તેની સાસુ ઉત્તમ સામગ્રી કરતી તે શ્રી ઠાકોરજીને બહુ પ્રિય લાગતી હતી અને તે સાસુ વહુ

પર બહુ પ્રસન્ન રહેતા હતા તેથી સાસુ-વહુને દરશન દેવા તથા જોવા શ્રી આચાર્યજી પ્રતિવર્ષ થાણેશ્વર પધારતા હતા અને ત્યારે કહેતા કે હું શું કરું ! સરસ્વતી ઉલંઘવી નથી નહી તે હું આને સિહનન્દમાં દર્શન દેત તે સાસુ-વહુ આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતાં.

વારતા પર મી

શ્રી આચાર્યજીની સેવીકા કૃષ્ણાદાસીની વારતા.

કૃષ્ણાદાસી અડેલમાં શ્રી રૂકમણી વહુજીની ખવાસી કરતી હતી એક સમય વહુજીને ગર્ભ રહ્યો ત્યારે કૃષ્ણાદાસીએ કહ્યું કે આ સમય-પુત્ર થસે તેનું નામ શ્રી ગોકુળનાથ રાખીશ તે પછી જ્યારે પુરા દહાડા થયા ત્યારે વહુજીના પેટમાં દુખ થતાં દાસીએ જોશીને પુછ્યું કે હાલ મુહુર્ત કેવું છે ? ત્યારે જોશીએ તે દીવસ સારો ન કહ્યો ત્યારે કૃષ્ણાદાસીએ વહુજીના ચેટે હાથ ફેરવી કહ્યું કે મહારાજ ! હાલ તો ન પધારો આજનો દિવસ ચોખો નથી આમ કહેતાની સાથે દુખ મટી ગયું અને એ ત્રણ દીવસ ગયા પછી કૃષ્ણાદાસીએ વિચાર કર્યો કે હવે જોશીને પુછું કે આજનો દીવસ કેવો છે એમ વીચારી જોશીને પુછતાં જોશીએ કહ્યું કે આજનો દિવસ ઉત્તમ છે. ત્યારે કૃષ્ણાદાસીએ વહુજીને વિનતી કરી કે હવે પોઠો બાળક પ્રગટ થસે ત્યારે વહુજી મહારાજ પોઠયા એટલે દાસીએ તેના પેટ ઉપર હાથ ફેરવી કહ્યું કે મહારાજ ! હવે પધારો ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજી

તો શ્રી નાથજી પધાર્યા હતા તે સમય પેટમાં દુખ થવા માંડ્યું, અને બાળકનો જન્મ થયો. એટલે દોરીએ શ્રી ગોકુળનાથજી નામ રાખ્યું અને પછી શ્રી ગુંસાઈજીને વધામણી મોકલી એટલે શ્રી ગુસાઈજી અડેલ પધાર્યા અને નામ કરણુ કર્યું ત્યારે વલ્લભ નામ રાખ્યું પછી કૃષ્ણાદાસીના કહેવાથી શ્રી ગોકુળનાથજી નામ રાખ્યું આવી કૃષ્ણાદાસીના ઉપર કૃપા હતી અને તેથી બે નામ પ્રસિદ્ધ થયા.

પછી ધનપર્યામજીનો જન્મ થયો ત્યારે નામનો વીચાર કરતાં શ્રી વલ્લભજીએ કહ્યું કે શ્રી ગોકુળનાથજી નામ રાખો ત્યારે શ્રી ગુસાઈજી કહ્યું કે એ નામ તો તમારું છે ત્યારે બે નામ પ્રમાણુ કર્યાં, શ્રી વલ્લભકુળમાં સર્વ શ્રી વલ્લભ નાત કહે છે અને સર્વ જગતમાં શ્રી ગોકુળનાથજી નામ પ્રસિદ્ધ છે. અને જન્મપત્રિકામાં શ્રી કૃષ્ણુ છે તે ગુપ્ત રાખ્યું શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે એક નામ ગુપ્ત રહે. કૃષ્ણાદાસી શ્રી આચાર્યજીની આવી કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતી.

૪૪૪૪૪૪

વારતા ૫૩ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક યુલામિશ્ર પંડિતની વારતા

પંડિતજી ક્ષત્રીયના પુરોહિત હતા. તેની સ્ત્રીને સંતતી ન હતી. તેથી તેણે બીજી સ્ત્રી કરી. તો તેને પણ છોકરૂં થયું નહિ. ત્યારે વહુએ ક્ષત્રીયને કહ્યું કે તમે હરિવંશ પુરાણ સાંભળો તો સંતતિ થશે. ત્યારે તેણે જઈને સેલામિશ્રને પ્રાર્થના કરી કે તમે

મને હરિવંશ પુરાણ સંભળાવો. ત્યારે તેણે કહ્યું કે હવણું તો મને નવરાશ નથી જ્યારે અવકાશ મળશે ત્યારે તમારે ઘેર આવીને સંભળાવીશ એટલે તે ક્ષત્રી પોતાને ઘેર આંચો અને જ્યારે એક મહિનો થયો ત્યારે અચાનક પંડિતજી તે ક્ષત્રીયને ઘેર આંચા એટલે તે ક્ષત્રિએ તેનો ઘણો સતકાર કર્યો, ત્યારે પંડિતજીએ કહ્યું કે તમે બંને સ્ત્રી પુરુષ સ્નાન કરી આવીને પછી બેસો. પછી દેહ શુદ્ધિ માટે દાન કરાવ્યું અને પછી હરી-વંશનો છેલ્લો એક શ્લોક સંભળાવ્યો.

इदंमयातेहरिकीर्तनंमहत्
श्रीकृष्णमहात्म्यायपारमद्भुतं।
श्रेवपयवस्त्रीपूसमायुमत्फलै
पच्यापिलोकेपुसदुर्लभंमहत् -

આ છેલ્લો હરિવંશનો શ્લોક ક્ષત્રિયને પંડિતજીએ સંભળાવી આશીરવાદ આપ્યો. અને મંત્રાક્ષત ભણીને તે ક્ષત્રિયની મોટી સ્ત્રીના બોળામાં નાખ્યા. ત્યારે તે ક્ષત્રિયે કહ્યું કે-પંડિતજી આ તમે શું કર્યું? આ સ્ત્રીને રજસ્વલા ધર્મ પણ થતો નથી. તે સાંભળી પંડિતજીએ કહ્યું કે-શ્રીકાકોરજી સમર્થ છે. જો આપશે તો એનેજ શ્રીકાકોરજી પુત્ર આપશે. મેં તો આને અક્ષત આપ્યા તે તો આંચા. આ પ્રમાણેકહીને પંડિતજીતો પોતાને ઘેર જવા લાગ્યા. ત્યારે સ્ત્રીએ વીનંતી કરી કહ્યું કે મને આખું હરિવંશ પુરાણ સંભળાવો ત્યારે પંડિતજીએ કહ્યું કે-આખાનું કૃપા એકજ શ્લોકમાં શ્રીકાકોરજી આપશે. એમકહીને પોતાને

નથી. તારી વૃત્તીને મારે શું કરવી છે ? મારે તો સર્વસ્વ શ્રી આચાર્યજી છે. હું તો તેનો છું એના વગર બધું મારે ત્યાગ છે મને તો એના ચરણારવીન્દનો આશ્રય છે, આવી તો વૃત્તીચો ઘણી છે. રામદાસજી શ્રીઆચાર્યજીનાઆવા કૃપા પાત્ર ભગવ-
દીય હતા તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૫૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક રામદાસ ચહુઆણુની વાર્તા

રામદાસ ચહુઆણુ ગોદ્રનની કંદરામાંરહેતા હતા તે જ્યારે પ્રથમ શ્રીઆચાર્યજી શ્રીનાથદ્વાર પધાર્યા. અને જ્યારે શ્રી ગોવર્ધનનાથજીયે પાટ બેસાડ્યા ત્યારે રામદાસ ગુફામાંશ્રી બહાર આવ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે રામદાસ શ્રી ગોવર્ધનનાથજીની સેવા સાવધાનીથી કરજે. રામદાસે તો ત્યાં ઈંટનું નાનું મંદીર બનાવ્યું એટલે શ્રી આચાર્યજીએ તેમાં શ્રી નાથજી પધારાવ્યા. તેપહેલા શ્રીગોવર્ધન નાથજી તો શ્રીગોવર્ધન પર્વત ઉપર ખીરાજતા હતા ત્યાં પ્રજવાસી લોકોએ છાણાની એક એટલી કરી હતી ત્યાં બેસતા હતા અને કોઈ કોઈ વેળા તથા દહી દુધ પ્રજ વાસી ધરતા, દેવદમન એ નામ કહેતા દુધ દહી અને માખણ વીગેરે સર્વઆરોગતા તથા શ્રી ગોપા-લલાલજી એ નામ પણ કહેતા શ્રી નાથજી નામ પ્રકટ કર્યું અને ત્યારથી શ્રી નાથજી સર્વ કહેવા લાગ્યા. રામદાસજી

ઘેર ગયા અને પછી મોટી સ્ત્રીને ઋતુકાળ પ્રાપ્ત થતાં તે ગર્ભવતી થઈ. અને પુરા દિવસે પુત્રનેજન્મ આપ્યો પંડીતજી શ્રી આચાર્યજીના આવા ભગવદ્દીય હતા. તેના અનુગ્રહથી તેને પુત્ર થયો હરિવંશ પુરાણનો એક શ્લોક સાંભળવાથી આખું સાંભળવાનું કૃણ મળ્યું તે બુદ્ધામિશ્ર પંડીત પરમ કૃપા પાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેની વાર્તાનો ચાર નથી.

વારતા ૫૪ મી.

શ્રી આચાર્યજીનાં સેવક મીરાં બાઈના પુરોહિત રામદાસજીની વાર્તા

એક દિવસે મીરાંબાઈના શ્રીઠાકોરજી પાસે રામદાસજી કીર્તન કરતા હતા. અને શ્રીઆચાર્યજીનાં પદ ગાતા હતા. ત્યારે મીરાંબાઈએ કહ્યું કે-બીજા પદ શ્રીઠાકોરજીનાં ગાઓ ત્યારે રામદાસજીએ કરોધાવેશ થઈ મીરાંબાઈએ કહ્યું કે અરે ! આ કોનું પદ છે. આ શું તારા ઘણીનુંમાથું છે જા, જા, આજ થી તારું મુખ કોઈ દિવસ જોઈશ નહિ. આ પ્રમાણે કહી કુટુંબ લઈ ત્યાંથી ચાલ્યા. ત્યારે મીરાંબાઈએ ઘણું કહ્યું પણ રામદાસજીએ માન્યું નહિ. એટલુંજ નહિ પણ તેનું મુખ જોયું નહિ, આવા પોતાના પ્રભુથી અનુરક હતા. અને તે દિવસથી મીરાંબાઈની વૃત્તિનો ત્યાગ કર્યો. તેના ગામના સમીપમાંથી નિકળે પણ નહિ. મીરાંબાઈએ ઘણીવાર બોલાવ્યા. પણ તે આવ્યાજ નહિ. એટલે તેને ઘેર ભેટ મોકલી તે તે પણ રાખી નહિ, અને કહ્યું કે-રાંડ ? તને શ્રી આચાર્યજીના ઉપર મમત્વ

નથી. તારી વૃત્તીને મારે શું કરવી છે ? મારે તો સર્વસ્વ શ્રી આચાર્યજી છે. હું તો તેનો છું એના વગર બધું મારે ત્યાગ છે મને તો એના ચરણારવીન્દનો આશ્રય છે, આવી તો વૃત્તીયો ઘણી છે. રામદાસજી શ્રીઆચાર્યજીનાઆવા કૃપા પાત્ર ભગવ-
દીય હતા તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૫૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક રામદાસ ચહુઆણુની વાર્તા

રામદાસ ચહુઆણુ ગોદ્રનની કંદરામાંરહેતા હતા તે જ્યારે પ્રથમ શ્રીઆચાર્યજી શ્રીનાથદ્વાર પધાર્યા. અને જ્યારે શ્રી ગોવર્ધનનાથજીયે પાટ બેસાડ્યા ત્યારે રામદાસ ગુફામાંશ્રી બહાર આવ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે રામદાસ શ્રી ગોવર્ધનનાથજીની સેવા સાવધાનીથી કરજે. રામદાસે તો ત્યાં ઈંટવું નાવું મંદીર બનાવ્યું એટલે શ્રી આચાર્યજીએ તેમાં શ્રી નાથજી પધારાવ્યા. તેપહેલા શ્રીગોવર્ધન નાથજી તો શ્રીગોવર્ધન પર્વત ઉપર બીરાજતા હતા ત્યાં પ્રજવાસી લોકોએ છાણુની એક એટલી કરી હતી ત્યાં બેસતા હતા અને કોઈ કોઈ વેળા તથા દહી દુધ પ્રજ વાસી ધરતા, દેવદમન એ નામ કહેતા દુધ દહી અને માખણ વીગેરે સર્વઆરોગતા તથા શ્રી ગોપા-લલાલજી એ નામ પણ કહેતા શ્રી નાથજી નામ પ્રકટ કર્યું અને ત્યારથી શ્રી નાથજી સર્વ કહેવા લાગ્યા. રામદાસજી

શ્રી આચાર્યજીના પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા તેની વાં તે તાનો પાર નથી.

વાર્તા પદ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક પંડિતજી રામાનંદની વાર્તા

એક સમય થાણેશ્વરમાં શ્રી આચાર્યજી રામાનંદ પંડિતને ઘેર પધાર્યા અને રાત્રીમાંજ રહ્યા. પાછલી રાત થતાં રામાનંદે પોતાની સ્ત્રીને કહ્યું કે તુરત ઉઠ છાણુ વધારે લાવ. ચોકા માટે જોઈશે પ્રભાતમાં વૈષ્ણુવ લઈ જશે. તે સમયહાથ પગ ઘોવા શ્રી આચાર્યજી ઉઠતા હતા તેના સાંભળવામાં આ વાત આવતાં બહું કરોધ યુક્તથયા. અને રામાનંદપંડિતને બોલાવ્યા અને પોતાના પાત્રમાં જળ લઈને મંત્ર ભણી તેના ઉપર છાંટ્યું અને શ્રી મુખથી કહ્યું કે મેં તારો ત્યાગ કર્યો તેં મારા સેવકને એમ કેમ કહ્યું કે તુરત ઉઠી ગોખર વધારે લે નહિ તો વૈષ્ણુવ ઉઠીને લઈ જસે. આમ છે તો તું રસોઈનો સામાન ક્યાંથી કરીશ એમ કહી ત્યાંથી ઉઠીને ચાલ્યા એકક્ષણુ પણ રહ્યા નહી અને થાણેશ્વરથી જરા છેટે મહા તીર્થ છે ત્યાં આવી સ્નાન કર્યું જ્યારે રામાનંદને ઘેરથી શ્રી આચાર્યજીએ ચાલવા લાગ્યા ત્યારે થાણેશ્વરના વૈષ્ણુવોએ ઘણી વિનતિ કરી છતાં શ્રી આચાર્યજી રહ્યા નહિ અને કહ્યું કે હું અહિ રહી જળપાન પણ કરીશ નહી ત્યાર પછી જે રામાનંદ પાસેથી નામ પામ્યું હોય તેને શ્રી ગુસાઈજી ગંગાજળ કહેતા જ્યારે શ્રી આચાર્ય-

નથી જીનું પુનઃ યાજ્ઞેશ્વર પધારવું થયું ત્યારે રામાનંદની સ્થિતિ ત્રિકળ ગઈ હતી. અને બજારમાં જે વસ્તુ જોવામાં આવે તે ખાચ કાંઈ પણ મર્યાદા રહી નહિ માત્ર એટલું જ હતું કે જે ખાતા તે સમરપીને ખાતા હતા અને એટલું કહેતા હતા કે શ્રી નાથજી આપ આરોગજો આ પ્રમાણે બોલીને પછી મુખમાં મુકતા હતા એક દિવસ કંદોઈને ત્યાં સારી જલેખી જોવામાં આવતાં તેમાંથી જલેખી લઈને કહ્યું કે શ્રી નાથજી આપ આરોગજો એમ કહીને ખાધી તે સમય શ્રી નાથજીએ શ્રી આચાર્યજીને કહ્યું કે, આજે તો મેં ઘણીજ સારી જલેખી ખાધી છે ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે કેણે ધરી હતી ત્યારે શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે તમારા સેવક રામાનંદ પંડીતે ધરી હતી ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે મહારાજ ? મેંતો એનો ત્યાગ કરેલો છે આપ તેને ત્યાં આરોગો છે ? ત્યારે શ્રીનાથજીએ કહ્યું કે તમે મને શા માટે સોંપો છો ! હુતો તમારે લીધે અંગિકાર કરું છું તમે મને જેને સોંપો છો તેનો તમે ત્યાગ કરો છો, પરંતુ હું તમારા સોંપેલાનો ત્યાગ કરતો નથી આ સાંભળી શ્રી આચાર્યજી મૌન થઈ ગયા અને દામોદર હરસાણીને આ વાર્તા શ્રી આચાર્યજીએ કહી ત્યારે દામોદરદાસે વિજ્ઞાપિ કહી કે—મહારાજ ! આપ અને અંગિકાર કરશો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી એ કહ્યું કે એણે વૈષ્ણુવનો અપરાધ કરેલો છે માટે લક્ષ જન્મ પછી અંગીકાર કરીશ શ્રી નાથજીએ અંગિકાર કર્યો છતાં આટલો અંતરાય પડ્યો માટે વૈષ્ણુવ સાથે વિચારીને બોલવું વગર વિચારે કદી પણ બોલવું નહી.

વાર્તા ૫૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક વાણુદસની વાર્તા.

વિષ્ણુદાસની વૃદ્ધાવસ્થાથતાં શ્રીગોકુળમાં શ્રીગુસાંઈજીની ઝેઠકને બારણે પાલખી કરતા હતા. અને કોઈ પંડિત આવે તો તેને પુછતા કે આપ કેમ પધારયા છો? ક્યાં જાઓ છો ત્યારે પંડિત કહે કે હું વાદ કરવા માટે આવેલો છું તો વિષ્ણુદાસ કહે કે તમે મારી સાથે વાદ કરો. આમ કહી વિષ્ણુદાસ પંડિત સાથે વાદ કરી તેને નિરૂત્તર કરી દેતા હતા. વ્યાકરણ શાસ્ત્ર પુરાણ, ઇતિહાસ, વિગેરે સર્વ શાસ્ત્ર પુરાણ, ઇતિહાસ વિગેરે સર્વ શાસ્ત્રનાં વચન લઈને નિરૂત્તર કરી દેતા હતા-ત્યારે પંડિતો કહે- તો કે-જેના દ્વારપાળ આવા પંડિત છે. તો તેના ધણીની શી વાત હશે. એક દિવસ શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે-હવે કોઈ પંડિત વાદ કરવા કેમ આવતો નથી? ત્યારે વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે-મહારાજ! પંડિતોને વિષ્ણુદાસ નિરૂત્તર કરી દે છે. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે વિષ્ણુદાસ તમને તો શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી એવું સમર્થ છે કે-તમે પંડિતોને જીતીને નિરૂત્તર કરો છો. પણ તેમ થવાથી બ્રાહ્મણોનો અતિક્રમ થાય છે. માટે હવેથી જો કોઈ પંડિત વાદ કરવાને આવે તો તેને મારી પાસે આવવા દેજો. ત્યાર પછી પંડિતને જવા દેતા. વિષ્ણુદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપા પાત્ર ભગવદીય હતા.

એક ભટ હતો તે શ્રી ગુસાંઈજીને કહેતો કે-તમારા સેવકોને હું જમાડીશ ત્યારે શ્રીગુસાંઈજી મૌન થઈ જઈને બારણે કે તે

શ્રીગુસાંઈજીનો સસરો હતો. શ્રીઘનશ્યામ લાલજીનો નાનો હતો. એક દિવસ ભટજીએ શ્રીગુસાંઈજીને નોતરું આપ્યું એટલે ભોજન કરવાને માટે તેને ઘેર પધાર્યા. ત્યારે વિષ્ણુદાસ જળપાનનો લોટો લઈ સાથે ગયા. જ્યારે શ્રીગુસાંઈજી ભોજન કરીને ઉઠ્યા. ત્યારે વિષ્ણુદાસે તેને શુદ્ધ આચમન કરાવ્યું અને પછી શ્રીગુસાંઈજી મંદિરમાં પધાર્યા. અને વિષ્ણુદાસને આજ્ઞા આપી કે-કે તમે પ્રસાદ લઈ તુરત આવજો. જે થાળમાં શ્રીગુસાંઈજીએ ભોજન કર્યું હતું કે થાળમાંથી પ્રસાદ પોતાની પાતળમાં ધરીને થાળ ઘોઈને મુક્યો. અને પછી પોતે પ્રસાદ લેવાને માટે બેઠા. ત્યારે ભટજી બીજી સામગ્રી લઈને આવ્યા. ત્યારે વિષ્ણુદાસે ના પાડી કે મને જોઈશે નહિ. ત્યારે ભટે કહ્યું કે-જીજી શા માટે લીચો છો. સારી સામગ્રી લીચો. ત્યારે વિષ્ણુદાસે કહ્યું કે -મને જોઈશે નહિ. મારી પાળમાં નાખશો તો પાતળજ સ્પર્શ થઈ જશે. ત્યારે તો ભટજી કે ધ યુક્ત થયા. અને શ્રી ગુસાંઈજીને કહ્યું કે-તમારા શુદ્ધ મને આ પ્રમાણે કહ્યું કે-મારી પાતળમાં અભડાશે માટે નાખશો નહિ આ સાંભળી શ્રી ગુસાંઈજી તો મૈાન થઈ ગયા. અને પછી મન્દહાસ્ય કરીને ભટજીને કહેવા લાગ્યા કે-તમે અમારા સેવકને જજમાન કહેતા હતા તે તમારાથી અમારો એક શુદ્ધ પણ જમાડી શકાયો નહિ અને એ સેવકોને શી રીતે જમાડ્યો? ત્યારે ભટજી હસીને મૈાન થઈ ગયા. તે વિષ્ણુદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૫૮ મી

શ્રી આચાર્યજીના સે ૬ જી જીવમ ક્ષત્રિયની વાર્તા.

એક સમય સિહનન્દના સર્વ વર્ષણુવ મલીને શ્રી આચાર્યજીના દર્શનાર્થે અડેલ આવતા હતા. તેઓ માર્ગમાં એક સ્થળે ઉતર્યાં. ત્યાં સર્વ વર્ષણુવ પોતપોતાનો ચોકો દેતા હતા. તે સમય વરસાદ ચડી આવતાં સર્વ વર્ષણુવો ચિંતા યુક્ત થતાં જીવણુદાસે કહ્યું કે—તમે ચિંતા ન કરો. એમ કહી શ્રી આચાર્યજીનું નામ દઈ વરસાદને આજુ આપતાં તે રહી ગયો, એટલે સર્વ વર્ષણુવોએ ભોગ ધરી મહાપ્રસાદ લીધો અને તે રાત ત્યાં રહી પ્રભાતે સર્વ અડેલ આવ્યા. અને શ્રી આચાર્યજીના દર્શન કરવાં પછી આ વાત શ્રી ગુસાંઈજી પાસે વર્ષણુવોએ કહી આ વાત સાંભળી શ્રી આચાર્યજીએ જીવણુદાસને પુછ્યું કે—મારી આજુ તેં કેમ આપી? અને આજુ આપ્યા છતાં વરસાદ થાત તો શું કરત? ત્યારે જીવણુદાસે કહ્યું કે—મહારાજ? એ કોણ છે કે આપની આજુ આપ્યા છતાં વરસે? એ ઈંદ્રનું શું સામર્થ્ય છે? આવા જીવણુદાસનાં વચન શ્રવણુ કરતાં વચન શ્રી આચાર્યજી મન્દહાસ્ય કરી મૌન થઈ ગયા. જીવણુદાસ ઉપર શ્રી આચાર્યજીની આવી કૃપા હતી. જીવણુદાસને શ્રી આચાર્યજીના આવા પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતી. તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૫૬ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ભગવાનદાસની વાર્તા.

ભગવાનદાસે શ્રી આચાર્યજીની સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરેલી તેથી તેના ઉપર શ્રી આચાર્યજી બહુજ પ્રસન્ન થયા હતા. અને તેને પોતાની પાદુકા સેવા માટે આપી હતી. અને કહેલું કે-તું સારી રીતે તેની સેવા કરજે. શ્રી આચાર્યજીના વચનાનુસાર ભગવાનદાસ એવી સેવા કરતા હતા કે-તેને શ્રી ઠાકોરજી સાનુભાવ હતા. એક સમય શ્રી આચાર્યજીનું ભગવાનદાસને ઘેર પધારવું થતાં જ્યાં શ્રી આચાર્યજી ખિરાજ્યા હતા ત્યાં નિત્ય ભગવાનદાસ પ્રણામ કરતા હતા. અને તે સ્થળે કોઈપણ પગ મુકતું નહિ. આવો તેનો ભાવ હતો. ભગવાનદાસ શ્રી આચાર્યજીના ઘણા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૬૦ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક અચ્યુતદાસની વાર્તા

માનસીંગગા ઉપર અચ્યુતદાસ રહેતા હતા. ત્યાં ચક્રતિર્થ છે. અને તે નિત્ય શ્રીનાથજીના દર્શન માટે સુંગાર સમય આવતા હતા. પ્રદક્ષણા શ્રીનાથજીની દંડવતથી કરતા તેથી શ્રી ગુસાંઈજી તેના ઉપર બહુજ પ્રસન્નહતા. અને શ્રી મુખથી કહેતા કે-અચ્યુતદાસ મહા ભગવદ્દીય છે. મહા પુરુષ છે. અચ્યુતદાસ શ્રીઆચાર્યજીના તથા શ્રીગુસાંઈજીનાપરમ કૃપા પાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વારતા ૬૧ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક શ્રીનાથજીના ભીતરીયા ભગવાનદાસની વાર્તા એક સમય બાલભોગની સામગ્રી ભગવાનદાસને હાથે દાઝી જતાં શ્રી ગુસાંઈજી તેનાં ઉપર ગુસ્સે થયા. અને તેને સેવાથી દુર કરતાં ભગવાનદાસ ગોવિન્દ કુંડ ઉપર અચ્યુતદાસ પાસે આવ્યા એક સમય ગોવિન્દ કુંડ ઉપર સ્નાનર્થે શ્રીગુસાંઈજીનું પધારવું થતાં ભગવાનદાસે સર્વ સમાચાર અચ્યુતદાસને કહ્યા પછી સ્નાન કરી અચ્યુતદાસને દર્શન દેવા માટે શ્રી ગુસાંઈજીનું પધારવું થતાં દરશન કરતાંની સાથે અચ્યુતદાસનાં નેત્રોમાંથી આંસુનો પ્રવાહ ચાલ્યો આ જોઈને શ્રી ગુસાંઈજીએ પુછ્યું કે- તમને શું કષ્ટ છે ? ત્યારે અચ્યુતદાસે કહ્યું કે- મહારાજ ? શ્રી નાથજીએ શ્રી આચાર્યજીને જીવને બ્રહ્મ સંબંધ કરવાની આજ્ઞા આપી છે. છતાં તમે તો જીવેના અપરાધને નિરખો છો અને જીવતો અપરાધથીજ ભરેલ છે માટે જીવેનો અંગિકાર શી રીતે થશે આવા વચન શ્રવણ કરીને શ્રી ગુસાંઈજી ભગવાનદાસનો હાથ પકડી ગોવર્ધન પર્વત ઉપર ચડ્યા. અને પ્રથમ જેમ શ્રી નાથજીની સેવા કરતા હતા, તે પ્રમાણે કરવાની આજ્ઞા આપીને કહ્યું કે- હવે સાવધાનપણથી સેવા તથા સામગ્રી કરજો તે સમય ભગવાનદાસે શ્રી ગુસાંઈજી પાસે એક નવીન પદ ગાયું શ્રી વિઠલેશ ચરણકમળ એ સારંગનું પદ સાંભળીને શ્રી ગુસાંઈજી બહુજ પ્રસન્ન થયા. અને ભગવાનદાસ સાવધાન પણથી સેવા કરવા લાગ્યા. શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપા પાત્ર ભગવાનદાસ હતા.

વારતા ૬૨ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગૌડ બ્રાહ્મણ અચ્યુતદાસની વાર્તા

અચ્યુતદાસમહાભગવદ્દીયહતા. તેને માથે શ્રી મદન મોહનજીની સેવા શ્રી આચાર્યજીએ પધરાવી હતી. શ્રી મદનમોહનજીની સેવા અચ્યુતદાસ સારી રીતે કરતા તેથી શ્રી મદનમોહનજી તેને સાનુભાવ હતા. જ્યારે અચ્યુતદાસનું શ્રી આચાર્યજીના દર્શનને આવવું થતું ત્યારે શ્રી ગોવર્ધનનાથજીની એક દંડની પરિક્રમા કરતા હતા. અને જ્યારે શ્રીગુસાંઈજીની પાસે આવતા ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજી તેને દંડવત કરવા દેતા નહિ. આવા કૃપા પાત્ર હતા પછી જ્યારે શ્રી આચાર્યજીએ લલિતકલીલા દર્શાવી ત્યારે શ્રી મદનમોહનજીને અચ્યુતદાસે શ્રી આચાર્યજીને ઘેર પધરાવ્યા અને પોતે શ્રી બદ્રિનાથજીના દર્શન માટે ગયા અને ત્યાં અન્ન જળનો ત્યાગ કરી દેહ ત્યાગ કર્યો અચ્યુતદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા ભગવદ્દીય હતા. જેણે શ્રી આચાર્યજીનું સ્વરૂપ સાક્ષાત કરી જાણ્યું હતું. અને તેને શ્રી આચાર્યજીના ઉપર ઘણી અસંકિત હતી ભકિત માર્ગનું સ્વરૂપ કેવળ વિરહાશકિત છે. અચ્યુતદાસમહાભગવદ્દીયહતા, તેની વાર્તાનો ખાર નથી.

વારતા ૬૩ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સારસ્વત બ્રાહ્મણ અચ્યુતદાસની વારતા

અચ્યુતદાસે શ્રી આચાર્યજી સાથે પૃથ્વી પરિક્રમા કરી હતી. અને તેને શ્રી આચાર્યજીએ પોતાની પાદુકાની સેવા શોંપી હતી અચ્યુતદાસે પાદુકાની ઉત્તમ પ્રકારે સેવા કરી તેથી તેને શ્રી

આચાર્યજી પ્રત્યક્ષ દર્શન દેતા હતા. જ્યારે શ્રી આચાર્યજીએ સંન્યાસ ગ્રહણ કર્યો, તે કેવળ એના ભાવાર્થ ગ્રહણ કરેલ એક વર્ષણુવને કહ્યું કે કાશીની એક ગાડી ભાડે કરી લાવ એટલે સેવક ગાડી ભાડે લાવ્યો એટલે તેમાં બેસી શ્રી આચાર્યજી બનારસ પધાર્યા ત્યાં દોઢ માસ સંન્યાસ રાખ્યો. અને જે વર્ષણુવ સાથે ગયો હતો તે કાશીથી કંડામાં આવ્યો અને અચ્યુતદાસ તથા સર્વ વર્ષણુવોને કહ્યું કે-શ્રી આચાર્યજીએ સંન્યાસ ગ્રહણ કર્યો પછી કાશી પધાર્યા દોઢ માસ રહ્યા અને અસુરવ્યા મોહલીલા દેખાડી ત્યારે અચ્યુતદાસે કહ્યું કે-તને ભ્રમ થયો હશે. ત્યારે તે કહે કે હું શ્રી આચાર્યજીની સાથે હતો કાશીમાં બેઠને હવે અહીં આવ્યો છું. ત્યારે અચ્યુતદાસે કહ્યું કે-પ્રભુ એ પ્રમાણે કદિ ન કરે. જીવને આસુરવ્યા મોહલીલા દેખાડે છે. એટલે અચ્યુતદાસે મંદિરના કમાડ ઉઘાડી વૈષ્ણુવને શ્રી આચાર્યજીનાદર્શનકરાવ્યા : જે જીવેછેતો શ્રી આચાર્યજી બેઠા બેઠા પુસ્તક વાંચે છે તે બોલે : જે હંડવત કર્યા ત્યારે

રાજ્યદારનું કામ ઘણુંજ હતું તેથી શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શને આવી શકતા નહિ પણ મનમાં શ્રીઆચાર્યજીનાં દરશનની ઘણીજ જાણાસા હોવાથી એક નોકરને ચાર રૂપીઆનો પગાર કરી રાખ્યો અને કહ્યું કે મને ઘડીએ ઘડીએ સુચના આપવી કે શ્રી આચાર્યજીનાં દરશને ક્યારેચાલસો? આમ કહેવરાવવાનો આંશય એ હતો કે-શ્રી આચાર્યજીના દરશનનું ભાન રહે જ્યારે જ્યારે નારાયણદાસ કામ ઉપર બેસે ત્યારે પાસે આવી ઘડીએ ઘડીએ ચાકર કહે કે ભાઈ! શ્રી આચાર્યજીનાં દરશને ક્યારે જઈશું? નારાયણદાસ શ્રી આચાર્યજીને પુષ્કળ ભેટ મોકલતા હતા. નારાયણદાસ આવા ભગવદ્દીય હતા. તેનું ચિત્ત નિરંતર શ્રી આચાર્યના ચરણારવિન્દમાં રહેતું હતું અને તેથી શ્રી આચાર્યજી બહુ પ્રસન્ન રહેતા. તે નારાયણદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વારતા ૬૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક નારાણદાસ મથુરાવાળાની વાર ૧.

નારાયણદાસને શ્રી મદન મોહનજીએ આજ્ઞા આપી હતી કે:—વૃન્દાવનમાં હું અમુક સ્થળે છું. ત્યાંથી કાઠીને બહાર પધરાવ. આ ઉપરથી નારાયણદાસે બહાર પધરાવ્યા અને જ્યારે શ્રી ગોપીનાથજીએ શ્રી મદનમોહનજીને પાટ સિંહાસન બેસાડ્યા ત્યારે કેટલાક દિવસ નારાયણદાસે શેવા કરી. પણ તેની પાછળ કોઈ ન હોવાથી બંગાલી બોડીયા સેવા કરવા લાગ્યા

ગોપીનાથજીના પાટ બેસાડ્યા પછી સર્વ દર્શને જતાં હતાં શ્રી મદનમોહનજીએ શ્રી આચાર્યજીનો સેવક જાણીને નારાયણદાસ ઉપર કૃપા કરી હતી. તેથી નારાયણદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા તેની વારતા કેટલીક લખીએ.

— — —
વારતા ૬૬ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક નારાયણદાસ ચહુઆણુ ઠઠાનિવાશીની વારતા નારાયણદાસ ઠઠાના પાદશાહના મુખ્ય દિવાન હતા. નારાયણદાસ જેમ કરે તેમ થાય. પણ કેટલેક દિવસે નારાયણદાસ ઉપર પાદશાહ ગુસ્સે થયો એટલે તેને કેદ કરી પચાસ લાખ રૂપીઆ દંડ કર્યો. તે રોજ પાંચ હજાર ભરવા અને જે દિવસે ન ભરે તે દિવસે પાંચસો કેરડા મારવા. આ પ્રમાણે ઠરાવ કર્યો એક દિવસ શ્રી આચાર્યજીના સેવક બે ભાઈઓએ મનમાં વિચાર કર્યો કે-ઠઠામાં નારાયણદાસ દિવાન છે તેની પાસે જઈએ કનયનો વિવાહ કરવાનો છે માટે જો કાંઈ આપે તો વિવાહમાં કામ લાગે. આ પ્રમાણે વિચાર કરીને તે બે બ્રાહ્મણ ચાલ્યા અને ઠઠે આવી પહોંચ્યા પણ ત્યાં જઈ સાંભળ્યું કે નારાયણદાસ તો કેદમાં છે. આ સાંભળીને તે બે ભાઈ પોતાના મનમાં વિચાર કરવા લાગ્યા કે- હવે શું કરવું? અહીંથી જવું કે કેમ કરવું? પ્રભાતે નારાયણદાસના સાંભળવામાં આવ્યું કે 'શ્રી આચાર્યજીના સેવક બે ભાઈ ગામમાં આવેલા છે એ ઉ-

પરથી તેઓ પાસે માણસ મોકલ્યું અને કહેવરાવ્યું કે મારા
 મહાભાગ્ય છે કે તમે આવ્યા અને તમે પ્રાતઃકાળે તમારાં દ-
 ર્શન આપીને જાણે. તે બે ભાઈ પ્રભાતે ઉઠીને નિત્યકર્મ કરી
 પરવારી શ્રી આચાર્યજીનું ચરણામૃત અને મહાપ્રસાદ લઈને
 જ્યાં નારાયણદાસ કેદ હતા ત્યાં જઈને મળ્યા. ત્યારે નારાયણ-
 દાસને પરમાનંદ થયો અને બહુજ ખુશી થયા. તે બે ભાઈ-
 ઓએ ચરણામૃત તથા મહાપ્રસાદ નારાયણદાસને આપ્યો
 એટલે નારાયણદાસે લઈને કહ્યું કે મને કેદમાં વર્ષણવનાં દર-
 શન થયાં. એમ કહીને ખુશી થયા અને શ્રી આચાર્યજીના
 ક્ષેમકુશળના સમાચાર પુછ્યા અને ભગવત વાર્તાનો પ્રસંગ
 ચલાવ્યો. એટલામાં નારાયણદાસને ઘેરથી પાંચ હજાર રૂપી-
 આની કાથળી આવી એટલે દ્વારયાળે તે કાથળી ઉપર મહોર
 છાપ કરી નારાયણદાસ પાસે મોકલી. ત્યારે નારાયણદાસે તે
 પાંચ થેલી તે બે ભાઈને સોંપી દીધી અને દંડવત કર્યા અને
 કહ્યું કે-હવે તમે તરત પધારો અને શ્રી આચાર્યજીને મારા
 દંડવત કહેજો. અને તમારી કન્યાનો વિવાહ આ પૈસાથી તમે
 સારી ચેઠે કરજો. તે બે બ્રાહ્મણ નારાયણદાસ પાસેથી વિદાય
 થઈને ગયા. એટલામાં પાદશાહ બોલ્યોકે પાંચ થેલી નારા-
 યણવાળી લાવો. ત્યારે દરવાન બોલ્યો કે-પાંચ થેલી ઉપર
 મોહોર છાપ કરીને હંમેશાં નારાયણદાસ પાસે મોકલીએ છીએ
 તેમ આજે પણ મોકલી છે. ત્યારે પાદશાહે કહ્યું કે-ખજાન-
 યીને બોલાવો. એટલામાં તે ખજાનચી આવીને ઉભો રહ્યો.

એટલે પાદશાહે પુછ્યું કે- કેમરે ! તારી પાસે નારાયણદાસની પાંચ થેલી આવી છે ! ત્યારે ખજાનચીએ કહ્યું કે-મારી પાસે તો આવી નથી. આ સાંભળી પાદશાહને ખહુજ ગુસ્સો આવ્યો અને કહ્યું કે નારાયણને બોલાવો એટલે નારાયણદાસને કેદખાનામાંથી બોલાવ્યા અને પાદશાહના સન્મુખ ઉભા કર્યા એટલે પાદશાહે પુછ્યું કે-નારાયણદાસ આજે થેલી કેમ ન આવી ? એમ કહીને જેરખંધવાળાને બોલાવ્યો અને પાંચશો જેરખંધનો હુંકમ કર્યો, પાદશાહે કહ્યું કે નારાયણદાસ સાચું કહેજે કેઆજે થેલી કેમ આવી નહી ? દ્વારપાળો તો મોઢિર છાપ કરીને તારા સ્વાધીન કરી હતી. અને તેં આ શું કર્યું ? તું ખરેખરું કહી દે નહી તો જેરખંધનો માર પડશે. ત્યારે નારાયણદાસે સલામ કરીને કહ્યું કે-હજરત ! આજ મારા ગુરૂભાઈ આવ્યા હતા અને પાંચે થેલીઓ તેઓને મેં આપી દીધી. અને મેં મારા મનમાં કહ્યું કે-આંજે માર ખાઈને રહીશ પણ આવખત કયાંથી ફરી ફરીને મળશે. આવું સાંભળી પાદશાહ તો ચુપ થઈ ગયો અને અને એક ઘડી લગી વિચાર કરીને કહ્યું કે-શાબાશ નારાયણદાસ કે તમે તમારા ગુરૂના માર્ગમાં આવા સાચા છો માટે હું તમારા ઉપર ખહુજ પ્રસન્ન થયો છું. એમ કહીને પાદશાહે બેડી તોડી નંખાવી અને તેજ વખત ઘોડો તથા શિરપાવ મંગાવીને નારાયણદાસને આપ્યો અને પહેલાંના જેવો ચોતાનો કુલકુલાં દિવાન નિમ્નો અને જે દંડ કર્યો હતો તે માફ કર્યો અને કહ્યું કે-જાઓ ઘેર જઈ આવો એટલે નારાયણદાસ શિરપાવ

પહેરી ઘોડા ઉપર ચઢીને ઘેર ગયા તે વેળાએ વઈળુવ ભાઈ ગામમાં હતાં તે બે ભાઈ વઈળુવ સાંભળીને નારાયણુદાસને મળવા માટે આવ્યા નારાયણુદાસ તેને મળ્યા અને કહ્યું કે- મારા ગુરૂના સેવક આવ્યા તેથી છુટયો. ત્યારે એ વૈળુવે કહ્યું કે શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી કેમ ન છુટે ? ત્યારે નારાયણુદાસે એક હજાર મોહિરની એક થેલી એ વઈળુવની સાથે શ્રી આચાર્યજીને ભેટ મોકલી પછી તે બે ભાઈ ત્યાંથી ચાલ્યા તે કેટલાક દિવસે શ્રી ગોકુળ આવ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મહા પ્રભુજી શ્રી ગોકુળમાં હતા. તેના તે બે ભાઈઓએ દર્શન કર્યા અને નારાયણુદાસની એક હજારમોહિરનીથેલી આગળ રાખી અને શ્રી આચાર્યજીએ નારાયણુદાસનાકુશળ સમાચાર પુછ્યા ત્યારે તે વઈળુવે સર્વે સમાચાર કહ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પોતાના મુખથી કહ્યું કે જોનો વૈળુવ ઉપર આવો દ્રઢ સ્નેહ છે તેને કષ્ટ શી રીતે રહે? પછીતેવઈળુવપ્રાહ્મણુ શ્રી આચાર્યજીની પાસેથી વિદાય થઈને પોતાને ઘેર ગયા. અને પુત્રીનો વિવાહ સારી રીતે કર્યો. પ્રથમ નારાયણુદાસનું નારાયણીઓ હતું તે સેવક થયા પછી શ્રી આચાર્યજીએ નારાયણુદાસ નામ રાખ્યું જોનું એવું મન હોય તેના ઉપર શ્રી ઠાકોરજી એવી કૃપા કરે પ્રભુજીનું નામ ભકત વત્સલ છે. તે નારાયણુદાસ આવા કૃપા પાત્ર હતા, તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વારતા ૬૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સીડનદવાળી ક્ષત્રીયાણીની વાર્તા

તે ક્ષત્રીયાણીને ત્યાં શ્રી નવનીત પ્રીયાજી ખિરાજતા હતા. તેને શ્રીઠાકોરજી સાનુભાવ હતા. તે બાઈ અકિંચન હતી સેવા જ્યારે કરી રહે ત્યારેસુતર કાંતેઅને તેવડે પોતાની આજીવીકા નીભાવે અને ઘરને બારણે શાક વેચવા કાઠીઓ આવે ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી મંદીરમાંથી પોકારીને કહે છે કે અમુક શાક વેચવા આવેલ છે તું લે આ પ્રમાણે શ્રીઠાકોરજી કહે ત્યારે ક્ષત્રીયાણી સર્વ પ્રકારનું શાક લે. અને તેમાંથી કેટલીક કાચી સમર્પે અને કેટલીક રાંધીને સમર્પે અને કોઈ વખતે કાઠીયાણુને શબ્દ શ્રી ઠાકોરજી સાભળી અને તે કાઠીયાણુ આગળ નીકળી જાય ત્યારે તે બાઈ કાંઈ લઈ ન શકે ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી તેની સાથે બહુજ તકરાર કરે, જેમ લઉકિક બાળક કહ્યો કરે તેમ શ્રી ઠાકોરજી કહ્યો કરે. એક દિવસકાંઈ પકવાન બાળભોગતું ન હતું તેથી રોટલી ઘીથી ચોપડીને રાતરે ઢાંકી રાખી. તે જ્યારે અર્દ્ર રાત્ર થઈ ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ તે બાઈને જગાડીને કહ્યું કે-હું ભુખ્યો છું ત્યારે તે બાઈએ કહ્યું કે લાલજી પકવાન તો કાંઈ નથી માત્ર રોટલી ઘીથી ચોપડી રાખેલી. છે ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે તું મને રોટલીના કકડા કરી દે. ત્યારે તે બાઈ શ્રી ઠાકોરજીના હાથમાં આપતી જાય ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી પોતાના શ્રી હસ્તમાં લઈને જરા જરા કકડા કરીને ખાય. પછી જ્યારે જંબાપાન કરીને પોઠયા ત્યારે ક્ષત્રીયાણીના મનમાં

ક્ષોભ થયો. અને કહ્યું કે- સવારે ઉધાર લાવીને પકવાન કરીને ધરીશ; કારણ કે રાત્રીએ શ્રીઠાકોરજીએ પીકી રોકલીજ એકલી ખાધી છે પછી ખીજે દિવસે 'શ્રી પકવાન કરીને રાખ્યું અને જ્યારે રાત્રે શ્રી ઠાકોરજીએ માગ્યું ત્યારે પકવાન લઈને આગળ રાખ્યું. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા ત્યારે કહ્યું કે- તેં પકવાન ધર્યું પણ મને પકવાન કરતાં રોટલીના કકડાનો અદ્ભુત સ્વાદ લાગ્યો ક્ષત્રીયાણીએ કહ્યું કે-મહારાજ ! હું શું કરું મારે કોઈ કમાનારો નથી હું તો એકલી છું. મારાથી તો કશું પણ થઈ શકતું નથી ? ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે- તું રોજ પકવાન શા માટે કરે છે ! તું મને રોટલી ચોપડીને આપ મને તારી રોટલી બહુજ રૂચે છે માટે તું સંકોચ ન કર. મને તો તારી ચોપડેલી રોટલીનો ઘણો સ્વાદ લાગે છે. ત્યારથી તે બાઈ રોટલી કરી રાખતી તે શ્રી ઠાકોરજી આરોગતા. તે ક્ષત્રીયાણી શ્રી આચાર્યજીની એવી કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતી તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૬૮ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક દામોદરદામ કાયસ્થની વાર્તા

દામોદરદાસના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીનું કપુરરાયજીનું ગઊર સ્વરૂપ હતું તેની પાસે શ્રી નવનીતપ્રિયાજી બેસતા તે એક સમય દામોદરદાસની સ્ત્રી વીરબાઈને ગર્ભ રહ્યો. અને પ્રસવ થયો ત્યારે પુત્ર જન્મ થયો ત્યારે ઘરનાં સર્વ માણસ પ્રસવના

કામમાં લાગ્યાં. તેથી શ્રી ઠાકોરજીની સેવામાં વિલંબ થયો વીરબાઈ સુતિકા ગૃહમાંથી ઘણુએ કહે કે-કોઈ સેવા માટે સ્નાન કરો શ્રીઠાકોરજીની સેવામાં અવાર થાય છે પણ કોઈ નહાય નહીં ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ વીરબાઈને કહ્યું કે તું સ્નાન સેવા કેમ કરતી નથી? ત્યારે વીરબાઈએ શ્રી ઠાકોરજીને કહ્યું કે મહારાજ ! મારી તો અવસ્થા છે. મારે તો સેવામાં આપવું નથી હું તો પ્રસુતિકા છું અપરસ અભડાયત્યારે શ્રીઠાકોરજીએ વીરબાઈને કહ્યું કે-મને તો સેવામાં વિલંબ થાય છે મને આટલી અવાર થઈ છે બીજુ સ્નાન કરતું નથી. મારે તુંજ સ્નાન કર. ત્યારે વીરબાઈએ શ્રીઠાકોરજીના આગ્રહથી ઉઠીને સ્નાન કરી કચ્છવાળી શ્રી ઠાકોરજીની સેવા કરીને પછી ભોગ સમર્પ્યો પછી સમયાનુસાર ભોગ સરાવીને પછી પોતે ભોજન કરીને સુઈ રહી. શ્રીઠાકોરજીની આજ્ઞાથી આ પ્રમાણે ચાલીસ દિવસ લગી સેવા કરી ત્યારે શ્રીઠાકોરજીએ કહ્યું કે તેં મારી આજ્ઞા માની અને વેદ માર્ગની રીતી રાખી તેથી શ્રી ઠાકોરજી બહુજ પ્રસન્ન થયા જ્યારે ચાલીસ દીવસ વ્યતીત થયા ત્યારે શુદ્ધ સ્નાન કરીને સેવા કરવા લાગી. પ્રથમના પાત્ર વસ્ત્ર વગેરે સર્વ અપરસ કરી અને સારી રીતે સેવા કરવા વાગી તે વીરબાઈ શ્રી આચાર્યજીની આવી કૃપાપાત્ર ભગવદીય હૃતી તેની વાર્તા કેટલી લખીએ.

વારતા ૬૯ મી.

શ્રી આચાર્યજીનાં સેવક દંપતીની વાર્તા

સ્ત્રી પુરૂષ બંને સિહનંદમાં આવીને રહ્યાં જે ઘરમાં રહેતાં હતાં તે ઘર કેવળ નાનું હતું. શ્રીઠાકોરજી બેસતા અને અર્ધ કોટડીમાં રસોઈ કરતાં હતાં અને અર્ધમાં રહેતાં. સેવાનું સ્થળ હતું તેથી વાંસનો એક મેડો કરેલો હતો તેના ઉપર શ્રી ઠાકોરજી પોઠતા અને પોતે સ્ત્રી-પુરૂષ બે આંગણામાં સુઈ રહેતાં હતાં. એમ કરતાં ચોમાસું આવ્યું અને વરસાદ વરસે તો પણુ તેઓ આંગણામાંજ સુઈ રહેતાં હતાં, પણ અંદર સુતાં ન હતાં, ત્યારે શ્રી ઠાકોરજી અંદરથી બોલતા કે અમુકા અમુકી તમે કેમ સીજાઓ છો અંદર કેમ સુતાં નથી, બાહાર શા માટે પોઠીને પલળો છો. માટે તમે અંદર આવો. હુંતો ઉંચે મેડા ઉપર છું. તમે નીચે કેમ સુતાં નથી. ત્યારે તે ક્ષત્રિયાણીએ કહ્યું કે-મહારાજ! તમે તો ઉંચે મેડે પોઠા છો અને હું નીચે શી રીતે સુઈ રહું. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ પ્રસન્ન થઈ કહ્યું કે-કાંઈ અડચણ નહીં, તમે જરાપણ સંકોચ ન કરો. હું તમને પ્રસન્ન થઈને કહું છું માટે તમે અંદર પુશીથી સુઈ રહો. ત્યારથી તે બે જણાં અંદર સુવા લાગ્યાં તે મહા સાવધાનીથી સુતાં હતાં તે સ્ત્રી પુરૂષ શ્રી આચાર્યજીનાં આં કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતાં તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૭૦ મી.

શ્રી આચાર્યજીનાં સેવક અહેલવાળા સુથારની વારતા

તે સુથાર ઉપર શ્રી આચાર્યજીની ઘણી કૃપા હતી. તે સુથારનો એવો નિયમ હતો કે શ્રી આચાર્યજીના દર્શન વગર એક પણ દિવસ રહેતો નહીં અને તે ઘરનું સરવે કામકાજ છોડી નિત્ય શ્રી આચાર્યજીનાં દરશને આવતો હતો, ત્યારે ઘરનાં મનુષ્ય બહુજ દુઃખ આપતાં હતાં, તેથી શ્રી આચાર્યજી તેને ઘેર પધારતા હતા, તેની સાથે ઘણી વાતો શ્રી આચાર્યજી કરતા હતા અને શ્રી આચાર્યજીની માતા ઈલમાગારજી શ્રી આચાર્યજીના ઉપર ગુસ્સે થતાં અને કહેતાં કે તું આવું અનુચિત કેમ કરે છે? આમ કરવું ઉચિત નથી. આ પ્રમાણે કહીને ઈલમાગારજી બહુજ ક્રોધ કરતાં પણ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજી ચોથે પાંચમે દિવસે પધારતા, આવી કૃપા શ્રી આચાર્યજી સુથારના ઉપર કરતા હતા. તે સુથાર આચાર્યજીનો આવો કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતો તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વારતા ૭૧ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક એક ક્ષત્રિયની વાર્તા

તે ક્ષત્રિયને અન્ય મારગીયનો એક સનેહી હતો. તેને ઘેર એક દિવસ તે ક્ષત્રિય ગયો. ત્યારે તે ક્ષત્રિયને તેના સનેહીએ કહ્યું કે-આજ અહીંજ રસોઈ કરજો. તેના અત્યંત આગ્રહથી તે

વૈષ્ણવ ક્ષત્રિયે ત્યાંજ રસોઈ કરીને અન્ય મારગીયની પાસે શ્રી નાથજીનું નામ લઈને ભોગ સમર્પ્યો પછી સમયાનુસાર ભોગ ધરાવી તેને પ્રસાદ આપ્યો અને પછી પોતે લીધો અને ત્યાંજ પછી વિશ્રામ કર્યો. અને નિદ્રાવશ થયો ત્યારે અન્ય મારગીયના સેવ્ય સ્વરૂપે સ્વપ્નમાં કહ્યું કે આજ તો હું ભુજ્યો રહ્યો. ત્યારે તે અન્ય મારગીયે કહ્યું કે તમને તો વૈષ્ણવે ભોગ સમર્પ્યો હતો અને તમે ભુજ્યા શી રીતે રહ્યા? ત્યારે તેના સેવ્ય શ્રી ઠાકોરજીએ કહ્યું કે-તે તો શ્રી નાથજી પોતે આરોગ્યા છે મને તો શ્રીનાથજીએ ત્યાંથી દુર કર્યો. ત્યારે તે અન્ય મારગીયનો મિત્ર સુતેલો હતો તેને જગાડ્યો ત્યારે તે જાગ્યો, એટલે તેને સરવે સમાચાર કહ્યા, ત્યારે તે ક્ષત્રિયે કહ્યું કે-મેં તને કેટલીકવાર કહ્યું કે-તું શ્રી આચાર્યજીનો સેવક થા. તે કહેવાનું કારણ એટલુંજ કે શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી સેવક હાથનું આરોગે છે. એ ઉપરથી તે અન્ય મારગીય સર્વ કુટુંબ સહિત શ્રી આચાર્યજીને શરણે આવ્યો અને સર્વજણ સહિત સેવક થયો. પછી તેનાં સ્વરૂપને શ્રી આચાર્યજીએ પંચામૃતથી સ્નાન કરાવ્યું. અને પછી પાટ ઘેસાડ્યા તે પછી ભોગ સમર્પ્યો. સમયાનુસાર ભોગ ધરાવીને સર્વ વૈષ્ણવોને ઘોલાવીને મહાપ્રસાદ લેવરાવ્યો. પછી તે અન્ય મારગીય શ્રી ઠાકોરજીની સેવા સારી રીતે કરવા લાગ્યો, પછી તે મહા ભગવદીય થયો. તે ક્ષત્રિય વૈષ્ણવના સંગથી સારો ભગવદીય થયો. માટે સંગ કરવો તો વૈષ્ણવનો કરવો. તે ક્ષત્રિય વૈ-

બંધુ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીનો આવો કૃપાપાત્ર ભગવ-
દીય હતો. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૭૨ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક લઘુ પુરૂષોત્તમદાસ દત્રીયની વારતા.

લઘુ પુરૂષોત્તમદાસ શ્રી આચાર્યજીને તથા શ્રી નાથજીને
સમાન જાણુતો હતો શ્રી આચાર્યજીનું સ્વરૂપ સાક્ષાત પુરૂષો-
ત્તમજ જાણુતો હતો. લઘુ પુરૂષોત્તમની શ્રી આચાર્યજી ઉપર
આસક્તિ હતી. તેથી શ્રી મહાપ્રભુજી લઘુ પુરૂષોત્તમદાસની
ઉપર ખુબ પ્રસન્ન રહેતા હતા, લઘુ પુરૂષોત્તમદાસ ખીજું સ્વ-
રૂપ જાણુતા નહીં શ્રી ઠાકોરજીને તથા મહાપ્રભુજીને એક જા-
ણુતા હતા. લઘુ પુરૂષોત્તમદાસ આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય
હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૭૩ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગોપાળદાસની વાર્તા.

ગોપાળદાસના કરેલા છંદ ઘણા છે. શ્રી આચાર્યજીના ઉપર
ગોપાળદાસને ઘણોજ પ્રેમ હતો. એક સમયે ગોપાળદાસ અ-
ડેલ આવ્યા, તેને ખીજે દિવસે શ્રી આચાર્યજીનો જન્મોત્સવ
હતો. માટે શ્રી આચાર્યજી માર્કન્ડેયની પુજા કરવા યેઠા હતા.
તે સમય ગોપાળદાસે એક નવીન પદ બિલાવલનું ગાયું. માઘૌ-
માંસ ભરી વૈશાખ શ્રી વલ્લભ હરિજન્મ લીંગે દ્વવણુ

કરી શ્રી આચાર્યજી બહુજ પ્રસન્ન થયા. પછી ગોપાળદાસે ઘણા છંદ કર્યા. તે ગોપાળદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપા-પાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૭૪ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક કવિરાજની વાર્તા.

કવિરાજ ભાટ બ્રાહ્મણ હતા. તે ત્રણ ભાઈ હતા તે શ્રી આ-ચાર્યજીના કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેઓનામ સમર્પણ કર્યા પછી શ્રી નાથજી પાસે ઘણાં નવાં કવિત કરીને ગાતા. પછી શ્રી આચાર્યજીનાં ઘણાં કવિત કર્યા તેથી શ્રી આચાર્યજી તેના ઉપર બહુ પ્રસન્ન રહેતા હતા. તે કવિરાજ ભાટ શ્રી આચાર્યજીના આવા પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વાર્તા ૭૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક જનાર્દન ક્ષત્રિયની વાર્તા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજી શ્રીનાથદ્રાર પધાર્યા હતા. ત્યાંથી ગોકુળ આવ્યા. ત્યારે જનાર્દનદાસે શ્રીમહાપ્રભુજીનાં દર્શન કર્યા અને કહ્યું કે-આ સાક્ષાત્પુર્ણપુરૂષોત્તમ છે. ઈશ્વર છે. એમ કહી વિનંતિ કરી કે-મહારાજ મને શરણુમાં રાખો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ જનાર્દનદાસને કહ્યુંકે-સ્નાન કરી આવો. એટલે સ્નાન કરી જનાર્દનદાસ આવ્યા. એટલે શ્રી આચાર્યજીએ

શ્રી નાથજીના સમક્ષ નામ સમર્પણુ કરાવ્યું. પછી શ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી જનાર્દનદાસ ઉત્તમ વર્ષણુવ થયા શ્રીઆચાર્યજી જનાર્દનદાસના ઉપર બહુજ કૃપા કરતા હતા, તે જનાર્દનદાસ શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપા પાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વાર્તા ૭૬ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગડુસ્વામી સનોડીઆ બ્રાહ્મણની વાર્તા

એક સમય શ્રી આચાર્યજી વૃંદાવન પધાર્યા ત્યારે શ્રીઠાકોરજીએ કૃપા કરીને ગડુસ્વામીને રાત્રેસ્વપ્નામાં જણાવ્યું કેસવારે શ્રી આચાર્યજી અહીં પધારશે. તું એનેશરણુ જળે, સેવક થજે શ્રી આચાર્યજી પધાર્યા હતા. ત્યાંજઈ દંડવત કર્યાંએને વિનંતિ કરી કે મહારાજ મને શરણુરાખો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ હસીને કહ્યું કે-તમે પોતેજ સ્વામી છો તમને શી રીતેસેવક કરું ! ત્યારે ગડુસ્વામીને શ્રી આચાર્યજીએ વિનંતિ કરી કે મહારાજ ! મને ભગવદ આજ્ઞા થઈ છે કે-તું શ્રી આચાર્યજીને શરણુ જળે માટે મને શરણુ રાખો. ત્યારે ગડુસ્વામીને શ્રી આચાર્યજીએ નામ આપ્યું પછી નિવેદન કરાવ્યું તે પછી ગડુસ્વામીએ જે સેવક કરેલા હતા તે સેવકોયે પણ શ્રી આચાર્યજી પાસે નામ અપાવ્યું પછી ગડુસ્વામી મહાભગવદ્દીય થયા. શ્રી આચાર્યજી પોતે ગડુસ્વામીના ઉપર બહુ પ્રસન્ન રહેતા હતા. તે ગડુસ્વામી એવાભગવદ્દીય હતા.

વારતા ૭૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીનાં સેવક કનૈયાલાલ ક્ષત્રિયની વાર્તા.

કનૈયાલાલ ઉપર શ્રી આચાર્યજીનો ઘણો પ્રેમ હતો. શ્રી આચાર્યજીએ કૃપા કરીને પોતાના ગ્રંથ કનૈયાલાલને ભણાવ્યા અને તેજ ગ્રંથ શ્રી ગુસાંઈજી કનૈયાલાલ પાસેથી ભણ્યા. કનૈયાલાલ ક્ષત્રીય શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપા પાત્ર ભગવદીય હતા.

વાર્તા ૭૮ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક નરહરદાસની વાર્તા

શ્રી આચાર્યજીએ નરહરદાસને ઘેર મદન મોહનજીને પાટ બેસાડેલા હતા. અને તેની સેવા નરહરદાસ સારી રીતે કરતા હતા. પણ જ્યારે શરીર અશક્ત થયું ત્યારે નરહરદાસે શ્રી ઠાકોરજીને શ્રી ગુસાંઈજીને ઘેર પધરાવ્યા. શ્રી ગુસાંઈજી નરહરદાસના ઉપર બહુજ પ્રસન્ન થયાં. તે એવા ભગવદીય હતા. અને નરહરદાસે પોતાના મનમાં વિચાર્યું કે-શ્રી ઠાકોરજી બહુ સુખ પામશે. તે નરહરદાસ શ્રી ગુસાંઈજીના આવા કૃપા પાત્ર ભગવદીય હતાં. તેની વાર્તા કેટલીક લખીએ.

વારતા ૭૯ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક બાદરાયણદાસની વાર્તા

બાદરાયણદાસ અને તેની સ્ત્રી મોરબીમાં રહેતાં હતાં એક

સમય આઠાસટ શ્રી રણુનેડણનાં દર્શન માટે શ્રી દ્વારકા જતા
હતા તે મોરખીમાં બાદરાયણુદાસને ત્યાં રાત વાસો રહ્યા.
બાદરાયણુદાસ તેની પાસેથી નામ પામ્યા.પછી આઠાસટપાસે
શ્રી ભાગવત શ્રવણુ કર્યું અને ભાગવત પુરું કરીને આઠાસટ
ત્યાંથી રણુનેડણનાં દર્શન માટે દ્વારકાગયા. ત્યારપછી કેટલેક
દિવસે શ્રી આચાર્યજી શ્રી રણુનેડણનાં દર્શન માટે દ્વારકા ગયા.
ત્યારપછી કેટલાક દિવસ શ્રીઆચાર્યજી શ્રીરણુનેડણનાં દર્શન
માટે દ્વારકાં પધાર્યા. તે મોરખીમાં ઉતર્યા હતા.ત્યારે બાદરાયણુ-
દાસ તથા તેની સ્ત્રીએ બંને બીજવાર શ્રી આચાર્યજી પાસેથી
નામ પામ્યાં પછી સમર્પણુકરાવ્યું અનેએ દિવસ શ્રી આચા-
ર્યજી મોરખીમાં રહ્યા. અને તે પછી શ્રી રણુનેડણને દર્શને
પધાર્યા. ત્યારે બાદરાયણુદાસ અને તેની સ્ત્રી શ્રી આચાર્યજીની
સાથે ગયાં અને બંને સ્ત્રી પુરૂષ શ્રી આચાર્યજીની સેવામાં રહ્યા
તે બંનેએ એવી સેવા કરી કે શ્રી આચાર્યજી તેના ઉપર બહુ
પ્રસન્ન થયા ને પછી શ્રી આચાર્યજી દ્વારકા પધાર્યા. ત્યારે તે
પણુ એ શ્રી આચાર્યજીની સાથે મોરખી સુધી આવ્યા પછી
આચાર્યજીની આજ્ઞા મારી મોરખીમાં રહ્યાં અને શ્રીઆચા-
ર્જીજી ગોકુળ પધાર્યા તે બાદરાયણુદાસ શ્રી આચાર્યજીનાં
આવા કૃપા પાત્ર ભગવદીય હતા તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૮૦ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક આનોરાના સદુ પાંડે અને માણેકચંદ પાંડે તેની શ્રી તથા છોડીની વાર્તા.

શ્રી આચાર્યજી પૃથ્વીની પરિક્રમા કરી. ઝાડખંડમાં પધાર્યા ત્યારે શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે-તમે મારી સેવાને ચલાવો. વ્રજમાં ગોવર્ધન પર્વત છે, ત્યાં દેવદમન, નાગદમન અને ઈંદ્રદમન એમ અમે ત્રણ દમન છીએ તેમાં દેવદમન હું છું સદુપાંડેના મોટા ભાઈ માણેકચંદને ત્યાં હું પ્રકટ થયો છું શ્રી આચાર્યજી પાંચ સાત સેવક દામોદર હરસાણી કૃષ્ણદાસ મેઘન રામદાસજી અને માધવદાસ-આદીની સાથે વ્રજમાં પધાર્યા. અને સાચંકાળે સદુપાંડેને ત્યાં પધાર્યા. અને એક મોટો ચોતરો તેના ઘર પાસે હતો તે ઉપર શ્રી આચાર્યજી બિરાજ્યા. ત્યારે સદુપાંડેએ કહ્યું કે- કંઈ આરોગશો ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે-ના, ત્યારે કૃષ્ણદાસ મેઘને કહ્યું કે-એતો પોતાના સેવકના હાથનું લે છે એટલામાં ગોવર્ધન પર્વત ઉપરથી શ્રી નાથજી બોલ્યા કે-નરો ! માટે દુધ લાવ. ત્યારે નરોએ કહ્યું કે મહારાજ ! આજ તો મેમાન આવ્યાં છે, માટે દુધ નથી. ત્યારે શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે-મેમાન આવ્યા છે તેમાં હું શું કરું ? દુધ લાવ. ત્યારે નરોએ કહ્યું કે-વારીલાલ દુધ લાવું છું. એમ કહી કટોરો ભરીને લઈ ગઈ ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ દામોદરદાસને પુછ્યું કે-દામલા ! તેં કંઈ સાંભળ્યું ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે-મને તો ઝાડખંડનાં જોવો અવાજ જણાય છે. એટલામાં

દુધ પાઈને નરો આવતાં શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું કે તું ક્યાં ગઈ હતી ? શું લઈ ગઈ હતી ? ત્યારે નરોએ કહ્યું કે—દેવદમનને દુધ પાઈ આવી એટલે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું એમાં દુધ છે. ત્યારે નરોએ કહ્યું કે થોડુંક છે, ત્યારે કહ્યું કે—તે મને દે. ત્યારે નરોએ કહ્યું કે મહારાજ ! ઘરમાં ઘણું દુધ છે. ત્યારે સદુ પાંડેએ કહ્યું કે મહારાજ ! હું હાર્યો, આપ જીત્યા હવે નામ આપો. પંછી માણિકચંદ પાંડે, સદુ પાંડે તથા તેની સ્ત્રી અને નરોએ સર્વ સેવક થયાં તેના ઉપર હાથ ફેરવ્યો. નામ આપ્યું અને પંછી દુધ પીધું અને પંછી તેનાજ ઘરનું દુધ રહી અંગિકાર કર્યું તે ભગવદીય હતા, શ્રી આચાર્યજીએ સદુ પાંડેને પુછ્યું કે—અહીં દેવદમન શી રીતે પ્રકટ થયા છે. શ્રી આચાર્યજી પોતે ઈશ્વર છે, પોતે ઈશ્વર છે, પોતે જ કરી છે, અને પોતેજ પુછે છે એનું કારણ જીવ ઉપર કૃપા કરવાને માટે સદુ પાંડેએ કહ્યું કે—મહારાજ ! અમારા ગામનો એક ગોવાળ હતા તે ગામની ગાયને ચરાવતો તે સર્વ પ્રકાર કહ્યો. સદુ પાંડે વિગેરે શ્રી આચાર્યજીના પરમકૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા, જેની પાસે પોતે જે જોઈએ તે માગી લેતા અને જેને ઘેર પધારતા.

શ્રી નાથજી એક દિવસ તેને ઘેર દુધ પીવાને સોનાનો વાટકો લઈને આવ્યા અને નરોને કહ્યું કે દુધ લાવ. એટલે નરો દુધ રેડતી જાય અને શ્રી નાથજી આરોગતા જાય, એમ કરી દુધ પીને શ્રી નાથજી પધાર્યા અને કટોરો ત્યાંજ ભુલી ગયા.

છી પ્રભાતે મંગળા આરતી વેળાએ મંદીરમાં કટોરો ભીત-

રીઆના જોવામાં આવ્યો નહીં એટલામાં નરો કટોરો લઈને આવી અને કહ્યું કે લ્યો રાત્રે બાળક ભુલી ગયેલ છે. આ સાંભળી સરવે પ્રસન્ન થયા. નરો આવી ભગવદીય હતી:

શ્રી નાથજીએ શ્રી આચાર્યજીને ગાય મંગાવી આપવાનું કહિતાં શ્રી આચાર્યજીએ દામોદર હરસાણીને કહ્યું કે-શ્રી નાથજીએ ગાય માટે આજ્ઞા આપી છે અને તે માટે સુવર્ણનો છલો આપ્યો છે. માટે આની ગાય લાવો ત્યારે દામોદરદાસે તે છલો સદુપાંડેને આપ્યો કે આને વેચી ગાય લાવો. ત્યારે પાંડેએ કહ્યું કે શ્રી આચાર્યજી ગાયને શું કરશે ? ત્યારે દામોદરદાસે કહ્યું કે શ્રી નાથજીએ ગાય માગેલ છે આ સાંભળી પાંડેએ કહ્યું કે મારે ત્યાં ગાય છે તે કોની છે ? દામોદરદાસે કહ્યું તે ખરું છે પણ શ્રી આચાર્યજીની એવી આજ્ઞા છે કે આને વેચીને લાવો. પછી પાંડેએ તે વેચી ગાય મંગાવી દીધી એટલે તે બે ગાય શ્રી આચાર્યજીએ શ્રી નાથજીને સમરપી પછી સદુપાંડેએ દશ ગાય શ્રી નાથજીને ભેટ કરી. શ્રી નાથજીએ ગાય માટે શ્રી આચાર્યજીને આજ્ઞા કરેલ છે એ વાત વૈષ્ણવો ના જાણવામાં આવતા કોઈએ બે કોઈએ ચાર અને કોઈએ દશ ગાયો મોકલી એમ કરતા આશરે બસો ગાયો થઈ. શ્રી નાથજીને બહુ જ પ્રિય છે. અને તેથી શ્રી આચાર્યજીએ શ્રી નાથજીએ ગોપાલ નામ રાખ્યું અને શ્રી ગુંસાઈજીએ ગોપાલપુર ગામ વસાવ્યું સદુપાંડે ન થનારો એ સર્વ શ્રી આચાર્યજીનાં આંવાં પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતાં તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વારતા ૮૧ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક નરહરદાસ સંન્યાસીની વારતા.

એક વેણુ કેઠારી હતો તે નરહરદાસ સંન્યાસી પાસે નામ પામ્યો હતો. એક દિવસ શ્રી આચાર્યજીનું દ્વારકા પધારવું થતાં તે સમય વેણુ કેઠારી તથા નરહરદાસ સાથે હતા અને નરહરદાસ ઉપર શ્રી આચાર્યજી ઘણાજ પ્રસન્ન થયા. ત્યારે નરહરદાસે વિનતી કરી કે—મહારાજ ! મારા ઉપર કૃપા કરો હું પ્રાર્થના કરું છું ત્યારે શ્રી આચાર્યજી તો જરા હસી મૈન થઈ ગયા પછી કહ્યું કે—શું કહો છો ? ત્યારે નરહરદાસે કહ્યું કે મહારાજ વેણુ કેઠારીને શરણુ લીચો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ નામ આપ્યું સમર્પણુ કરાવ્યું, નરહરદાસ શ્રી આચાર્યજીના ઘણાજ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

વારતા ૮૨ મી.

શ્રી આચાર્યજીનાં સેવક શ્રી નાથજીનાં ખવાસ ગોપાલદાસ જટાધારીની વાર્તા.

તેને શ્રી નાથજી સાતુભાવ હતા. અને ઉનાળામાં શ્રી નાથજીનો ભોગ આવતો ત્યારે તે પોતાની આંખો મીચીને પંખો કરતા અને જ્યારે જગમોહનમાં રાત્રે શ્રી નાથજી પોઠતા ત્યારે આંખો મિચી ઉભા રહીને પંખો કરતા. આ પ્રમાણે ચારે પોહાર ઉભા રહેતા પણ આળસ કે કાંઈ બાધા કરતું નહિ. રાત્રે તે ઠાકોરજીનાં વચન સાંભળતાં. જ્યારે પોતે કરે કે ગોપા-

બહાસ આંખ ઉઘાડ તારો પડદો કેવો, ત્યારે ગોપાલદાસ કહેતા કે મહારાજ ? શ્રી આચાર્યજીની મને આજ્ઞા નથી તેથી હું શી રીતે ઉઘાડું. તેથી શ્રી નાથજી પોતાના શ્રી હસ્તથી ગોપાલદાસના મુખમાં મેલતા આ પ્રમાણે કરતા કેટલાક દીવસ ગયા ત્યારે ગોપાલદાસે વિનતી કરી કે-મહારાજ ! મને પૃથ્વી પરિક્રમા કરવાની આજ્ઞા આપો ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે કર. બીજા વર્ષણુવોએ કહ્યું કે આવા કૃપાપાત્રને આવી ઈચ્છા કેમ થઈ ! ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે એ ગયો છે પણ જવાશે નહિ. તે ચાર મજલ જશે એટલે વિરહ થશે. તેનો દેહ પડશે ત્યારે વર્ષણુવોએ વિનતિ કરી કે-મહારાજ ! એનો દેહ એમ કેમ પડશે ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે ગોપાલદાસ પ્રથમ શ્રી નાથજીના બાગનું સંરક્ષણ કરતો તે સમય શ્રી ઠાકોરજીનો સેવક એક બ્રાહ્મણનો પુત્ર રાતે ચોરીથી પુષ્પ બાગમાંથી લઈ જતાં તેને ગોપાલદાસે પકડ્યો. એટલે છોકરો છટકી પોતાના મંદીરમાં પેશી ગયો. તેને ગોપાલદાસે મુઠી મારી આ તેનો મહા અપરાધ શ્રી ઠાકોરજીએ જાણ્યો. અને તેથી તેને આ ઈચ્છા થઈ. તે ગોપાલદાસને ચાર પાંચ મજલ જતાં વિરહ ઉત્પન્ન થયો અને દેહ ત્યાગ કર્યો આ વાર્તા શ્રી આચાર્યજીના સાંભળવામાં આવતાં કહ્યું કે તેનો પરલોક બગડસે નહિ; કારણ કે તે શ્રી નાથજીના ચરણ પાસે પોહોચ્યો માટે ભગવદ્દીયનો બગાડ કરવો નહી જો તેનો બગાડ કરે તો આ પ્રમાણે થાય.

ગોપાલદાસ શ્રી આચાર્યજી ઉપરણુ કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વારતાનો પાર નથી.

વાર્તા ૮૩ મી.

શ્રી આચાર્ય જીના સેવક કૃષ્ણદાસની વાર્તા.

એક દિવસ દશ પંદર વર્ષણુવ મળીને શ્રી આચાર્યજીના દર્શનાર્થે અડેલ જતા કૃષ્ણદાસને ગેર આળ્યા ત્યારે કૃષ્ણદાસ ઘેર નહતા, તેની સ્ત્રી હતાં તેની સ્ત્રીએ વર્ષણુવોને દંડવત કરી શ્રી કૃષ્ણ સ્મરણુ કહ્યા, અને બાદ તેનો સત્કાર કરી ઘરમાં બેસાડયા. પછી વિચાર કર્યો કે હવે કરવું શું ? થોડીવારે સ્મૃતિમાં આળ્યું કે તે વાણીઆ રોજ ટોંકણી કરે છે કે તું મને મળ તું જે માગીશ તે હું આપીશ મટે આજ તેની પાસે જઈ સીધું લાવું આ પ્રમાણે વિચાર કરી વાણીયાને હાટે ગઈ અને કહ્યું કે હું તમને કાલે મળીશ. પણ આજે મને સીધું જોઈએ છીએ તે આપો. ત્યારે વાણીઆએ કહ્યું કે તું કોલ આપે તો હું માનું ત્યારે તે સ્ત્રી એવગ્યન આપ્યું ત્યારે તે વાણીઆએ જે સીધું જોઈએ તે આપ્યું તે લઈને સ્ત્રી ઘેર આવી રસોઈ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધરી, સમયાનુસાર ભોગ સરાવી વર્ષણુવોને મહાપ્રસાદ લેવરાવ્યો, પછી કૃષ્ણદાસ ઘેર આળ્યા સર્વ વૈષ્ણુવને મળ્યા, દંડવત કરી ઘરમાં જઈને સ્ત્રીને પુછ્યું કે શું ખબર છે ? વૈષ્ણુવને મહાપ્રસાદ લેવરાવ, ત્યારે સ્ત્રીએ કહ્યું કે પ્રસાદ તો લેવરાવ્યો. ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે સીધું ક્યાંથી

લાવી ? ત્યારે સ્ત્રીએ સર્વ વાત કહી તે સાંભળી કૃષ્ણદાસ પ્ર-
સન્ન થયા. પછી સ્ત્રી પુરૂષ બન્નેએ શીરાનો મહાપ્રસાદ
લીધો, અને પછી વૈષ્ણવો પાસે કૃષ્ણદાસ આવ્યા અને આખી
રાત ભગવદ વાર્તા કરી, પ્રભાતે વૈષ્ણવો વિદાય થતાં કૃષ્ણદાસ
થોડકે પહોંચાડવા ગયા. અને પછીગેરઆવી શ્રીઠાકોરજીની સેવા
કરી આ વૃત્ત ગયા. અને તેની સ્ત્રીએ રસોઈ કરી શ્રી ઠાકોરને
ભોગ ધરી મહાપ્રસાદ ઢાંકી રાખ્યો. સાયંકાળે કૃષ્ણદાસ આવ્યા
ત્યારે બન્નેએ મહાપ્રસાદ લીધો ત્યારે કૃષ્ણદાસે સ્ત્રીને કહ્યું કે
તું ગઈ કાલે વાણીયા સાથે કરાર કરી આવી હતી તેનો કોલ પુરે-
કર એટલે સ્ત્રી સ્નાન સુંગાર જે હતો તે સજીને જવા લાગ્યા
ત્યારે ચોમાસાના દિવસ હોવાથી વરસાદ વરસતો હતો તેમાં
માર્ગમાં કાદવ હોવાથી કૃષ્ણદાસે સ્ત્રીને કહ્યું કે તું મારા કપથેલી
ઉપર બેસ. માર્ગમાં કાદવ ઘણો છે. તારા પગદોરન આપતાં
ખરાબ થશે વાણીયો તારો અનાદર કરશે એમ કહી સ્ત્રી અને
ખભા ઉપર બેસાડી વાણીયાની દુકાને આવી તેને બોલાવે કે
એટલે વાણીઆયે પગ ધોવા માટે વાણી આપતાં સ્ત્રીએ કહ્યું-
કે મારા પગ કાદવવાળા નથી ત્યારે વાણીઆએ કહ્યું કે-માર્ગમાં
કાદવ'તો ઘણો છે છતાં તારા પગ કેરા શી રીતે રહ્યા ! ત્યારે તે
સ્ત્રીએ કહ્યું કે-તારે પુછવાથી કાંઈ કામ છે ! તું તારું કામ મો-
વારે વાણીઆએ કહ્યું કે-એ વાતતો કહેવીજ જોઈએ. આ-
રોએ કહ્યું કે-મારો ઘણી ચોતાના ખભા ઉપર બેસાડવાનું
કર્યો છે. આ સાંભળતાં વાણીયો આશ્ચર્ય પામ્યો અં

ત્યારપછી કેટલેક દિવસે શ્રી ગુંસાઈજીનું ગોકુળ પધારવું થતાં આગરેથી ઉત્સવને દિવસે દશનાર્થે સંતદાસે આળ્યા. શ્રી ગુંસાઈજી જ્યારે આગળ પધારતા ત્યારે વગર બોલાવે સંતદાસને ઘેર પધારતા. શ્રી ગુંસાઈજી તેને શ્રી આચાર્યજીના સેવક જાણી આવી કૃપા કરતા હતા. પછી કેટલેક દિવસે સંતદાસનો દેહ થાકતાં ગોકુળથી ચાપાભાઈને બોલવતાં તે શ્રી ગુંસાઈજીની આજ્ઞા લઈને આગળ આળ્યો. ત્યારે સંતદાસે કહ્યું કે—આ તમારું ઘર છે મરજીમાં આવે તો એક દિવસ સ્ત્રીને રહેવા દેજો, અને મરજીમાં આવે તો એક દિવસ સ્ત્રીને રહેવા ન દેજો, અને મરજીમાં આવે તો ઘરેણું ઘર આપજો. અથવાં વેચીને પઈસા લઈ જાઓ. એમ કહી ઘરના ખત વગેરેના કાગળીઆ સોંપી દીધા. ત્યારે તે ખત વિગેરે લઈ ગોકુળ આળ્યા અને શ્રી ગુંસાઈજીને સર્વ સમાચાર કહ્યા. પછી ત્યારે સંતદાસ ઘણાજ અસકત થઈ ગયા. ત્યારે સર્વ વૈષ્ણવ આળ્યા અને સંતદાસને કહ્યું કે તમને મથુરા વારેણુકાસ્થળ જ્યાં તમે કહેા ત્યાં લઈ જઈએ. ત્યારે સંતદાસે કહ્યું કે મને રેણુકાસ્થળ શું કૃતાર્થ કરશે ? ત્યારે વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે શ્રી ગોકુળ લઈ જઈએ ત્યારે સંતદાસે કહ્યું કે ગોકુળનું શું કામ છે ? એમ કહીને આગરામાં દેહ ત્યાગ કર્યો પછી વૈષ્ણવોએ ત્યાંજ કૃત્ય કર્યું એવાત શ્રી ગુંસાઈજી પાસે કહી ત્યારે પોતાના શ્રી મુખથી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે—તે સંતદાસ મહા ભગવદીય હતા.

વારતા ૮૫ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સુન્દરદાસની વાર્તા.

જગન્નાથજીથી દશગાઉ છેટે સુન્દરદાસજી રહેતા અને કૃષ્ણુ ચૈતન્યનો સેવક માધવદાસ ત્યાં રહેતો. તે બંનેને ઘણા સ્નેહ હતો. સુન્દરદાસ જ્યારે શ્રી આચાર્યજીની પ્રશંસા કરે ત્યારે માધવદાસ કહે મારે તો સર્વ સ્વકૃષ્ણુ ચૈતન્ય છે ત્યાં એક સમય શ્રી આચાર્યજીનું પધારવું થતાં સુન્દરદાસે પોતાને ઘેર પધરાવ્યા. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ ત્યાં સામગ્રી સીદ્ધ કરીને શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો. પછી ભોગ સરાવ્યો ત્યારે માધવદાસે થાળ આવતો જોયો. ત્યાર પછી શ્રી આચાર્યજી પોતે ભોજન કરીને પોઢ્યા. ત્યારે માધવદાસે સુન્દરદાસને કહ્યું કે તારા ગુંડના હાથથી શ્રી ઠાકોરજી આરોગ્યા નહિ અને હું તો શ્રી ઠાકોરજીને આરોગાવું છું તે એક પણ કોળીયો રહેતો નથી, આ વાત શ્રી આચાર્યજીને સુન્દરદાસે કહેતાં, શ્રી આચાર્યજી માધવદાસને બોલાવી પુછ્યું એટલે માધવદાસે સર્વ વાત કહી ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે કાલે હું ત્યારે ત્યાં આવીશ, અને પછી બીજે દીવસે શ્રી આચાર્યજી માધવદાસને ઘેર પધાર્યા અને કહ્યું કે થાળ શ્રી ઠાકોરજી પાસે રાખ, એટલે માધવદાસ થાળ લઈ ગયો. અને શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો અને પછી બંહાર આંવ્યો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી મંદિરના બારણામાં બેઠા. ત્યાં એક પ્રેત આવી રોજ ખાઈ જતો તે પ્રેત તે દીવસે આવીને જીવે છે તો શ્રી આચાર્યજી ખિરાજેલા તે તે જોઈ

પ્રેત અટક્યો અને કહ્યું કે આજ હું ભુખ્યો રહીશ ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તેં આજસુધી ખાધું તે તો ખાધું પણ હવે ખાવા પામીશ નહીં, માટે અહિથી જા. એટલે પ્રેત ચાલ્યો ગયો. પછી માધવદાસ ભોગ સરાવવા ગયો તો થાળ જેમને તેમ પડ્યો છે. તે જોઈ કહ્યું કે તમારી પાસે મારા ઠાકોરજી આરોગતા નથી. આવાં સામાન્ય વચન ઘણાં કહેતાં શ્રી આચાર્યજી તો કાંઈ બોલ્યા નહીં. જ્યારે રાતે માધવદાસ સુઈ રહ્યો. ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીના અનુચરે આવીને તેને ખુખ માર્યો અને ખાટલાથી ઉંઘો નાંખી દીધો. ત્યારે માધવદાસે કહ્યું કે—શા માટે મારો છો ત્યારે જગન્નાથ રાયજીએ કહ્યું કે—તેં શ્રી આચાર્યજીને સામાન્ય વચનો કેમ બોલ્યો? હું તારે ત્યાં ક્યારે આરોગું છું તું જે ભોગ ધરતો તે પ્રેત ખાઈ જતો આજે શ્રી આચાર્યજી દ્વાર ઉપર બેઠા હતા તેથી પ્રત ખાઈ શક્યો નહીં તે મારું સ્વરૂપ છે તેને કઠણ વચન કેમ કહ્યાં, ત્યારે માધવદાસે કહ્યું કે હું પ્રભાતે ક્ષમા માગીશ. પ્રભાતે માધવદાસ શ્રી આચાર્યજી પાસે જઈ દંડવત કરી વિનતી કરી કે મહારાજ મારો અપરાધ ક્ષમા કરો શ્રી આચાર્યજી તો પરમ દયાળ તેથી પ્રસન્ન થઈ કહ્યું કે—તારો શું અપરાધ છે? હું તારા ઉપર બહુજ પ્રસન્ન છું. ત્યારે માધવદાસે વિનતી કરી કે—મહારાજ મારે ઘેર પધારો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી તેને ત્યાં પધાર્યા અને માધવદાસને નામ સંભળાવ્યું શ્રી પછી આચાર્યજીએ તેના શ્રી ઠાકોરજીને પંચામૃતથી સ્નાન કરાવ્યું અને પછી શુંગાર

કરી સિંહાસન ઉપર બેસાડ્યા. પછી શ્રી આચાર્યજીએ સા-
મગ્રી સિદ્ધ કરી ભોગ ધર્યો, પછી સમયોનુસાર ભોગ સરાવી
અનોસર કરી શ્રી આચાર્યજીએ માધવદાસને કહ્યું કે તું વૈષ્ણુ-
વાને બોલાવી લાવ. ત્યારે માધવદાસે કહ્યું કે પાંચ સાતને
બોલાવું. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે તારી મરજીમાં આવે
તેટલાને બોલાવ ત્યારે માધવદાસે કહ્યું કે મહારાજ ! પ્રસાદ
તો થોડો છે. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—પ્રસાદ કદી ઘટે
નહિ. તારી અક્લ તો મારી ગઈ છે. આ ગામમાં જે વૈષ્ણુવ
હોય તે સર્વને બોલાવ. પછી સર્વને બોલાવી મહાપ્રસાદ લે-
વરાવ્યો. તોપણ થાળ તો ભર્યોજ રહ્યો ત્યારે માધવદાસે
કહ્યું કે વિશ્વાસ જોઈએ, આ પ્રકારે માધવદાસનો શ્રી આચા-
ર્યજીએ અંગીકાર કર્યો તે સુંદરદાસના સંગથી થયો. માટે
સંગ ભગવદીયનો કરવો. તે સુંદરદાસ શ્રી આચાર્યજીના
આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. તેની વાર્તાનો પાર નથી.

વાર્તા ૮૬ મી.

શ્રી આચાર્યજી ના સેવક માવજી પટેલ તથા તેની સ્ત્રી

વિરજાની વાર્તા.

માવજી પટેલ તથા તેની સ્ત્રી વર્ષમાં બેવાર શ્રી નાથ-
જીનાં તથા શ્રી ગુસાંઈજીના દર્શને જતાં તેથી શ્રી ગુસાંઈજી
તેના ઉપર પ્રસન્ન હતા તેને કૃષ્ણભટ્ટનો સંગ થતાં વિરજાએ
કહ્યું કે તમે અમારે માથે સેવા પધરાવો તો સાઈ કૃષ્ણભટ્ટે શ્રી

ગુંસાઈજીને વિનતી કરી ને તેઓને માથે સેવા પધરાવી એટલે તે સ્નેહસહ સેવા કરતાં સામગ્રી સારી રીતે કરતાં અને શ્રી આચાર્યજીના સેવક જે દશ ગાઉ સુધી રહેતા તેને પ્રસાદ લેવરાવતા. આ પ્રમાણે સેવા કરતા હતા. એક સમય ઉત્સવને દિવસે સર્વ વર્ષણુવ પ્રસાદ લેવા બેઠા હતા. ત્યારે વિરજાએ અનસખડી મહાપ્રસાદ પિરસ્યો અને કૃષ્ણભટ્ટને એવી પ્રાર્થના કરી કે સર્વ વર્ષણુવ બેઠા હોય અને સખડી મહાપ્રસાદ સર્વને હું લેવરાવું એ મનોરથ છે ત્યારે કૃષ્ણભટ્ટે કહ્યું કે આ મનોરથ ભક્તિ ભાવથી થાય, પણ તે દ્રવ્ય સાધ્ય છે. ત્યારે વિરજાએ કહ્યું કે દ્રવ્ય સાધ્ય એટલે શું? ત્યારે કૃષ્ણભટ્ટે કહ્યું કે— આ વર્ષણુવો તે લઈ શ્રી ગુંસાઈજી પાસે શ્રી ગોકુળ જઈએ અને પછી જે આજ્ઞા શ્રી ગુસાઈજી આપે તેમ કરીએ, જે શ્રી ગુસાઈજી આજ્ઞા આપે તે સખડી મહાપ્રસાદ લેવાય. માટે તે દ્રવ્ય સાધ્ય છે. માર્ગમાં ખર્ચ કરવું જોઈએ અને વૈષ્ણવની આજ્ઞા લેવી જોઈએ, ત્યારે વિરજાએ કહ્યું કે—મારે એ મનોરથ કરવો છે, માવજી પટેલે કહ્યું કે—મારી પાસે બે લાખ મુદ્રા છે, તેથી કામ થાય તો કરો. ત્યારે કૃષ્ણજી ભટ્ટે કહ્યું કે—જરૂર થશે આપણે પ્રથમ શ્રી ગુસાઈજી પાસે જઈએ અને શ્રી ગુસાઈજી આજ્ઞા આપે તેમ કરીએ. માવજી પટેલ ધૂનાઢય હતા. તેથી સર્વ દ્રવ્ય લઈ ઉજ્જૈન આવ્યા. પછી કૃષ્ણભટ્ટે બધા વર્ષણુવને એકઠા કરી ગોકુળમાં શ્રી ગુસાઈજીના દર્શન માટે લાવ્યા. પછી શ્રી ગુસાઈજીનાં દર્શન કરી કૃષ્ણભટ્ટે વિનંતિ કરી

કે મહારાજ ! વિરજને આવે મનોરથ છે કે વર્ષણુવ સખડી મહાપ્રસાદ મારા હાથે લે ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે—એ મનોરથ પુરુષોત્તમ ક્ષેત્ર વગર થાય જ નહિ, ત્યારે સર્વ વર્ષણુવંતી મંડળી લઈને વિરજ કેટલેક દિવસે જગન્નાથજી પોહાંચી અને જગન્નાથરાયજીનાં દર્શન કર્યાં પછી નાના પ્રકારની સામગ્રીનો શ્રી જગન્નાથજીને ભોગ ધર્યો પછી સર્વ મહાપ્રસાદ સર્વ વૈષ્ણુવોને પોતાને હાથે વિરજએ પિરસ્યો. પોતાનો મનોરથ પુર્ણ કરી ત્યાં થોડા દિવસ રહી સર્વ વર્ષણુવો સાહ વિરજએ ગોકુળ આવી શ્રી ગુસાંઈજીનાં દર્શન કરી સર્વ વાર્તા કહી બાકીનું શેષ રહેલું દ્રવ્ય શ્રી ગુસાંઈજીને ભેટ કર્યું, ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજી વિરજ ઉપર પ્રસન્ન થયા. પછી સર્વ વર્ષણુવને મહાપ્રસાદ લેવરાવ્યો. પછી શ્રી ગુસાંઈજીએ પોતે મહાપ્રસાદ લીધો. પછી સર્વ વર્ષણુવો તથા વિરજ શ્રી ગુસાંઈજી સાથે શ્રીનાથદ્વાર આવ્યા અને દર્શન કરી સર્વ પોતાના ગામ ભણી વિદાય થયા. વિરજ આવી ભગવદીય હતી એક વર્ષમાં બે વાર વિરજ ગોકુળ આવતી ત્યારે એક ગાડું ગોળનું અને એક ધીનું લઈ જઈ એક માસ ત્યાં રહેતી તેમાં પંદર દિવસ ગોકુલમાં અને પંદર દિવસ શ્રી નાથજીદ્વારમાં રહેતી અને સામગ્રી કરી ભોગ ધરી તે પછી સર્વ ઠાંકી રાખે તે જ્યારે ગાયોના ગેવાળ આવતા ત્યારે મહાપ્રસાદ અંગીકાર કરતા એ વિરજ આવી ભગવદીય હતી તે ઘસરાવળના સંગથી થઈ માટે સંગ ભગવદીયનો કરવો.

વારતા ૮૭ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક ગોપાળદાસની વારતા.

ગોપાલદાસને શ્રી આચાર્યજીએ આજ્ઞા આપી હતી કે-તમે સર્વને નામ આપજો, તેથી ગોપાળદાસ સર્વને નામ આપતા હતા, એક દિવસ શ્રી આચાર્યજી રોડામાં પધાર્યા ત્યારે ગોપાળદાસ ઘેર નહતા. તેનો પુત્ર ઘેર હતો. તેથી શ્રી આચાર્યજીએ તેના પુત્રને કહ્યું કે ગોપાલદાસ ક્યાં છે? ત્યારે તેના પુત્રે કહ્યું કે શ્રી ઠાકોરજીને કામે ગયેલા છે; તે શ્રવણ કરી શ્રી ઠાકોરજીનું મન અપ્રસન્ન થયું કે-ગોપાળદાસનો પુત્ર આમ કેમ બોલે છે? પછી શાન્ત રહેવું અયોગ્ય વિચાર્યું પણ પછી મનમાં વિચાર કર્યો કે ગોપાલદાસને આવવા દઈએ. તે શું કહે છે. પછી સાંજે ગોપાલદાસ આવ્યા અને શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શન કર્યાં ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પુછ્યું કે તમે ક્યાં ગયા હતા? ત્યારે ગોપાળદાસે કહ્યું કે-મહારાજ પેટ વળગ્યું છે માટે પ્રતિ માટે ગયો હતો. આ શ્રવણ કરી શ્રી આચાર્યજી તેના ઉપર બહુજ પ્રસન્ન થયા, અને શ્રીમુખથી કહ્યું કે-આ વૈષ્ણવનાં લક્ષણ છે. પ્રતીમાં શ્રી ઠાકોરજીનું નામ લેવું નહીં.

દર્શને આળ્યા. અને જળ આપ્યું અને ઝારી ત્યાંજ મુકી દીધી. શ્રી નાથજીનું હૃદય કોમલ હોવાથી તે ભક્તનાં દુઃખને સહન કરી શકતા નથી.

એક સમયે ગોપાલદાસે ' શિખંડી શ્યામ ઘનસખી કંઠ મનોહર હાર ધન્યદિન જેનો દેખસુ નયનન નંદકુમાર ' ૧ આ પ્રમાણે ઘણી ચોપાઈઓ કરી.

એક સમય શ્રી ગુસાંઈજીએ રોડામાં પધારી બહાર મુકામ કર્યો. પછી જ્યારે ઉત્થાપન સમય ગોપાલદાસજી દર્શને આળ્યા ત્યારે એ વૈષ્ણવોએ કહ્યું કે અમને શ્રી ગુસાંઈજી પાસે નામ અપાવો. ત્યારે ગોપાલદાસે કહ્યું કે—હું નામ આપું છું. તેજ શ્રી ગુસાંઈજી આપે છે. માટે ઘેર આવીને તમને નામ આપીશ. પણ તે વૈષ્ણવોને શ્રી ગુસાંઈજી પાસેથી નામ લેવાની ઈચ્છા હોવાથી ત્રણવાર કહ્યું એટલે ગોપાલદાસે પણ ત્રણવાર તેજ પ્રમાણે કહ્યું, આ વાત શ્રી ગુસાંઈજીના સાંભળવામાં કાને! કાન આવતાં વૈષ્ણવોને પુછ્યું કે—તમે શું કહો છો ? ત્યારે તેઓએ કહ્યું કે—અમને નામ આપો ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ તેને નામ આપી કૃતાર્થ કર્યા પછી ગોપાલદાસને કહ્યું કે તમારો શ્રી આચાર્યજીએ અંગીકાર કરેલો છે. તે તો દઢ થયો છે. પણ જે તમારી પાસેથી નામ પામેલ છે. તે તો અમારા કઠી થશે નહિ. આ પ્રમાણે શ્રી ગુસાંઈજીનું બોલવું થતાં ગોપાલદાસે જોને ચોતે નામ આપ્યાં હતાં તેઓને શ્રી ગુસાંઈજી પાસે નામ અપાળ્યાં

ત્યારે તે સર્વ કૃતાર્થ થયા, તેને શ્રીગુંસાઈજી ગંગા જળ કહેતા તેને સ્વામિત્વ આપવાથી એ જીવોનું અશ્રેય થયું શ્રી ગોપાળ-દાસ શ્રી આચાર્યજીના મહા કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા.

વારતા ૮૮ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક સુરદાસજી ગૌઘાટવાળાની વારતા.

એક સમય શ્રી આચાર્યજીનું અડેલથી વ્રજ પધારવું થતાં કેટલેક દીવસે ગૌઘાટ પધારયા. આગરા અને મથુરાના મધ્યમાં ગૌઘાટ છે. ત્યાં શ્રી આચાર્યજી સ્નાન કરી સંધ્યાવદન કરી રસોઈ કરવા માટે બેઠા. તે સમય સાથે સેવકો ઘણા હતા, તેઓ પ્રણુ પોતાના શ્રી ઠાકોરજીની રસોઈ કરવા લાગ્યા. તે ગૌઘાટ ઉપર સુરદાસજી રહેતા હતા. સુરદાસ પોતે શેવક કરતા હતા. ગાયન ઘણું સારું કરતા, તેથી ઘણા લોકો સુરદાસજીના શેવેક થયા હતા. તે શેવકોમાંથી કેઈએ સુરદાસજીને શ્રી આચાર્યજી પધારવાના સમાચાર કહ્યા અને કહ્યું કે—જેણે દક્ષિણમાં દિગ્વિજય કરેલ છે. સર્વ પંડિતોને જીતીને ભંકિતમાર્ગ સ્થાપન કર્યો છે, તે પધાર્યા છે. ત્યારે સુરદાસજીએ કહ્યું કે—તું ત્યાં જઈને દુર બેસજે. જ્યારે તે ભોજન કરીને બિરાજે ત્યારે ખખર કરજે એટલે હું શ્રી આચાર્યજીનાં દર્શને જઈશ. એટલે શેવક દુર જઈને બેઠો. ત્યારે શ્રી આચાર્યજી રસોઈ કરતા રસોઈ તઈયાર થઈ ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ ધર્યો. પછી

ભોગ સરાવી મહાપ્રસાદ લઈ શ્રી આચાર્યજી ગાદી ઉપર બિ-
રાજ્યા. અને એટલામાં સર્વ સેવક પણ પરવારીને આવ્યા.
ત્યારે સુરદાસજીના સેવકે સુરદાસજીને કહ્યું કે શ્રી આચાર્યજી
બિરાજ્યા છે. એટલે સુરદાસજી દર્શને આવ્યા. ત્યારે શ્રી આ-
ચાર્યજીએ કહ્યું કે—સુર! કાંઈ ભગવદ્ યશ વર્ણન કરો. ત્યારે
સુરદાસે એક પદ ગાયું.

હાં હરિ સખ પતિ તનકો નાયક કૈકરિ શકૈ બરાબર
મેરી ઈતે માનકૌ લાયક. ૧

જો તુમ અબમિલ સોંકીની, જો પાતી લિખવાણિં;
હોય વિશ્વાસ ભલો જય અપને ઔરપતિત બોલવું. ૨
સિમિટે જહાં તહાં તે સખ કોઉ અય જુરે એકઠોર,
અબકેં ઈતને આન મિલાઉં વેર કુસરી ઔર. ૩

હોડા હોડી મન હુલાસ કરી કરે પાપ ભરિ પેટ,
સખહિ નલૈ પાઅન તરિ અરિ હાં યમી અમારી ભેટ. ૪
અઈસી કિતનીક બનાઉં પ્રાનપ્રતિ સુમરન હૈ ભયો માગૌ,
અબકી વેર નિવાર પ્રભુ સુરપતિ કો ટાડો. ૫

શબ્દ ધનાશ્રી.

પ્રભુ મેં સખ પતિતનકૌ ટીકૌ,
ઔરપતિત સખ ઘૌસ ચારિકે મેતો જન્મતહીકૌ, ૧
વધિક. અબમિલ ગનિકા તારી. ઔર પુતનતહીકૌ,
મેહિ છાંડી તુમ ઔર ઉધારે, મિટે શખ કેસે જીકૌ. ૨

કેાઉન સમરથ સેવક રતકોં ખેંઈચિ કહતહો લીકો,
 મરિમત લાજ સુરપતિ તનમેં કહત સખનમેં નીકો. ૩
 આ પ્રમાણે પદ સાંભળી શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—સુર
 થઈને આવો ડિમાક શેનો છે ? કાંઈ ભગવદ્ લીલા વર્ણન કરી ?
 ત્યારે સુરદાસજીએ કહ્યું કે મહારાજ ! હુંતો સમજતો નથી. ત્યારે
 શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—જા સ્નાન કરી આવ હું સમજવું.
 ત્યારે શુરદાસજી સ્નાન કરી આવ્યા. એટલે શ્રી આચાર્યજીએ
 નામ સંભળાવ્યું પછી સમર્પણ કરાવ્યું અને પછી દશમની
 અનુક્રમણિકા કહી. તેથી સર્વદોષ દુર થઈ ગયા. અને નવધા
 ભક્તિ સિદ્ધ થઈ. ત્યારે શુરદાસજીએ ભગવદ્ લીલા વર્ણન કરી.
 અનુક્રમણિકાથી બધી લીલાનું સ્મરણ થયું. અને દશમની
 શુભોદિનીમાં મંગળાચરણનો શ્લોક શુરદાસજીએ કહ્યો.

નમામિ હૃદયે શેષે લીલા ક્ષરાવિધ સાયનં
 લક્ષ્મી સહસ્રલીલામિઃ સેવ્યમાન ફલાનિધ ॥

અને તેજ સમય શ્રી આચાર્યજી પાસે પદ ગાયું.

રાગ ખિરાવલ.

‘ ચક્રધરલી ચરણુ સરોવર જહાંન ગ્રેમ વીયોગ. ’

આ પદ આખું શુરદાસજીએ ગાયું અને આ પદ દસ-
 મના મંગલા ચરણુની કારિકાના અનુસાર કર્યું તેમાં કહેલું
 છે કે—જે ત્યાં શ્રી સહસ્રસહિત નિત કીડીત શોભિત આ પ્રમાણે
 પદ કર્યું તેથી જણાયું કે—શુરદાસજીને બધી શુભોદિની સ્મરણ-

માન થઈ અને લીલાનો અભ્યાસ થયો એમ. શ્રી આચાર્યજીએ જાણ્યું પછી નન્દ મહોત્સવ કરી શ્રી આચાર્યજી પાસે ગયો.

રાગ દેવગન્ધાર.

વજ્રભયો આહરકે પુત જખયહખાત મુની.

શ્રી આચાર્યજી આ સાંભળી બહુ પ્રસન્ન થયા. અને પોતાના શ્રી મુખથી કહ્યું કે—શુરદાસ જાણે પાસેજ હતા, પછી શુરે પોતે જે સેવક કરેલા હતા તે સર્વને નામ અપાવ્યું અને ઘણાં પદ કર્યાં પછી શ્રી આચાર્યજીએ શુરદાસને પુરુષોત્તમ સહસ્ત્ર નામ સંભળાવતાં સુરદાસજીને આખા ભાગવતની સ્કૃતિ થઈ. અને જે જે પદ કર્યાં તે પ્રથમથી તે દ્વાદશસ્કંધ સુધી કર્યાં. શુરદાસજી મહાકૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા. શ્રી આચાર્યજી એ ત્રણ દિવસ ગઉ ઘાટ ઉપર બિરાજ્યા અને પછી પ્રજ્ઞમાં પધારયા ત્યારે શુરદાસ પણ સાથે આવ્યા.

શ્રી આચાર્યજી પ્રજ્ઞમાં પધારયા. તે પેહેલાં શ્રી ગોકુળમાં પધાર્યાં. ત્યારે શુરદાસજી સાથે હતા. ત્યારે શ્રી મુખથી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—શુરદાસ ગોકુળના દરશન કરો ત્યારે શુરદાસે દંડવત કર્યાં. કે તુરતજ બાલલીલા હૃદયમાં સ્પુરાયમાન થઈ અને તેના હૃદયમાંથી આચાર્યજીએ શ્રી ભાગવતના સકલ લીલા સ્થાપી તેથી દર્શન કરતાંજ શુરદાસને શ્રી ગોકુળની બાલલીલા સ્પુરી ત્યારે શુરદાસજીએ મનમાં વિચાર્યું કે—શ્રી ગોકુળની બાંધલીલાનું વરણન કરીને શ્રી આચાર્યજીને સંભળાવું જન્મ લીલાનું પદ તો પ્રથમ સંભળાવ્યું છે.

રાગ ખિલાવલ.

સોલિત કરનવનીત લિયે.

ધુટુરખન ચલતે રેણુ તંનમંડિત મુખલેપકિયે. ૧

ચાર કપોલ લોલ લોચન ઈખગોરોચનકો તિવક દિયો,

હાર લટકનમાતોં મત મધુપગન માધુરી પિયેં. ૩

કહુલા કંઠ ખજત કેહરિ નખરાજતહે સખી રૂચિર હિયે;

ધન્ય શુદ્ધએકોપલ યહશુખ કહા ભયો સત કલ્પ જીયે. ૩

આ પદ શુરદાસજીએ ગાયું અને ખીજા પદ ઘણું ગાયાં

ત્યારે શ્રી આચાર્યજી પ્રસન્ન થયા અને મનમાં વિચાર્યું કે—

શ્રી નાથજીની સેવાનું સર્વ મંડાણ અહીંજ થયું. અને કીર્તનનું

મંડાણ કર્યું નથી. માટે હવે શુરદાસજીને આપો અને ચોતે

શ્રીજીદ્વાર પધાર્યા. અને શુરદાસને સાથે લીધા. અને ત્યાં જઈ

સ્નાન કરી ચોતે મંદિરમાં પધારયા. અને શુરદાસજીને સ્નાન

કરી ઉપર આવવાનું કહ્યું. એટલે શુરદાસજીએ સ્નાન કરી ઉપર

જઈ શ્રી નાથજીનાં દરશન કર્યાં એટલે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું,

કે—શ્રી નાથજીને કાંઈક સંભળાવો. એટલે શુરદાસજીએ વિ-

જ્ઞપ્તિનું પદ પ્રથમ ગાયું.

રાગ ધનાશ્રી.

અખહોં નાવ્યો ખહુત ગોપાલ.

આ પદ આખું ગાયું ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—

હવે તો તમને અવિધા જરા રહી નથી. માટે હવે ભગવદ્ યશ

વર્ણન કરો. ત્યારે શુરદાસે મહાત્મ્ય અને લીલા સંભળાવ્યાં.

રાગ ગોડી.

‘કોન શુકત ઈન વ્રજવાસિનકો’

આ પદ સાંભળી શ્રી આચાર્યજી બહુ પ્રસન્ન થયા; કારણ કે શ્રી આચાર્યજીએ બહુ પ્રસન્ન થયા; કારણ કે શ્રી આચાર્યજીએ જેવો માર્ગ પ્રકાશ કર્યો તે અનુસાર શુરદાસજીએ પદ કરવાં. નામ પ્રકરણમાં પૂતનાથી માંડીને શકટ, તૃણાવૃત, ગર્ગાચાર્ય, યમલાર્જુન, અને વૈકુન્ઠ દર્શન એવાં એવાં ભગવાનનાં ઘણાં મહાત્મ્ય જણાવ્યાં.

શુરદાસજીએ સહસ્ત્રાવધિ પદ કરેલા છે, એ સર્વ જગતમાં પ્રસિદ્ધ છે. તે પદ પાદશાહના સાંભળવામાં આવતા તેણે વિચાર કર્યો કે-શુરદાસ ક્યારે મળે? ભગવદ્ ઈચ્છાથી શુરદાસજીનો સમાગમ થતાં તેણે કહ્યું કે-તમે ઘણાં પદ કરેલાં છે. મને ઈશ્વરે રાજ આપેલ છે. તેથી સર્વ મારા ગુણાનુવાદ ગાય છે. માટે તમે પણ ગાઓ. ત્યારે શુરદાસજીએ આ પ્રમાણે ગાયું.

રાગ ખીલાવલ.

‘મનારે તું કરિ માઘૌ સોં પ્રીતિ.’

આ પદ પાદશાહ પાસે ગાયું. આ પદનું નિશાદીન ધ્યાન રહેતા ભગવદાનુગૃહથી શાન્તિ રહે. સંસારથી વર્ધરાગ્ય રહે કુસંગનો નિરંતર ભય અને ભગવદીયના સંગની ઈચ્છા રહે. અને શ્રી ઠાકોરજીના ચરણ કમળ ઉપર સ્નેહ રહે. દેશાદિક ઉપર પ્રીતિ ન થાય. તે શ્રવણ કરી પાદશાહે પ્રસન્ન થઈને કહ્યું કે-શુરદાસજી! પરમેશ્વરે મને રાજ આપેલું છે. માટે તમે મારા યશ ગાઓ. ત્યારે શુરદાસજીએ આ પદ ગાયું.

રાગ કેદારો.

‘ના નહિ રહ્યા મન મેં ઢારે.’

આ પદ ગાયું તે શ્રવાણ કરતાં અકબરપાદશાહે વિચાર કર્યો કે—આ મારાં ચશશા માટે ગાય ? એને જરા લાલચ નથી. તેઓ હરિ જન છે. શુરદાસજીએ આ પદની સમાપ્તિમાં ગાયું હતું કે—‘શુર અઈસે દર્શ કોઈ મરખ લોચને પ્યાસ’ તે ગાયું ત્યારે પાદશાહે પુછ્યું કે—શુરદાસજી આપને નેત્ર નથી અને વગર જોએ ઉપમા આપો છો. ત્યારે શુરદાસજી બોલ્યા નહિ. પણ પાદશાહે વિચાર કર્યો કે એનાં નેત્ર પરમેશ્વર પાસે છે. તેથી વર્ણન કરે છે. પછી તેને કાંઈક આપવાનો વિચાર કર્યો, પણ તે ભવવહીય અને ઈચ્છા રહિત હતા. શુરદાસજી ત્યાંથી શ્રીનાથદ્વારા આવ્યા.

શુરદાસજી માર્ગમાં ચાલ્યા જતા હતા ત્યારે કોઈ ચોપાટ રમતો હતો. રમનારા રમતમાં લીન હોવાથી તેઓને જતાં આવતાંનું ભાન નહતું તે જોઈ પોતાની સાથેના માણસોને શુરદાસે કહ્યું કે, જુઓ ? આ કેવું પોતાનું જીવન ખુવે છે. ઈશ્વરે મનુષ્ય દેહ આપેલ છે, તે સેવા માટે પણ આતો હાટકાં કુટે છે-તે સમય એક પદ ગાયું,

રાગ કેદારો.

મનતું સમજી શોચવિચાર, ભક્તિવિણુ—
ભગવાન દુર્લભ કહત નિગમ પુકાર.
સાધુ સંગતિ કારિકા સાફેરિ રસના સારિ.
દાવ અબકે ચરયાં પુરો ઉતારી પહેલી પાર.

આક રાતે સુનિ અઠારે પંચ હીકા મારી.
 દુર તે ત્યજી તીનકાં નેચ ભક્તિ ચૈંક વિચાર.
 કામ ક્રોધ જંભળ ભુલ્યૌ ઠાયો ઠગણીનાર.
 સૂર હરિકે પદ ભજન વિન ચલ્યોઉ દોઉકર ઝાર.

આ પદ પોતાની સાથેના ભગવદ્દીયને સંભળાવ્યું આ પદમાં એમ કહેલું છે કે—મનતું સમજી સોચ વિચાર, એ ત્રણે વસ્તુ રમતમાં જોઈએ અને તેજ ત્રણ વસ્તુ ભગવાનના ભજનમાં પણ જોઈએ; કારણ કે જો તે સમજણ હોય તો શ્રવણ શું કરસે. માટે પ્રથમ સમજ જોઈએ. અને સોચ એટલે ચિંતા એટલે કે ભગવદ્દની પ્રાપ્તિની ચિંતા ન હોયતો સંસાર ઉપર વર્ષરાગ્ય શી રીતે થાય ? આ જીવને વિચાર નહિતો સંગ કુસંગમાં શું કરસે. માટે વિચાર જોઈએ. એ ત્રણે વસ્તુ હોયતો ભગવદ્દીય થાય માટે આ ત્રણે વસ્તુ ભગવદ્દીયને અવશ્ય જોઈએ. અને રમતમાં પણ ત્રણે વસ્તુ જોઈએ. સમજ એટલે ગણવું તે ન આવડે તો ચલાય શી રીતે ? અને સોચ એકે—આગળ મારા દાવ પડે—તો આ પ્રમાણે ચાલું અને વિચાર તેમાંજ તન મન, આ ત્રણે બાબત હોયતો રમત રમી શકાય.

સુરદાસજીએ શ્રી નાથજીની સેવા ઘણા દિવસ કરી. વચમાં શ્રીનવનીતપ્રિયાજીનાં દરશન માટે શ્રી ગોકુળ જતા એક સમય નવતપ્રિયાજીનાં દર્શન કરી બાલલીલાના પદ ઘણાં સંભળાવ્યા તે સાંભળી પ્રસન્ન થઈ શ્રી ગુસાંઈજીએ સંસ્કૃતમાં

એક પાલણું કહી સુરદાસજીને શિખવ્યું અને તે શ્રી નવીનીત-
પ્રિયાજી ખુલતા હતા ત્યારે સુરદાસજીએ ગાયું.

રાગ રામગ્રી,

પ્રેમ પચ્યુંકે શયન.

આ આખું પદ સુરદાસજીએ ગાયું અને આ પદના અ-
નુસાર શ્રી નવનીતપ્રિયાજીનાં ઘણાં પદ કર્યાં તે શ્રવણ કરી
શ્રી ગુસાંઈજી બહુ પ્રસન્ન થયા.

રાગ ખિરાવલ.

બાલ વિનોદ આંગનમેઝીડોલનિ

મણિમય ભૂમિ સુભગ નંદાલય બલિં બલિ ગઈતોતરિ બોલનિ. ૧

કહુલા કંઠ રૂચિર કેહરિ નખ પ્રજમાલ બહુ લઈ અમઉલનિ

વદન સરોજ તિલક ગોરોચન લરલટિકનમધુગનિ લોલની. ૨

લીન્યો કર પરસત આનંદ કબે લગ્યો કપોલનિ.

કહે જન સુર કહેં લો વરાણું ધન્યનંદ જીવન જગતો લનિ. ૩

ગોપાલ દૂરહૈઈ માખન ખાત,

દેખિ સખી સોભા બટી અતિ શ્યામ મનોહર ગાત. ૧

ઉઠિ અવલોકિ ઓટ ઠાડી હયે જીહુ વિધિ નહિ લખિ લેત.

ચક્રત નઈન દિશ ચિતવત ઓઊર સખનકેં દેત. ૨

સુન્દર કર આનન સમીપ હરિરાજતયહ આકાર.

જનુજલ રૂહ તજી વેર વિધિ સોં લાયે મિલત ઉપહાર. ૩

ગિરી પરત વદનતે ઉપર દ્રઘદધી સુતકે ખિંદુ.
 માનહુ સુધાકન ચોરવત ખિય જનદંદુ ૪
 બાલ વિનોદ વિલોક સુર પ્રભુ વિનભઈ પ્રજકી નાર,
 કુરતન વચન વરજીવે કઉમન રહી વિચાર વિચાર. ૫
 સુરદાસજીએ શ્રી નાથજીની ઘણી સેવા કરી. પછી
 ભગવદ્ ઈચ્છા બોલાવવાની જાણીને પરસોલીમાં નિત્ય કૃપાત્મક
 રાસલીલા કરે છે ત્યાં સુરદાસજી આવ્યા, અને શ્રી નાથજીની
 ધ્વજને દંડવત કર્યા. અને ધ્વજના સામું મોઢું કરી સુતા
 પણ અંતઃકરણમાં એ હતું કે—શ્રી આચાર્યજી દર્શન દેસે. હવે
 આ દેહ થાક્યો તેથી શ્રી નાથજીનાં દર્શન થાય તો અહોભાગ્ય.
 શ્રી ગુસાંઈજીનું નામ કૃપા સિંધુ છે. ભકતોના મનોરથ પુર્ણ
 કરવાવાળા છે એવા વિચારથી શ્રી ગુસાંઈજીનું ચિંતવન કરતા
 હતા, જેમ સુરદાસજી સ્મરણ કરતા હતા તેમ શ્રી ગુસાંઈજી
 પણ ક્ષણ વાર ભુલતા ન હતા શ્રી નાથજીના શૃંગાર સમય
 સુરદાસજી માણી કોકામાં ઉભા રહીને કીર્તન કરતા હતા તે
 દિવસ શ્રી ગુસાંઈજી શ્રી નાથજીનો શૃંગાર કરતા હતા. ત્યારે
 સુરદાસ જોવામાં ન આવતાં શ્રી ગુસાંઈજીએ પુછ્યું કે—સુર-
 દાસજી કેમ દેખાતા નથી. ત્યારે કોઈ વઈળે કહ્યું કે—મહારાજ !
 તે તો આજ પરસોલી જતા હતા. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ જાણ્યું
 કે—અવસાન સમય છે. એ જ ગુી સેવકોને કહ્યું કે—ગુણિમાર્ગનું
 વાહાણુ જાય છે. જેને કાંઈ લેવું હોય તે લેયો. અને જો ભગવદ્
 ઈચ્છાથી રાજ ભોગ આરતિ સુધી રહે છે તો હું પણ આવું છું.

પછી હર વખત શ્રી ગુસાંઈજી સુરદાસના સમાચાર મગાવે. જે આવે તે કહે કે મહારાજ ! શુરદાસ અચેત છે. એમ કરતાં કરતાં શ્રી નાથજીના રાજભોગનો સમય થયો. એટલે રાજભોગ આરતિ કરીને શ્રી ગુસાંઈજી ગિરિરાજથી નિચે આવી પરસોલી પધારયા. ભીતરીઆ રામદાસજી વિગેરે અને કુંભનદાસજી અને શ્રી ગુસાંઈજીના સેવક ગોવિન્દ સ્વામિ ચત્રભુજદાસ અને બીજા પણ શ્રી ગુસાંઈજીની સાથે આવ્યા. અને આવતાંની સાથેજ શ્રી ગુસાંઈજીએ શુરદાસજીને પુછ્યું કે શુરદાસજી કેમ છે ? ત્યારે શુરદાસજીએ ગુસાંઈજીને દંડવત કરી કહ્યું કે—મહારાજ પધાર્યા છો. આપની રાહ જોતો હતો. એમ કહી એક પદ ગાયું.

રાગ રારંગ.

દેખો દેખો હરિ જુકો એક શુભાવ.

અતિ ગંભીર ઉદાર ઉદ્ધિ પ્રેભુ જાતિ શિરોમય રાય, ૧

રાઈજીતની સેવાકઉ ક્ષમાનત મેરૂ સમાન.

સમજદાસ અપરાધ સિંધુ સમ બુદ્ધન એ કઉ જાનિ. ૨

વદન પ્રસન્ન કમલ પદ સનમુખ દીપતહી હઈ અઈસે,

અઈસે વિમુખકુ ભયો કૃપા આ મુખકી જખદેખઉ તખ તેસે

ભક્ત વિરહ કરત કરુણા મય ડોલત પાછેં લાગે.

શુરદાસ એસેં પ્રભુકેં કત દીજઈ પીઠ અભાગે. ૪

આ પદ શ્રવણ કરી શ્રી ગુસાંઈજી બહુ પ્રસન્ન થયા. અને કહ્યું કે—પ્રભુ આવો દિવસ પોતાના સેવકને આપે, તે સમય

ચગલુજદાસ ત્યાં હતા તેણે કહ્યું કે-શુરદાસજીએ ભગવદ્ યશ ઘણું વર્ણન કર્યો. પણ શ્રી આચાર્યજીના યશનું વર્ણન કર્યું નહિ. આ વચન સાંભળતાં શુરદાસજી બોલ્યા--કે મેંતો શ્રી આચાર્યજીના યશ વર્ણવ્યા છે. કાંઈ સિન્ન જોવામાં આવેતો સિન્ન વર્ણવું એમ કહી એક પદ ગાયું.

રાગ ખિલાગ.

ભરોસો દઢ ઈન ચરણુ ન કેરઉ.

શ્રી વલ્લભ નખ ચંદ્ર છટા ખિનુ સખ જગમાંહી અંધેરો. ૧

સાધન અઊર નહિ આકલિમેં, જાસોં હોત નિવેરો,

શુર કહા કહિ દુવિધિમાં ધરઉ વિના મોલકો ચિરઉ. ૨

આ પદ પુર્ણ થયું અને શુરદાસજીને મુરછા આવી ત્યારે

શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે--ચિત્તની વૃત્તિ કયાં છે? ત્યારે વળી એક પદ શુરદાસજીએ ગાયું.

રાગ ખીલાગ.

ખલિ ખલિ ખલિ હઉ કુવર રાધિકાનંદ શુવન જાસો રતિમાની.

વે અતિ ચતુર તુમ ચતુર શિરોમનિ મીત કરી કઈસેં હોત હો

છાની. ૧

વે જુધ રત તનકનક પીત પટસો તો સખ તેરી ગતિ ઠાની.

તેં પુનિ શામ સહ જવે શોભા અંખર મિસ અપને ઉર આની. ૨

મુલકિનઅંગ અખ હીવહઈ આયો નિરખિ દેખિનિજ દેહશિયાની

શુર શુજાન સખી કે ખુઝઈ પ્રેમ પ્રકાશ ભયો વિહસાની. ૩

આ પદ કહેતાંની સાથે શુરદાસનું ચિત્ત શ્રી ઠાકો

શ્રી મુખ તેમાં આ કરુણારસ ભરેલાં નેત્ર જોયાં ત્યારે શ્રી ગુ-
સાંઈજીએ કહ્યું કે—નેત્રની વૃત્તિ સુરદાસજી ક્યાં છે ? ત્યારે
સુરદાસજીએ આ પ્રમાણે કહ્યું.

રાગ બિહાગ.

ખંજન નૈન રૂપ રસ માતે, અતિશે ચારૂ ચપલ બનિયારે
પલ પિંજરાન સમાતે

ચલિ ચલિ જાતનિકટ શ્રવણુનકે, ઉલ્લટિ પુલટિ તાટંકકંદાતે
સુરદાસ અંજલ ગુણુ ખટકે, નાતર અખ ઉડી જાતે.

આટલું કહી સુરદાસનું ભગવદ્ લીલામાં પ્રાપ્ત થયા
અને શ્રી ગુસાંઈજી સર્વ સેવકો સાથે શ્રી ગોવર્ધન પધારયા
શ્રી આચાર્યજીના આવા કૃપાપાત્ર સુરદાસજી હતા તેનો
પાર નથી.

વારતા ૮૯ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક પરમાનંદદાસ કનોજયા બ્રાહ્મણની વાર્તા.

શ્રી પરમાનંદદાસ શ્રી ઠાકોરજીના પરમ સખા હતા
જ્યારે ભુતલ ઉંપર શ્રી આચાર્યજી પ્રકટ થયા. ત્યારે શ્રી ગોવ-
ર્ધન નાથજીની આજ્ઞાથી દેવી જીવેના ઉદ્ધારાર્થે શ્રી આચાર્ય-
જી અને શ્રી ઠાકોરજીનો સર્વ પ્રકાર પ્રકટ થયો અને પોતે
શ્રી ગોવર્ધન પર્વતમાં પ્રકટ થયા. પરમાનંદદાસનો જન્મ
કનોજમાં કનોજયા બ્રાહ્મણને ઘેર થયો હતો. તે કવિ હતા,
કીર્તન કરતા અને ગાતા તેની સાથે સમાજ ઘણું રહેતો હતો.

પોતે સ્વામી કહેવાતા, પોતે સેવક કરતા ભગવદ્ ઈચ્છાથી એક સમય પરમાનંદદાસનું કનોજથી પ્રયાગ આવવું થતાં ત્યાં કીર્તન ઘણું સારું ગાયાં તે સાંભળવા ઘણું મનુષ્યો આવતાં અને અડેલ કામ પ્રસંગે ઘણા લોકોનું આવવું થતું અને તે કીર્તન સાંભળી અડેલમાં જઈ કહેતા કે—પરમાનંદદાસ પ્રયાગમાં કીર્તન સારું કહે છે. તેથી શ્રી આચાર્યજીનો સેવક જળધરિયો કપુર ક્ષત્રિય તેના રાગ ઉપર ઘણું આસક્ત હતો. પણ અવકાશ મળે નહિ કે તે પ્રયાગ જઈ શકે નહિ એક દિવસ પ્રયાગથી અડેલમાં આવી એક વૈષ્ણવે કહ્યું કે આજે એકાદશી છે. તેથી આજ પરમાનંદદાસ જાગરણ કરશે. તે શ્રવણ કરી ઝળધરી-યાએ પોતાના મનમાં વિચાર્યું કે આજે તો કીર્તન સાંભળવા જવું આવે વિચાર કરી સેવાથી પરવારી ઘેર આવી વિચાર કર્યો કે—આ સમય મછવે તો મળશે નહિ માટે કરવું શું ? પણ તરવામાં તે કુશળ હોવાથી તરીને પાર જવાનો નિશ્ચય કરી યમુનાજીના તીર ઉપર આવી ઊભો થયો અને લુગડાં સરવ બાંધી માથે મુકી તરીને પાર થયો પછી લુગડાં પહેરી જે સ્થળે પરમાનંદ સ્વામી ઉતર્યા ત્યાં આવ્યો પણ તેને પરમાનંદ સ્વામી સાથે મેલાપ નહોતો. પણ તે શ્રી આચાર્યજીનો સેવક છે એ વાત સર્વ જાણતાં હતાં તેથી સર્વએ તેને સનમાનથી બેસાડ્યો. એના બેઠા પછી પરમાનંદ સ્વામીએ કીર્તનનો પ્રારંભ કર્યો. અને તેણે વિરહના પદ ગાવાનું એ કે શ્રી આચાર્યજીના સેવક સમીપમાંજ શ્રી ઠાકોરજી રહે છે. તેથી વિરહનાં પદ ગાયાં.

રાગ બિહાગ.

પ્રજ કે વિરહી બિચારે,

બિન ગોપાલ ઢગેસેઢાડે, અતિ દુર્બળ તન હારે. ૧

માત જશોદા પંથ નિહારત. નિરખત સાંજ સવારે;

જો કોઈ કાન કાન કહી બોલત, અંખિમ વહત પનારે. ૨

યાહ મથુરા કાજર કી રેખા, જે નિકસે તે કારે;

પરમાનંદ સ્વામી બિનુ, એસેં જૈસેં ચન્દા બિનુતારે. ૩

રાગ કાન્હરો.

કોન રસી કહઈ ઈન ખાતનકો,

નંદ નંદન વિન કાશો કહીએ સુનરી સખી મેરે દુરિખયામનકો

કહાવે ચમુના કલિત મનોહર, કહાં વહચંદ શરદ રાતિકો.

કહાંવે મંદ સુગંધ અમલ દસ, કહાં વેષટપદ જળ જાતનકો.

કહાવે શેજ પૌટી તોવન કો પુલ બિઠોના મૃદુ પાતનકો.

કહાં વેદ રસ પરસ પરમાનંદ, કોમલ તન કોમલ ગાતનકો.

આ પ્રમાણે આખી રાત વિરહનાં પદ ગાય જ્યારે પાછલી ચારઘડી રાત રહી. ત્યારે સર્વ પોતપોતાને ઘેર ગાયાં તે પ્રમાણે જળઘરિયો પણ જ્ય શ્રી કૃષ્ણ સ્મરણ કરીને ચાલ્યો. અને કીર્તન શ્રવણ કરી બહુજ પ્રસન્ન થયો. અને પરમાનંદ સ્વામીને કહું કે—તમે ભગવદ્ અનુગ્રહ પૂર્ણ છે. તે શ્રી આચાર્યજીનો પરમ ભગવદ્દીય હતો તે પરમાનંદ સ્વામી ઊપર અનુગ્રહ કરવાને ચાલી ને આંચો હતો. એ જળઘરિયાના ખોળામાં બેસી

શ્રી નવનીત પ્રિયાજીયે પરમાનંદ સ્વામીનાં પદ સાંભળ્યાં.
 શ્રી આચાર્યજીની કૃપા વગર શ્રી ઠાકોરજી અનુગૃહ ન કરે. તે
 જળધરિયા ઉપર શ્રી આચાર્યની કૃપા હોવાથી શ્રી નવનીત
 પ્રિયાજીએ તેના ખોળામાં બેસી પદ સાંભળ્યાં હતાં તેણે ય-
 મુનાજી ઉપર આવીને વિચાર કર્યો કે—મધવાની વાટ જોઈશ
 તો વાર લાગશે. અને સેવા છુટશે. અને શ્રી આચાર્યજી ગુસે
 થસે તેથી જેમ આવ્યો હતો તેમ સામે પાર ગયો. સામે પાર
 આવી સ્નાન કરી સેવામાં તત્પર થયો. અને ત્યાં પરમાનંદ
 સ્વામીની આંખ જાગરણથી લાગી જતાં સ્વપ્ન આવ્યું કે—શ્રી
 આચાર્યજીનો સેવક જળધરિયો બેઠો છે અને તેના પાળામાં
 શ્રી નવનીત પ્રિયાજી બેઠો છે. તે પછી પરમાનંદ સ્વામી
 જાગૃત થયા. ત્યારે કરોડો દર્પણાવાણ્ય શ્રી મુખનું સૌન્દર્ય
 જોયું ત્યારે મનમાં વિચાર કર્યો કે—આ દર્શન શ્રી આચાર્યજીના
 સેવક જળધરિયા વગર થસે નહીં માટે તેને મળું અને કાર્ય
 સિદ્ધ કરું આ પ્રમાણે વિચાર કરી તુરત પ્રયાગથી અડેલ
 તરફ ચાલ્યા. તે યમુનાજીના તીર ઉપર ઉભા. પ્રાતકાળે મધવો
 ચાલતાં તેમાં બેસી પાર ઉતરયા. અને જીવે છે તો આચાર્યજી
 સંધ્યાવંદન કરે છે. પરમાનંદ સ્વામિ તે શ્રી આચાર્યજીનાં
 પુર્ણ પુરૂષોત્તમ શ્રી કૃષ્ણ ચંદ્રને શ્રી ગુસાંઈજીએ વલ્લભાષ્ટકમાં
 લખેલ છે તે વસ્તુત 'કૃષ્ણજીએ વચ.' એવાં દર્શન થયાં ત્યારે
 શ્રી આચાર્યજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે—પરમાનંદ કાંઈક ભગ-
 વદ્દીય યશ વર્ણન કર. ત્યારે પરમાનંદ સ્વામીએ વિરહનાં

પદ ગાયા.

રાગ સારંગ.

કોનાવેર ભઈ ચલેરી ગોપાલ, હાં તન સાર ગઈ હીં
જ્યાં તે વારવાર યુઝત પ્રજ ખોલો, ૧
તેરો તન કૈરૂપ કહાં ગયો ભામિન, મુખ કમલ સુખાય રહ્યો,
સખ સૌ ભાગ્ય ગયો હરિકે સંગ. હૈ સૌ કમલ વિરહદહ્યો, ૨
કોખો લેકૈનેન ઉધારે. કો પ્રતિ ઉદ્ધર દેહિ વિકલમન,
જો સર્વ સ્વ અકૂર ચુરાયો, પરમાનન્દ સ્વામીજીવન ધન. ૩

આ પ્રેમાણે વિરહનાં પદ સાંભળીને કહ્યું કે—કાંઈક ખાળલીલા વર્ણન કહી. ત્યારે પરમાનન્દ સ્વામીએ કહ્યું કે—મહારાજ હું કાંઈ સમજતો નથી. ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે સ્નાન કરી આવો હું તમને સમજાવીશ. ત્યારે સ્વામીએ પુછ્યું કે—મહારાજ ! આપનો સેવક વિરક્ત કયાં છે ? ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—કાંઈક ટહેલ કરતો હોય, ત્યારે પરમાનન્દ સ્વામી સ્નાન કરવા ગયા. અને આંગળા જુવે છે તે યમુનાજીની ગાગર લઈને જળધરિયો આવે છે. તેને જોઈ પરમાનન્દ સ્વામી પ્રસન્ન થયા. અને નમસ્કાર કર્યા. અને કહ્યું કે—રાતે જાગરણમાં તમે પધાર્યા હતા ત્યારે શ્રી ઠાકોરજીએ આપના ખોળામાં બેસી મારા કીર્તન સાંભળ્યા તે આપની કૃપાથીજ આ વાત મને શ્રી ઠાકોરજીએ સ્વપ્નામાં કહી છે. આ સાંભળી ધરિયાએ કહ્યું કે એમ ન કહો. શ્રી આચાર્યજી સાંભળશે

તો રોષે ભરાસે. આ સાંભળી પરમાનંદ શ્વામી વિશ્વમય પામ્યા અને કહ્યું કે—ધન્ય છે કે જેની ઊપર શ્રી ઠાકોરજીનો આવો અનુગ્રહ છે. અને પોતાનું શ્વરૂપ ગુપ્ત રાખે છે. પછી પરમાનંદ શ્વામી શ્નાન કરવા ગયા. અને જળધરિયો મંદિરમાં ગયો. પછી પરમાનંદ શ્વામી શ્નાન કરી શ્રી આચાર્યજી પાસે આવી ઊભા રહ્યા, ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ પરમાનંદને કહ્યું કે— આગળ આવ. એસ ત્યારે પરમાનંદ શ્વામી આગળ જઈ એઠા એટલે શ્રી આચાર્યજીએ નામ સંભળાવ્યું. અને પછી નવનીત પ્રિયાજીના સમક્ષ બ્રહ્મ સમ્બન્ધ કરાવ્યો. અને પછી અનુક્રમણિકા સંભળાવી; પ્રથમ શ્રી આચાર્યજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું હતું કે—કાંઈક ભગવદ્દયશ વર્ણન કરો. ત્યારે તેમણે વિરહના પદ ગાયાં ત્યારે શ્રી આચાર્યજીએ બાલલીલા ગાવાનું કહેતાં પરમાનંદ શ્વામીએ કહ્યું કે—મહારાજ! હું સમજતો નથી, હું સમજતો નથી એ કહેવાનો આશય એ હતો કે—તે શ્રી ઠાકોરજીના વિયોગમાં છે. તેથી વીયોગના દુઃખનું સમરણ અને સંયોગના સુખનું વિશ્વરણ થયું, કારણ કે સર્વ લીલા વિશિષ્ટ પુર્ણ પુરૂષોત્તમ તો શ્રી આચાર્યજી ઘેર પધાર્યા છે તે પરમાનંદ શ્વામીને શ્રી આચાર્યજીએ અનુક્રમણિકા સંભળાવી ત્યારે સર્વ લીલાનું સમરણ થયું. તે અનુક્રમણિકા દ્વારા શ્રી ભગવત રૂપી સમુદ્ર શ્રી આચાર્યજીએ પરમાનંદ શ્વામીના હૃદયમાં ધર્યો. અને તેથી પરમાનંદ શ્વામી તથા સુરદાસજી સાગર તથા પરમાનંદ શ્વામીને શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે બાલલીલા વર્ણવો.

તેથી પરમાનંદદાસે બાળલીલાનાં પદ તુરત કરી શ્રી નવ-
નીત પ્રિયાજીના સમક્ષ ગાયાં.

રાગ સામેરી.

આઈરી કમલ નૈન શ્યામ સુંદર મુલત હે પલના.
બાલલીલા ગાવત સખ ગોકુલ કે લલના. ૧
અરુણુ તરુણુ કમલ નખ મતી જશ જોતી.
કુંચીત કચ ભવરાકૃત લટકત ગજ મોતી. ૨
અંગુઠા ગહિ કમલખાન મેલત મુખ માંહી,
અપનો પ્રતિ બીમ્બ દેખી પુની પુની મુસીકાહી. ૩
જશુમતી કે પુન્ય પુંજ વારંવાર લાવો.
પરમાનંદ સ્વામી ગોપાલ સુત સનેહ પાલો. ૪
આ પદ સાંભળી શ્રી આચાર્યજી ઘણાજ પ્રસન્ન થયા.

રાગ બિલાવર.

જશોદા તેરે ભવ્યકી કહી ન જાય,
જો મુર્તિ બ્રહ્માદિક દુર્લભ સો પ્રકટે હૈ આય. ૧
શિવ નારદ સનકાદિક મહામુનિ, મિલવે કરત ઉપાય,
તે નંદલાલ ઘુર ઘુસર વપુરહત ગોદ લીપટાય. ૨
રતન ઝડીત પોઠાય પાલને વદન દેખિ મુસકાઈ,
ભુલઉ મેરે બાલ બલિહારી પરમાનંદ ચશગાઈ. ૩

આવાં બાળ લીલાનાં પદ સાંભળી શ્રી આચાર્યજી બહુજ
પ્રસન્ન થયા. અને પરમાનંદ દાસને શ્રી આચાર્યજીએ કીર્ત-

સેવા આવી તેથી તે શ્રી નવનીત પ્રિયાજી પાસે નવાં નવાં પદ ગાતા અને અન્ય સમયે શ્રી આચાર્યજી જે કથા કહેતા તે સાંભળી તેનાંજ પદ પરમાનંદ દાસ કરી શ્રવણુ કરાવતા. એક દિવસ શ્રી ઠાકોરજીના ચરણુરવિન્દના માહાત્મ્યને શ્રવણુ કરી તેનું પદ કરી સાંભળાવતા શ્રી આચાર્યજી અત્યંત પ્રસન્ન થયા હતા.

રાગ કાન્હરો.

ચરણુ કમલ વંદો જગદીશ ગોધન કે સંગ ધાયે.

જે પદ કમલ ધુરિ લપટાને કરિ ગહિ ગોપિનકે ઉર લાયે.

આ પદ કરીને પછી શ્રી આચાર્યજીના સ્વરૂપનું અને પ્રાર્થનાનું પદ ગાયું.

પરમાનંદદાસનાં અન્ય પદો-કે જેમાં વ્રજ પધારવાની પ્રાર્થના આવતાં શ્રી આચાર્યજીએ વ્રજ પધારવાનો વિચાર કરી, સર્વ વૈશ્ણવોને સાથેલઈ શ્રી આચાર્યજી વ્રજ પધાર્યા. રસ્તામાં પરમાનંદદાસનું ગામ કનેજ આવતાં, પરમાનંદદાસે વિનંતી કરી કે-મહારાજ ? મારે ઘેર પધારો. મારા ઘરને પાવન કરો. આપના અનુગ્રહથી મારો ભાગ્યોદય સિદ્ધ થયેલ છે. આવી વિનંતી શ્રવણુ કરી અન્તર્યામી કૃપાઘન શ્રી આચાર્યજી ભક્તના મનોરથ પુર્ણ કરવા કૃપા કરીને તેને ઘેર પધાર્યા. અને ત્યાં સામગ્રી સિદ્ધ કરી શ્રી ઠાકોરજીને ભોગ સમર્પ્યા. પછી ભોગ સરાવી પ્રસાદ લીધો, અને પછી ગાદી ઉપર પધારી પરમાનંદદાસને કહ્યું કે-ભગવદ્ યશને ગાયો. આ પ્રમાણે આજ્ઞા

પરમાનંદદાસે તે સમય આચાર્યજીનું મન વૃજમાં શ્રી ગોવર્ધ-
નનાથજી પાસે હોવાથી વિરહનું પદ ગાયું કે ક્ષણ કલ્પ સમાન
થઈ પડી.

રાગ સૌરઠ.

હરિ તેરી લીલાકી સુધિ આવે,
કમલ નૈન મન મોહિની, સુરત મન ચિત્ર બનાવે.
એકવાર જાય મિલત માયા કરી સો કેસે વિસરાવે
મુખ મુસકાન વકયા અવલોકન ચાલ મનોહર ભાવે.
કબહુક નિવડિત પર આલિંગન કબહુક વિકસુર ગાવે.
કબહુક સંભ્રમ કવાસિ કવાસિ કહિ સંગહીન ઉઠી ધાવે.
કબહુક નૈનમુંદિ અંતરગતિ મણિ માળા પહેરાવે
પરેમાનંદ શ્યામ ધ્યાન કરી એસેં વિરહ ગવાવે.

આ પદ સાંભળતાં શ્રી આચાર્યજી મુર્છા પામ્યા; અર્થાત
જે લીલાનું પદ પરમાનંદદાસે ગાયું તે લીલામાં શ્રી આચાર્યજી
લીન થયા. ત્રણ દિવસ પર્યન્ત મુર્છા રહેતાં દેહાનું સન્ધાન
રહ્યું નહિ. પ્રભાતે સેવક દર્શન કરે તો તેવીજ રીતે બેઠા રહે.
ચોથે દિવસ સવારે શ્રી આચાર્યજીને મુર્છા ઉતરતાં સર્વ
વૈષ્ણવ આનંદ પામ્યા. અને ત્યારથી પરમાનંદદાસે સીધાં
પદ ગાયાં અને ફરીથી આવાં પદ ગાયાં નહિ.

રાગ સારંગ.

માઈ રીહાં આનંદ ગુણ ગાઉં.

ગોકુળકી ચિંતામણી માઘૌ, જો માંગોસો પાઉં.

જખ તેં કમળ વન વરજ આયે, સકલ સરુપદા બાટી.

નંદરાયકે દ્વારે દેખો અષ્ટ મહાસિદ્ધિ ટાટી.

૨

પુલે પુલે સદા વૃંદાવન, કામધેનુ દુહિ દીજે

મારગ મેઘ ઈન્દ વર્ષાવે, કૃષ્ણ કૃપા સુખ લીજે.

૩

કહત જશોદા સખિયન આગે, હરિ ઉત્કર્ષ જણાવે.

પરમાનંદદાસ કૈઠાકુર મનોહર મુરલી ભાયે.

રાગ ગોડી.

વિમલ યશવૃંદાવન કે ચંદ્રકે.

આ પ્રમાણે બીજાં પણ પદ ગાયાં અને કહ્યું. કે—ચલીરીનંદ
ગાવજય બસિયે આ સાંભળતાં શ્રીઆચાર્યજીનું વૃજ પધારવું
થતાં પ્રથમ ગોકુળ આવતાં યમુનાજીના તીર ઉપર બેઠકમાં શ્રી
આચાર્યજી બિરાજ્યાં. અને એક બેઠક શ્રી દવારકાનાથજીના
મંદિર પાસે છે. તે રસોઈ તથા રાતના વિશ્રમનું સ્થાન છે. ત્યાં
શ્રી આચાર્યજીનું ઘર હતું જ્યારે પોતે શ્રી ગોકુળ પધારતા ત્યારે
ત્યાં પછી સર્વ વઈશ્રણવોએ યમુનાજીમાં સ્નાન કર્યું અને પર-
માનંદદાસે શ્રી યમુનાજીના યશનું ગાન કર્યું

રાગ રામકલી.

શ્રી યમુનાજી ચહ પ્રસાદ હોં પાઉં

તિહાર નિકટ રહોં નિજવાસ રામ કૃષ્ણ ગુણ ગાઉં.

૧

મંજન વિમલ પાવન જળ ચિતાકુ લખવહાઉં.

તિહારી કૃપા ભાનકીતન્યા હરિપદ પ્રીત બઢાઉં.

૨

વિનતી કરો ચહીવર માગોં અધમ સંગ વિસરાઉં.

પરમાનંદદાસ કૃપાદાતા મગન ગોપાલ લડાઉ

‘શ્રી યમુનાજી દીન જાન મોહિ દીજે.’

આ પ્રમાણે પરમાનંદદાસે યમુનાજીના યશ શ્રી આચાર્યજી પાસે ગાતાં શ્રી આચાર્યજીએ બાળલીલા વિસિષ્ટ શ્રી ગોકુળનાં દર્શન કરાવ્યાં તે એવાં દર્શન થયાં કે—સર્વ પ્રજા ભક્ત શ્રી યમુનાજીના જળની ગાગર ભરીને લઈ જાય છે. અને શ્રી ઠાકોરજી માર્ગમાં રમે છે, અને પ્રજા ભક્તો પાસે જળની ગાગર ઉચકાવે છે આવા પ્રકારનાં દર્શન થતાં તેવા પ્રકારનું પદ શ્રી આચાર્યજી પાસે પરમાનંદદાસે ગાયું.

રાગ ખિલાવલ.

જમુના જલ ઘર ભરી ચલી ચંદ્રાવળી નારી.
મારગ ખેલનમિલે ધનસ્થામ મુરારી.
નઈનનસોં નઈના મિલે મન રહ્યો હઈ લુભાઈ,
મોહન મૂરત જીવ વસીપગ ધરઉ ન જાઈ.
તખઈ પ્રીતી પ્રકટભઈ ચહુપહેલી ભેટ,
પરમાનંદ અઈસી મિલી જેસી ગુડમેં ચેટ.

રાગ ખિલાવલ.

લાલનઈકટેકઉ મેરી બઈયાં.

અઉઘટ ચાલ્યો નહિ જાઈ રપટતહોં કાલિંદીમહિમા ૧
આ પદ ગાયા પછી બાળલીલાનાં ઘણું પદ કે જેમાં શ્રી કુળનું સ્વરૂપ આવે એવાં પરમાનંદદાસે ગાયાં.

રાગ કાન્હરો.

ગાવત ગોપી મધુ વ્રજવાની.—

જાકે ભુવને વસત ત્રિભુવનપતિ રાજનંદ યશોદારાણી. ૧

ગાવત વેદ ભારતી ગાવત ગાવત નારદાદિ મુની જ્ઞાની.

ગાવત ગુન ગંધર્વ કાળ શિવ ગોકુળનાથ મહાત્મચળની. ૨

ગાવત ચતુરા નન નંદ નાકે ગાવત, શેષ સહસ્ર મુખરાસ.

ન કમ વચન પ્રીત યહ અંબુજ અખગાવત પરમાનંદ પાસડ

આ પ્રમાણે ઘણા પદ પરમાનંદદાસે ગાયાં અને ત્યારપછી

શ્રી ગોકુળનાથજીનાં દર્શન કરીને ગોકુળ ઉપર બહુજ આસક્ત

થતાં એવાંજ પદ કે જેમાં શ્રી આચાર્યજીની પ્રાર્થના આવે તે

ગાયાં અને વિનતી કરીકે ગોકુળમાં પધારી ચરણકમળમાં રાખો

એટલે નિરંતર પ્રભુનાં દર્શન કરું સરવે લીલા વિસિષ્ટપૂર્ણ પુરુ-

ષોતમ છે. એ પદ ગાયું આ પ્રમાણે ઘણા દિવસ સુધી શ્રી

આચાર્યજી ગોકુળમાં બિરાજ્યા, અને તે પછી સર્વ વર્ષણુવોને

સાથે લઈ શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીનાં દર્શને પધાર્યા. શ્રી આચાર્ય-

જી સ્નાન કરી પર્વત ઉપર પધારતાં તે સાથે પરમાનંદદાસે જતાં

શ્રી નાથજીનું શ્રી મુખ નિરખી ત્યાંના ત્યાંજ રહ્યા, ત્યારે શ્રી

આચાર્યજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે પરમાનંદદાસ કાંઈક

ભગવદ્ લીલા ગાઓ ત્યારે પરમાનંદદાસે વિચાર કર્યો કે—શું

ગાઉં ? આ પ્રમાણે વિચાર કરી નિશ્ચય કર્યો કે—પ્રથમ અવતાર

લીલા પછી ચરણારવિન્દની વંદના તે પછી ભગવદ્વાણું

સ્વરૂપ અને ત્યારપછી બાલક્રીડા તથા શ્રી ઠાકોજીનું મહાત્મ્ય
એ પ્રમાણે પદ ગાયું.

રાગ કાન્હરો.

મોહન નંદરાય કુમાર—

પટપ્રહ્લાનિ કુંજનાયક ભક્તિહિત અવતાર

પ્રથમ ચરણુ સરોજ વન્દો શ્યામ ઘન ગોપાલ.

મકર કુંડલ ગંડ મંડિત ચારૂ નૈના વિશાલ. ૨

બલિરામ સહિત વિનોદલી કરપેત

દાસ પરમાનંદ પ્રભુહરિ નીગમ બોલત નેત. ૩

રાગ પૂર્વી.

મેરો માર્ઠ માઘૈસે મન લાગ્યો.

મેરો નૈન ચાર કમલ નૈન કોઈક ઠૈરો કરી માન્યો— ૧

લોક વેદકી કાનીતજીમેં જ્યગિતી અપને આન્યગી.

એક ગોત્રીંદ ચરણુ કે કારણુ વઠર સખન સોંઠાન્યો. ૨

અબકો ભિન્ન હોય મેરી સજની, દુધ ભલ્યઉ જઈસેં પાન્યો.

પરમાનંદ મિલિ ગિરધર સોહઈ પહલી પહિયાન્યો. ૩

આ પ્રમાણે પરમાનંદદાસે પદ ગાયાં ત્યારપછી શ્રી આચાર્ય

જી સેન આરતી કરી શ્રી નાથજીને પોઠાડી નિચે પધાર્યા.

એટલે પરમાનંદદાસ પણ નિચે આવ્યા. ત્યારે રામદાસ ભીત-

રીઆએ પરમાનંદદાસને દૂધનો માહાપ્રસાદ મોકલ્યો. તે દૂધ

પરમાનંદદાસને ઉતું જણાતાં ટાઢું કરી લીધું પછી રામદાસે

છયું કે—દુધ આવ્યું ત્યારે પરમાનંદદાસે કહ્યું કે—હા ! આવ્યું

આવ્યું પણ દુધ ઉનુ ઘણું હતું આવું ગરમ દુધ શ્રી ઠાકેરજી
શી રીતે આરોગતા હશે, દુધતો મુહાતું સાડું ત્યારે રામદાસે
કહ્યું કે—આપ ભગવદીય છો માટે જેમ કહેસો તેમ કરીશું.
પ્રભાત થતાં સર્વ સેવક સ્નાન કરીને શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીની
સેવામાં ઉપસ્થિત થયા ત્યારે શ્રી આચાર્યજી સ્નાન કરીને શ્રી
ગિરિરાજ ઉપર પધાર્યા. અને શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીને જગાડયા
ત્યારે પરમાનંદદાસે આ પ્રમાણે જગાવવાનું પદ ગાયું હતું.

રાગ ખિભાસ.

જગદિ ગોપાલલાલ મુખ દેખઉ તેરા,
પાછે ગ્રહકાજ કરઉ નિત્ય નેમ મેરો. ૧
વિકસત નિશા અરુણ દિશા ઉદિત ભયો ભાન,
ગંજત અંગ પંકવજન જાગીએ ભગવાન્. ૨
દ્વારઠાડે ખંદીજન કરતાહઈ પુકાર,
વંશ પ્રસંગ ગાંવત હરિલીલા સાર. ૩
પરમાનંદ સ્વામી અખિલ જગત મંગળરૂપ,
વેદપુરાણ પઠત માહિમા લીલા અનુપ. ૪

આ પદ ગાયા પછી કહેવાનું પદ ગાયું ત્યાર પછી મંગ-
ળાનાં દર્શન ખુલતાં પરમાનંદદાસે શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીને
પુછ્યું કે—આપ ઉનુ દુધ કેમ આરોગો છો ? ત્યારે શ્રીનાથજીએ
કહ્યું કે—મને ધરે છે તેથી હું આરોગું છું પછી નિત્ય પરમાનં-
દદાસ કીર્તન કરતા હતા. એક સમય એક રાજા દર્શનાર્થ

આવતાં તેણે દર્શન કરીને પોતાની રાણીને કહ્યું કે—શ્રી ગોર્ધ-
 નનાથજી ઘણાંજ સુંદર છે. માટે તું દર્શન કરીને આવ ત્યારે
 રાણીએ કહ્યું કે—જેવી અમારી રીતિ છે. તે પ્રમાણે થાય તો
 હું દર્શન કરું. ત્યારે રાજાએ કહ્યું કે—શ્રી નાથજીનાં દર્શનમાં
 પડદો શેનો ? રાજાનું આ બોલવું રાણીને રૂચ્યું નહિ. ત્યારે
 રાજાએ શ્રી આચાર્યજીને વિનવતાં શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—
 એને એકાંતમાં દર્શન કરાવીશું પછી અન્ય લોકો દર્શન કરસે
 એટલે રાજા-રાણીને લઈને શ્રી નાથજીના દર્શન કરાવતાં સર્વ
 લોકો આઘાપાછા થઈ ગયા. એટલે તો શ્રી નાથજીએ સિંહ-
 પોરનાં કમાડ ઊઘાડી દીધાં એકલે તો સર્વ મનુષ્યો દોડીને
 રાણીના ઊપર પડતાં રાણીનો સર્વ વસ્ત્ર પડી ગયાં અને લાજ
 યુક્ત થઈ ગઈ. ત્યારે રાજાએ રાણીને કહ્યું કે—મેં તો તને પ્રથ-
 મજ કહ્યું હતું કે—શ્રી ઠાકોરજીનાં દર્શનમાં પડદો કેવો ? એ
 વ્રજના ઠાકોર છે. એણે કોઈનો પડદો રાખ્યો નહિ. તે સમય
 પરમાનન્દદાસે આ પદ ગાયું હતું.

રાગ દેવ ગંધાર.

કોનયહ બેલવેકીબાની,

મદનગોપાલલાલ કાહુકી રાખતનાહિનકાની.

૧

માત્ર એકજ ચરણ પરમાનન્દદાસજીએ ગાયું હતું ત્યારે
 શ્રી આચાર્યજીએ કહ્યું કે—એમ કહો કે—‘ભલિયહ બેલવેકીબાનિ’
 તે પરમાનન્દદાસે પદ ગાયું હતું.

ભલીયાહ ખેલ વેડી ખાનિ—

મહનગોપાલલાલ કાહુડીનાહિનરાખત કાંની. ૧

અપને હાથલઈ દેવહઈ, ચનવર દુધ દહી ઘતસાની,
જો વરજોતઈ આંખ દિખાવઈ, પરધનકડી દિનદાન, ૨

સુનરીયશોદા સુતકે કરતવ પહેલે માટમ થાની,
ઠોરડારિ દધિડારિ આજરમેં કડિનસહે નિતહાની ૩

ઠાડી દેખતનંદ જુકીરાની મુંદિ કમળ મુખહાનિ,
પરમાનંદદાસ જાનતહે ઝોલી યુઝિધેંઆનિ. ૪

આ પ્રમાણે જે જે લીલા શ્રી ઠાકોરજીએ કરી તે તે લીલા
નાં પરમાનંદદાસે ગાયાં એક દિવસ રામદાસજી, કુંભનદાસજી
અને કૃષ્ણદાસજી વિગેરે સર્વ વર્ષણુવો મળી જ્યાં પરમાનંદ
દાસજી રહેતા હતા ત્યાં આવ્યા. તેઓને આવેલા જાણી પરમા
નંદદાસ અત્યાનંદ પામ્યા કે મારે ઘેર ભગવદીય આવ્યા તે
મારાં અહોભાગ્ય છે. આજ મારો ભાગ્યોદય, કારણ કે ભગવ-
દીયના હૃદયમાં શ્રી ઠાકોરજી નિરંતર વિરાજે છે. માટે જો ભગ-
વદીયનો અનુગ્રહ હોય તોજ શ્રી ઠાકોરજી કૃપા કરે. માટે આ
ભગવદીયની પ્રથમ ન્યોછાવરી કરવી જોઈએ, પણ એવું કશું
ન હોવાથી તે અનુસાર પદ ગાર્યું.

રાગ હમીર.

આચે મેરે નંદ નંદનકે ખ્યારે—

માલાતિલકમનોહરખાનો, ત્રીભુવન કે ઉજ્યારે. ૧

પ્રેમ સહત વસતમન મોહન નઈકહું ટરત નટારે,
 હૃદય કમળ કે મધ્ય ખિરાજત શ્રી વ્રજરાજ દુલારે. ૨
 કહાજનોં કઉન પુન્ય પ્રકટ ભયો મેરે ઘર જો પધારે,
 પરમાનંદ પ્રભુ કરી ન્યોછાવર વારવાર હોંવારે. ૩

આ પદ ભગવદ્દીયને ભેટ કરી પોતાને ત્યાં આવેલા ભગવદ્દીયને વિદાય કર્યાં. આ પ્રમાણે પરમાનંદદાસે શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીની ઉત્તમ પ્રકારે સેવા કરી તે પરમાનંદદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા. તેની વાર્તા કેટલી લખીએ.

વારતા ૯૦ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક કુંભનદાસની વાર્તા.

શ્રી ગોવર્દ્ધન પર્વતની તળેટીમાં જમુનાવતલિ ગામ છે ત્યાં કુંભનદાસજી રહેતા હતા. તે ગામના સમીપમાં સારસ્વત કલ્પમાં જમુનાજીનો પ્રવાહ હોવાથી 'જમનાવતલિ' નામ એ ગામનું હતું. અને પરાસોલી ચંદ્ર સરોવરના ઊપર તેની જમીન હતી ત્યાં ખેતી કરતા હતા. અને તે શ્રીનાથજીના પરમ સખા અને કૃપાપાત્ર હતા. તે હમણાં જ શ્રી નાણુજી પ્રકટ થઈને શ્રી આચાર્યજીને ઓલાવશે. ત્યારે એ ભગવદ્દીય પ્રસીદ્ધ થશે. એક સમય પૃથ્વી પ્રદક્ષિણા કરતા કરતા શ્રી આચાર્યજીનું ઝાડખંડમાં પધારવું થતાં શ્રી નાથજીએ આજ્ઞા આપી કે અમે ગોવર્દ્ધનનાગદમન, ઈન્દ્રદમન અને દેવદમન એમ ત્રણ દમન કરવાના

છીએ તેમાં હું દેવદમન છું માટે તમે મને પધરાવી સેવાનો પ્રકાર પ્રકટ કરો. આ પ્રમાણે આજ્ઞા થતાં શ્રી આચાર્યજી પૃથ્વી પ્રદક્ષિણા ત્યાંજ રાખી ત્વરાથી પધાર્યા. ત્યારે દામોદર-દાસ હરસાણી, કૃષ્ણદાસમેઘન, ગોવિન્દદેવે, જગન્નાથ જોશી અને રામદાસજી એ પાંચ વર્ષિણુવ સાથે હતા; શ્રી આચાર્યજી ગોવર્દ્ધનની તળેટીમાં સદુપાન્ડેના ચોતરા ઊપર વિરાજ્યા; તે આગળ શ્રી નાથજીના પ્રાકટ્યમાં સદુપાન્ડે, ભવાની અને નરો શ્રી આચાર્યજીનાં સેવક થયાં હતાં તેને શ્રી આચાર્યજીએ શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીની સેવા સોંપી હતી, અને વ્રજવાસી વ્રજમાં શ્રી આચાર્યજીના સેવક થયા. અને કુંભનદાસજી શ્રી આચાર્યજીને શરણુ આળ્યા. શ્રી આચાર્યજીએ એક નાનું શ્રી નાથજીનું મન્દીર તઈયાર કરાવી તેમાં શ્રી નાથજીને પધારાવ્યા અને રામદાસ ચહુઆણુને સેવાની આજ્ઞા આપી અને સર્વ વ્રજવાસી લોક દુધ દહી અને માખણ લાવતાં તે શ્રી નાથજી આરોગતા હતા. અને ભગવદ્ ઈચ્છાથી રામદાસને જે પ્રાપ્ત થાય. તે ભોગ ધરતા અને પોતે પ્રસાદ લેતા હતા અને જે વ્રજવાસી લોક શ્રી આચાર્યજીના સેવક થયા હતાં; તેને શ્રી આચાર્યજીએ આજ્ઞા આપી કે આ મારૂ સર્વસ્વ છે માટે તમે સર્વ પ્રકારે સંભાળ રાખજો સેવામાં તત્પર રહેજો અને કુંભ-દાસને તથા સર્વ સેવકને શ્રી આચાર્યજીએ આજ્ઞા આપી કે કે તમે દેવદમનનાં દરશન કર્યા વગર મહાપ્રસાદ લેશો નહીં. કુંભનદાસજીશ્રી આચાર્યજીની કૃપાથી શ્રી ગોવર્દ્ધન

દર્શને રોજ આવતા હતા તે કીર્તન ઘણું સારું કરતા હતા. શ્રી આચાર્યજીએ કુંભનદાસજીને નામ સંભળાવ્યું અને બ્રહ્મ સંબંધ કરાવ્યો. ત્યારે કુંભનદાસજી હંમેશાં નવીન પદ કરીને શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીને સંભળાવતા હતા. અને શ્રી નાથજી કુંભનદાસજીને ઘેર પધારતા હતા, ઘણી ક્રીડા કરતા હતા, વાતો કરતા હતા. અને ઘણી કૃપા કરતા હતા. હવે શ્રી રામદાસજી શ્રી નાથજીની સેવા કરવા લાગ્યા. એક સમય મ્લેચ્છોનો ઉપદ્રવ થતાં માણિકચંદ પાંડે, સદુપાંડે, રામદાસ ચહુઆણુ અને કુંભનદાસ એ સર્વેએ મળી વિચાર કર્યો કે—આ મ્લેચ્છ આવ્યો છે, તે ધર્મ દ્વેષી છે. માટે શું કરવું? ત્યારે સર્વેએ કહ્યું કે—એમાં આપણું ધાર્યું શું થવાનું છે? માટે શ્રી નાથજીને પુછો કે—મહારાજ! શું કરીએ? ત્યારે શ્રી નાથજીએ આજ્ઞા આપી કે—મને અહિથી લઈ જાઓ હું અહિથી ઉઠીશ ત્યારે બધાએ પુછ્યું કે—મહારાજ! આપ કયાં પધારશો? ત્યારે પોતે શ્રી મુખથી કહ્યું કે—ટોંડના ધનમાં ચાલીશું અટલે એક બળદ મંગાવી તે ઉપર શ્રી નાથજીને બેસાડ્યા. તેને એક તરફથી રામદાસ અને બીજી તરફથી કુંભનદાસ પકડી રહ્યા સર્વ વસ્ત્ર ફાટી ગયાં શરીરમાં કાંટા વાગ્યા દુખ બહુ પામ્યા. ત્યાં એક તળાવ હતું ત્યાં એક ચોક હતો. તેના મોટાં ઝાડ નીચે શ્રી નાથજી બિરાજ્યા. જરા સામગ્રી સાથે હોવાથી રામદાસે ભોગ જળનો કરવો ભરીને આગળ ધરી સર્વ વર્ષણુવ આગળ બેઠા. ત્યારે શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજીએ કુંભનદાસજીને કહ્યું કે—કાંઈક ગાઓ. ત્યારે એક નવું પદ ગાયું.

રાગ સારંગ.

ભાવત હૈતોય ટોંડ કૌધનો—

કબ્ટે લગે ગોખરુ બુઠે કુડયૈ જાન પહતનો. ૧

શિંહો કહા લોકટીકો ડર ચહ કહા ખાનક બન્યો,

કુંભનદાસ પ્રભુભુમ ગોવર્દ્ધનધર વહકૌન રાંડઢૈડની

કહિજન્યૌ. ૨

આ પદ કુંભનદાસે ગાયું તે શ્રવણ કરી શ્રી નાથજી હસીને
મૌન થઈ ગયા એટલામાં શ્રી ગોવર્દ્ધનથી સમાચાર આંચા
કે—મ્હેરછની ફેજ આવી હતી, તે પાછી ગઈ એટલે શ્રી ગો-
વર્દ્ધનનાથજી પર્વત ઉપર મંદિરમાં પધાર્યા. શ્રી નાથજીનું મં-
દિરમાં પધારવું થતાં પ્રજના લોકોને ઘણા હર્ષ થયો કે ધન્ય છે
દેવદમનને કે આવો ઉપદ્રવ આંચો તે એના પ્રતાપથી શાન્ત
થઈ ગયો. ત્યારે કુંભનદાસજીએ પ્રસન્ન થઈને શ્રી નાથજીને
આ પદ ગાઈ સંભળાવ્યું.

રાગ ચચરી.

જયતિ જયતિ હરિદાસ સર્વ ધરને,

આ પદ પુર્ણ ગાયા પછી બીજું આ પ્રમાણે ગાયું.

રાગ સારંગ.

કૃષ્ણ તન તરયાતીર.

આ પ્રમાણે નિરંતર કુંભનદાસજી દેવદમનને પદ સંભળા-
વતા હતા, તેથી તેનાં પદ જગનમાં પ્રસિદ્ધ થયાં ગાયનો કોઈ
કલામતિ ગાયનવાળો શિખ્યો અને ક્તેહપુરમાં પાદશાહની
પાસે પદ ગાયું તે સાંભળી પાદશાહનું મન દ્વિવધામાં પડી ગયું

અને માથું ઘુણાવ્યું કે—આવા પણ મહાપુરૂષ છે. જેને ઈશ્વરનાં દર્શન થાય છે ત્યારે ગાનારાએ કહ્યું કે—નામદાર ! હજી છે. તે શાંભળી પાદશાહ પ્રસન્ન થયો અને કહ્યું કે ક્યાં છે ? ત્યારે ગવઈયાએ કહ્યું કે--શ્રી ગોવર્દનની પાસે જમુનાવતી ગામ છે. ત્યાં તે રહે છે ત્યારે પાદશાહે કહ્યું કે અહિં બોલાવો. એને હું મળવા ધારું છું આ પ્રમાણે વિચાર કરી કુંભનદાસને તેડવા સ્વારી મોકલી. ત્યારે કુંભનદાસ ઘેરં હતા. પરસોલીમાં બેઠા હતા, માણસોએ કહ્યું કે-તમને પાદશાહ યાદ કરે છે ત્યારે કુંભનદાસે કહ્યું કે હું કોઈ પાદશાહનો નોકર નથી માંડું શું કામ છે ? ત્યારે પાદશાહના મનુષ્યોએ કહ્યું કે—બાબા ! અમને કામની ખબર નથી. પણ અમને પાદશાહનો હુકમ છે. આં ઘોડો છે જેના ઉપર મરજી હોય તેા ઉપર બેસીને ચાલો અમે આપને લઈ જઈશું. ત્યારે કુંભનદાસજીએ મનમાં વિચાર કર્યો કે ગયા વગર ચાલશે નહિ. એમ વિચાર કરી પગરખાં પહેરી ચાલ્યા ત્યારે માણસોએ કહ્યું કે સ્વારી ઉપર બેસો. ત્યારે કુંભનદાસ કહ્યું કે હું તો કોઈ દીવસ બેઠા નથી એમ કહી ચાલતે ચાલતે કૃતેપુર આવી પહોચ્યા. ત્યારે માણસોએ પાદશાહને કહ્યું કે—કુંભનદાસજી આંચા છે. ત્યારે પાદશાહએ કહ્યું કે કુંભનદાસજી આવો, બેસો. તે સ્થળે જડાવ રાવટી તથા મોતીની ઝાલરો લટકી રહેલી હતી. ત્યારે કુંભનદાસજી બહુ દુઃખ પામ્યા અને બોલ્યા કે આ કરતાં તો અમારા વ્રજમાં રહેવાનું ઉત્તમ છે. જ્યાં શ્રી નાથજી મળે છે. એટલામાં પાદશાહે કહ્યું કે કુંભન-

દાસજી તમે ઘણાં પદ કરેલાં છે. માટે કાંઈક ગાઓ તે માટે મેં ઓલાવ્યાં છે. ત્યારે કુંભનદાસે વિચાર કર્યો કે શું ગાવું? મારી વાણીના ભોક્તા તો શ્રી ગોવર્દ્ધનધર છે છતાં ગાયા વગર ચાલે તેમ નથી માટે એવું ગાઉં કે—ખીજવાર માઝુ નામ લે નહિ; આના સંગથી મારા પ્રભુ છુટયા છે. માટે કાંઈ કઠોર વચન કહું જો તેને કદાચ ખોટું લાગશે તો તે શું કરશે! એમ વિચારી એક નવું પદ ગાયું.

રાગ સારંગ.

ભક્ત નકઉ કહારી કરી કામ.

આવત જાત પન્હૈયા ટુટી ખિસર ગયો હરિ નામ. ૧

જાકઉ મુખ દેખે દુઃખ લાગૈ તાકઉ કરન પરીવરનામ.

કુંભનદાસ લાલ ગિરધર ખિન યહ સખ જુઠો ધામ ૨

આ પદ ગાયું તે શ્રવણ કરીને પાદચાહે મનમાં વિચાર કર્યો કે—આને કોઈ વાતની લાલચ હોય તો મારા યશ ગાય આને તો ઈશ્વરનો નિર્માળ પ્રેમ એટલું કહીને પાદચાહે કુંભનદાસને શીખ આપી એટલે તે વિદાય થયા. જે મનમાં વિચાર કરવા લાગ્યા કે ક્યારે શ્રી પ્રભુજીનું મુખ જોઉં એમ વિચારી આ પદ ગાયું.

રાગ ધનાશ્રી.

કખ હું દેખ હાં ઈન નઈનનુ—

સુંદર શ્યામ મનોહર મુરત અંગ અંગ સુખ દેનનું. ૧

વૃન્દાવન વિહાર દિન દિન પ્રતિ ગોપવૃંદ સંગ લૈનનું.
હરિ હરિ હરિભિય તો વન પાવન વાંટિ વાંટિ પન હેનનુ.૨
કુંભનદાસ કિતે દીન વિતે, કીચે રેણુ સુખ સેનનુ.
અખ ગિરધર ખિન નિશ અહિરવાસર મન ન રહત
કચોં ચેનનું. ૩

આ પદ ગાતા આવ્યા. અને શ્રી ગોવર્ધનનાથજીનાં
દર્શન કરયાં અને એ દિવસ સુધી દર્શન નં થયાં તેથી કુંભન-
દાસજી ને એ દિવસ એ યુગ સમાન ગયા. તે શ્રી મુખ દેખતાં.
જ સર્વ દુખ વિસરી ગયા. અને એક પદ ગાયું.

રાગ ધનાશ્રી.

નઈન ભરિ દેખોં નંદ કુમાર—

તાં દિનતે સખ ભુલી ગયો હોં વિસરયો પન પરવાર. ૧
વિન દેખે હોં વિકલ ભચોં હોં અંગ અંગ સખહારી,
તાતે શુદ્ધિ હઈ સામરી મુર્તિદી લોચન ભરિ ભરિ વાર. ૨
રૂપરામ પરમિત નહિ માનો કઈસેં મિસઈલોં કનહાઈ.
કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્ધનધર મિલઈ ખહુર રીઝાઈ. ૩
આ પ્રમાણે ઘણાં પદ કુંભનદાસજીએ ગાયાં તે શ્રવણ કરી
શ્રી નાથજી અત્યાનંદ પામ્યા. અને કહ્યું કે—મારા વગર આ
રહેશે નહિ.

એક સમય દિગવિજય કરી રાજા માનસિંહ પોતાના દેશ
તરફ ચાલ્યો ત્યારે મનમાં વિચાર કર્યો કે—ઘણા દિવસે આવ્યો
માટે મથુરાં વૃન્દાવન થઈ જઈં આ પ્રમાણે નિશ્ચય કરી આ-

ગરાથી ચાલ્યા અને મથુરા આવ્યા ત્યારે વિશ્રાંત સ્નાન કરી શ્રી કૈશવરાયજીનાં દર્શન કરી વૃન્દાવન તરફ ચાલ્યા. ત્યારે ઉષ્ણકાળના દિવસ હતા. ત્યારે વૃન્દાવનમાં સર્વ મહંતે જાણ્યું કે આજે દર્શન માટે રાજા માનસિંહ આવશે એ જાણીને શ્રી ઠાકોરજીને સારા સારા જરીના વાઘા અને આભુષણો પહેરાવ્યાં પિછવાઈ ચન્દરવા વિગેરે સર્વ જરીના બાંધ્યા એટલામાં રાજા માનસિંહ દર્શન માટે આવ્યા, અને તેમણે શ્રી ઠાકોરજીનાં દર્શન કર્યા ત્યારે ઉનાળાના દિવસ હતા તેથી ગરમી ઘણી પડતી હતી તે સમય રાજા માનસિંહથી ઉલ્લી શકાયું નહિ. એ પ્રમાણે ચાર પાંચ જગ્યાએ દર્શન કરી પોતાના ઉતારામાં આવ્યો, અને ત્યાં આવી મનમાં વિચાર કર્યો કે હમણાં જ જઈ એમ વિચાર કરી સવાર થઈ ત્રીજે પહેરે ગોવર્ધન આવ્યો. અને ત્યાં શ્રી ઠાકોરજીનાં દર્શન કર્યા ત્યાં વૃન્દાવનના મહંતે મહા ઠાઠ બનાવ્યો હતો તેવોજ ઠાઠ અહિં પણ કરેલો હતો. રાજા માનસિંહ ત્યાંથી દર્શન કરીને ચાલ્યો. ત્યારે કોઈએ કહ્યું કે-મહારાજ ! અહિં શ્રી ગોવર્ધનનાથજી ઘણા સુંદર ઠાકોર છે, ત્યાં આપ દર્શન માટે ચાલો. ત્યારે રાજા માનસિંહે કહ્યું કે ત્યાં તો અવશ્ય જવું એ ઠાકોર સર્વ પ્રજાના રાજા છે માટે એનાં દર્શન જરૂર કરવાં જોઈએ એમ વિચાર કરી ત્યાંથી ચાલ્યા તે ગોપાળપુર આવ્યા અને ત્યાં આવીને પુછ્યું કે-દર્શનનો સમય કયારે છે? ત્યારે કહ્યું કે-ઉત્થાપનનાં દર્શન તો થઈ ગયાં છે. હવે ભોગનાં દર્શન થશે. એ

રાજા માનસિંહ શ્રી ગોવર્ધનનાથજીનાં દર્શન માટે ગીરીરાજ ઉપર આવ્યા ત્યારે ઉષ્ણકાળના દિવસ, માર્ગને થાક દુરથી લાગેલ તેથી ગરમીથી રાજા આકુલ વ્યાકુલ થઈ ગયો હતો. એટલામાં ભોગનાં દર્શન થયાં એટલે રાજા માનસિંહને મણિ કોઠામાં લઈ ગયા. તે દીવસોમાં શ્રી નાથજીની સેવા વઈભવેથી થતી હતી. મોટું મંદીર સીદ્ધ થયું હતું શ્રી નાથજી આગળ ગુલાબ જળનો શુંગાર થયો હતો. નિજ મંદીર મણિકોઠો વગેરે જળમય થઈ રહેલાં હતાં તે સમય રાજા માનસિંહ દર્શન માટે ગયો હતો. તેણે શ્રી નાથજીનાં દર્શન કરીને દંડવત કર્યા અને ગરમીથી રાજા વ્યાકુલ થયો હતો. તે શીતલતા થઈ મહાસુખ પામ્યો. અને શ્રી ગોવર્ધનનાથજીનું શ્રી સુખ જોઈને રાજા બહુ પ્રસન્ન થયો અને કહ્યું કે સાક્ષાત પુર્ણ બ્રહ્મ શ્રી કૃષ્ણ વૃન્દ્રાં વન ચન્દ્ર આનંદકંઠ જગદવંધ શ્રી ગોવર્ધનનાથજી છે. પ્રથમ શ્રીમદ્ ભાગવદમાં સાંભળ્યું હતું તે આજ નજરે જોયું આજનો દીવસ ધન્ય છે અને મારું મહાભાગ્ય છે. અને મનમાં કહ્યું કે—આ ભોગ સમય છે તે તો પ્રભુની રાજધાનીનો સમય છે. તે પ્રભુ ખિરાજે છે. આગળ તાળમૃદંગ વાગે છે. કીર્તન થઈ રહેલ છે. કુંભનદાસજી ઊભા ઊભા મણિકોઠામાં દરશન કરતા હતા, અને કીર્તન ગાતા હતા રાજા માનસિંહ કીરતન શ્રવણ કરી એક ચીત થઈ ગયો. અને કોટિ કંઠર્પ લાવણ્ય રૂપ જોવામાં આવ્યું.

રાગ નટ

રૂપ દેખિ નૈના પળ લાગે નહિ,

ગોવર્દ્ધનકે અંગ અંગ પ્રતિ નિરખી નૈન મન રહત નહિ. ૧

કહા કહૈં કછુ કહત ન આવઈ ચિત ત્યાસૌમાંગવે દહી.

કુંભનદાસ પ્રભુ કે ચિલનકી સુન્દર વાતસખિચનસેં કહી. ૨

રાગ ધનાશ્રી.

આવત મોહન મન જુહસઉ હી

હૈં ગ્રહ અપને સચુસૌં બઈ

નિરૂખી વદન અશ્વરાં વિસરયૈ હઈ. ૧

રૂપ નિધાન રસિકે નંદ નંદન

નિરૂખી વદન ધીરજ ન ધરયૌ હઉ,

કુંભનદાસ પ્રભુ ગોવર્દ્ધનધર

અંગ અંગ પ્રેમપિયુષ ભરયઉહી. ૨

આવાં પદ કુંભનદાસજી ગાતા હતા, એટલામાં રાજભોગનાં દર્શન થયાં એટલે રાજા માનસિંહ દંડવત કરી પોતાના ઉતારામાં ગયો. એટલે કુંભનદાસ સંધ્યા આરતીનાં દર્શન કરી પોતાની સેવાથી પોહાંચીને ઘેર ગયા. અને રાજા માનસિંહ ઉતારામાં જઈ, માણુસો પાસે શ્રીગોવર્દ્ધનનાથજીનાં શૃંગારની વાતો કરતા હતા અને કહેતા કે-શ્રી ગોવર્દ્ધનનાથજી પાસે જે પદ ગાતો હતો તેણે એવાં પદ ગાયાં કે કાંઈ કહી શકાયજ નહિ. ત્યારે કોઈએ કહ્યું કે-મહારાજ ! એ એક વ્રજવાસી છે. તેનું કુંભનદાસ નામ છે. તે આપે શ્રવણ કરેલ હશે. તે પાદશાહને મળ્યાં

હતા. ત્યારે રાજા માનસિંહે કહ્યું કે-હું એને મળું તો સાડું. પછી બીજે દિવસે પ્રભાતે રાજા માનસિંહ ઉઠી ને શ્રી ગિરિરાજની પરિક્રમા માટે નિકળ્યા અને જ્યારે પરાસોલી આગ્યા તો ત્યાં સ્નાન કરી કુંભનદાસજી બેઠા હતા. એટલામાં શ્રી ગોવર્ધનનાથજી પધાર્યા. અને શ્રીમુખથી કહ્યું કે-કુંભનદાસ તમને એક વાત હું કહીશ. એટલામાં રાજા માનસિંહનું આવવું થયું અને તે કુંભનદાસને પ્રણામ કરી બેઠા. અને શ્રીનાથજીતો જરા દુર જઈને ઉભા રહ્યા શ્રીનાથજીતો કુંભનદાસજીને તથા તેની ભત્રીજીને જોતા હતા, અને કુંભનદાસની દષ્ટિતો શ્રીનાથજી સાથે જ ગઈ. શ્રીનાથજી જ્યાં બેઠા છે. ત્યાં કુંભનદાસજી જોયા કરે છે. ત્યારે તેની ભત્રીજી બોલી કે બાવા રાજા બેઠા છે. ત્યારે કુંભનદાસે કહ્યું કે-શું કહે? કાંઈક વાત કહેતા હતા પણ તેતો ભાગી ગયા. તે હવે કહેશે. ત્યારે છેટેથી શ્રીનાથજીએ કહ્યું કે કુંભનદાસ હું વાત કહીશ. એટલે કુંભનદાસ આનંદ પામ્યા. અને ભત્રીજીને કહ્યું કે-આરસી લાવ તિલક કહે ત્યારે ભત્રીજીએ કહ્યું કે-બાબા! આરસી તો પડીઓ પી ગયો. ત્યારે રાજા માનસિંહે કુંભનદાસની ભત્રીજીને કહ્યું કે-અરે બાબા! પડીયો શું પી ગયો? તે બાબાએ વાટકીમા પાણી લાવીને કુંભનદાસજી પાસે મુક્યું એટલે તે તિલક કરવા લાગ્યા. એટલામાંતો પોતાનો સુવર્ણનો અરસો રાજા માનસિંહે કુંભનદાસને ધર્યો અને કહ્યું કે-આંમાં જોઈ તિલક કરો ત્યારે કુંભનદાસજીએ કહ્યું કે અરે ભાઈ આને હું શું કહે? અમારે તો અહીં છાણનાં ઘર છે.

તેથી આ માટે અમારો જીવ કોઈ લે, માટે તે મારા કામમાં આવે તેમ નથી. એટલે રાજા માનસિંહે એની પાસે સોનાની થેલી મુકી. ત્યારે કુંભનદાસે કહ્યું કે ભાઈ! મારે દ્રવ્ય તો જોઈ-એજ નહિ. મારેતો ખેતી છે. તેનું દ્રવ્ય આવે છે, ત્યારે રાજા માનસિંહે પુછ્યું કે આપનું ગામ છે! તેનો લેખ કરી દઉ ત્યારે કુંભનદાસ કહે કે-હું બ્રાહ્મણ નથી. ત્યારે રાજા માનસિંહ કહ્યું કે બાવા! કાંઈક તો આજ્ઞા કરો. ત્યારે કુંભનદાસે કહ્યું કે તમે મારૂ વચન માનશો! ત્યારે રાજા માનસિંહે હાથ જોડીને કહ્યું કે મહારાજ! આપ જેમ કહ્યો તેમ કરીશ. ત્યારે કુંભનદાસે કહ્યું કે તમે હવેથી મારી પાસે આવશો નહિ. ત્યારે રાજા માનસિંહે કહ્યું કે ધન્ય છે માયાના ભક્તો પૃથ્વી ઉપર ફરતાં ઘણા દ્રષ્ટિએ આવ્યા પણ ભગવદ્ ભક્ત તો તમે એકજ જોવામાં આવ્યા. આ પ્રમાણે કહી દંડવત કરી રાજા માનસિંહ ઉઠીને ચાલતો થયો. ત્યારે શ્રી નાથજીએ આવીને વાત કહી ત્યારે કુંભનદાસ ગિરિરાજ ઉપર આવીને શ્રીનાથજીની સેવામાં તત્પર થયા.

એક સમય વૃદ્ધાવનમાં મહંત હરિવંશ ભ્રત કુંભનદાસજીને મહા પુરુષ જાણીને મળવા આવ્યા હતા. તેની સાથે શ્રીકાકોરજી બોલે છે વાતો કરે છે, અને તે જે પદ કરે છે એવા ઉત્તમ પદ શ્રીકાકોરજીના સાક્ષાત્કાર વગર થયાજ નહિ એમ જાણી મળવા આવેલ તે મલીને પરમાનન્દ પામ્યા અને કહ્યું કે કુંભનદાસજી!

આપે ઘણું પદ કરેલાં છે. અને તે મેં શ્રવણ કરેલ છે. શ્રીસ્વા
મીજનું આપનું પદ સાંભળવામાં આવ્યું નથી. માટે આપ તે
પદ સંભળાવો. ત્યારે કુંભનદાસજીએ આ પદ ગાયું,
[રાગ રામકલી.

કુંવરી રાધિકા કે તુમ સકળ સુભાગ્ય

કીવા વદનપર કોટિશતચંદ્રવારો

ખંજન કુરંગ સત કોટીજ ધન ઉપર

સિંહ સતકોટી ઉપન્યૌઘાવર ઉતારો

મત્તશત કોટી અલીવર કુંભરાત

કોટી ઈન કુચનપર વારી ડારો.

કીરદશ કોટી દશનન પરિ કહિન વારો

પક કંદુર ખદુ કશત કોટી અધરન

ઉપર વારિરૂચીર ગર્ભ ટારો.

નાગશત કોટિ વર્ધની ઉપર કપોત શતકોટી કરી

જુગળપરંવાસનેના હિન કોઠિ લોક ઉંપમાજુધારો.

દાસ કુમ્ભન સ્વામીની સુનય સિય

અતિ અદ્ભુત સુડાન કહાં લગીસેમારો.

લાલ ગીરધર કહ તમોહીતો હિલો

જામહ રૂપ છિન છીન નીહારો.

આ પદ શ્રવણ કરી મહંત અત્યાનંદ પામ્યા અને કહ્યું કે
મેં શ્રી સ્વામીજનાં ઘણું પદ કરેલાં છે પણ આ ઉપમા

અને પુન ફેરવી દીધી માટે આપ મહાપુરુષ છે આ-

પની પ્રશંસા કેટલીક કરું ! તે મહંત કુભનદાસજીની ઘણી મમતા કરી આનંદ પામ્યો અને પછી ત્યાંથી વિદાય થઈ માતાને ઘેર આવ્યો.

એક સમય શ્રી ગુસાઈજી શ્રી ગોકુલમાં પોતાને ઘેરથી શ્રી નવનીત પ્રીયાજીની આજ્ઞા લઈ વીદેશાર્થે દ્વારકા પધાર્યા અને શ્રી નાથદ્વાર પધારવું થતાં શ્રી નાંથજીની સેવા શૃંગાર કરી પોતે ભોજન કરી ગાદીઉંપર બીરાજ્યા તે સમય સર્વ સેવકનું દર્શન માટે આવવું થતાં વાર્તા પ્રસંગમાં કુભનદાસજીની વાર્તા નીકળતાં કોઈ વર્ષણુવે કહ્યું કે મહારાજ કુભનદાસજીને દ્રવ્યનો ઘણો સંકેત છે. સાત તો પુત્ર છે અને પેદાશ માત્ર ખેતીની છે તેમાંથી જે આવે છે તે વડે નિરવાહ કરે છે આ વાત ગુસાઈજીએ પોતાનાજ મનમાં રાખી, પછી ઉત્થાપન સમય કુભનદાસજીનું દર્શન માટે આવવું થતાં શ્રી ગુસાઈજીએ શ્રી મુખથી પુછ્યું કે કુભનદાસ હું દ્વારકા શ્રી રણુછોડજીનાં દર્શન માટે જઈશ અને તે વિદેશ છે, ત્યાંના વર્ષણુવોએ આગ્રહ કરી બોલાવેલ છે. માટે જો તમે સાથે ચાલો તો વીદેશમાં ગ્રહકાળ ભગવદ્દીયને બાધા કરે નહિ અને કાળ વ્યતીત થાય. કોઈ જણાયજ નહીં અને મારા સાંભળવામાં છે કે તમારે જરા દ્રવ્યનો સંકેત છે તે ત્યાં સિદ્ધ થશે માટે અવશ્ય આપને આવવુંજ પડશે ત્યારે કુભનદાસજીએ કહ્યું કે જેવી આજ્ઞા તેટલામાં દર્શન સમય થતાં શ્રી ગુસાઈજી સ્નાન કરીને શ્રી નાથજીના મંદીર પધાર્યા અને શ્રી નાથજીની સેવાથી પરવારા

પોઠાડીને બેઠકમાં પધારયા અને કુંભનદાસજીને શીખ આપી કહ્યું કે તમે સેવાથી પરવારી ઝટ આવો હું આવતી કાલે આરતી કરીને અપ્સરાકુંડ ઉપર જઈને રહીશ. એટલે કુંભનદાસ શ્રી ગુસાઈજીને પ્રણામ કરી પોતાને ઘેર આવ્યા. અને પ્રભાતે પુજાથી પરવારીને શ્રી નાથજીનાં દર્શન કરી અપ્સરાકુંડ ઉપર આવ્યા અને શ્રી ગુસાઈજીએ શ્રી નાથજીની શીખ માગી પોતે નિચે આવ્યા પછી ભોજન કર્યું અને સર્વ સેવકને મહાપ્રસાદ દેવડાવ્યો તે પછી મુહુર્ત હતું ત્યારે નિચે આવી અપ્સરાકુંડ ઉપર શ્રી ગુસાઈજી પધાર્યા અને ત્યાં ઉતારો કર્યો ત્યાં સર્વ સેવક પ્રથમથીજ ઉભા હતા. શ્રી ગુસાઈજી તે ઉતારામાં પધારી પોઠયા એટલામાં સર્વ સામાન લઈને સેવકો આવ્યા એટલે ત્યાં બેસી કુંભનદાસ વિચાર કરતા હતા એમ વિચાર કરતાં ઊંચાપનનો સમય થયો એટલે શ્રી ગુસાઈજી પણ જાગૃત થયા અને કુંભનદાસજીને દર્શનનું ભાન થયું એટલે પુણામાં જઈ બેસી કીર્તન ગાતા હતા અને આંખોમાંથી અશ્રુનો પ્રવાહ ચાલ્યો જતો હતો.

રાગ સારંગ.

કેતેહઈ જુગએ બિન દેખે.

તરૂણ કીસાર રસીકનંદ નંદન કહ્યુક ઊઠાતિ મુખરે એ ૧

વહશોભા વહકાંતિ વદનકી કેટિકચંદ વિશેખે.

વંહચિતવન વંહાસ્ય મનોહર વહનટવર ઘપુ ભેખે.

૨

શ્યામ સુંદર સંગ મિલી ખેલનકી માવતજીયે એપેખે,
કુંભનદાસ લાલ ગિરધર બિન જીવન જન્મ અલેખે. ૩

આ પદ શ્રી ગુંસાઈજીએ ઉતારામાં સાંભળ્યું એટલે શ્રી ગુ-
સાઈજીથી કુંભનદાસજીનો કલેશ સહન ન થઈ શકતાં પોતે
ઉતારામાંથી બાહાર પધાર્યા અને શ્રી મુખથી કહ્યું કે કુંભનદાસ
હવે તમે ઝટ જાઓ તમારો વિદેશ ગઈ ચુક્યો અને જેવી ત-
મારી અવસ્થા છે તેવીજ તેની છે. તે એ રીતે જાણવામાં
આવ્યું કે શ્રી અકાજીએ ગજન ધાવનને પાન લેવા મોકલતાં
ગજનને જવર ચડી આવતાં મુરિઈ ખાઈ પડી ગયો અને શ્રી
અકાજીએ શ્રી નવનીતપ્રિયાજીને ભોગ ધર્યો. ત્યારે શ્રી નવનીત
પ્રિયાજીએ કહ્યું કે મારો ગજન ક્યાં છે ? ત્યારે શ્રી અકાજીએ
કહ્યું કે એતો પાન લેવા ગયા છે ત્યારે નવનીતપ્રિયાજીએ કહ્યું
કે મારો ગજન આવશે ત્યારે આરોગીશ શ્રી હસ્ત ખેંચી બેસી
રહ્યા. એટલે તુરત ગજનને બોલાવતાં તે આવ્યો અને બોલ્યો
કે બાવા ? આરોગો ત્યારે શ્રી નવનીતપ્રિયાજી આરોગ્યા, આ-
શ્રી આચાર્યજીના મર્યાદા છે ભગવાને ભગવદગીતામાં કહેલ છે કે

યેયથામાં પ્રપચંતે સ્નાંસ્તથવ મજામ્યહ ॥

આ અર્થ શ્લોક શ્રી મુખથી કહ્યો આવો કુંભનદાસજીનો
અને શ્રી નાથજીનો વીરહ હતો માટે શ્રી ગુસાઈજીએ કુંભન-
દાસજીને શીખ આપતાં કુંભનદાસે શ્રી નાથજીનાં દર્શન કરી-
એક પદ ગાયું.

રાગ સારંગ.

જા એ ચૌપ મીલનકી હોય.

તો ક્યૌ રહે તહી ખિન દેખે, લાયકરો જન કોય, ૧

જો એ વિરહ પરસ્પર વ્યાપઈ જો કછુજવન ખનઈ,

ગોક લાજ કુળકી મર્યાદા. એ કૌ ચિતન ગને. ૨

કુંભનદાસ પ્રભુ જાહીતન લાગી ઐર નઈકછું સહાય.

ગીરધરલાલ તોહી ખીનદેખે છીન છીન કલય વીહાય. ૩

આ પદ શ્રી નાથજીના સમક્ષ કુંભનદાસે ગાયું તે શ્રવણ કરી શ્રી નાથજી પરમાનંદ પામ્યા અને શ્રી નાથજીને નીરખી કુંભનદાસ પણ પ્રસન્ન થયા.

એક સમય કુંભનદાસજી શ્રી ગુંસાઈજીની પાસે બેઠા હતા ત્યારે કુંભનદાસે શ્રી ગુંસાઈજીને કહ્યું કે મહારાજ ! દોઢપુત્ર છે. અને છે સાત ત્યારે શ્રી ગુંસાઈજીએ કહ્યું કે દોઢનું કારણ શું ? ત્યારે કુંભનદાસે કહ્યું કે આખો પુત્ર ચતુર્ભુજદાસ છે અને અર્ધ પુત્ર કૃષ્ણદાસ છે તે શ્રી નાથજીની ગાયોની સેવા કરે છે. માટે અર્ધ છે કુંભનદાસે કૃષ્ણદાસને અર્ધ કહ્યો તેનું કારણ એ કે શ્રી આચાર્યજીએ પુષ્ટીમાર્ગ પ્રકટ કરેલો છે તે પુષ્ટીમાર્ગ અર્ધજ સકતોના હિતાર્થ પ્રકટ કરેલો છે ગાય ભગવદીય છે સેવા પ્રીત પ્રજનતા કલ્યાર્થ જગતમાં પ્રકટ કરી તે પ્રજ સકતોની રીતી છે કે શ્રી ઠાકોરજીના સમક્ષ તે સેવા કરે અને જ્યારે શ્રી ઠાકોરજી વનમાં પધારે ત્યારે ગુણુગાન કરે જો ૫ પ્રમાણે હોય તો આખો અને તેમાંથી જો એક હોય તો

અર્ધ ઝેટલે ચતુર્ભુજદાસ સેવા અને ગુણુગાન એ બે કરતા હતા. માટે તે આખો અને કૃશ્ણદાસ એકલી સેવા કરતા હતા તેથી તે અર્ધ ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજી શ્રી મુખથી કહ્યું કે ભગવદીય છે તેજ પુત્ર છે. ઘણા થાય એ શુ કામનાં છે. કુંભનદાસ આવા કૃપાપાત્ર ભગવદીય હતા.

વારતા ૯૨ મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક કૃષ્ણદાસની વાર્તા.

કૃશ્ણદાસને શ્રી ગુસાંઈજીએ ગાયોની સેવા આપી હતી. તે સેવાથી પરવારી ગાયોને ચરાવતા હતા. એક દીવસ ગાયો ચરાવીને આવતાં સઘળી ગાયો ખડકમાં આવી. એક મોટા આઉ વાળી મોટી ગાય ધીમે ધીમે ચાલતી હતી તેથી આવતાં અંધારું થતાં પર્વતમાંથી એક નાહાર ગાય ઉપર દોડતાં કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે અધર્મી ? આ શ્રી નાથજીની ગાય છે તું ભુજ્યો હો તો મારા ઉપર આવ એટલામાં ગાય ભાગી ગઈ એટલે નાહારે કૃષ્ણદાસનો વધ કર્યો. એટલે ગાયો દોહવા શ્રી નાથજી આવ્યા સર્વ ગાયને અન્ય ગોવાળો દોહે છે અને આ મોટી ગાયને શ્રી નાથજી જાતે દોહે છે, અને કૃષ્ણદાસ વાછડાને ઝાલી રહેલા છે ગાય વાછડાને ચાટે છે આવાં દર્શન કુંભનદાસજીને થયાં પછી ગૌ દોહન કરી શ્રી નાથજી તો ગીરીરાજ ઉપર મંદીરમાં પધાર્યા ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ ભાગ ધર્યો, અને કુંભનદાસ આવ્યા અને શિલા પાસે ઉભા

એટલામાં સમાચાર આવ્યા કે કૃષ્ણદાસને નાહારે મારી નાખ્યા. તે શ્રવણ થતાં કુંભનદાસ મુર્છા ખાઈને પડી ગયા. દેહનું ભાન રહ્યું નહિ, સર્વ બોલાવે પણ બોલે નહિ આ સમાચાર શ્રી ગુસાઈજીને કોઈએ કહ્યા કે મહારાજ કૃષ્ણદાસે પોતાનો જીવ આપી ગાયને બચાવી ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે ગાય કદી છોડીને આવે જ નહિ અંત સમય જે ગાયનો સંકટ પડે છે તે તેને ગાય ઉત્તમ લોકમાં લઈ જાય છે અને કૃષ્ણદાસે તે સાક્ષાત શ્રી નાથજીની ગાયનું સંરક્ષણ કરેલ છે તે તેને તે ગાય કેમ છોડી આવે પછી શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે કુંભનદાસ ક્યાં છે? ત્યારે કોઈ વર્ષિયે કહ્યું કે મહારાજ ! તેને તે બેઠ ઘણું થયો છે કુંભનદાસજી ઉપર આવતાં તેની પાસે કોઈએ કૃષ્ણદાસના સમાચાર કહ્યા તેથી તે મુર્છા ખાઈને પડી ગયા. તેને લોકો બોલાવે છે પણ બોલતા નથી તેમ આવતા નથી. ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે કુંભનદાસનો દેહ કેમ છે તે ખબર લાવો. ત્યારે તેણે કુંભનદાસને બોલાવતાં તે બોલ્યા નહિ. આ ખબર થતાં શ્રી ગુસાઈજી સેનભોગનાં દર્શન કરી શ્રી નાથજીને પોઠાડી નીચે પધાર્યા અને જુવે છે તે કુંભનદાસજી પડેલા છે લોકો ચારે કોર વિંટલાઈ રહેલા છે સર્વ કહે છે કે—કુંભનદાસ કેવા ભગવદીય છે. પુત્રનેહ મહા દુઃખદાયક છે. આ પીડાર્થી કોઈ બચેલો નથી; કારણ કે પોતાનો આત્મા છે. આ લોક વાર્તા શ્રવણ કરી શ્રી ગુસાઈજીએ મનમાં વિચાર્યું કે—કારણ બીજું છે અને લોકો બીજું બોલે છે. તેથી

ભગવદીયનું સ્વરૂપ કરવાં શ્રી ગુસાંઈજીએ શ્રી મુખથી કહ્યું કે કુંભનદાસજી પ્રભાતે તમે તુરત આવજો. તમને શ્રી નાથજીનાં દર્શન કરાવીશ તમે ખેદ ન કરો આટલું શ્રી મુખથી શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે તરત કુંભનદાસ ઊઠીને ઊભા થયા. પ્રસન્ન થયા અને શ્રી ગુસાંઈજીને પ્રણામ કરી જે કાર્ય કરવું હતું તે કુંભનદાસજીએ કર્યું. પછી પ્રભાતે દર્શને આવ્યા શ્રી નાથજીનો શૃંગાર કરી શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે—પ્રથમ કુંભનદાસને દર્શન કરાવો કુંભનદાસજીએ વર્ષણવના ઊપર આ પ્રમાણે કર્યું સુતકીને મંદિરમાં કોણ જવાદે પણ કુંભનદાસના. અનુગ્રહથી સર્વ દર્શન કરે છે. કુંભનદાસ નિત્યે એકવાર દર્શન કરી પરસોલીમાં જઈને ખેસતા હતા અને ત્યાં ખેસી વિરહના પદ ગાતા હતા.

રાગ કેદારી.

અઉરનકેં સમીપ બિધુરનેં આયૈ મેરી હિસા.
 સબકોઉ સોચૈ સુખ અપને આલીમોકું ચાહન હિસા. ૧
 નાજનો યહ વિધાતારી ગતિ મેરે આંક લિખે એસેકોન રિસા.
 કુંભનદાસ પ્રભુ ગિરધરકહત નિશહિન રહજ્યેં ચાતક-
 ધન ત્રિસા.૨

આવાં નવીનપદ કુંભનદાસજીએ કહીને ગાયાં પછી શુદ્ધ
 થઈ ભગવદ્ સેવામાં આવ્યા. આવાં પ્રકારની જેને દર્શનની
 આરતિ તે કુંભનદાસજી શ્રી આચાર્યજીના આવા પરમકૃપા-
 માત્ર ભગવદીય હતા.

વારતા દર મી.

શ્રી આચાર્યજીના સેવક કૃષ્ણગુદામ્ અધિકારીની વાર્તા.

કૃષ્ણગુદાસ દ્વારકા જઈ શ્રી રણુછોડજીનાં દર્શન કરી મીરાં-
 બાઈને ગામ આવ્યા. ત્યાં હરિવંશ વ્યાસ આદી ઘણા વર્ષણુવ
 હતા. તે કોઈ આઠ કોઈ દશ અને કોઈ પંદર દિવસ થયા
 આવેલ હતા તે સર્વને વિદાયગીરી મળી હતી પણ કૃષ્ણગુદાસે
 તે સર્વને વિદાયગીરી મળી હતી પણ કૃષ્ણગુદાસે તે આવ-
 તાંની સાથેજ કહ્યું કે—હુંતો જઈશ. ત્યારે મીરાંબાઈએ કહ્યું
 કે—એસા એમ કહી કેટલીક મોહાર ભેટ શ્રી નાથજીને દેતાં
 આસે લીધી નહિ. અને કહ્યું કે—હું શ્રીઆચાર્યજીનો સેવક

નથી. માટે તારી ભેટને સ્પર્શ કરીશ નહિ. એમ કહી આગળ ચાલતાં એક વર્ષણુવે કહ્યું કે—તમે કેમ શ્રીનાથજીની ભેટ લીધી નહિ. ત્યારે કૃષ્ણદાસ કહે કે—ભેટ વસ્તુ છે? પણ મી-રાંબાઈને ત્યાં જોતલા વર્ષણુવ બેઠા હતા તે સર્વનાં નાક નીચાં કરી ભેટ આપી છે. એ બધા જાણશે કે શ્રી આચાર્યજીનો સેવક શુદ્ર આવ્યો હતો તેણે ભેટ લીધી નહિ તો તેના ગુરૂ તો કેવાજ હશે!

શ્રીનાથજીની સેવા પ્રથમ બંગાલી લોકો કરતા હતા. અને હીરાનો મુકટ શ્રીઆચાર્યજીએ ભરાવી આપેલો હતો તે ધરતા હતા. અને જે ભેટ આવતી તે ઉપયોગમાં આવી જતી એટલે કે કાંઈ શેષ રહેતું નહિ પછી શ્રીઆચાર્યજીએ કૃષ્ણદાસને આજ્ઞા આપી કે તમે શ્રીગોવર્દ્ધન રહી સેવાટહેલ વિગેરે કરો. ત્યારથી કૃષ્ણદાસ અધીકારી થયા. એક દિવસ કૃષ્ણદાસનું મથુરા જવું થતાં માર્ગમાં અબધુતદાસ મહાપુરુષનો સમાગમ થતાં તેણે પુછ્યું કે—તમે ક્યાં જાઓ છો? ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—હું મથુરા જાઉં છું ત્યારે અબધુતદાસે પુછ્યું કે. શ્રીનાથજીની સેવા કોણુ કરે છે. ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે બંગાલી કરે છે ત્યારે અબધુતદાસે કહ્યું કે શ્રીનાથજીને પોતાનો વેભવ વધારવાનો છે માટે બંગાલીને રજા આપો; કારણુ કે શ્રીનાથજીએ મને કહેલું છે કે, બંગાલી મને દુઃખ આપે છે. જ્યારે તેઓ શ્રીનાથજીને ભોગ ધરે છે ત્યારે તેઓ પોતાની દેવીને સન્મુખ બેસાડે છે અને ભોગ સરાવવા સમય દેવીને એક બાજુ રાખી

મુકે છે, આ વાત શ્રીનાથજીએ અવધુતદાસને કહી. તેથી કૃ-
 ણુદાસને આ પ્રમાણે કહેતાં કૃણુદાસે કહ્યું કે—હું શ્રીઆચાર્યજીની આજ્ઞા વગર શી રીતે કાઢું ત્યારે અવધુતદાસે કહ્યું
 કે—તમે અડેળમાં જઈને શ્રીગુસાંઈજીની આજ્ઞા લઈ આવો.
 અને જેમ બને તેમ કરી બંગાલીને કાઢો. આમ કહેવું થતાં
 કૃણુદાસ પાછા શ્રીગોવર્દન આવ્યા. અને બંગાલીને કહ્યું કે—
 હું શ્રી ગુસાંઈજી પાસે અડેલ જાઉં છું તમે સાવધાનપણથી
 સેવા કરજો. અને સર્વ સેવકોને કહ્યું કે—હું કામ પ્રસંગે શ્રીગુ-
 સાંઈજી પાસે જાઉં છું. તમે સાવધાન રહેજો. પછી ત્યાંથી ચાલી
 પંદર દિવસ અડેલ પહોંચ્યા અને શ્રીગુસાંઈજીને દંડવત કર્યો.
 ત્યારે શ્રીગુસાંઈજીએ પુછ્યું કે—કેમ આવવું થયું ? ત્યારે કૃણુ-
 દાસે શ્રીનાથજીનો વર્ષભવ વધારવાની વાત કહી બંગાલીઓએ
 માથું ઊપાડ્યું છે. ભેટ આવે છે તે લઈ જઈ પોતાના ગુરૂને
 આપે છે. ત્યારે શ્રીગુસાંઈજીએ કહ્યું કે, શ્રીઆચાર્યજીએ આસુ-
 રવ્યામોહલીલા દર્શાવી ત્યારપછી શ્રીગોપીનાથજી પુર્વ તરફ
 પધારતાં ત્યાં એક લક્ષ ભેટ થઈ. તે લઈ અડેલ આવ્યા. ત્યારે
 શ્રીગોપીનાથજીએ કહ્યું કે—આ પ્રથમની મુસાફરી છે. માટે આ
 જે આવ્યું તે શ્રીનાથજીનું છે. પછી દશબાર દિવસ રહી શ્રીગો-
 પીનાથજીશ્રીજીદ્વાર પધારયા, અને જે લાવ્યા હતા તે બધું
 ભેટ કર્યું. જહાવ આભુષણ કરાવ્યાં થાળ, વાટકા, ડબરા, ચમચા
 વિગેરે સર્વ સોના રૂપાનાં કરાવ્યાં પછી ત્યાંથી વિદાય થઈ
 અડેલ શ્રીગોપીનાથજી પધારયા ત્યારપછી માત્ર એક વર્ષમાં

બંગાલીઓએ બધું લઈ જઈ પોતાના ગુરૂને આપ્યું. આ વાર્તા શ્રીગુસાંઈજીએ કૃષ્ણદાસને કહી અને વિશેષ કહ્યું કે—તમે બંગાલીના સંબંધમાં કહો છો તે ખરું છે પણ તેઓને શ્રીઆચાર્યજીએ રાખ્યા છે તે શી રીતે નીકળશે? ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—મહારાજ! એક રાજા ટોડરમલ ઉપર અને એક બીરબલ નામનો એમ બે પત્ર આપો આટલું કહેતાંની સાથે બે પત્ર લખાવી આપ્યા. તે પત્ર લઈ કૃષ્ણદાસ શ્રીનાથજી આવતાં માર્ગમાં આગરામાં આવી રાજા ટોડરમલ તથા બીરબલને મળ્યા. પત્ર આપતાં વાંચીને તેઓએ કહ્યું કે—જેમ કહો તેમ કરીએ ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—હાલમાં તો હું મથુરા જાઉં છું ત્યાંથી વિદાય થઈ કૃષ્ણદાસ શ્રીનાથજી આવતાં માર્ગમાં મથુરા આવ્યા ત્યારે માર્ગમાં અબધુતદાસ મળતાં અબધુતદાસે કહ્યું કે વાર શા માટે લગાડો છો? બંગાલીને કાઢવાની શ્રીનાથજીની ઈચ્છા છે. કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—શ્રીગુસાંઈજીની આજ્ઞા લઈ ને આવ્યો છું. આટલું કહી કૃષ્ણદાસ શ્રીનાથજી આવ્યા બંગાલીઓ રૂદ્ર કુંડ ઉપર રહેતા હતા ત્યાં તેઓના જે સુંપડાં હતાં તે કૃષ્ણદાસે સળગાવી દીધાં એટલે તે સેવા મુકી પર્વતની તળેટીમાં આવ્યા કે તુરત પોતાના માણસોને પર્વત ઉપર કૃષ્ણદાસે મોકલી દીધાં બંગાળીઓને ખબર થયા કે—અમારા સુંપડાં કૃષ્ણદાસે ખાઈયાં તેથી કૃષ્ણદાસ સાથે લડવા લાગ્યા, ત્યારે કૃષ્ણદાસે કોઈને બે કોઈને ચાર એમ લાકડીનો પ્રહાર કર્યો. એટલે બંગાલી ભાંગીને મથુરા આવ્યા. અને રૂપસનાતનને સર્વ વાત કહેતા હતા એટલામાં કૃષ્ણદાસ

પણ ત્યાં આવ્યા. ત્યારે રૂપ સનાતને ક્રોધ કરી કૃષ્ણદાસને કહ્યું કે—અરે! શુદ્ર તું બ્રાહ્મણને મારનારો કેણુ છે? ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—હું તો શુદ્ર પણ તમે કાંઈ અગ્નિહોત્રિ નથી. ત્યારે રૂપસનાતને કહ્યું કે—આ વારતા પાદશાહના જાણવામાં આવતાં પુછશે તો તું શું જવાબ દઈશ. ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—તે જવાબ હું આપીશ. પણ તમે કાયસ્થ થઈ બ્રાહ્મણ પાસે દંડવત કરાવો છો. આ સાંભળી રૂપસનાતન તો ચુપજ થઈ ગયા. અને બંગાલીને કહ્યું કે—તમે જાણો અને તે જાણે. એટલે મથુરાના સરદાર પોસે બંગાલીઓ ગયા તો કૃષ્ણદાસ ત્યાં જઈને ઊભા રહ્યા. ત્યારે અમલદાર કહે કે જે થવાનું હતું તે થયું પણ હશે! હવે એને રાખો. ત્યારે કૃષ્ણદાસે ચોખી ના પાડી કે એને રાખીશું નહિ. તેઓ અમારા નોકર છતાં સેવાનો ત્યાગ કરી કેમ આવ્યા, તેનાં મુંપડા કઢી બળી જાત તો નવાં કરાવી દેત. માટે હવે તેઓને રાખશું નહિ. તેમ છતાં તમે આગ્રહ કરશો તો હું શ્રી ગુસાઈજીને લખીશ. એટલું કહી કૃષ્ણદાસ શ્રી નાથજી આવ્યા, અને શ્રી ગુસાઈજીને બંગાલીઓને કાઢવાના સમાચાર લખી લખ્યું કે—આપ પધારા તો વધારે સારું તે પત્ર અડેલમાં શ્રી ગુસાઈજીને મળતાં શ્રી ગુસાઈજી શ્રી નાથદ્વારે આવ્યા એટલે બંગાલી આવ્યા. અને કહેવા લાગ્યા કે—અમોને શ્રીઆચાર્યજીએ સેવામાં રાખેલા છે. તેને કૃષ્ણદાસે કાઢ્યા ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે તમે સેવા છોડીને કેમ ગયા? તમારો વાંક છે. માટે હવે સેવામાં રાખીશું નહી ત્યારે

બંગાલીઓએ ઘણી વિનંતિ કરી કે—મહારાજ ! અમે ખાશું શું ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ શ્રી નાથજીને બદલે શ્રી મદનમોહનજીની સેવા આપી. ત્યારથી બંગાલી મદનમોહનજીની સેવા કરવા લાગ્યા. અને ત્યારથી શ્રી નાથજીની સેવામાં ગુજરાતી બ્રાહ્મણોને રાખ્યા અને પોતાનો વર્ષભવ વધારવાનો હોવાથી સર્વને જે પ્રમાણે શ્રી નાથજીએ આજ્ઞા આપી તે પ્રમાણે નેક બાંધી દીધો. અને ત્યારથી પ્રનાલીકાપુર્વક શ્રી નાથજીની સેવા થવા લાગી. અને કૃષ્ણદાસ અધીકાર કરવા લાગ્યા.

પછી શ્રી નાથજીએ કૃષ્ણદાસને આજ્ઞા આપી કે તાલા પખવાજ તથા શ્યામ કુંવરીને લેઈ તું પરાસોલીમા આવજે. તે શ્યામ કુંવર મૃદંગ સારાં બજાવતી. શ્રીનાથજીની સેન આરતી ઉપરાંત અનેાસર થતાં કૃષ્ણદાસ શ્યામ કુંવરીને ઘેર ગયા. અને કહ્યું કે શ્રી નાથજીની આજ્ઞા છે કે મૃદંગ લઈ પરાસોલી ચાલો. એટલે મૃદંગ લઈ તે બંને જણા આવ્યાં અને જુએછે તે શ્રી નાથજી શ્રી સ્વામીજી સાથે ખીરાજેલા તે ત્યારે શ્રી નાથજીએ કૃષ્ણદાસને ઠીરતન કરવાનું અને શ્યામ કુંવરને મૃદંગ બજાવવાનું કહ્યું અને શ્રી નાથજીએ તથા સ્વામીજીએ નાય કર્યો. ત્યારે આ પદ કૃષ્ણદાસે ગાયું હતું.

રાગ કેદારી.

શ્રી વૃષભાનુનન્દની નાયત ગિરધર સંગ,
લાગડા ઉરપતિ રચરાસરંગ રાખ્યો.

ઝપતાળ મિલ્યો રાગ કેદારો,

સમસુરન અવધરતાન રંગ રાખ્યો. ૧

પાઈ સુખ સિદ્ધિ ભરતકાય વિવિધ,

રિદ્ધિ અભીનવદળ સતસુહાગ

હુલાસ રંગ રાખ્યો-

વનિતા સત મુથસંગ લિયે નિરપત કયૈ.

સઘનચંદ બલિહારી કૃષ્ણદાસ સુધરરંગ રાખ્યૈ.

કૃષ્ણદાસે ઘણાં પદ કરેલાં છે એક સમય સુરદાસજીએ કૃષ્ણદાસને પુછ્યું કે—તમે પદ કરો છો. તેમાં મારી છાયા છે. ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—હવેથી એવાં પદ કરું કે તમારી છાયા આવેજ નહિ, એમ કહી એકાન્તમાં જઈ નવું પદ કૃષ્ણદાસ કરવા લાગ્યા. જેનાં ત્રણ ચરણ કર્યાં પણ ચોથું ચરણ થાય નહિ. એ ઘડી સુધી વિચાર કર્યો, પણ ચરણ થાય નહિ. તેથી કંટાળી પ્રસાદ લીધા પછી ચરણ કરવાનો વિચાર કરી કાગળ, કલમ અને દોત ત્યાં મુકીને મહાપ્રસાદ લેવા ઉઠ્યા, ત્યારે પાછળથી ત્રણ ચરણ શ્રી નાથજીએ પોતાના શ્રી હસ્તથી લખી દીધાં પછી કૃષ્ણદાસ પ્રસાદ લઈને આવી જુવે છે તો શ્રીહસ્તથી શ્રી નાથજી પદ પુરૂ કરી ગયા છે, તે નિરખી કૃષ્ણદાસ પરમાનંદ પામ્યા અને વિચાર કર્યો કે—સૂરદાસજી આવે તો પદ સંભળાવું ઉત્થાપન સમય સૂરદાસજીનું દર્શન માટે આવવું થતાં કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—મેં નવું પદ કરેલું છે. તેમાં તમારી છાયા નથી. ત્યારે સૂરદાસે કહ્યું કે—સંભળાવો.

રાગ ગોડી.

આવત બનેં કાન્હ ગોપબાલક સંગ-

નેં ચુકી પુરરેણું છુરતી અલકાવલી,
ભાં હેં મનમથ ચાલવકલોચન-

બાન શીશ શોભીત મત્તમચુર ચન્દ્રાવલી ૧

ઉઠીત ઉકુરાજ સુંદર શીરોમણી.

વદન નીરખી પુલી નવલીચુવતી કુમુદાવલી,
અરુણ સકુચ અધર ખીંબ કૃપાહસાત,
કહત કછુક પ્રકટીત હોત કુદ દશનાવલી.

શ્રવાણ કુન્ડલ ભાલ તીલક વે સરીનાક,

કંઠ કૈસ્તુભ માણીસુભગ ત્રીવલાવલી.

રત્ન હાટક ખચીત પુર સીપદીક-

નીપાંતી પીચરાજત શુભ ઊલક મુક્તાવલી.

(શ્રીનાથકૃત) વલય કંકણ બાજુબંધ આબનુ ભુજ-

મુદ્રીકા કરદલ ખીરાજત નખાતલી, કવણુનર મુરલીકા મોહીત-

અખીલ વીશ્વ ગોદીકા જન અસી ત્રસથીત પ્રેમાવલી, ૪

કટી શુદ્ર ઘંટીકા જડીત હીરામચી.

નાતી અંબુજ વલીત ભંગ રોમાવલી.

ધાય કબ હુક ચલત ભક્ત હીત.

જાની વીચગંડ મંડલ રૂચીર શ્રેય જલ કણાવલી. ૫

પીત કૈશ મય પરીધાને સુંદર.

અંગ ચરણુ તુપુર વાઘ ગીત શખદાવલી.

હૃદય કૃષ્ણદાસ ગીરવર ધરણુ.

લાલકી ચરણુ નખ ચન્દ્રીકા હસ્તીતીમીરાવલી. ૬

આ પદ કૃષ્ણદાસે સુરદાસજી પાસે કહેતાં ત્રણ ચરણુ સુધી સુરદાસ કાંઈ બોલ્યા નહી. અને ત્રણ ચરણુ પછી કહેવા લાગત સુરદાસજીએ કહ્યું કે મારે અને તમારે વાદ છે. શ્રી પ્રભુ સાથે વાદ નથી. હું શ્રી પ્રભુની વાણીને ઓળખું છું. આટલું સાંભળતાં કૃષ્ણદાસતો ચુપ થઈ ગયા.

એક સમય શ્રી નાથજીના ભંડારમાં કાંઈક સામગ્રીની જરૂર પડતાં કૃષ્ણદાસ આગરે આવ્યા. ત્યાં બજારમાં એક વેશ્યા નાય કરતી હતી. ત્યાં કૃષ્ણદાસ ગયા. તેનું ગાવું તથા નાય જોઈને કૃષ્ણદાસ આનંદ પામ્યા. અને મનમાં કહ્યું કે-આતો શ્રી નાથજીના લાયક છે. પછી તે વેશ્યાને દશ મુદ્રા આપી કહ્યું કે-રાતે સમાજ સહ આવજો. સામગ્રી લઈ ગાડાં ભર્યાં. રાતે વેશ્યા આવતાં નાય તથા ગાયન થયું તે જોઈ ખુશી થઈ કૃષ્ણદાસે સો રૂપીયા આપ્યા. અને કહ્યું કે તમે નાય તથા ગાયન 'સારું' કરો છો પણ તેથી મારા શેઠ આનંદ પામશે નહીં મારે હું જો કહ્યું તે ગાઓ. એમ કહીને કૃષ્ણદાસે એક પુર્વીનું પદ કરી શીખવ્યું અને તેને લઈને ત્રીજે દીવસે નાથદ્વાર આવ્યા. સર્વ સામગ્રી ભંડારમાં મુકાવી ઉત્થાપન વેળાએ વેશ્યાને લઈ ગયા. શ્રી ગુસાંચજી મંદિરમા ઉભા છે અને વેશ્યા મણી કેઠા-નૃત્ય કરવા લાગી.

રાગ પુરવી.

મોંમન ગીરધર છબીપર અટક્યો,
 લલીત ત્રીભંગી અંગ ન પરી ચલી ગયો તહાંઈ થક્યો. ૧
 સજળશ્યામ ધન ચરણનીલ થઈ શીર ચીત અનીતન ભટ્યો,
 કૃષ્ણદાસ કીચૈ પ્રાણુ ન્યોછાવરી મહતન જગ શીશ પકટ્યે, ૨
 આ પદ વેશ્યાએ ગાતાં પાછલુ ચરણુ આવ્યું કે કૃષ્ણદાસ
 કીચો પ્રાણુ ન્યોછાવરી મહતન જગશીર પટક્યો એટલું કહેતાં
 વાર વેશ્યાના પ્રાણુ તુરત નીકળી ગયા અને દીવ્ય સ્વરૂપ ધરી
 ને શ્રી નાથજીની લીલામાં પ્રાપ્ત થઈ, અને તેની સાથેના માં
 જુસો મારવા લાગ્યા કે અમારી તો આવડે આજીવીકા હતી
 હવે અમે શુ ખાઈશું. ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે ચાલો નીચે
 ખાવાનું આપું. એમ કહી તેઓને નીચે લાવી હજાર રૂપીઆ
 આપી વીદાય કર્યાં. કૃષ્ણદાસે પોતાના મનમાં સમર્પી તેથી
 શ્રી નાથજીએ વેશ્યાનો અંગીકાર કર્યો.

કૃષ્ણદાસને ગંગાખાઈ સાથે સનેહ હોવાથી તે શ્રી ગુસાંઈજીને
 રૂચતું નહતુ એક દીવસ શ્રીગુસાંઈજી ભોગ ધરતા હતા, ત્યારે
 સામગ્રી ઉપર ગંગાખાઈની દ્રષ્ટિ પડતાં તે સામગ્રી શ્રી નાથજી
 આરોગ્યા નહી. પછી આરતી કરી શ્રી ગુસાંઈજી નીચે પધાર્યાં.
 પછી લીતરીયા વીગેરેએ પ્રસાદ લીધો અને સુઈ રહ્યા પછી
 શ્રીગુસાંઈજી ભોજન કરીને પોઢયા. ત્યારે શ્રી નાથજીએ લી-
 તરીયાને લાત મારીને જગાડ્યો અને કહ્યું કે 'હું તો સુખી

છું ત્યારે તેને કહ્યું કે—ભોગ ધરયા છતાં આપ કેમ ભુખ્યા રહ્યા. ત્યારે શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે—રાજભોગમાં ગંગાબાઈની દષ્ટી પડી હતી. આ સાંભળી ભીતરીયો શ્રી ગુસાઈજી પાસે આવ્યો. તે શ્રી ગુસાઈજી ને પોઢેલા જોઈ ચરણ દાખ્યાં ત્યારે શ્રી ગુસાઈજી ચમકીને ઉઠયા, અને ભીતરીયાને પુછ્યું કે—કેમ ! શું કામ છે ? ત્યારે ભીતરીયાએ કહ્યું કે—મહારાજ ! આજ શ્રી નાથજી ભુખ્યા છે. આ સાંભળતાં શ્રી ગુસાઈજી તત્કાળ સ્નાન કરી પર્વત ઉપર પધાર્યા. એટલે ભીતરીયા પણ સ્નાન કરી શ્રી ગુસાઈજી સાથે આવ્યો. ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે—ભાત અને વડી કરો કે—તત્કાળ થઈ જાય પછી ભીતરીયાએ ત્વરાથી તૈયાર કર્યા એટલે શ્રી ગુસાઈજીએ ભોગ ધર્યા પછી ભીતરીયો રસોઈ કરી સ્નાન કરી પર્વત ઉપર આવ્યો. પછી શ્રી ગુસાઈજીની આજ્ઞાથી રાજ ભોગ સમપ્યા, પછી ભોગ સરાવી સેન આરતી કરી. શ્રી નાથજીને પોઢાડ્યા. ભોગને પ્રસાદ એક ડબરામાં ત્યાંજ રહેતાં રામદાસ ભીતરીયાએ કહ્યું કે—પ્રથમ ભોગ ધર્યા હતા તે ત્યાંજ રહી ગયો, ત્યારે શ્રી ગુસાઈજી ડબરામાંથી ઠલવીને ઉતર્યા અને સર્વ સેવકને વડી ભાતનો મહાપ્રસાદ વેંચી આપ્યો, પછી આરોગ્યા, તે વડી ભાતનો અલઉઠીક સ્વાદ થયો હતો, ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—આપજ કરવાવાળા અને આપજ આરોગવાવાળા માટે ઉત્તમ કેમ ન હોય; ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે—તમારા કર્યા ભોગવીએ છીએ. શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે—તમારાં કરેલાં ભોગવીએ છીએ.

આ વચનથી શ્રીગુસાંઈજીને તથા કૃષ્ણદાસને અણુબનાવ થયો. અને કૃષ્ણદાસે શ્રીગુસાંઈજીને કહ્યું કે-તમારે પવિત્ર ઉપર ચડવું નહીં. એટલે શ્રી ગુસાંઈજી પરશોલીમાં આવી રહ્યા. મનમાં વિચાર કર્યો કે-શ્રી નાથજીની એવી મરજી, એમાં કૃષ્ણદાસ શું કરે? શ્રીનાથજીના મંદીરની ખડકી પરશોલી તરફ હતી. ત્યાં શ્રીગુસાંઈજી બેસતા એટલે શ્રીનાથજી ખડકીમાં આવી દર્શન દેતા હતા. આ વાર્તા કૃષ્ણદાસના જાણવામાં આવતાં તેમણે ખડકી બંધ કરી દીધી. જ્યારથી રામદાસજી આદીશેવક શ્રીનાથજીની આરતી કરીને શ્રીગુસાંઈજીનાં દર્શન માટે પરશોલી આવી, ચરણોદક લઈ પ્રસાદ લેતા, તે કૃષ્ણદાસને ગમતું નહીં પણ સેવક ઉપર તેવું ચાલે નહીં. શ્રીગુસાંઈજી એક પત્ર લખી રામદાસને આપતા અને કહેતા કે-શ્રીનાથજીને આપજો અને શ્રીનાથજી તેનો જવાબ લખી મોકલતા હતા. તે પત્ર વાંચીને ગુસાંઈજી પાણીમાં પી જતા હતા આ પ્રમાણે છ મહીના થઈ ગયા તો પણ શ્રીગુસાંઈજીએ કૃષ્ણદાસને શ્રી નાથજીનો અધીકારી વઈશણુવ જાણીને અને શ્રી આચાર્યજીનો સેવક જાણી કશું કહ્યું નહીં. એક દીવસ બીરબલનું ત્યાં આવવું થયું ત્યારે શ્રીગુસાંઈજી પરશોલીમાં હતા અને શ્રી ગુસાંઈજી ખબર કરાવતાં પોરીઆએ કહ્યું કે-શ્રીગુસાંઈજી પરશોલી છે અને શ્રી ગીરધરજી ચાહી છે ત્યારે બીરબલ શ્રી ગીરધરજીને દર્શને આવતાં, બીરબલને શ્રીગીરધરજીએ કહ્યું કે-કૃષ્ણદાસ અધીકારી કાકાજીને મહાબંધ

છે. ત્યારે ખીરખલે કહ્યું કે—હમાણાંજ કૃષ્ણદાસને કાઢીશ પછી ખીરખલ ત્યાંથી મથુરાં આવ્યા અને પાંચશા માણસ મોકલ્યાં અને કહ્યું કે—કૃષ્ણદાસને પકડી લાવો. એટલે તે માણસોએ શ્રી ગોવર્ધન આવીને કૃષ્ણદાસને પકડ્યા અને લઈ ગયા. એટલે ખીરખલે ગીરધરજીને કહેવરાવ્યું કે કૃષ્ણદાસને કેદ કરેલ છે. આ ખખર શ્રી ગુસાંઈજીને થતાં કહ્યું કે—હાય હાય !! શ્રી આચાર્યજીના સેવકને આવું કષ્ટ એમ કહી શ્રી ગીરધરજીએ કહ્યું કે—આ તમે કર્યું હશે. ત્યારે શ્રી ગીરધરજીએ હા કહેતાં, શ્રી ગુસાંઈજીને કહ્યું કે કૃષ્ણદાસ આવ્યા પછી ભોજન કરીશ. એટલે શ્રી ગીરધરદાસજી તુરત ઘોડો મંગાવી સ્વાર થઈ મથુરા આવી ખીરખલને કહ્યું કે—કાકાજીએ ભોજન કરતા નથી. માટે કૃષ્ણદાસને છોડો. એટલે ખીરખલ કૃષ્ણદાસને શ્રી ગીરધરજીને સોંપતાં તેને લઈ પોતે શ્રી ગોકુળ આવ્યા. એટલે શ્રી ગુસાંઈજી દુરાની ઘાટ ઉપર આવતાં કૃષ્ણદાસે દર્શન કરી દંડવત કરી નવું પદ ગાયું.

રાગ કેહારી

શ્રી વીઠલ જીકે ચરણકી ખલી—

હમસે પતીત ઉધારન કારન પરમ

કૃપાળુ આએ આપન ચલી.

ઉજવલ અરુણ દયા રંગ રંજત

દશનમ ચંદ્ર વીહરતમન નીદંલા.

સુભગકર સુખકર સોભન પાવન

ભક્ત મુદ્દીત લલ્લીત કર મંજલી.

૨

અતીશે મૃદુલ સુગંધી સુશી

તલપર તત્રીવીધ તાવ ડારતમંલ,

ભજ કૃષ્ણદાસ વારએક સુધી

કરી તેરો કહા કરે ગૈરીપુદલ.

૩

આ પદ શ્રવણ કરી શ્રી ગુસાંઈજી પોતાને ઘેર લઈ ગયા. પછી કૃષ્ણદાસને ભોજનનું કહેતાં કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે—મહારાજ ? આપ ભોજન કરો. પછી હું જુઠણ લઈશ પછી શ્રી ગુસાંઈજી ભોજન કરવા એકા ત્યારે કૃષ્ણદાસે આ પદ ગાયું.

રાગ કાન્હરો.

તાહીકો શીરનાઈ એજો શ્રી

વલ્લભ સુત પદ રજરતી હોય,

કીજૈ કહા આન ઉચે પદ

તીનસોં કહાસગાઈ મોય,

૧

સારસાર વિચાર અતૌકરી

સૂતી વચ ગોધન લીયૌ નીચોય,

તહાં નવનીત પ્રકટ પુરૂષોતમ

સહ જઈ ગોરસ લીયો વીલોય.

૨

જાકે મનમેં ઉગ્ર ભરમ હૈ,

શ્રી વીઠલ શ્રી ગીરધર દોય,

તાકૌ સંગ વીષમ વીષ હુતે

ભુલી હું આતુર કરહેજન કોય,

૩

જાન પ્રતાપ દેખી અપને ચખ

અસમસાર જો ભીદેનતોહી.

કૃષ્ણદાસ તે સુરતે અસુર ભયે

અસુર તે સુરભયે ચરણુનછોહ.

૪

આ પદથી શ્રી ગુસાંઈજી પરમાનંદ પામ્યા. પછી શ્રી ગુસાંઈજી ભોજન કરી પધારયા એટલે કૃષ્ણદાસ અંદર ગયા. ત્યારે શ્રી ગીરધરજીએ શ્રી ગુસાંઈજીના જુઠણની પાતળ કૃષ્ણદાસ આગળ મુકી. ત્યારે કૃષ્ણદાસે મહાપ્રસાદ લીધો. પછી બે બીડાં દીધાં કૃષ્ણદાસ ત્યાંજ સુઈ રહ્યા. પછી જ્યારે પાછલી બે ઘડી રાત રહી ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજી ઉઠયા. દેહકૃત કરી સ્નાન કરી શ્રી નવનીત પ્રીયાજીનાં મંગલાનાં દર્શન કરી બહાર પધાર્યાં. અને શ્રી નાથજી દ્વાર પધારવાની તૈયાર કરી બે ઘોડા મંગાવ્યા. પછી એક ઉપર શ્રી ગુસાંઈજી અને એક ઉપર કૃષ્ણદાસ અસ્વાર થયા, તે સવાપોહાર દીવસ ચડતાં શ્રી નાથજી ચોહાંચ્યા. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીને રાજભોગ આવ્યો હતો. એટલે શ્રી ગુસાંઈજી તુરત સ્નાન કરી ઉપર પધાર્યાં. અને સમય થતાં શ્રી ગુસાંઈજીએ ભોગ સરાવ્યો. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીને જોઈ શ્રી નાથજી બહુજ આનંદ પામ્યા. અને પુછ્યું કે—સારા છો ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે આપને જોયા તે દીવસથી સારાજ છીએ પછી પરસ્પર હસ્યા, પછી દરશન ખુલ્યાં અને રાજભોગ આરતી કરી શ્રી ગુસાંઈજી નીચે પધાર્યાં. પછી રસોઈ કરી ભોગ ધરી શ્રી ગુસાંઈજી પોઢયા. પછી ઉત્થાપન સમય પહેલાં ઉઠી

સ્નાન કરિ ઉપર પધાર્યા અને શંખનાદ કરાવ્યો. શ્રી નાથજીનાં ઉત્થાપન પછી સેન આરતી કરિ કૃષ્ણદાસને શ્રી નાથજીનાં સમક્ષ બોલાવી કહ્યું કે-તમે અધીકાર કરો. સેવા ઉત્તમ પ્રકારે કરજો. ત્યારે કૃષ્ણદાસે આ પદ ગાયું.

રાગ કાન્હરો.

પરમ કૃપાલ શ્રી વલ્લભ નંદન
કરત કૃપાનીજ દે માથે.

જે જન શરણ આયે અનુસરહી

ગહી સોંપતી શ્રી ગોવર્ધન નાથે. ૧

પરમ ઉદાર ચતુર ચીંતામણી

રાખત ભવ ધારા તે રાથે

ભજી કૃષ્ણદાસ કાજ સખસરહીં

જો જાને શ્રી વીઠલનાથે. ૨

આ પદ ગાઈ વીનતી કરિ કે-મહારાજ ! મારો અપરાધ ક્ષમા કરો. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે-તમારો અપરાધ શ્રી નાથજી ક્ષમા કરશે. પછી કૃષ્ણદાસને વીદાય કર્યાં. અને પછિ શ્રી નાથજીને ચોઠાડી શ્રી ગુસાંઈજીનીચે ઉતર્યાં. પરમ દયાલ શ્રી ગુસાંઈજી કૃષ્ણદાસનાં કત્ય મનમાં લાવ્યાજ નહી, પછી બે દીવસ રહીને શ્રી ગુસાંઈજી શ્રી ગોકુળ પધાર્યાં.

એક વૈશણવને ચોતાને દેશ જવાનું હોવાથી, તથા ત્યાં

એક કુવો કરવાની ઈચ્છાથી કૃષ્ણદાસને કહ્યું કે-દ્રવ્ય આપને કુવા માટે આપી જઈ છું. એમ કહી ત્રણસો રૂપીઆ આપી તે તેા દેશ ગયો, પછી તે રૂપીઆમાંથી એક સો રૂપીઆ આંબાના ઝાડ નીચે કૃષ્ણદાસે દાટી દીધા. અને કહ્યું કે-બસો ખર-ચાયાબાદ આને કાઢીશું પછી રૂદ્રકુન્ડ ઉપર સારાં મુહુર્તમાં કુવો ખોદાવ્યો. બસો રૂપીઆ ખરચાઈ ગયા. સાફસુફ કરવાનું રહ્યું હતું. પછી ણદાસ કુવો જોવા જતાં ટેકા ખસી જતાં કુવામાં પડ્યા એટલે તુરત બે માણસો કુવામાં ઉતર્યા અને કૃષ્ણદાસને શોધવા લાગ્યા પણ કૃષ્ણદાસનું શરીર હાથ લાગ્યું-જ નહીં તે સમય શ્રી ગુસાઈજી શ્રીનાથજીને સેન ભોગ ધરીને ખિરાજેલા હતા. અને રામદાસ બેઠા હતા ત્યારે કોઈએ આવી ખખર આપી કે-કૃષ્ણદાસ કુવામાં પડી ગયા અને શોધતાં તેનું શરીર હાથ આવ્યું નહીં ત્યારે રામદાસજીએ કહ્યું કે—

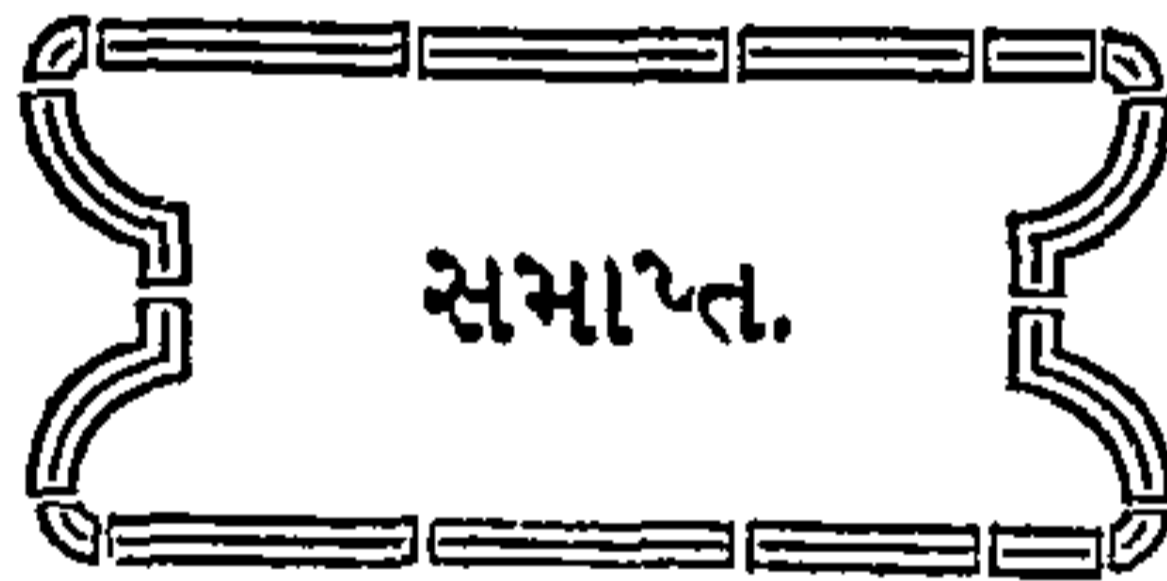
अधो गच्छति तामसाः

ત્યારે શ્રી ગુસાઈજીએ કહ્યું કે-એમ ન કહો. કૃષ્ણદાસનું શરીર ન મળવાનું કારણ એ છે કે અલૈકિક જીવ હતો. તે શ્રી નાથજીની સેવામાં પ્રાપ્ત થયો અને આ શરીરથી કૃષ્ણદાસે શ્રી ગુસાઈજીની અવજ્ઞા કરેલ છે, તેથી એક પીપળામાં ત્રેત થઈને રહેલ છે, તેથી તેનું શરીર કુવામાં ન મળ્યું.

એક સમય શ્રી નાથજીની ગાયો ખોવાતાં ગોપીનાથ ગો-વાળ તથા બીજા ચાર પાંચ શોધવા જતાં તે ગોપીનાથે, શ્રી

નાથજીને રમતા જોયા, અને કૃષ્ણદાસને પીંપળા ઊંપર પ્રેત
 થઈને જોડેલા જોયા ત્યારે કૃષ્ણદાસે ગોપીનાથને કહ્યું કે-મારી
 વિનતિ શ્રી ગુસાંઈજીને કહે જો. અને કહેજો કે-કૃષ્ણદાસે કહ્યું
 છે કે-હું તમારો અપરાધી છું. હું શ્રીનાથજીપાસે હોતતો આવી
 દશા થાત નહીં મારો અપરાધ ક્ષમા કરો. ખાગમાં આંખાના
 ઝાડ નીચે સો રૂપીયા દાટેલા છે. તે કાઢીને ખાકીનું કુવાનું કાંમ
 કરાવજો. તો મારી ગતી થશે આ વાર્તા ગોપીનાથ ગોવાલે
 શ્રી ગુસાંઈજીને કહેતાં શ્રી ગુસાંઈજીએ રૂપીયા કઢાવી કુવો
 તઈયાર કરાવ્યો ત્યારે કૃષ્ણદાસની ગતી થઈ. કૃષ્ણદાસને પ્રેત
 ચોનિમાં શ્રી નાથજી દર્શન દેતા તેનું કારણ એ કે-શ્રી નાથજીના
 સમક્ષ શ્રી ગુસાંઈજીએ કૃષ્ણદાસને કહેલું કે તમે આધિકાર કરો
 શ્રીનાથજીની સેવા સારી રીતે કરંજો. ત્યારે કૃષ્ણદાસે કહ્યું કે
 અપરાધ ક્ષમા કરો. ત્યારે શ્રી ગુસાંઈજીએ કહ્યું કે-તમારો
 અપરાધ શ્રીનાથજી ક્ષમા કરશે. તે શ્રીગુસાંઈજીની કૃપાથી
 શ્રીનાથજીએ અપરાધ ક્ષમા કર્યો તેથી પ્રેત ચોનિમાં દર્શન
 દેતા પણ સ્પર્શ ન કર્યો; કારણ કે જો સ્પર્શ થાય તો ઉદ્ધાર
 થાય તો ! અને ઉદ્ધાર શ્રી ગુસાંઈજીને હાથે છે કૃષ્ણદાસ શ્રી
 નાથજીને કહેતાકે-મહારાજ ! તમે દર્શન આપો છો ખોલોછો
 અને મારો ઉદ્ધાર કેમ કરતા નથી, ત્યારે શ્રી નાથજીએ કહ્યું કે
 હું દર્શન આપુ છું ખોલું છું તે શ્રીગુસાંઈજીનાવચનને લીધે કરું છું
 પછી પરમ દયાળ શ્રી ગુસાંઈજીનેદયાઆવી કે હવે ઘણા દીવસ

થયા માટે હવે ઉદ્ધાર થાય તે સારૂ એ એમ વિચારી ધૃવ ઘાટ ઉપર આવી કૃષ્ણદાસનો ઉદ્ધાર કર્યો અને તે લીલામાં પ્રાપ્ત થયો. શ્રીગુસાંઈજીએ કહ્યું કે કૃષ્ણદાસનો અધીકાર કીર્તન અને સેવા એ ત્રણે સારી રીતે કર્યાં. તેના સમાન કોઈ કરશે નહીં કૃષ્ણદાસ શ્રી આચાર્યજી મહાપ્રભુજીના પરમ કૃપાપાત્ર ભગવદ્દીય હતા તેની વાર્તાનો પાર નથી.

સારંગધસંહિતા.

સુગ્રસહિત ગુજરાતી સાપાન્તર.

દેહશાસ્ત્ર આ વિશ્વાસપાત્ર ગ્રંથ છે, આમાં જુદા જુદા દેશની આપ્રાહવા ઉપરથી આપષ આપવાના પ્રમાણ્ય, આપષ કેટલી મુદત સુધી ગુણધારી નીવડે, ધાતુ વધારનારા ઔષધો ઠારીરનાં જુદા જુદા અવયવોની ઉપયોગી માહેતી, જુદા જુદા રાગોની ચીકિત્સા અને તેના અનેકઅનેક રામગ્રાણ્ય ઉપાય ધણીજ સરળતાથી આપવામાં આવ્યા છે. આમાં નાગરાદિ દવાય, સુસ્તાદિ, પટેલાદિ, પુકુચાદિ, ધાન્યાદિ દશમુધાદિ આદિ ધણી જાતના દવાય જનાવવાની વીધ છે. આમધદ્યાદિ ચૂર્ણ, પિપ્પલી, લવંગાદિ, સિતોપલાદિ, સંજીવની, ત્રિત્રકાદિ, નારાયણ, મદાખાડવ, હરીતકયાદ, સુદર્શન, લવણ્યપંચક કૃષ્ણાદિ, ચુંકયાદિ, કોર્કી, અભયાદિ, ત્રિદતાદિ આદ ધણી જાતના ચૂર્ણ જનાવવાની રીત અનુપમ છે. યોગરાજ ગુગળ. કિશોર ગુગળ, ત્રિક્ષણા, ગોક્ષુરાદિ, કોંચનાર ગુગળ, આદિ ધણી જાતના ગુગળ જનાવવાની રીત, લાયાદિ, નાગાયણ્ય, શતાવરી, નિલંબીજ, કરંબદિ, કિંગાદિ, ત્રિદવાદિ, પાકાદિ, માપાદિ. નીલિમાદિ મેરીમેદાદી વીગેરે ધણી જાતના તેજ જનાવવાની વિધિ, ઉચીરાસવ, કુમાર્યાસવ. લાહોસવ, દ્રાક્ષાસવ, લોન્ધાસવ આદ આસવો તથા જુદી જુદી જાતના અવલેહ જનાવવાની રીત, ત્રિડંબારિહ; અર્ધદારિહ, રોષ્ટીતારિહ, દશમુધારિહ, કુટખરીહ આદી ધણી જાતના આરણે જનાવવાની રીત, સુવણ્ય ભરમ, રૂપાભરમ, તાંબાભરમ, પીતળની ભરમ, નાગભરમ, ખંગભરમ, લોહ ભરમ, લીરાભરમ, અન્નકભરમ, આદિ ધણી જાતની ધાતુ શોધન અને મારણના ઉપાય ઝાલીમ છે. જ્વરાદી રમ, લોહનાયરમ, મુર્ગાક યોદલીરસ, મદાજ્વરાક્રિય, આનંદલેરવ, વજનાગનીરસ, મહાતાલેશ્વરરસ સ્વછંદંબરવરસ આદિ ધણી જાતના રમ જનાવવાની રીત, પરસેવો કાદવાના જુદી જુદી જાતના પ્રકાર. વખત [હિલ્ટી] ના જુદા જુદા પ્રકાર, રેચ આપવાના જુદા જુદા પ્રકાર, બરણીના જુદા પ્રકાર ધુન્નના પ્રકાર, જુદીજુદી જાતના લેપ, જુદીજુદી જાતના અંજનો આદિ લવણોનો માત્રેય આર્ગ છે. પાકું પુકું (ક. યા ચોસ્ટેજ ૮ આના જુદા.

અસંખ્ય ધારાથી ઉડતો ભકિતરસનો ખુવારો

અમર્યરિત્ર

ભાગ ૧-૨-૩૬૪-૫

; ભદ્રત આપાલાલ વેણીશમ કૃત :

હાથમાંથી ઉઠે મુકવાની દૃષ્ટિ જ ન થાય એવો નિરંતર પાસે રાખવા લાયક લોકપ્રિય ગ્રંથ.

ભકિતરસનો મહિમા વિશ્વવિખ્યાત છે; આમાં સમ સરળ, યાન, નીતિ, વીર, હાસ્ય, કરુણા, યુગાર, યાન્ત, જાદબૂત અને ભયાનક રસથી ભરપુર એવા અસંખ્ય આખ્યાનો નો સંગ્રહ છે. આખ્યાનો ધણીજ સરળ ભાષામાં લખાએલાં છે ભાવથી નાના બાળકો તેમજ ઝીઝોને પણ વાંચવું સુગમ પડે તેમ છે પૌરાણીક વિષય આવી સરળ ભાષામાં સગળબોલો હોય એવો આ શીવાય ખીજો એકેય ગ્રંથ નથી. ચોલાક સમયમા આ પુસ્તકની પ્રથમ ભાગની દશ આવૃત્તિ ખલાસ થઇ છે તેમજ ખીજા ભાગની સાત આવૃત્તિ ખલાસ થઇ એજ એના સારા પથ્યાની ખાત્રા મટે ખસ છે દરેક ભાગની કિંમત રૂપીયા ૩ મુજબ પાંચ ભાગના કિંમત ૧૫-૦ ચોસ્ટેજ શ. ૧-૪-૦

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગૃણે

ત્રણ હરવાળા—અમદાવાદ

શ્રી દેવી ભાગવત.

(“ભગવતી ભાગવત” નું શીઘ્ર ગુજરાતી ભાષાંતર’)

આ શ્રી દેવી ભાગવત ૯૦૦ પદનો પાદા પુંઠાથી બાધેલો મહા-
અંથ છે. તેમાં ૧૨ રૂઢધર્મા શ્રી દેવીનું માહાત્મ્ય દર્શાવનારા અનેક પ્રસંગો
આપેલા છે. દેવીના પ્રસાદથી વિષ્ણુએ કરેલો દરયોતો વધ. બુદ્ધની ઉત્પ-
ત્તિની કથા, પુરુવા તથા ઉર્વશીનું ચરિત્ર, શુક્રદેવનું ચરિત્ર, બ્યાસ
જન્મ કથા, વસુઓની ઉત્પત્તિ, પાંડવોની ઉત્પત્તિ અને તેમનું ચરિત્ર
પરિક્ષિત રાજનું વૃણાંત, જન્મેજયનો સંપન્ન, ભુવનેશ્વરીનો નિર્ણય,
દેવીયજ વિધિ, વિષ્ણુનો દેવો યજ વિશ્વામિત્રની કથા, શશીકળાનો
રત્નવંશ, નવરાત્રનો ભવિ, કુમારિકાની કથા, નર નારાયણની કથા,
પ્રદક્ષાદત્તી કથા, વિષ્ણુના અવતારોની કથા, કંસ રાજની કથા, શ્રી
કૃષ્ણાવતાર તથા શ્રી કૃષ્ણની કીર્ત્તિ, મહિષાસુરની કથા, ચંડમુંડની
કથા, શુભ નિશીઠની કથા, જગદબાનો પૂજ્યવિદિ, વૃત્તાસુરની કથા,
નદ્ધિરાજની કથા, શૂનઃશૈવની કથા, નિમિ રાજની ગતિ, હૈહય રા-
જની કથા, નારદ સ્ત્રી યથા એ કથા, માયાની નિવૃત્તિ વાસ્તે દેવીની
ઉપામના, સુન્દ્યાની કથા, સુર્યવંશી અને ચંદ્રવંશી રાજવંશો, માધા-
ધાની કથા, ત્રયંકેતી કથા અને ભગવતી માહાત્મ્ય મહારાજ હરિ-
શ્રદ્ધનું ચરિત્ર, સ્વતાક્ષી દેવીનો મહિમા, ક્ષિમાલયમાં પાર્વતીનો અવ-
તાર, દેવીના સ્થાનક વ્રત અને ઉત્તમવો, દેવીનું મનને વરદાન, વરાહ
વતાર, પાતાળનું વર્ણન, નરકનું વર્ણન, શક્તિઓનું વર્ણન, સર-
સ્વતીનાં સ્ત્રોત્ર, પૂજ્ય અને કરચ, ગંગાજની ઉત્પત્તિ, દુળશીની કથા-
માવિત્રીની કથા, મહાત્મ્યની આખ્યાન, સ્વાહા, સ્વધા, દક્ષિણ
પરી, મંગળચંદ્રી, મનસા, સુરબી રાધાંત્ર અને દુર્ગાદેવીનું આખ્યાન,
સ્વયંભૂ મનુનું આખ્યાન, મહાકાળીનું ચરિત્ર, રૂદ્રાક્ષોની ઉત્પત્તિ,
ભરમના બંદ, અને માહાત્મ્ય, સંખ્યાનંદનાદિ, ગાયત્રીનો પુશ્ચરણવિધિ,
જગદંબાનું દત્તચ, મણીકીપનું વર્ણન, દેવો ભાગવતની કળત્રુતિ,
દેવતાદ અને પ્રબાળતા ૩૧૮ અધ્યાયોમાં આપી છે. આ મહાપુરાણ
દરેક મુશ્કેલો વાંચવા તથા ધરમાં ગણના યોગ્ય છે. ક્રી. રૂ. ૬.

મહાદેવ રામચંદ્ર બગુણે—ત્રણે દરવાજા—આમદાવાદ.

સાધનામ કૃષ્ણીર.

સર્વોત્પત્તિ—જ્ઞાનરૂપ.

કૃષ્ણીર સાહેબના જ્ઞાનમંદીરનો આમાં સમાવેશ કરેલો છે.
આમાં સત્યપુરુષ (આદ્યપુરુષ) વિવરણ. મૃગ સત્ય શબ્દના પ્રમાણથી
નિત્યતીર્થ અક્ષર, અક્ષયકમલ પ્રગટ થવાનું તથા અનાગતવક્ત્રતા
કૃષ્ણીર સાહેબનું વિવરણ સમસતિ પેઠી મહાજ્ઞાન, તથા અંકુરસુ-
તિથી પ્રગટ થયેની રચનાનું વિવરણ, દત્તકાસુતિથી પ્રગટ થયેલી
રચનાનું વિવરણ, શોહંસુતિથી ઉત્પન્ન થયેલાં આઠ અંશનું તથા પંચ-
બ્રહ્મઅંડના રાજ્યગરભારી યથા તેનું વિવરણ, ચારે સુતિઅંશ ચારે
અંડના રાક્ષીક યથા તથા તેમના વંશ, શુદ્ધ વેદ અધિકારને ગુરુવામ
પ્રધાન થવાનું વિવરણ ક્ષઅયકમળ. સ્વામામાર મમસરપતન અને
અમીથી થયેલી રચના, દીપો, નાલા, સુરંગો, મેહટોરી, સોહંરથાન
સુતિપલ્લિષાટ. અક્ષયવૃક્ષ સરોવર, મિન્દુ પ્રત્યાદિનું વિવરણ. નિરં-
જનને તપશ્ચર્યા કરવાથી ત્રિલોકપત્રું રાજ્ય મળ્યું, નિરંજનનું કુર્હુલ
પાસે જવું, ત્રિલોકની રચનાની સામગ્રી જીવમયી માગરા, તથા
કેટલીક રચના પ્રગટ થયી તથા પુર્ણિમાનું વ્રત ઉત્પન્ન થવું, નિરં-
જન તથા બાધિગઢ જપ્ત ધર્મદાસજી ગોસ્વામીને ઉપદેશ આપી બેડે-
તાળીવંશ ગરેની સ્થાપના કરી ગુરુત્રાપ આપી અંતરદયાન થવું.
નિગેરે સમિક સસિક બાગતોથી પુસ્તક ભરપૂર હોવાથી એકવાર
વાંચવા લીધા પછી પડવું મુકવાનું મન થવું નથી. ગ્લેજ કાગળ,
અક્ષર સારા ક્રી. ૩૧૧ રૂ. પોસ્ટેજ માર.

કૃષ્ણીર વાણી.

આમાં મહારામા કૃષ્ણીરજીનાં સુંદી કાદેલા ૯૦૦ દોહરાઓ અને
૨૫ ભાગનો મહાજી વિસ્તારથી ટીકા સાથે આપેલા છે જેથી સાધ-
રણ માણસ પણ આ વાણી વાંચી સમજી શકે છે જેથી કાગળ
પાકું પુર્ણ છતાં ક્રી. ૩૧૧ રૂ. પોસ્ટેજ ૬ આના.

મહાદેવ રામચંદ્ર બગુણે— મુકસેસર

ત્રણે દરવાજા—આમદાવાદ.

વૃત્તરાજ

આમાં બારે મહીનાના વૃત મુજબહીત ગુજરાતી ટીકા સહીત આપવામાં આન્યા હોવાથી અત્યેક ગૃહમાં રાખવાની જરૂર છે. આમાં ચિત્રવૃત, નવરાત્રીવૃત, દર્શતાલીસવૃત રૂપીપંચમી, નાગપંચમી, વર્ગતપંચમી, વક્ષીતાશ્લી, રૂપિલાયણ, ચંપાચણી, શીતલાસપમી, મુક્તાલચુમપમી, રમસપમી, અયલાસપમી, પુત્રસપમી, જન્માષ્ટમી દુર્વાષ્ટમી, મહાશક્તીમીટન, સમનવમી વટસાત્રીની, શીવરાત્રી, વીજેરે અસંખ્ય કથાગીતો સમૃદ્ધ છે. પાકું પુસ્તક ગ્લેજ કાગળ કિં. ૫ રૂ. પોસ્ટેજ ૧૪ આના જુદા,

ભવિષ્ય કૃષ્ણ.

નવા વર્ષનો વનરો.

આમા યેત્રી સં. ૧૯૮૪ થાકે ૧૯૪૮ ની સાલનું ભરીબંધન છે જેમાં રૂ. સુતર, અશીચ, ચાંદી, મકે, અળગી, સરસવ, તલ, તેલ, ધી, ગેળ, ચોખા, સોનું રૂપ વગેરે દરેક વસ્તુની તેજમદી તારીખ વાર ખતાવેલી હોવાથી વેપારીયોને બહુજ ઉપયોગી છે. પ્રત્યેકનવા વર્ષનું ભરીબંધન એક મહીના અગાઉ એટલે કાગળ માસમાં તૈયાર કરવામા આવે છે. કી. ૦-૧-૦

મગવાનું રૂઢાણ--

મહાદેવ રામચંદ્ર જગુષ્ટે બુકસેલર

તથુદરવાળ-આમદાવાદ.

શ્રીમદ્ ભાગવત

શ્રીકૃષ્ણોપનિષંત સાથે સરળ ગુજરાતી ભાષાન્તર આ ભાષાન્તર શ્રીધરી તથા બાળમુખેષની ટીકાને આધારે લખવામાં આવેલું હોવાથી સરળ છે. સુંદર અને આકર્ષક ૬૦ ચિત્રો આમાં આપવામા આવ્યાં છે. સાથે શ્રીનાથજીની છબી રંગીન આપવામાં આવી છે, સુંદર સુશોભીત સોનરી પુસ્તક કાગળ સારા છતાં કીંમત રૂ. ૮ પોસ્ટેજ રૂ. ૧૫

શ્રીમદ્ ભાગવત

સરળ ભાષાન્તર સાથે સચિત્ર ગ્લેઝ ઉંચા કાગળ ચિત્રો સહીત ભરપુર પાકું સુશોભીત પુસ્તક કિંમત રૂ. ૫-૦-૦ પોસ્ટેજ ૦-૧૨-૦.

મર્વ જાતના પુસ્તકો મળવાનું રૂઢાણ.

મહાદેવ રામચંદ્ર જગુષ્ટે.

તથુ દરવાળ-આમદાવાદ.

સર્વોત્તમ અને સૌથી સસ્તું

—: મહર્ષિ ગર્ગાચાર્ય પ્રણીત :—

શ્રીમદ્ ગર્ગસંહિતા-ભાષાંતર

ભાગવતમાં પ્રચલિત શ્રીતમાર્ત અમ્પ્રદાયોમા આ ગ્રન્થ આઠ્ઠલીય, માનનીય તેમજ પુજનીય છે વિગેને કરીને સધળા વૈષ્ણવ અમ્પ્રદાયોને તો આ પુસ્તક દ્વયના પ્રાણ અમાન છે અને શ્રીમદ્-વલ્લભાચાર્યના ઉપાસકોને તો આ ગર્ગવાણી ગગાઠ, ગાય તે ગોવિન્દના સમાન ગાન્તિ આપનારી છે

શ્રીમદ્ ભાગવત, મહાભારત, વિષ્ણુપુરાણ-આદિ ગ્રન્થોમા જે કાષ્ટ શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર પરમાત્માની ગુણાનુવાદનાળી ચારિત્ર્ય ગાથાઓ છે તે સધળી આ ગ્રન્થમા હોવા ઉપગત કેટલાક નવિન આગ-ચરિત્રો પણ છે જે વાચતા અનુપમ આનન્દ થાય છે. શ્રી યમુનાજીતુ ગદ્ય, શ્રી બ્રજભદ્ર ગદ્ય, યાદવોનો દિગ્વિજય, દુર્વાસાને માયા દર્શન એવા ઘણા સુંદર પ્રમંગો જેવા આ ગર્ગસંહિતામા જોવામા આવે છે તેવા અન્ય ગ્રન્થો નથી વિશેષમાં શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્માનું વિશેષ કરી એવું તો દર્શન આમા છે કે જે અપૂર્વ, અયોગ્ય, ગોયોક્તવામી શ્રી કૃષ્ણચન્દ્રની વિશ્વતિઓનો આમા અર્થ છે તેથી અયોક્ત-૫ ગોયોક્તના કથ્યાણના માર્ગો સગમ થઈ જાય

સર્વોત્તમ અને સૌથી સસ્તું

—: મહર્ષિ ગર્ગાચાર્ય પ્રણીત :—

શ્રીમદ્ ગર્ગસંહિતા-ભાષાંતર

ભારતવર્ષમાં પ્રચલિત શ્રીતસ્માર્ત સમ્પ્રદાયોમાં આ ગ્રન્થ આદ્યતીય, માનનીય તેમજ પુજનીય છે વિશેષે કરીને સ્વર્ણ વૃષ્ણવ સમ્પ્રદાયોને તો આ પુસ્તક હૃદયના પ્રાણ સમાન છે અને શ્રીમદ્-વલ્લાચાર્યના ઉપાસકોને તો આ ગર્ગાચારી ગગાડ, ગાય ને ગોવિન્દના સમાન ગાન્તિ આપનારી છે

શ્રીમદ્ ભાગવત, મહાભારત, વિષ્ણુપુરાણ-આદિ ગ્રન્થોમાં જે કાઈ શ્રીકૃષ્ણચન્દ્ર પદ્માત્માની ગુણાનુવાદનાળી ચારિત્ર્ય ગાથાઓ છે તે સર્વળી આ ગ્રન્થમાં હોના ઉપગત કવ્યાક નવિન બાળ-ચરિત્રો પણ છે જે વાચતા અનુપમ આનંદ થાય છે શ્રી યમુનાડતુ ગદ્ય, શ્રી બ્રહ્મદ્ર ગદ્ય, યાદવોનો દિગ્વિગ્ન્ય, દુર્વાસાને માયા ન્શન એવા ઘણા સુંદર પ્રમગો જેવા આ ગર્ગસંહિતામાં જોનામાં આવે છે તેવા અન્ય અગ્રે નથી વિશેષમાં શ્રીકૃષ્ણ પરમાત્માનું વિશેષે કરી એવું તો દર્શન આમાં છે કે વાચના હૃદયમાં અપૂર્વ આનંદ થાય, ગોનોકનામી શ્રી કૃષ્ણચન્દ્રની વિભૂતિઓનો આમાં અતિ ગમણિય પ્રસ્તાવ છે કે જેના વાચનથી અયોધ-પ ગ્લેકના કવ્યાણના માર્ગો સુગમ થઈ જાય છે

જેમમાં આ ગ્રન્થના નવ ખંડ (૧) ગોનોકખંડ, (૨) કૃદાવન ખંડ, (૩) ગિરિરાજ ખંડ, (૪) માધુર્ય ખંડ, (૫) મથુરા ખંડ, (૬) દ્વારકા ખંડ, (૭) વિશ્વજીત ખંડ, (૮) બ્રહ્મ લદ્ર ખંડ, (૯) નિરાન ખંડ, દાખન કરનામાં આવ્યા છે, તેમાં ખંડે ખંડે અને અધ્યાયે અધ્યાયે એવી તો અનુપમ ગ્યના કરી છે કે એકવાર આ પુસ્તક કરમાં લીધા પછી ભાવિક-જનને મેની દેવુ ગમતુ જ નથી આ ગ્રન્થમાં ભક્તિ, જ્ઞાન, વૈરાગ્ય, અને પ્રભુમાં પ્રેમ-લક્ષણા-ભક્તિ એ ચાર વસ્તુઓ ગદ્યરૂપે દેખાય છે ગોપ, ગોપી, ગોનોક, ગાય, ને ગોવિન્દના અતિ ગમણીય ચિત્ર સાથે દ્વારકા, મથુરા, માયા આદિ અનેક તીર્થોનું માહાત્મ્ય આમાં એવું તો સુંદર છે કે પ્રત્યેક યાત્રાગુને આ ગ્રન્થ પ્રવાસપોથી તરીકે અતીર ઉપયોગી થઈ પડે તેવા છે આ પુસ્તક મોઝા કદનું હોના છતા તેની કિંમત મૂલ્ય ૩ ૦-૦-૦ ગણી જન-મેશની તડ લેવા અમે સાહસ કર્યું છે

મળવાનું દેકાણું —

મહાદેવ રામચંદ્ર જાગુભટ્ટ-બુકસેનર

૧૯૧૨ વરવાળ—અમદાવાદ.